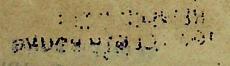

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri CC-0.Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

REVISED PRICE

तिछक-महाराष्ट्र-विद्यापीठ-शासासूत-वैदिक-संशोधन-मण्डलेन

देवनागरी-लिप्यां प्रकाशितः आर्यवंशसमुद्भूतपारसीकानां वेदप्रन्थः

॥ अवस्ता॥

यस्न-वीस्परत्-प्रकरणद्वयात्मकः

प्रथमो भागः

एवंद् मा. फ. कांगा ना. श्री. सोनटके इत्येताम्यां संशोध्य संपादितः

शाके १८८४

मूल्यं १५ हर्पितिमाऽक्के PRICE

agracesta de o<mark>trass</mark>. Asservada de Carello

THE EXECUTIVE COMMITTEE

President
Dr. M. S. Aney

Vice-Presidents

Mm. Prof. D. V. Potdar

Prof. H. D. Velankar

Members

Acharya V. P. Limaye
Prof. R. D. Vadekar
Prof. M. F. Kanga
Vidyanidhi S. V. Chitrav
Shri S. H. Dhupkar, Kavyatirtha

Treasurer
Dr. B. C. Lagu, A.v.v.

Secretaries

Shri N. S. Sontakke, B.A. (T.M.V.) Shri C. G. Kashikar, M.A. (T.M.V.)

Advisory Committee for Iranian Studies

Dastur K. S. Dabu, (Chairman)
Prof. M. F. Kanga, (Hony. Director)
Prof. Dr. R. N. Dandekar
Acharya V. P. Limaye

Tilak Maharashtra Vidyapith
VAIDIKA SAMSODHANA MANDALA
(Vedic Research Institute)

Poona 9

AVESTĀ

THE SACRED SCRIPTURE OF THE PARSEES

PART 1

YASNA & VISPARAT

Edited in Devanagari Script

BY

Ervad M. F. KANGA

Hon. Director of Avestan Studies

and

N. S. SONTAKKE

1962

Price Rans 100/- CLOTH BOUND

Published by:—
N. S. Sontakke & C. G. Kashikar
Secretaries, Vaidika Samšodhana Maņḍala
Gultekadi, Swar Gate, Poona 9

First Edition: Copies 1000

Printed by:—
S. R. Sardesai, B.A., LL.B.
Samarth Bharat Press,
41 Budhwar Peth, Poona 2

CONTENTS

यस्त उ वीस्परत्

Introduction	vii	हा ३१	98
Avestan Alphabets &		हा ३२	36
Transcription	xxiv	हा ३३	902
Note on Para-Yasna	IIVXX	हा ३४	904
हा १	4	यस्र हप्तक्हाइति	
हा २	9	हा ३५	906
हा ३	92	हा ३६	909
हा ४	96	हा ३७	990
हा ५	29	हा ३८	999
हा ६	77	हा ३९	992
हा ७	24.	हा ४०	993
हा ८	79	हा ४१	998
हा ९	३१	हा ४२	994
हा १०	89	उरतवइति गाथ	П
हा ११	86	हा ४३	990
हा १२	48	हा ४४	922
हा १३	48	हा ४५	920
हा १४	46	हा ४६	939
हा १५	40	स्पॅश्तामइन्युश् ग	ाथा
हा १६	46	हा ४७	934
हा १७	40	हा ४८	936
हा १८	43	हा ४९	989
हा १९	६५	हा ५०	988
हा २०	46	वोहूस्रग्र गाथा	
हा २१	49	हा ५१	180
ं हा २२	V 0		
हा २३	VV	हा ५२	949
हा २४	७५	वहिस्तोइदित ग	ाथा
हा २५	69	हा ५३	943
हा २६	८२	आ अइर्येंमा इ	इयो
हा २७	83	हा ५४	944
अहुनवइति गाथ	1	41 10	1.14
हा २८	60	हा ५५	940
हा २९	69	हा ५६	946
ह्य ३०	58	हा ५७	960

vi		CONTENTS	
हा ५८	986	हा ६६	960
हा ५९	944	् हा ६७	990
हा ६०	904	हा ६८	993
हा ६१	900	हा ६९	996
हा ६२	906	हा ७०	999
हा ६३	969	हा ७१	२००
हा ६%	962	हा ७२	२०६
हा ६५	963		
ALCONOMIC TO A STATE OF THE STA			
	y: 11		4 19
	25 1	नीरगाव	: 43
	200	वीस्परत्	+ 8
Preliminary Recital	3.5	कर्त १४	280
पनाम् इ यज्दा	19	कर्त १५	२४१
वर्तः १	२११	करी १६	२४३
कर्तः २	293	कर्त १७	२४५
कर्त ३	२१७	कर्तः १८	२४५
क्री ४	220	कर्त- १९	२४७:
कर्त ५	२२२	कर्त २०	286
कर्त ६	२२३	वर्त २१	र्प १
कर्त् ७	२२५	कर्त २२	345
कर्त ८	२२७	कर्त २३	343
कर्त ९	२२७	Diagram No. 1	17 15
कतै १०	२३०	Explanatory Notes on	
कर्त ११	२३१	Diagram No. 1	366
कर्त १२	रें इंद	Diagram No. 2	२७१
कर्त १३	536	Diagram No. 3	२७२:
			Tr x
	127		
the second second second			× 5 15
			. 7
to be religious to			30.00
A PROPERTY OF THE PROPERTY OF			4.5
	1/13		
		no universe	
			THE TOTAL

We have great pleasure in presenting to scholars and devout admirers of Ancient Indo-Iranian culture, the first part of the Avesta in Devanagari, which contains the Yasna and Visparat.

A close affinity in many a respect in language, thought and other cultural aspects in the Veda and the Avestā, led the Vaidika Samšodhana Maṇḍala, to undertake the Avestan Studies, as such studies are not only beneficial, but also essential for the comparative and comprehensive knowledge of both the scriptures. An Avestan Study Centre was founded for the purpose in our Institute, which was formally inaugurated by the late Hon'ble B. G. Kher in 1951. The late Dr. I. J. S. Taraporewala, the veteran Vedic and Avestan scholar was the first Honorary Director of the Avestan Study Centre. As a part of the Avestan Studies, a plan was devised to bring out an authentic edition of the Avestā in Devanāgarī script and the present work is the outcome of the plan.

We have based this edition on the following works. On close scrutiny and collation of all the editions noted below, it was found unnecessary to collate fresh manuscript-material for this edition, as ample data in the form of variants were found in these editions. Some Pehlavi works, however, were consulted to ascertain correctness of the readings in the text. The following texts were utilised for the edition:—

WEST: Zend-Avesta or the religious books of the Zoroastrians by Prof. N. L. Westergaard 1852-54. Copenhagen. Avestan script.

Sp: Avesta die Heiligen Schriften Der Persian by Dr. Friedrich Spiegel 1853. Leipzig. Pehlavi and Avestan script.

GELD: Avesta, the Sacred Books of the Parsees, by Prof. Karl F. Geldner 1889-96. Stuttgart. Avestan script.

TDA: Tehmuras Dinshawjee Anklesaria's edition of the Avestan texts 1888. Bombay. Yasna, Visparat & Yasts. Avestan script.

MILLS: Gāthās with text and translation, by Dr. Lawrence H. Mills. 1894. Avestan script.

KANGA: Avesta texts in Gujarati script with Gujarati translation by K. E. Kanga. 1896. Fourth edition. Bombay.

HERMANN WELLER: Anähita, Stuttgart, Germany 1936. Roman script. ILYA GERSHEVITCH: The Avestan Hymn to Mithra, Cambridge, 1959. Roman script.

STIG WICKANDER: Vayu Yašt (Rām Yašt). Roman script. Texte und Untersuchungen Zur Indo-Iranischen Religionsgeschichte 1941.

Haug:

Hādoxt Nask in the Book of Arda Virāf, Yavist i Friyān
by Dastur Hoshangji Jamaspji Jamasp-Asa, M. Haug and
E. W. West, Avesta and Pehlavi script, Bombay, 1872.

viii

INTRODUCTION

GRAY LOUIS. H: A Reconstructed Text of the Haboxt Nask in JAOS. Vol. 67. Roman script.

I.J.S. TARAPOREWALA: The Divine Songs of Zarathushtra, text in Roman script with translation and notes 1951.

In addition some important Mss. bearing on the Avestan texts have been referred to for checking the correctness or otherwise of the texts in question. Hence mention is only made of important Avestan texts utilised for this edition and we acknowledge the help of all these works for which we offer our sincere thanks.

The Iranian people once possessed an extensive sacred literature similar to the Veda of the Hindus, the Avesta. The middle-Persian form is Avistāk and the Pāzand Avastā. Neriosang Dhaval reproduces it in Sanskrit by Avistā as in Avistāvāk or Avistāvāņi, i.e. Avestā-speech. This word has been variously derived. According to Prof. Andreas, the word Avistāk can be traced back to the old form "Upastā" and thus signifies "Foundation", "Foundation text". The foundation-text and the corresponding Pahlavi Version were comprehended under the complete designation "Avistak ut Zand". Here the word Zand (Av. Azainti) signifies the traditional exposition of the Avestan Texts. Through a misunderstanding the phrase is wrongly termed Zend-Avesta and this error has asserted itself with great persistance upto the present day. Dr. West defines the word Avistāk thus: "The Scripture, the sacred writings of the Parsis in their original language and hence applied to the language itself, which is commonly but erroneously called Zand; any quotation or text from the same scriptures."

The Avesta, as we now have it, is but a remnant of a once great literature. It has come down to us in a more or less fragmentary condition. Although the Avesta is of moderate extent, there is not even a single manuscript which contains all the texts that we now possess. Whatever we possess has been collected together from various codices. All that survives may be classified under five main divisions or books:-

- (1) Yasna including the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$.
- (2) Vīsparat.
- (3) Yašts.
- (4) Minor texts-Khordeh Avesta, such as Nivāyišnas, Gāhs etc.
- (5) Videvdat or Vendidad.
- (6) Fragments such as Hāδōxt Nask, Vištāsp Sāst Nask etc.

In the first five divisions, two groups are recognized. The first group comprises the Yasna, Visparat and Videvdat, as these are traditionally classed together for liturgical purposes and for the Avesta proper. These three books are not generally recited each as a separate whole, but with the Has or Frakarts of one book mingled with another for liturgical purposes and the collection is called the "Vendīdād Sādah" or "Vendīdād Pure",

i.e., text without commentary. The second group comprising the minor prayers and the Yasts is called the "X artak Avista" i.e., small Avesta. The contents and character of the several divisions may be detailed in the following paragraphs.

- (i) The Avesta word Yasna, Sanskrit Yajna, meaning 'sacrifice, worship' is the principal liturgical work of the sacred canon. Its corresponding Middle-Persian word is Yaziin. It consists mainly of ascriptions of praise and prayer and in it are inserted the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$ or hymns, verses from the sermons of Zara θ ustra, which form the oldest and most sacred part of the Avesta. The Yasna comprises 72 chapters, called H $\bar{a}$, H $\bar{a}$ iti. These are the texts recited by the priests at the ritual ceremony of the Yasna. The book falls into three nearly equal divisions:—
- (a) The first part (Hās 1-27) begins with an invocation of Ahura Mazdā and the Yazatas. It gives texts for the consecration of the holy water Zaoθra and the Barssman or bundle of sacred twigs, for the preparation and dedication of the Haoma, Haoma-the twigs of certain plant-the Indian Soma-which was drunk by the priests as sacred rite, and for the offering of blessed cakes, Draona. In this part are included the Zoroastrian Creed (Hā 12) and the Avestan commentaries of Ahuna Vairya, Aṣəm Vōhu, and Yəηhē Hātam prayers (Hās 19-21).
  - (b) Then follows the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$, songs, hymns, psalms (Hās 28-51,53) metrical selections or verses containing the teachings, exhortations and revelations of Zaraθuštra, the prophet of Ancient Iran. These Gāθās are composed in metres and their language is more archaic and somewhat different from that employed elsewhere in the Avesta. The Ga θ as are five in number and they are arranged according to metres and are called after the opening words Ahunavaiti, Uštavaiti etc. The Gāhetaās comprise 17 hymns (Yasna Has 28-34, 43-46, 47-50, 51 and 53) and they must have been chanted during the service. In their midst is inserted the so-called Yasna Haptanhaiti (Yasna of Seven chapters, Has 35-42), which is written in prose and consist of a number of prayers and ascriptions of praise to Ahura Mazdā, to the Aməšā Spəntās (Bountiful Immortals), to the souls of the righteous, the fire, the waters and the earth. Though next in antiquity to the Gābās, the Yasna Haptanhāiti represents a somewhat later and more developed form of the religion than that in the Gāθās. Under the Gaθas are also included four sacred verses or formulæs, viz. Ahuna Vairya, Ajem Vohu, Yenhe Hatam and A Airyema Isyo (Ha. 54), so called from their first words.
  - (c) The third part (Has 52, 55-72) which is also known as "Apara Yasna" (i.e. the later Yasna) consists mainly of praises and offerings of thanksgiving to different Yazatas.
  - (ii) The Visparat (Av. Vispē Ratavō) consists of additions to the portions of the Yasna which it resembles in language and in form. It comprises 23 chapters called Kartas (কর্). In the ritual, the chapters of

the Visparat are inserted among those of the Yasna. It contains invocations and offerings of homage to "all the Lords."

- (iii) The Yašts (Av. Yəšti—" worship by praise") consist of 21 hymns of praise and adorations of the divinities or Yazatas of the religion. They are a treasure-trove of Iranian Epic poetry and of Iranian religious and moral literature. They are an ample mine for a knowledge of ancient Iranian poetry and mythology and constitute comparatively a very substantial portion of the Avesta literature. They provide us ample ground for ethical, literary, historical and philological dissertations. Further the Yašts speak about glory and greatness, piety and benevolence, effort and exertion, truthfulness and valour and love and patriotism of our great ancestors. The chief Yašts are those in praise of Ardvi Sūra, the Goddess of waters (Yt. 5), the star Tištrya (Yt. 8), the Yazata Miθra (Yt. 10), the Fravašis of departed souls of the righteous (Yt. 13), the genius of victory, Vərəθrayna (Yt. 14) Vayu (Yt. 15), Aši (Yt. 17) and of the Kingly Giory (Yt. 19).
- (iv) The Minor texts, Nivāyišns, Gāhs, Sīrōčaks & Āfrinavāns, consist of brief prayers, praises or blessings to be recited daily or on special occasions. This text is called "X'artak Avistāk" i.e. the minor Avestā, which is a collection of the forms of prayer employed in daily use by priests as well as by laymen. The Nivāyišns or Nyāishes are five in number. They are a collection of five short prayers or ascriptions of praise addressed to the Sun, Moon, Water and Fire and to the Yazatas—X'aršēt, Mihr, Māh Ardvīsur and Ātar, who preside over those elements. They are composed of fragments taken from the Yasna and form an important part of the X'artak Avesta or Lesser Avesta, a redaction of which together with the introductory Pāzand prayers, was begun by Dastur Ātarpāt Mahraspandān during the reign of Shāpur II (309-379 A.C.)

The five Gahs are the prayers which are devoted to the several divinities who are called Asnya and preside over the five periods into which the day and night are divided. They are as follows:

Hāvani:—from Sunrise till Noon, Rapiθwina:—from Noon till 3 P.M., Uzayeirina:—from 3 P.M. till Sunset, Aiwisruθrima:—from Sunset till Midnight, Ušahina:—from Midnight till Sunrise.

These prayers are enjoined to be recited daily at their respective times.

The Āfrīnayāns are words of blessing accompanied by Myazda—i.e., votive offerings, such as fruits, flowers, milk etc. We have Āfrīnayān Artākfravaxš, Āfrīnayān i Dahmān, Āfrinayān i Gā θ ā, Āfrinayān i Gāhānbār, Āfrinayān i Srōš and Āfriņayān i Rapi θ win.

Larger fragments have been preserved together with the Pahlavi commentary. First among these stands the Nīrangistān, an extensive ritual work in three frakarts based upon an old collection of Avestā Nīrangs,

i.e., ritual precepts in the Avesta language. These Nirangs are very fruitful-sources for a knowledge of the ritual as well as for the enrichment of Avesta Vocabulary. Unfortunately the text which has been handed down to us is in a distorted and defective condition.

The Afrin i Dahman named Aogemadaeca from the first word of the first Avesta quotation is a Pahlavi tract interspersed with Avesta quotations. It is a sermon on death, originally written in Pahlavi, but preserved to us in a Parsi transcription in which original Zend-texts are developed or paraphrased.

Larger connected fragments we possess specially in the three Frakarts of the Hādōxt Nask. First Frakart deals with the value of reciting the Ašəm Vohu formula and the second and the third Frakarts treat of the fate of the soul after death. Westergaard regards them as Yašt XXI and Yašt XXII respectively. Here we should add the Āſrin i Paighāmbar Zartōšt, a benediction for kings and the Vīštāsp-Sāst Nask or Vīštāsp Yašt. The latter is an "obscure text grammatically quite corrupt and compiled from manifold sources without any inner connection which has nothing to do with the ordinary Yašts."

(V) The Vendīdād or "Law against the Daēvas" (Av. Vīdaēvodāta, Mid-Pers. Vīdēvdāt) is a priestly code in 22 chapters called Frakarts, corresponding to the Pentateuch in the Bible. Its parts vary greatly in time and in style of composition. Much of its composition may be of late date. The first Frakart or chapter is a sort of an Avestan genesis, a dualistic account of creation. Second chapter deals with the legend of Yima, the Golden age and the coming of a destructive winter and Iranian flood. Chapter third teaches among other things, the blessings of Agriculture and Dignity of Labour. Chapter fourth contains legal matters-breaches of contract, assaults and punishments. Chapters 5-12 relate mainly to the impurity from the dead. Chapters 13-15 deal chiefly with the treatment of the dog. Chapters 16-18 are devoted to purification from severals kinds of uncleanliness. Chapter 19 deals with the Temptation of Zaraθuštra and the Revelation. The remaining chapters are chiefly of medical character.

Such, in brief outline, is the contents of the books known today as the Avesta. But as implied above, this is but a remnant of a literature once vastly greater in extent. This we can judge both from the internal and external evidence. The character of the work itself in its present form sufficiently proves that it is a compilation from various sources.

The present form of the Avesta, therefore, belongs to the Sassanian period. Internal evidence clearly indicates that it is made up of parts most varied in age and character. During that period whatever texts that had survived the ravage of Alexander and defied the corrupting influence of time, were gathered together, compiled and edited by Valaxš and by Aturpāt Mahraspandān, respectively. Parts of the Avesta may consequently

differ largely from each other in regard to age. In this connection, I would like to quote the passages given in Denkart (edited by Madon pp. 412-415) as under:—

"Dārāy i Dārāyān hamāk apastāk ut Zand čēγōn Zartuxšt hač Ōhrmazd patgrift, nipištan 2 paččēn, ēvak pat ganj' i Sa < sa > pīkān, ēvak pat diž i nipišt dāštan framut.

Valaxš i Ašakānān apastāk ut Zand čēγōn apēčakīhā andar āmat ēstāt, hamōk-ič i hač-iš har čē hač vizand ut āšuft-kārīh i Alaksandar ut ēvār ut rōp i Hrōmāyān andar Ērān šahr pargandakīhā apar nipištak ut čē uzvān-aβspārišnīk pat dastōβar mānd ēstāt andar šahr čēyōn frāč mat ēstāt, nikās dāštan ō šahrīhā aβyātkār kartan framūt.

Öy Baγ Artaxšθr šāhān šāh i Pāpakān pat rāst dastō βarīh < i > Tansar ān-ič hamōk i pargandak hamāk ō dar x^vāst. Tansar apar mat, ān i ēvak frāč patgrift ut apārīk hač dastō βar hišt: ut ēn-ič framān dāt ku frāč ō amāh har nikēzišn ān-ē bavēt hač dēn Māzdēsn, čē nūn-ič ākāsīh ut dānišn hac-iš frōt nēst.

Sāpuhr i šāhān šāh i Artaxšaθrān nipēkīhā-ič i hač dēn bē apar biziškīh ut star-gōβišnīh ut čandišn ut Zamān ut gyāk ut gōhr, dahišn, bavišn, vināsišn, ut yatak-vihērīh ut gōβākīh ut apārīk kērōkīh ut aβzār andar Hindōkān ut Hrōm apārīk-ič zamikihā pargandak būt, apāč ō ham āβurt ut apāk apastāk apāč handāxt ut har ān i druvist pacčēn ō ganj' i Śa < sa > pīkān dātan framūt, ut ēstēnītan i hamāk argastān apar dēn Māzdēsn ō uskār kart.

Sāpuhr Sāhān Sāh i Öhrmazdān hamāk kišvarīkān pat patkārišn apē-vihānak kartan, hamāk göβišn ō uskār ut vicōδišn āβurt. Pas hač bōxtan i Āturpāt pat gōβišn i passāxt, apāk hamāk ōyšān yut-sartakān ut nusk-ōšmūrtān-ič ut yut-ristakān. Ēn-ič guft ku nun ka-mān dēn pat gētēh bē dīt, kas-ič aγ-dēnīh bē nē hilēm, vēš apar tuxšāk tuxšēm, ut ham-gōnak kart.

Im Baγ Husrav Śahān Śāh < i > Kavātān čeγōn-aš ahramōyīh ut sāstārīh spurr-hamēstārīhā vānīt, pat pa δ tākīh hač dēn andar har ahramōyīh, 4 pēšak ākāsīh ut uskārišn i dōkānīk vasīhā bē a β zūt, ēn-ič pat dēhān-hanj'amanīkīh guft ku: rāstih i dēn Māzdēsn bē dānist. Ōʻyārān pat uskārišn ōstīkīhā to β ān bē pat gētēy ēst < ēnī > t; ut apartar a β zōnīk ut pēš-rat būtan mātiyān nē pat uskār, bē pat apēčakīh < i > mēnišn ut gō β išn ut kunišn ut vēh-mēnōk vāzišnīh, mānsrik apēčakīhā ēzišnīh i yazdān šāyēt. Ut-mān Ōhrmazd maγupat ān i x $^{\circ}$ and, x $^{\circ}$ ānēm, kē < pat > mēnōkvēnišnīh andar amāh pa δ tākīhist. Ut-mān frāx $^{\circ}$ - < vi > -čārīh. mēnōk-vēnišnīh gētēh-handāčk-nimā-yišnīhā-ič har 2 ad δ vēnak spurrīk hač-išān x $^{\circ}$ āst ut x $^{\circ}$ ā δ ēm apāk-

ič an i azatih-kartarih i yazdan < v > aspuhrakaniha apar Eran rāb, Ērān-šahr pat hamok i hač den Māzdesn frāc raft i pēšēnikān hangat-dānākīh āmēčišnīh i ō-č hām Xvaniras. An i ākāsān pat yuttarīh patkār nēst, < čē > ōγōn vasīhā apastāk advāčīk pat apēčak-gōßišnīh, nipēk-pērādišnīk hač mātiyān a $oldsymbol{eta}$ yāt-kārīh, ut pātram-ič a δ vēnak āvāčīk andar gō $oldsymbol{eta}$ išn ākāsēnišn dāšt ēstēt, pas-ič hamāk-Xvānīk dānākīh i dēn Mazdyašt. Etič rās i-mān šnāxt ēstēt ku kas hamāk varomand uskārišnīh i bēkānak hač dēn Mazdyast < hač > gēhān ō ē gyāk rasēnd. Pat nok hand < ē > šēnišnīh ut uskārišnīh bēkānak hač dēn Mazdyast and dānišn ayāftan ut pastākēnītan o sūt ut nihātkārīh i gētēhān āβurtan nē šāyēnd čand andar ōšmurišn i rat-ē pat vēš vičoδišnīh ut vēš uskārt < ba > vāt. Apartom x^vāδišnīhā framāyēm hamist mayōk-martān i vēnāk < ut > ērtar ut huxēm-tar ut vēh nok nok asūtakīhā apastāk ut Zand o uskārtan ut ayāpišn i hač-iš ō dānākīh < i > gēhānīkān aržānīkīhā aetazūtan. Oyšān kē ō gētēhān šnāxtan i dātār ut aetadīh < i >mēnokān ut čēyonīh i dahīšn hač dātār fratom ayaftan nē šāyistan aivāp hamāk ayāftan šāyistan guft pat kam-dānišn varranīk. Oyšān kē < pat > pastākīh i hac dēn ētonīh (hastīh) ut pat-ič hangošītak hastīh šnāxtan šāyistan guft pat uskārkar; ut an kē rošn nimūtan pat danākīh denākasīh daštan. Ut hač an čēyon har danākih būn den hamok pat nerok i menokik ut ham pat padtākēnītārīh < i > gētēyik ān i kas dānākīhā guft ka-č-aš hač katām apastāk pastākīh hamist nē dāšt, asak-ič pat pastākīh i hač dēn hangārt kē Xvēškārīh pat hamok frāč o gēhān zātakān burt."

Professor Zaehner, Spalding Professor of Eastern Religions and Ethics in the University of Oxford translates the above-mentioned passages from Denkart, thus:

"Dārāy, son of Dārāy, commanded that two copies of all the Avesta and Zand should be written, even as Zoroaster had received them from Ohrmazd, and that one should be preserved in the Royal Treasury and one in the National Archives.

Valaxs (Vologeses), the Arsacid, commanded that a memorandum be sent to the provinces (instructing them) to preserve, in the state in which they had been found in (each) province, whatever of the Avesta and Zand had come to light and was genuine, and also any teaching deriving from it which, although now scattered owing to the chaos and disruption which Alexander had brought in his wake and the pillage and looting of the Macedonians in the Kingdom of Iran, either survived in writing or was preserved in an authoritative oral tradition.

His Majesty, the King of Kings, Artaxšaθr (Ardašīr I), son of Pāpak, following Tansar as his religious authority, commanded all those

xiv

scattered teachings to be brought to the Court. Tansar set about his business and selected one (? tradition) and left the rest out of the canon and he issued this decree: "The interpretation of all the teachings from the Mazdayasnian Religion is our responsibility; for now there is no lack of certain knowledge concerning them."

The King of Kings, Sāpuhr (Sāpur, Sapor I), son of Artaxša θ r, further collected those writings from the Religion which were dispersed throughout India, the Byzantine Empire, and other lands and which treated of medicine, astronomy, movement, time, space, substance, creation, becoming, passing away, change in quality, growth (?) and other processes and organs. These he added to the Avesta and commanded that a fair copy of all of them be deposited at the Royal Treasury; and he examined (the possibility) of bringing all systems (?) into line with the Mazdayasnian Religion.

The King of Kings, Sāpuhr, son of Ohramzd (Sāpur II), summoned men from all lands to an unprejudiced (?) disputation to examine and investigate all creeds. After Āburbāb had been vindicated by the consistency of his argument, he issued a declaration before all those representatives of the different sects, doctrines and schools in this voice: 'Now that we have seen the Religion upon earth, we shall not tolerate false religions and we shall be exceeding zealous'. And thus did he do.

His present Majesty, the King of Kings, Xusrav (Chosroes I), Son of Kavās, (Cabades, Qubad), after he had put down irreligion and heresy with the greatest vindictiveness according to the revelation of the Religion in the matter of all heresy, greatly strengthened the system of the four castes and encouraged precise argumentation, and in a diet (?) of the provinces, he issued the following declaration: "The truth of the Mazdayasnian Religion has been recognized. Intelligent men can with confidence establish it in the world by discussion. But effective and progressive propaganda should be based not so much on discussion as on pure thoughts, words and deeds, the inspiration of the Good Spirit, and the worship of the gods paid in absolute conformity to the world. What the chief Magians of Ohrmazd have proclaimed, do we proclaim; for among us they have been shown to possess spiritual insight. And we have asked and ask of them the fullest exposition of doctrine both of that, which concerns spiritual insight and of that, which deals with conduct on earth, and for this we give thanks to the gods. Fortunately for the good governance of the country, the realm of Iran has gone forward relying on the doctrine of the Mazdayasnian Religion, that is the synthesis of the accumulated knowledge of those who have gone before us throughout the whole of Xvanīras. We have no dispute with those who have other convictions, for we (ourselves) possess so much both in the Avestan language through pure oral tradition or reduced to writing in books and memoranda and in the vulgar idiom through oral transmission-in short, the whole original wisdom of the Mazdayasnian Religion. Whereas we have recognised that, in so far as all dubjous doctrines, foreign to the Mazdayas-

CC-0.Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

nian Religion, reach this place from all over the world, further examination and investigation prove that to absorb and publish abroad knowledge foreign to the Mazdayasnian Religion, does not contribute to the welfare and prosperity of our subjects as much as one religious leader (rat) who has examined much and pondered much in his recital (of the ritual); with high intent and in concert with the perspicacious, most noble, most honourable, most good Magian men, we do hereby decree that the Avesta and Zand be studied zealously and ever afresh so that, what is acquired therefrom may worthily increase and fertilize the knowledge of our subjects. Those who tell our subjects either that it is not possible to acquire or that it is possible to acquire in its entirety, knowledge of the Creator, the mystery of spiritual beings, and the nature of the Creator's creation, are to be deemed men of insufficient intellect and free-thinkers. Those who say that it is possible to understand Being, through the revelation of the Religion and also by analogy, are to be deemed researchers (after truth). Those who expound (this doctrine) clearly, are to be deemed wise and versed in the Religion. And since the root of all knowledge is the doctrine of the Religion concerning both ideal potentiality and material manifestation, a man (who speaks in this cause) speaks wisely even though he derives the So he should be esteemed as doctrine from no Avestan revelation. (speaking) in accordance with the revelation of the Religion, the function of which is to give instruction to the sons of men".*

CONTENTS OF THE YASNA

Av. Yasna, Skr. Yajña, Pahl. Yazišn, is the chief liturgical book recited in honour of all the divinities collectively. It was composed for the purposes of the high office of the Yazišn which consists chiefly in the ceremonial preparation and offering of the Parahōm (Av. parahaoma), i.e., the juice extracted from the Hoama-plant mixed with consecrated water, milk and aromatic ingredients. The high service of the Yasna is preceded by a preparatory ceremonial called Paragna (परिषद्त). At this ceremony the entire Yasna from beginning to end is recited. Prof. Geldner remarks—"The Yasna is a variegated mixture of monotonous drawling formulæ and of interesting and in part very ancient texts. These heterogeneous elements have, however, been skilfully knit together into one whole. The larger sections have appropriate introductions prefixed to them and close with longer or shorter resumés."

The Yasna is made up of 72 Hāiti or Hā (i.e., Chapters). They correspond to the 72 strands used in the weaving of the sacred girdle, known as "Kūstik." This number is reached by an artificial method, several chapters or Hās being simply repetitions of some of the others; e.g. Hā 5 is the same as Hā 37; Hā 18 same as Hā 47 with an introduction taken from 51,7 etc. The Yasna is the chief liturgical book consisting of

^{*} Zachner, Zurvan, A Zoroastrian Dilemma, pp. 7-9 and pp. 31-32.

xvi

at least three different parts distinguishable by considerable differences in language and contents:—the "later Yasna" Yasna 1-27, 52, 54-72; Yasna Haptanhäiti, Yasna 35-41 with a supplement Hā 42; the Gā θ ās or the Old Yasna, Yasna 28-34, 43-51, and 53.

At present two priests viz. Zaotar and Ataravaxs are required in the performance of the Yasna liturgy instead of eight priests in the ancient times. In the first eight chapters, the officiating priest (Zaotar-hotr-) with the assistance of his colleague (Ataravaxs) makes all ceremonial preparations, puts the offerings and oblations, to be dedicated to the heavenly beings and then invites Ahura Mazdā, Aməšā Spəntās, Yazatas, Fravašis and other lesser Worshipful beings to come and attend the ceremony prepared in their honour. Has 9-11 are recited in honour of Haoma and the sacred Haoma juice is prepared from the twigs dedicated to him. Hā 11, sec. 16 introduces a new section, the Confession of Faith, which extends from Ha 11-17 to the end of Ha 13. The most interesting of these pieces is Ha 12, which according to Yasna Hā 13. 8 is also called the Fraorati-(i.e., confession). Hās 14 and 15 are songs of praise. Hās 16 and 17 contain invocations of the genii of the day, of the times of the day, of the seasons of the year and of the various forms of fire etc. Hā 18 is the same as Hā 47. Hās 19-21 known as Bayan Yast are the homilies on the three most sacred prayers, the Ahuna Vairya, Ašəm Vohu, and Yənhē Hātām. A Airyəmā išyō consisting of but one verse of Ha 54 ranks in importance as equal to these three cardinal sacred formulæs. The Saosyants or the Saviours, it is said, will recite this prayer on the occasion of the Day of Resurrection to restore the dead to life. Hās 22-27 are the so-called "Homāst Yašt", which accompanies the second preparation of the Haoma Juice which now begins. Hā 27 simultaneously forms the transition to the central part of the Staota Yosnya and to the The second part of the "later Yasna" consists of Has 54-72. Hā 55 gives a short poetical resumé of the Gāθās. Hā 56 named the "Small Sröš Yašt" is preparatory to the large and comprehensive Srōš Yašt which is contained in Hā 57. Hā 58 contains the Fšūšo Mā θ ra-'lit. the hymn of the prosperty', a glorification of prayer in general and the prayer to be recited before the last judgment. Ha 59 refers both to what precedes and to what follows and introduces the two next sections with renewed invocations. Hā 60 known as 'Dahma āfriti'—the blessing of the pious—contains invocation of blessings on the abodes of the worshippers of Ahura Mazda. Coupled with it, is an 'exorcism in Ha 61 and a homage offered to the Fire in Ha 62. Then follows the "Ab-zor" i.e., "offering to the waters",-Has 63-68. Renewed invocations and a conclusion of the whole ceremony form the end Has 69-72. Of these chapters Ha 71 is the most interesting and the most appealing.

YASNA HAPTANHĀITI

The Yasna Haptayhāiti or the Yasna of the Seven Chapters (Yasna Hās 35-41), a text of quite a unique character, is inserted in the midst of the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$. It is in the $G\bar{a}\theta$ ic dialect, though written in prose. Its language is

ancient as that of the metrical Gā θ ās, but the thoughts and expressions are very simple. It represents the transition period that intervened between the close of the Gabic age and the opening of the Avestan period. It also represents the earliest prose writings of the extant Avesta. Although it is more recent than the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$, still it has just claims to be considered as more ancient and original than the sections of the later Yasna. It originally formed a separate book, and may have been composed by one of the earliest successors of Zara θ uštra, as it stands midway between the Gā θ ās and the later Yasna, in point of style. Each Ha or chapter is devoted to a special theme. Hā 36 speaks of fire, especially of that fire which plays an important rôle in the fire-ordeal in the last judgment. Chapter 37 deals with a thanksgiving for the good creations of Mazda. Chapter 38 treats of the earth and its genii as also of the waters. Chapter 39 speaks of animals, the souls of the righteous and the Amesa Spentas. Chapters 40 and 41 deal with the rewards in this world and in the world beyond. Chapter 42 forms a supplement. From the above description of the contents, it will be noticed that there does not seem to be any close connection between the separate chapters. One might be tempted to find in some chapters, especially the first, replies to Zoroaster's discourses from within the circle of his congregations. However, it is difficult to ascertain the proper purpose and literary significance of the Yasna Haptanhaiti. The Yasna of the Seven Chapters is unique in that, it is written in the same archaic dialect as the Gābās themselves. It must have been composed not long after the Prophet's death.

Prof. Zaehner in his book 'Dawn and Twilight of Zoroastrianism', p. 62 says: "In the $G\bar{a}\theta\bar{a}$ of the Seven Chapters two things seem to be happening. First there seems to be some attempt to systematize Zoroaster's ideas—the 'Bounteous Immortals', for instance, are mentioned for the first time as a group, though they are not individually named—and secondly there is an obvious tendency to adopt the teachings of the Prophet to a form of religion far closer to nature than was his without actually reintroducing into the reformed religion anything that the Prophet had specifically condemned."

GĀθĀS

The oldest part, which is written in an earlier form of the language than the rest of the Avesta, is the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$, 'hymns' or 'psalms'; and these are generally regarded to be the work of the prophet Zara θ uštra himself. These hymns form the kernel of the main liturgy or Yasna, which constitutes one of the three principal divisions of the extant Avesta. Owing to linguistic difficulty and owing to lack of adequate exegetical tradition to the Avesta, this perpetual uncertainty about the meaning of the text is most serious of all in the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$, which, being the Prophet's own words are obviously the most crucial part of the whole of the Zoroastrian sacred literature. The $G\bar{a}\theta\bar{a}s$ are by far the oldest literary monument of the Iranians. These Sermons in verse-form were either interrupted by

xviii

explanations in prose in which the subject of the Sermon was treated of in details, or that they formed the conclusion of a Sermon, in which the matter of a prose dissertation was put together in verse form, easily to be committed to memory. They are the "Srava Zara θ uštri-utterances of Zara θ uštra." These devotional, ethical, eschatological hymns are expressed in pithy, compressed, often enigmatical style and are replete with metaphysical, abstruse and pregnant thoughts. They are preponderatingly subjective and personal.

The $G\bar{a}\theta\bar{a}s$ are five in number and are named from their initial words. They are:— (i) Ahunavaiti (Yasna Hās or chapters 28-34), (ii) Uštavaiti (Hās 43-46), (iii) Spəntā Mainyu (Hās 47-50), (iv) Vohu xša θ ra (Hā 51) and (v) Vahištōišti (Hā 53). They comprise 17 hymns, made up of 238 stanzas of three to five lines. The language of the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$ is more archaic than the rest of the Avesta and differs from it in syntax, style and metre. They contain many unknown words. The compact structure of each stanza demands an intense effort of concentration to be even approximately analysed. The order of words in the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$ seems at times to follow the association of the poet's thoughts so closely that inflectional endings no longer suffice to establish the congruence of words. The $G\bar{a}\theta\bar{a}s$ are of the age that can be assigned to the oldest Vedic hymns, and in some respects, they are more primitive than the Vedas. Prof. Henning remarks: "From the point of view of comparative linguistics, the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$ could have been composed, at a date far later than 600 B.C." (Zoroaster p. 36).

Zara θ uštra has thought poetry as the most fitting medium for the expression and exposition of his sublime doctrines. The $G\bar{a}\theta\bar{a}s$ are therefore to be chanted in rhythmic tone (Av. word fra-srāvaya-). They are composed in measured syllables. The metre of the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$ is of five types, all based on a constant number of syllables in a line. Thus we find stanzas of five lines each counting eleven syllables with the cæsura after the fourth, and stanzas of three lines each counting sixteen syllables with the cæsura after the seventh. The $G\bar{a}\theta$ ic metres resemble the $G\bar{a}y$ atri and Trishtubh metres of the Vedas. Each of the five $G\bar{a}\theta\bar{a}s$ has a different metre, but there is a fundamental difference in one point. The Vedic metre is one of quantity, while the $G\bar{a}\theta$ ic metre is one of accent. The $Ga\theta$ ic verse reflects the proto-Indo-Iranian verse, which must have been based on the number of syllables, but Prof. W. Lentz (Yasna 28 Kommentierte Übersetzung und Kompositions—Analyse 1954 p. 73) holds the metre to be based on ictus and rejects the proto-Indo-Iranian origin of the metrical system of the $G\bar{a}\theta\bar{a}s$.

The strophe (Av. vacastaštay—Middle Pers. vicast) of the Ahuna-vaiti Gābā (Y. 28-34) including the Ahuna Vairya, consists of 3 lines (Av. afsman—Mid. Pers. Gās) of 7+9 or 7+8 syllables. A cæsura occurs regularly at the end of the 7th syllable.

The strophe of the Uštavaiti $G\bar{a}\theta\bar{a}$ (Y. 43-46) consists of 5 lines of 4 + 7 syllables. The cæsura occurs at the end of the 4th syllable.

The strophe of the Spanta-Mainyu Gā θ ā (Y. 47-50) consists of 4 lines each of 4+7 syllables and thus corresponds to the Vedic Tristubh. In individual cases the Jagatī measure, 5+7 syllables, takes its place, especially in Y. 48, 5 and 6. The cæsura occurs at the end of the 4th or 5th syllable.

The strophe of the Vohu-Xša θ rā Gā θ ā (Y. 51) consists of 3 lines each of 7 + 7 syllables. The cæsura occurs at the end of the 7th syllable.

The strophe of the Vahištoištay $G\bar{a}\theta\bar{a}$ (Y. 53) consists of two shorter and two longer lines, the former of 7+5 syllables with one cæsura, the latter of 7+7+5 syllables with double cæsura.*

VISPARAT

The name Visparat (Av. vispe ratavo 'all the ratavs' or chiefs) is not an independent book but a collection of supplements to various portions of the Yasna. The Visparat high ceremony is the Yasna ceremony enlarged by the addition of the Visparat portions. It is celebrated especially at the seasonal festivals, the Gāhānbārs. The separate portions or chapters of the Visparat are called Kardehs from an Av. word Kərəti. It is a liturgical work of twenty-three Kardehs or chapters. They bear a great resemblance to the first part of the later Yasna (Y. 1-27) so far as its contents are concerned.

We gather from the Vedic sacrificial system that about sixteen priests were employed in important rituals.† The extant Avestan texts mention eight different functionaries, the Zaotar, the chief officiating priest and seven assisting priests, who performed the Yasna-Vīsparat ceremony. Today only two priests, Zaotar (राज्य) and Ātarəvaxš (राज्ये) perform it. The auxiliary priest known as Raēθwiškara attends to the various functions of his former colleagues. Zaotar or the officiating chief priest calls out the names of all priests one by one and the auxiliary priest presents himself as a substitute for all of them, uttering "azəm Vīsāi". The names of these priestly dignitaries and functions assigned to each of them are briefly stated as under:

- (i) Av. Zaotar, Skr. hotr is the chief priest who recites the holy texts and performs the most important sacrificial ceremonies. It is derived from √Zu to call, to invite, to invoke. [See Geldner's article on Zaota—in Dastur Darab Commemmoration Volume, 1925, pp. 277–281.
  - (2) Av. Hāvanān, name of the first subordinate priest who pounds
- * Cf. Bartholomæ, Arische Forschungen II. 1 seg., III. 11 seq.; Geldner, Grundriss der Iranischen Philologie II. 26 seq.; Dastur Peshotan Sanjana Menorial Volume pp. 37-45; Gāθā Meter by Dr. Taraporewala in 'The Divine Songs of Zaraθuštra' 1951 pp. 863-876; Humbach, Die Gāthās Des Zarathustra, Band I and II, 1959.
- †These officiants at the Soma-worship are separately named, Hotā, Maitrāvaruṇa, Acchāvāka, Adhvaryu, Grāvastut, Neṣṭā, Unnetā, Pratiprasthātā, Udgātā, Prastotā, Pratihartā, Subrahmaṇya, Brahmā, Brāhmaṇāçchaṃsī, Potā, Āgnīdhra, with their president Sadasya, in all 17 officials.

the Haoma, derived from hāvana-mortar and pestle used for pounding the Haoma.

- (3) Atarəvaxš, Pahl. Atarvaxš, the tender of fire; the name of the second subordinate priest who tends the fire.
- (4) Frābərətār is the name of the third subordinate priest who brings to the Zaotar, all the implements and other things required for the ceremonies.
- (5) Ābərətar is the name of the fourth subordinate priest who brings the Holy Water. The name is derived from Āp-water and bərət the bringer. Instead of Ābərət, the author of the Nīrangistān uses another term Dānavāza. See Bulsara, Nīrangastan p. 403. Anatol Waag (Nirangistan, Der. Awesta traktatūber die Rituellen Vorschriften, 1941 p. 87) reads the name dānazvāza and translates "Wasserfahrer". Pahl. Version, pat rot vicīnātārīh; see Bartholomæ, Air Wb. column 734.
- (6) $\bar{A}$ snātar, $\bar{a}$ -snā θ r is the name of the fifth subordinate priest who washes and strains the Haoma.
- (7) Raē θ wiškara lit. one who mixes, is the name of the sixth subordinate priest who mixes the Haoma juice with 'gam jivyām' (milk).
- (8) Sraošāvarəz lit. one who keeps good discipline, is the name of the seventh subordinate priest, who superintends the sacrifice and prescribes punishment for negligence or remissness in the performance of the sacrifice and priestly duties.

The above brief account shows that the functions assigned to the above-mentioned eight priests in ancient times are now-a-days performed by two priests only viz. Zaotar and the Raēθwiškara commonly known as Rāθwi-Rāspī, see pages 217 and 218.

The Avestan language belongs to the Iranian branch of the Indo-Germanic family of tongues. The designation Avesta for the language as well as the book, is in consonance with the Pahlavi or Middle-Persian Avistāk, which is used both of the tongue and of the scriptures. The term Zand for the language is a misnomer. The language of the Avesta is closely allied to Sanskrit. The relation to the Sanskrit language was one of the means of establishing the authenticity of the Avesta and is very essential in its interpretation. In its phonology, the Avesta agrees with the Sanskrit in its vowels in general. The Sanskrit dipthong ē appears in Avesta as aē, ōi, ē. Thus Av. vaēnoi θ e, they two are seen = Skt vēn-ē-tē. Skt. o appears as Av. ao, su, e.g. Av. aojah, strength = Skt. ojas. Moreover a notable peculiarity in Avesta is the insertion of epenthetic vowels, i, e; u, e.g. Av. bavaiti = Skt. bhavati; Av. haurva = Skt. Sarva, whole; Av. vaxəδra, word = Skt. vaktra; Av. hvara, Sun = Skt Svar. Almost any Sanskrit word may be transformed at once into its Avestan equivalent, or vice-versa, merely by the application of certain phonetic laws, for example:

A STATE OF THE PARTY OF THE PAR

INTRODUCTION

təm amavantəm yazatəm sürəm dāmöhu səvištəm miθrəm yazāi zaoθvābyō,

may be rendered word for word in Sanskrit, thus:

tam amavantam yajatam süram dhāmasu saviştham mitram yajāi hōtrābhyah.

In inflexion, the Avesta language shows the richness of Vedic Sanskrit and it possesses almost equal facility of word-formation. In syntax, it differs from Sanskrit in certain respects, showing marked individuality.

The ancient Iranian people formed a branch of the Indo-European people and were very closely related to the ancient Indo-Aryan. Hence the language, literature and culture of the Iranians and Hindus are akin to each other. It is therefore not only beneficial but essential that the Iranian literature should be studied side by side with the Vedic literature for the proper understanding of both the cultures. With this necessity in view the Vaidika Samshodhana Mandala, Poona, started a centre for Iranian studies since 1951 under the able guidance and directorship of the late Prof. Dr. I. J. S. Taraporewala. This Mandala has taken up the critical edition of the Avestan Texts in Devanagari script and the entire Volume on Avesta text is expected to be out in the near future. This book will, I am sure, facilitate the promotion of Avestan Studies in Indian Universities, which will follow the example of European Universities in adopting the Avestan Studies in their curriculum.

The close similarity of the oldest Indian and and the oldest Iranian is such that a large part of the vocabulary is identical, a further large part is different by small phonetic changes and a third part shows that different words had been adopted or preserved. This can be easily illustrated. The verbal bases are the same: pat-'fly', vac-'speak', man-'think', dā-'give' as-'be', kar-'make', mar-'die' ar-'move', mā-'measure'. Similarly we find identical nouns, adjectives and numerals: jani-'woman', kāma-'wish', martya-'mortal', gau-'ox', vira-'man', pad-'foot', āp-'water', vāta-'wind', jīra-'active', clever, panca-'five', asta-'eight', nava-'nine'. I may add that "the Rgvedic pavasta-used in the dual pavaste (10.27.7) of the sky and the earth could be explained by reference to Old Persian word pavasta-'envelope' used of the clay envelope which was put over the clay tablet". Further in Rgveda 7.86.5 we come across the phrase, pasu-trpam na tāyum-'like a cattle-stealing thief'. This word tarp: trp is familiar in the Avesta and in the Iranian dialects in the sense 'steal', but the Vedic Sanskrit could not offer any suitable meaning. Besides the Avesta adjective pazahvant-"having a fine surface" may be compared with the Vedic pājasvantoccurring in Rgveda 10.77.3 in the verse pājasvanto na vīrāh/panasyavo "like warriors with fine countenances, worthy to be celebrated." Moreover by the divergent phonetic changes in Avesta and Sanskrit two words might become homonyms pronounced in one way in the one language while the xxii

INTRODUCTION

other kept them distinct. In Avesta the one word $d\bar{a}$ has both the meanings 'to give' and 'to put' (the distinction of d- and δ being given up), whereas in Sanskrit are given root $d\bar{a}$ - to give and $dh\bar{a}$ - to put. Quite the opposite is the case in respect of Av. word $ra\bar{s}$ - to injure and $rax\bar{s}$ - to protect, while in Sanskrit the one form $rak\bar{s}$ —has the two meanings 'injure' as in "rakṣas-" 'injury' and 'protect' as a frequent verb rakṣati-. In Rgveda 9.101.3 we come across the phrase duroṣam..... somam, which may be compared with the corresponding Avesta phrase haomom $d\bar{u}rao\~som$, meaning "Haoma, which keeps death afar" or "Haoma of far spreading radiance," since the Rgveda and Avesta are so close in language. The religious vocabulary of the Avesta and the Veda are particularly close in the following technical terms.

Sanskrit			Avesta
Yajña- 'sacrifice'		•••	Yasna
Aryaman- god of ho	spitality	•••	Airyaman
rta- truth		•••	Aša-, arəta-, ərəta-
vipra- orator	•••	•••	vifra
hotar- 'pourer'	•••		Zaotar-
Soma-'drink'	•••		haoma-
śraddhā- 'faith'			Zrazdā
kavi- sage			Kavi
Jaritar-singer	•••	•••	Jarətar-
deva- god	•••		daēva- false god, demon
druh- evil	•••		drug, drauga
dasyu	•••		dahyu .
Gandharva	•••	•••	
hvätar- invoker	•••	•••	Zbātar*

In conclusion, it is our ardent and pleasant duty to acknowledge the manifold help which we have received from various sources. We express our gratefulness to the revered Dasturji Sahib Khurshed S. Dabu, High Priest of the Parsees at Bombay, for his splendid help in notes, and on the symbolic significance of certain rituals, unfolding the mystery behind them.

We also acknowledge with a deep sense of gratitude the financial help received by the Mandala from various sources. The Government of India and the Government of Maharashtra have been giving us recurring and non-recurring grants for the promotion of our varied activities. This help has enabled us to a great extent in carrying on our research activities steadily and smoothly. We feel very grateful to the Government of India and the State Government for their sympathetic financial assistance. We must also express our indebtedness to the State Governments of Uttar

^{*}Summarised from Prof. Sir H, Bailey's article on "Veda and Avesta", reprinted from the University of Ceylon Review Vol. XV Nos, 1 and 2, Jan-April 1957.

Pradesh, Bihar, Madhya Pradesh for their patronage to the Mandala. We cannot conclude without expressing our gratefulness to the generous Trustees of the N. M. Wadia Charities, The Bombay Parsee Punchayet Funds, the Nizam Charitable Trust, Sir Dorabji and Sir Ratan Tata Trusts, and to Shri F. D. Pudumjee who have rendered us financial support since the very undertaking of the Avestan Studies in the Institute. We also sincerely thank Shri Framroj Rustomji Poonawalla of "Commercial Art Engravers" for having prepared, free of cost, the block-Diagram No. 1 of the Yasna-Ceremony. The proprietor of "The Katrak Studio", Dadabhai Naoroji Rd., Bombay, also deserves our thanks for the photograph that he took in a Zoroastrian Fire Temple, without any charge.

We acknowledge our indebtedness to the University of Poena for its financial help towards the publication of Yasna, Visparat, Khordeh Avesta and Yasts-Parts I & II.

Finally we must acknowledge the services of Shri S. R. Sardesai, Manager of Samarth Bharat Press, who has helped us in making this work as accurate as possible.

We hope this edition will prove of great use to Oriental scholars and will meet with their approval.

Aēvō panta yō ašahē. There is only one path which is of Righteousness.

Vaidika Samsodhana Mandala, Poona 9 Dated, 17th November 1962

M. F. KANGA

Avesta alphabet, pronunciation and transcription

```
Vowels
                     short as 'a' in akin, alone.
                    long as 'ā' in part, arm, car.
           भा
                ā
                    short as 'i' in akin, in, into.
          इ
          ई
                    long as 'i' in machine or "ee" in seen, keen.
     7
                    short as 'u' in full, bush.
          उ
               u
                    long as 'ū' in rule, rude.
          ऊ
     ٤
               ū
          ă
                    short as 'a,' in at, cat, mat.
                                                   There is no exact Sanskrit
                    equivalent.
     ş
          쓝
               ē
                    long, somewhat more prolonged than a. This generally
                    occurs in the Gathas.
    K)
                    short as almost like 'a' in mate, cane, but shortened.
               e
    W
          भे
                    long, somewhat prolonged than e, as 'a' in mate, cane,
               ē
                    lane.
          भा
                    short as 'o' in code.
               0
          भो
                    long as 'o' in prone, alone,
               ō
          भो
               å
   my
                    A peculiar Avestan vowel.
                                                     Pronounced āo, rather
                    rapidly, but with each vowel quite distinct.
              2
         ऑ
   ×
                    Nassalised a like French an.
          ॲरॅ
                    Corresponds to Sanskrit 3 and is almost always mono-
                    syllabic.
                 (Remarks when necessary)
Consonauts
          क्
              k
                    in key, keep.
         ख्
                    like Persian kh.
              X
                   like 'g' in great, greeting.
   C
         ग्
              g
   4
                   like Persian gh or gh in ghee, ghost.
         घ्
              y
         ₹
                   as ng in ring, thing.
               7
   ۲
                   as ch in chill, child.
              C
   6
         ज
              i
                   as j in joke, jar, jug.
```

15

P

6

म्

त्

त्

ń

t

t

Always final.

XXV

AVESTA ALPHABET, PRONUNCIATION AND TRANCRIPTION

```
6
       थ्
            θ
                  like th in thin, thing. Spirant.
       द्
                 like th in thy, thine.
            d
       ध्
            8
                  Spirant.
       न्
                 like n in nasal.
            n
世
       *
                 Corresponds to Sanskrit anusvara.
            ņ
Ø
       प्
            P
9
       फ्
           f
                  Spirant; like the English f in figure.
       व्
           b
                  Spirant, pronounced almost like 'v' valour, vacant.
       75
            W
W
6
       म्
           m
       य्
                 This is the initial y.
ro.
            y
       य्
                 This is the medial y.
 23
            y
       र्
            r
 1
       व्
                 This is the initial v.
Ų,
            V
       व्
                  This is the medial v.
 2)
           V
       ग्
                  as s in sure. Corresponds to Sanskrit A.
40
            š
                 This corresponds to Sanskrit .
世
            Ş
                 Same as above \( \bar{\pi} \), but generally appears before \( \bar{\pi} \).
            ś
טינ
       स्
            S
2
       ज़्
                 like the English Z.
 1
            Z
                  Zh, like z in English Azure.
       ज्
            ž
 W
        ह्
            h
 or
            x
       ख्व
                  This corresponds to Sanskrit स्त्र.
 5
       ख्
                  This is spirant x in the neighbourhood of other palatel
            x
                  sounds and represents an original Aryan sy as in द्ख्य
                  for दस्यु.
```

CC-0.Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

Specimens of Avestan Text & Transcription

ماسارسد. الاسلى المالي الماسي مورود الاسلى الماسي الماسي

यज़ाइ' ह्लॅप्रम्च यत् अस्ति ह्लॅप्रनाम विहरतम् अश्तरं मोक्हॅम्च हरॅच ॥ — ख़्तर्शेत् न्याइश् १५

Sanskrit Parallel

यजे¹ सखित्वम्² यत्³ अस्ति⁴ सखित्वानाम्⁵ वसिष्ठम्⁶ अन्तः⁷ स्यीचन्द्रमसोः⁹⁻⁸ ॥

I invoke that friendship, which is the best of friendships, (namely)
that between the Moon and the Sun.

سرهانه. برهاست باسهدرسونه. سرهانه.« درسوست سرورت ررسوست سرهاست. درسوست سرورت راسهدرسونها.

अष्म् वोह्न ^{2} वहिर्तम् ^{3} अस्ती ^{4} उरता ^{5} अस्ती ^{6} उरता ^{7} अहााइ ^{8} हात् ^{9} अषाइ ^{10} वहिरताइ ^{11} अष्म ^{12} ॥

-यस २८.१२

Sanskrit Parallel ऋतम्¹ वसु² वसिष्ठम्³ अस्ति⁴ ओषितृ⁵ अस्ति⁶ ओषितृ⁷ अस्मै⁸ यत्⁹ ऋताय¹⁰ वसिष्ठाय¹¹ ऋतम्¹² ॥

Righteousness is the highest Good, is the Illumination (of life). (This) Illumination (comes) to that (life), which (is) righteous for the sake of the Highest Righteousness.

الماخ سكاكه وسرسيد الدواد

यो¹ यओम्² कारयेइति³ हो⁴ अषम्⁵ कारयेइति⁶

—वेंदीदाद ३.३१

Sanskrit Parallel यः¹ यदम्² किरति³ सः⁴ ऋतम्⁵ किरति⁵ He who sows corn, sows righteousness.

~~~~~

INTRODUCTORY NOTE ON PARA-YASNA (Paragna)

The title 'Yasna' is traditionally applicable to 72 chapters (Has), which follow in the next section of this book. However the Yasna-ritual cannot be commenced without Para-Yasna, which has for its purpose keeping ready the necessary implements and consecrated things such as milk, twigs for the Haoma-extract etc. Parsi Priests call it Paragna. priest who is to be the Raspi in the main ritual, is usually the official concerned with the Para-Yasna, and the necessary details of its performance are given below. But it should be noted that even before the Para-Yasna ceremony begins within the fixed enclosure, various articles are cleaned and stored up in a large metal-vessel known as kundi, which is kept near the Raspi, who is in charge of the working-table (स्वान्). All the necessary metal-implements required for the performance of the Para-Yasna are already immersed in pure water within that vessel, put on a stone-stand, by the right side of the Raspi. He takes his seat after collecting pomegranate-twigs, palm-leaves and milk. These things, he collects in a manner described below, before commencing the recitation of the Para-Yasna, as will be seen from the following directions:-

Consecration of water within the pitcher

After reciting इनलोध अहुरहे मज़्तो। अवॅम् वोहु° for the first time, the Rāspī pours water from another vessel into the main pitcher, reciting in a whisper "यओज़्दाध ज़रॅह् इ बर्कर," (the sea of वीउरकर,) which is supposed to be the highest plane of the invisible essence of "water", existing on an unseen level of concepts. With the second down-pour, after reciting इनलोध अहुरहे मज़्तो। अवॅम् वोहु°, he similarly whispers the words "यओज़्दाध ज़रॅह इ फ़ॉकर्न", which is the next plane of existence during the descent of spiritual force. यओज़्दाध means purification, and the priest mentally connects up each down-pour with the allegorical lakes (ज़रॅह्). With the third down-pour reciting as usual the formula इनलोध अहुरहे मज़्दाो। अवॅम् वोहु°, he whispers the following line—यओज़्दाध ज़रॅह् इ पूइति, हवेंस्प मीनो अर्दुइसूर आज़् इ पाक् यओज़्दाध—indicating thereby bringing (so to say) the spiritual force down to the level of material existence on the physical plane. Here we may conceive of a spiritual xxvii

PARA-YASNA (PARAGNÃ)

xxviii

counterpart of water (Plato's archetype) from mental to the emotional and thence to the physical plane. The words ज़र्द इ पुरुति literally means the lake which is defiled in its descent on the grosser plane.

Ceremony before cutting the palm-leaf blade required for tying the bunch of Baresma-wires

After having finished the ritual of consecration of water within the pitcher, the Rāspī goes to a palm-tree with a knife and a pitcher of water, consecrated as directed above. Firstly, he washes the required blade of palm-leaf thrice, and then he cuts it off after reciting स्नयोध अहुरहे मज़्दाो। अपॅम बोहू. This he places within the pitcher. Later on, this leaf is so dissected into six strands and knitted, as to form a long band of 'अइव्योक्हन' meant for tying the bunch of wires.

He repeats this process approaching the pomegranate tree from which he cuts off necessary length of a twig, washing it prior to cutting it, and reciting the same formula in the same way as mentioned above.

Ceremony for consecrating milk (जीवाँम)

The Rāspī goes to a she-goat tied near the place of the ritual, and makes the animal face the East. Then he washes her udders and himself facing the South recites:—

क्ष्नओथ अहुरहे मज़्दाो। अषम् वोहू°।।

Then he washes his right hand thrice and also one of the udders of the she-goat and recites the following (standing):—

अपॅम् वोहु ।। (से बार्)

फ़बराने मज़्दयस्रो ज़रथुश्त्रिश् वीद्अवो अहुर-त्कअेषो

हावनॅं अपओने अपहे रध्वे यस्नाइच वह्नाइच ध्रनओथाइच फ़सस्तयअच । सावब्ह्हॅं वीस्याइच अपओने अपहे रध्वे यस्नाइच वह्नाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअच ॥

(or) रिपिथ्निनाइ अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच दक्षाइच क्ष्ने आधाइच फ्रसस्तयअच। फ्रादत्-फ्रपवे ज्र तुमाइच अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयअच।।

- (or) उज्ञयेइरिनाइ अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच प्रझाइच ध्रनओथाइच फ़सस्तयअच। फ़ादत्-वीराइ दख्युमाइच अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच।।
- (or) अइन्निसृधॅमाइ अइनिगयाइ अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वझाइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयअच । फ़ादत्न-वीस्पाँम्-हुज्याइतॅंअे ज़रथुक्त्रोतॅमाइच अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वझाइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयअच ॥
- (or) उपिहनाइ अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच विद्वाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच। वॅरॅज्याइ न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच विद्वाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच।।

गँउश् तब्ने गँउश् उरुने तव गँउश् हुभाोव्हो उरुने क्ष्नओथ यस्नाइच वह्याइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच ।।

> यथा अहू वइयों जुओता फ़ा मे म्रूते। अथा रतुश्र अषात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वाो म्रओत्।।

Then he sits down to draw milk with the word अवम्; but he lets some milk spill on the ground at the first extraction. Thereafter while reciting अव सर मनल्ह, he draws some milk into his pitcher. He repeats this process and formula twice again, substituting in place of मनल्ह the word वचल्ह for the second time and राजांचन for the third time. Then he gets up and recites the following:—

यथा अहू वइयों ।। (इ वार्)

यस्रम्च वस्रम्च अओजस्च ज़वरंच आफ्रीनामि गॅउश् तब्ने गॅउश् उरुने तव गॅउश् हुधोोङ्हो उरुने ॥

Then patting the back of the she-goat, he recites:—हज़क्रॅम् बलेषज़नाँम्। बलेबर् बलेषज़नाँम्, once aloud, and repeats the same in a whisper for the second time. He then takes the pitcher containing the mixture of water and milk to his seat in the ritual-hall (उविंस् गाह्).

Note:—The three offerings of milk to the earth, are a sort of oblations to the Deity presiding over the earth. And the three portions collected into the pitcher are emblems of *life*, purified in thought, word and deed.

PARA-YASNA (PARAGNĀ)

XXX

Para-Yasna proper

The priest after going through the preliminaries enumerated above, takes his seat and arranges all the requisite objects on his worktable, taking care to wash each important implement and material according to the said formula prescribed for each one of them, separately.

The consecration of water in the large vessel (कुण्डी)

The priest places his left hand, (holding one Baresma-wire) on two small cups, placed upside down on the work-table. With his right hand holding the ring-condenser (अंगुड्री a metal-ring over which the sacred bull's hair is wound round in the manner of an armature), he recites 101 names of God in a whisper, and at the same time magnetises the water of the Kundi by agitating it with that condenser. Thereafter this water gets the name of ज्ञांग (जोर्). Then he recites the following:—

अपॅम् वोहू° ॥

फ़वराने मज़्दयस्रो ज़रथुक्त्रिक्त् वीद्येवो अहुर-त्क्येषो

हावनॅं अपओने अपहे रथ्वे ..... सावङ्हॅं वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअच ॥

- (or) रिपथ्तिनाइ अपओने अपहे रथ्दे .... फ्राद्त्-प्रपवे ज्र तुमाइच अपओने अपहे रथ्दे ..... फ्रसस्तयअच ॥
- (or) उज़येइरिनाइ अपओने अपहे रथ्ने ..... फ्रादत्-वीराइ दख़्यु-माइच अपओने अपहे रथ्ने ..... फ्रसस्तयअच ॥
- (or) अइन्निसूथॅमाइ अइनिगयाइ अपओने अपहे रथ्ने ...... फ्रादत्-नीस्पाँम्-हुज्याइतॅंअे ज़रथुक्त्रोतॅमाइच अपओने अपहे रथ्ने ..... फ्रसस्तयअच।।
- (or) उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्वे ...... वॅरॅज्याइ न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्वे ..... फ्रसस्तयअच ॥

अइन्यो वङ्गहिन्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज़्दधातनाँम् बॅरंज़तो अहुरहे नफ्रंघो अपाँम् अपस्च मज़्दधातयाो तव अहुराने अहुरहे क्ष्नओथ यस्नाइच वह्माइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच ॥

> यथा अहू वहर्यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते। अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वाो म्रुओत् ॥

अषम् वोहु ॥

In reciting the concluding word अप्म, he reverses the inverted cups and holding both of them, so that they touch the surface of the water only, he proceeds to recite the following:—

फ़ा ते स्तओमइदे अहुराने अहुरहे वझ्हूश् यस्नाँस्च वझाँस्च वोहु यस्नम्च वस्नम्च हुवॅरॅतीम्च उक्त-वॅरॅतीम्च वर्त-वॅरॅतीम्च ॥

Then with the five words यज़तनोंम, ध्वा, अष्योनोंम, कुक्ष्नी and उस-ज़ी-वरामि, he fills those cups gradually with five sweeps. Then with the words रध्वस्च बॅर्ज़ितो, he touches the brink of the kundi with the cups; and with the words गाथोरिच स्नावयोद्ध्य, he brings these cups full of water on to the worktable. Then follows the recitation of:—

यथा अहू वइयों° ॥ (इ वार्)

He then arranges the cups full of ज्ञांश, one over the other with an intervening saucer (meant to contain milk-mixture later on). In reciting the two Ahunavars, some portion of the upper cup is poured into the saucer. Thus there would be three containers of ज्ञांश, one above another. Then he recites:—

यस्त्रम्च वस्त्रम्च अओजस्च जन्नरंच आफ्रीनामि । अइन्यो वङ्घहिन्यो अपाँम् मज़्दधातनाँम् वॅरंज़तो अहुरहे नफ्तंध्रो अपाँम् अपस्च मज़्दधातयाो तव अहुराने अहुरहे ॥

Then he leaves that Baresma-wire over the upper cup, reciting the words तव अहराने अहरहे in a whisper.

The method of tying the bunch of Baresma-wire with the girdle (अइब्योह्हन्)

- (a) The priest places the ready-twined अइव्योह्हन, so that, it lies between the two Māhrue-tops.
- (b) Usually 22 wires (not counting the one that was placed on the cup as mentioned in the above procedure) are used for the Yasna and 34 for the Vendīdād. In the right hand, the priest holds that excluded wire, and with the left holding the bunch of 22 wires, he recites the following:—

अपॅम् वोहू°।। (से बार्)

xxxii

PARA-YASNA (PARAGNA)

फ़वराने मज़्दयस्त्रो ज़रशुश्त्रिज्ञ् वीद्येवो अहुर-त्क्येषो
हावनैं अपओने अपहे रथ्वे सावङ्हें वीस्याइच अपओने
अपहे रथ्वे फ़सस्तयअेच ॥
(or) रिपथ्विनाइ अष्ओने अषहे रथ्वे फ़ादतू-प्रवे जरतुमाइच
अषओने अषहे रथ्वे फ़सस्तयअच ॥
(or) उजयेइरिनाइ अषओने अषहे रथ्बे फ़ादत्-वीराइ दख्यु-
माइच अपओने अपहे रथ्वे फ़सस्तयअच ।।
(or) अइविस्त्र्थमाइ अइविगयाइ अष्ओने अषहे रथ्ने फ्रादत्-
वीस्पाँम्-हुज्याइतें जरथुक्त्रोतंमाइच अषओने अषहे रथ्ने फ़सस्तयअच।।
(or) उपिहनाइ अपओने अपहे रथ्वे वॅरॅज्याइ न्मान्याइच
अष्ओने अष्हे रथ्ने फ्रसस्तयभेच ॥
अपजान जपह रब्द अतस्तिपजय ॥ क्षथ्रहे वहर्येहे अयओक्षुस्तहे मर्रेज़्दिकाइ थ्रायो-द्रिगओवे क्ष्नओथ
यस्नाइच वह्नाइच क्ष्म्नओथाइच फ्रसस्तयअच ॥
यथा अहू वहर्यो जुओता फ़ा में मूर्ते।
अथा रतुरा अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो म्रओत्।। अषम् वोह्र°॥
(c) In reciting the last अषम् नोहु°, he touches the bunch at both
ends with that single wire, held in right hand and proceeds to recite:—
यथा अहू वर्ड्यों श। (इ बार्)
यस्रम्च वहाँम्च अओजस्च ज़वरंच आफ्रीनामि।
Again touching both ends of the bunch, he recites:
क्षथ्रहे वहर्येहे अयओक्षुस्तहे मर्रिज़्दकाइ थ्रायो-द्रिगओवे।
अपॅम् वोहू°।। (से वार्)
फ़नराने मज़्दयस्तो ज़रधुिकत्रक्ष वीद्येवो अहुर-त्क्येषो
हावनॅं अपओने अपहे रथ्ने सावक्हें अ वीस्याइच अपओने
मषहे रथ्ने फ़सस्तयअच ॥
(or) रिपथ्विनाइ अवओने अवहे रथ्वे फ्रादत्-प्रवं ज्ञ तुमाइच
मिश्रोने अपहे रथ्ने फ्रसस्तयअच ॥

PARA-YASNA (PARAGNĂ)

- (or) उज़येइरिनाइ अपओने अषहे रथ्बे ..... फ्रादत्-वीराइ दख्यु-माइच अपओने अषहे रथ्बे ..... फ्रसस्तयअच ।।
- (or) अइन्निसूथॅमाइ अइबिगयाइ अषओने अषहे रथ्ने ...... फ़ादत्-वीस्पाँम् हुज्याइतॅंअे ज़रथुक्त्रोतॅमाइच अपओने अषहे रथ्ने ..... फ़सस्तयअेच॥
- (or) उषिहनाइ अपओने अषहे रथ्ने ..... बॅरॅज्याइ न्मान्याइच अपओने अषहे रथ्ने ..... फ़सस्तयअच ॥

and while reciting this, he picks up the अङ्ग्योद्दन् with his right hand and reciting (1) अहरहे मज़्दाो, (2) रखेवतो and (3) ख़्बर्रनङ्कतो, he ties the bunch with his अङ्ग्योद्दन् in three rounds. Then he recites:—

क्ष्नओश्र यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओश्राइच फ़सस्तयअच । यथा अहू वइयों ज़ओता फ़ा मे मूते । अथा रतुश्र अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीच्वाों म्रओत् ॥ अषम् वोह् ॥ (सं वार्)

In reciting अवम् वाहु° three times, he dips the bunch into the kundi-water thrice, so as to clean the girdle as well as the wires and then begins to recite:—

यथा अहू वइयों ।। (इ बार्)

and ties two knots on the bunch with the अङ्ग्योहिं and proceeds to recite:—

यस्रम्च वह्रम्च अओजस्च ज़वरॅच आफ़ीनामि । अहुरहे मज़्दाो रखेवतो ख़बरॅनङ्कहतो ।

But he repeats the last four words अहरहे मज़्दाो रजेवतो ख़्वरंनहृहतो again in a whisper and places the tied bunch of Baresm between the two Māhrue-tops, after taking out one wire of the bunch, so that 21 are left resting on the upper tier, and the single one just taken out, between the lower legs of the two pedestals.

Note:—In the very ancient times, Baresman used to be twigs of a growing tree, cut according to the number needed. But later on, this custom was discontinued, so that metal wires were substituted and called बॅर्स. It is to be noted that the Arch-Angel-अथव्य (who presides over the mineral kingdom) is invoked in consecrating the bunch. The name of the Almighty

A.I. 3

PARA-YASNA (PARAGNĀ)

XXXIV

(अहर) is invoked in tying up the bunch with the अङ्ग्योह्हन्, indicating the unity that pervades the various vital forces in man.

The process of purifying Haoma-twigs

[obtained from Persia, where they bear the name of Homa. The tree is known for its medicinal properties containing Ephedrine.]

The priest selects about five or seven bits of Haoma-twigs (already purified) from a box. Holding these between his fingers, he washes his entire palm thrice, so as to clean the twigs also, reciting:—

क्ष्नओथ अहुरहे मज़्दाो। अपॅम् बोहू°।।

Then he recites :— अपम् बोहू° ॥ (सं बार्)

फ़वराने मज़्दयस्त्रों ज़रशुक्तित्रग्र वीदअवो अहुर-तक्रअेषो

हावनॅंअ अपओने अपहे रध्वे ..... सावङ्हॅं वीस्याइच अपओने अपहे रध्वे ...... फ़सस्तयअच ॥

- (or) रिपथ्लिनाइ अपओने अपहे रथ्ले ..... फ़ादत्-फ्रपवे जश्तुमाइच अपओने अपहे रथ्ले ..... फ़सस्तयअच ॥
- (or) उज़येरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे ..... फ्रादत्-वीराइ दख़्यु-माइच अपओने अपहे रथ्वे ..... फ्रसस्तयअच ॥
- (or) अइविसूथॅमाइ अइविगयाइ अषओने अषहे रथ्वे ...... फ्रादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतॅंअ ज़रथुक्त्रोतॅमाइच अषओने अषहे रथ्वे ...... फ्रसस्तयअच ॥
- (or) उपिहताई अपओने अपहें रथ्ने ..... बॅरॅज्याई न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्ने ..... फ्रसस्तयओच ॥

ह्ओमहे अपवज़क्हो ध्रनओथ यस्नाइच वसाइच ध्रनओथाइच फ़सस्तयअच ॥

यथा अह वहर्यो जाओता फ़ा मे झूते। अथा रतुश्र अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीष्त्रो स्रओत्।। अषम् वोहु°।। (वे बह्)

PARA-YASNA (PARAGNĀ)

VXXX

In reciting the concluding three অধ্ বারু°s, he holds the twigs between both palms and dips the hands into the kundi-water and proceeds:—

यथा अहू वइयों °।। (इ वार्)

यस्रम्च वस्रम्च अओजस्च जुवरंच आर्फ़ानामि हओमहे अपवज़ब्हो ॥

He repeats the last two words हओनहे अपनज़्ह्हो in a whisper. Then he takes the metal mortar (हाननी), places it upside down; and thereon, he places three purified Haoma-bits and the rest he places near the legs of the Mahrue-pedestals.

The process of purifying बॉस (Sacred Bull's Hair) tied on to the ring-condenser.

With the one Baresma-wire in his left hand and the ring in his right, he recites the following:—

अपम् वोहु ॥ (स वार्)

फ़वराने मज़्दयस्रो ज़रधुवित्रश् वीद्येवो अहुर-त्क्रअेषो

हावनॅं अपओने अपहे रथ्वे ..... सावक्हें वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे ..... फ्रसस्तयअच ॥

- (or) रिपश्चिताइ अवओने अवहे रथ्वे ..... फ़ादतू-फ्रवे ज्ञ तुमाइच अवओने अवहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअेच ॥
- (or) उज़येइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे .... फ़ादतू-वीराइ दख़्यु-माइच अपओने अपहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअच ॥
- (or` अइत्रिसूथॅमाइ अइबिगयाइ अपओने अपहे रथ्ने ...... फ्रादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतेंअे जरथुक्त्रोतॅमाइच अपओने अपहे रथ्ने ..... फ्रसंस्तयअेच ॥
- (or) उपिहनाइ अपओने अपहे रथ्न ..... बॅरॅज्याइ न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्ने ..... फ्रसस्तयअच ॥

ज़रथुक्त्रहे स्पितामहे अपओनो फ़वपॅंअ ध्रनओथ यस्नाइच वसाइच क्षनओथाइच फ़सस्तयअच ॥

यथा अहू वहर्यो जुओता का में भूते। अथा रतुरा अवात्चीत हच का अवव वीध्वाो भुओत्।। PARA-YASNA (PARAGNA.)

xxxvi

अष्म् वोहु°॥

He repeats the last word अर्म in a whisper and while doing so he dips the ring in a Zaothra-cup, and then deposits it, into a special saucer on the work-table.

Note:—It is remarkable that Zarathushtra's Fravashi (Spirit) is invoked while consecrating this ring-condenser. The idea may be that as the hair belongs to a pure white bull in a blanched condition, the latter is without pigment and supposed to be a sort of hollow tube, within which is stored the invisible force and blessings from the Prophet himself, who, in Yasna 8, is called a Yazata or Angel.

The procedure for extracting and filtering the Haoma-juice.

The priest recites:-

अहुराइ मज़्दाइ हुओमाँ आवञेधयमहि

Looking at the Haoma-twigs, he recites:-

इमाँ हओमाँस्च म्यज़्दाँस्च ज़ओश्राोस्च बरस्मच अषय फ़स्तरॅतॅम् गाँम्च हुधाोव्ह्हॅम्।

Then looking at the Pomegranate-twigs, he recites :- इमॉम्चा उर्वरॉम् हथानअपतॉम् अषय उज्दातॉम् ।

Then looking at the Zaothra-cups, he recites:-

अइल्यो वङ्घिन्यो इमा जुओश्रा ह्यामवइतीश् गओमवइतीश् ह्यान्ये-पतवइतीश् अषय उज्दाता अइल्यो वङ्घिन्यो अपम्च ह्याम्याम् अस्मनच हावन अयङ्ह्येनच हावन । इमाम्चा उर्वराम् बरस्मनीम् जघ्मूषीम्च रतुिफ़तीम् मर्थ्यम्च वर्ष्मीम्च द्येनया वङ्ङ्या माज्दयस्रोइश् गाथनाम्च स्र्योथ्रम् जघ्मूषीम्च अपयोनो अषहे रथ्वो रतुिफ़तीम् ।

Then looking at the sandal-wood and incense arranged near the Fire-Altar, he recites:—

इमाँ अअस्माँस्च वओइधीम्च तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्र वीस्पच वोहू मज़्दघात अप-चिश्र पहरिच ददॅमहि आच वअधयमहि।

आअत् दीश् आवञेषयमहि अहुराइच मजदाइ स्रओषाइच अण्याइ अमॅपञेइन्यस्च स्पॅर्त्तजेइन्यो अपञोनाँम्च फ़विष्ट्यो अपञोनाँम्च उर्वीइन्यो। Then he looks at the Fire itself and recites:-

आश्रस्च अहुरहे मज़्दाो रथ्वअेच वॅरॅज़इते वीस्पयाो साँचत्च अपओनो स्तोइश् यह्माइच क्ष्माइच क्ष्मस्तायअेच। आअत् द्रांश् आवअेष्ठयमिह जरथुक्त्रहे स्पितामहे अपओनो फ़वपेंअ यह्माइच वह्माइच क्ष्माओश्राइच फ़सस्तयअेच। अङ्हुयओश्र अप-चिनङ्हो मत् वीस्पाब्यो अपओनिब्यो फ़विप्वयो याो इर्रारिथुपाँम् अपओनाँम् याोस्च ज्वश्ताँम् अपओनाँम् याोस्च ज्वश्ताँम् अपओनाँम् याोस्च ज्वश्ताँम् अपओनाँम् स्थोक्यश्ताँम् । इमाँ ह्योमाँस्च म्यज़्दाँस्च ज्ञोश्राोस्च वर्रसम्च अपय फ़स्तरत्म् गाँम्च हुधाोङ्हॅम् इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअेपताँम् अपय उज़्दाताँम्।

अइन्यो वङ्घहिब्यो इमाो जुओश्राो हओमवइतीश् गओमवइतीश् ह्यानओ-पतवइतीश् अषय उज्दाताो अइन्यो वङ्घहिब्यो अपॅम्च हओम्याँम् अस्मनच हावन अयङ्हुअनच हावन।

इमाँम्चा उर्वराँम् बरॅस्मर्नाम् जघ्मूषीम्च रतुफ़ितीम् मरॅथ्रॅम्च वरॅज़ीम्च देअनयाो वङ्हुयाो माज़्दयस्तोइश् गाथनाँम्च स्रओथ्रॅम् जघ्मूषीम्च अपओनो अषहे रथ्नो रतुफ़ितीम् इमाँ अअस्माँस्च वओइधीम्च तव आथ्रो अहुरहे मज़्दाो पुथ वीस्पच वोह् मज़्दधात अष-चिथ्र पहरिच ददॅमिह आच वेअध्यमिह ।

आअत् दीश् आवञेषयमि अमॅप्अेइब्यो स्पॅरतेअइब्यो हुक्षुश्रेअेइब्यो हुधाब्यो यवञेजिब्यो यवञेसुब्यो योइ वब्ह्हॅउश् आ मनव्हो श्येइरति योस्च उइति।

आअत् दीश्र आवञेधयमिह फ़ायेहीश् अहे न्मानहे फ़दथाइ अहे न्मानहे पस्वाँम्च नराँम्च ज़ातनाँम्च ज़ाह्ममनाँम्च अषओनाँम् येज्हे अअम् हॅ सित ।

आअत् दीश् आवअधयमिह अपओनाँम् वङ्घहिब्यो फ़विष्व्यो याो उघ्नोस्च अइन्निथुराोस्च अपओनाँम् अवङ्हे ।

आत्रत् दीग्र् आवअधयमिह दथुषो अहुरहे मज़्दाो रअवतो ख़्वरॅनङ्गहतो मइन्यउग्र् मइन्यओयेहे अमॅषनॉम् स्पॅ॰तनॉम् यस्नाइच वस्नाइच ध़नओथाइच फ़सस्तयअच ।

आअत् दीश् आवञेधयमहि अस्न्यञेइब्यो अषहे रतुब्यो।।

xxxviii

PARA-YASNA (PARAGNA)

*हावनॅं अष्योने अषहे रथ्वे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्म्नाथाइच फ़सस्त-यभेच। आअत् दीश् आवअधयमिह सावइ्हॅं वीस्याइच अष्योने अषहे रथ्वे यन्नाइच वह्नाइच क्ष्म्नआधाइच फ़सस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमिह मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश् हज़ङ्रो-गओषहे वअवर्-चष्मनो अओष्तो-नामनो यज्ञतहे रामनो ख़्वास्त्रहे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्म्मआधाइच फ़सस्तयअच।

[आअत् दीश् आवअधयमि †अहुरहे मज़्दाो रखेवतो ज़्वरॅनङुहतो यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि अषओनाँम् फ़त्रिवाँम् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच।]

आअत् दीश् आवअधयमित तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्र मत् वीस्पञेइब्यो आतॅरब्यो यस्नाइच वझाइच क्ष्नओश्राइच क्रसस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमित अइज़्यो वङ्घित्वयो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज़्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मज़्दधातनाँम् यस्नाइच वझाइच क्ष्नओश्राइच क्रसस्तयअच।

आअत् दीश् आवअधयमि माँ श्रहे स्पॅ र तहे अवओनो वॅरॅज्यङ्ग हहे दातहे वीदअवहे दातहे ज़रथुक्त्रोइश् दरॅघयाो उपयनयाो दअनयाो वक्क्हुयाो माज्दयस्रोइश् यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नओश्राइच फ़सस्तयअच।

आअत दीश आवअधयमि गरोइश उषि-दर्गहे मज्दधातहे अष-छ्वाश्रहे वीस्पञेषाँम्च गइरिनाँम् अष-छ्वाश्रनाँम् पोउरु-छ्वाश्रनाँम् मज्दधातनाँम् कावयेहेच छ्वरंनव्हहो मज्दधातहे अख्वरंतहेच छ्वरंनव्हहो मज्दधातहे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नआश्राइच फ़सस्तयञेच। आअत दीश आवअधयमि अषोइश वब्ह्हुयाो चिस्तोइश वब्हुयाो रसाँस्तातो वब्ह्हुयाो छ्वरंनव्हहो सवब्हहो मज्दधातहे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नआश्राइच फ़सस्तयञेच।

आअत् दीश् आवअधयमि दक्षयो वस्तुयो आफ़ितोइश् दक्षहेच

^{*} Recite the Gah whichever is applicable.

[†] The name of the day and month whichever is applicable is to be recited here. This is only a sample of the first day and the first month.

नर्श अपओनो उघहेच तल्महे दामोइश उपमनहे यज्ञतहे यस्नाइच क्षाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच।

आअत् दीश आवअधयमि आोव्हाँम् असव्हाँम्च पोइथनाँम्च गओपओइतिनाँम्च मअथननाँम्च अवो-ज्वरंननाँम्च अपाँम्च ज़ॅमाँम्च उर्वरनाँम्च अव्हारिच ज़ॅमां अवज्हेच अज्नो वातहेच अपओनो स्नाँम् माोव्हहो हूरो अनघनाँम् रओचव्हहाँम् ज़्वधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पं तहे मइन्यउश दामनाँम् अपओनाँम् अपओनिनाँम्च अपहे रथ्वाँम् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्न्नओधाइच क्रसस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि ज़रशुश्त्रहे स्पितामहे अपओनो क्रवर्षे क्ष्नओध यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओधाइच क्रसस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि अपओनाँम् क्रविनाँम् अद्विधूरनाँम् पओइर्यो-ल्कअपनाँम् क्षविनाँम् नवानिज़्दश्तनाँम् क्षविनाँम् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्मस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि वानिज़्दश्तनाँम् क्षविनाँम् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्मस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि वीस्पओइव्यो वह्नदुधाव्यो यज्ञतअइव्यो मइन्यओइव्यस्चा ग्रेथ्यअइव्यस्चा योइ हॅदि यस्न्याच वह्नयाच अपात् हच यत् वहिश्तात्।।

At this stage, he picks up both kinds of twigs, Haoma as well as Pomegranate in his left-hand pinch, and reverses the mortar, striking it thrice over the work-table and recites:—

अमेषा स्पॅरता हुक्षथा हुधाोइहो यज्ञमइदै।

Then he deposits the Haoma-twigs into the mortar with his right hand, reciting:—

इमम् हओमम् अषय उज्दातम् यज्ञमइदे ।

Similarly he takes up the Pomegranate-twigs with his right hand and depositing the same into the mortar, recites the following:—

इमाँमुचा उर्वराँम् हधानअयताँम् अषय उज्दाताँम् यज्ञमइदे ।

He picks up a Zaothra-cup in his right hand and pours some portion of its contents into the mortar, reciting the following:—

अइल्यो वङ्घहिन्यो इमाो जुओश्याो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हभानओ-पतवइतीश् अषय उज़्दाताो यज़मइदे। अइल्यो वङ्घहिन्यो अपम्च हओम्याँम् यज़मइदे। अस्मनच हावन यज़मइदे। अयब्ह्हअनच हावन यज़मइदे।

इमॉम्चा उर्वरॉम् बरस्मनीम् जघ्मूषीम्च रतुिक्ततीम् मर्थ्रम्च वरंजीम्च

दअनया। वद्धतुया। माज़्दयस्नोइश् गाथनाँम्च स्नओथ्रंम् जञ्मूषीम्च अपओनो अषहे रध्वो रतुफ़िर्ताम् इमाँ अअस्माँस्च वओइवीम्च यज़मइदे। तव आथो अहुरहे मज़्दाो पुथ वीस्पच वोहू मज़्दधात अप-चिथ्र यज़मइदे। ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे इध अपओनो अषीम्च फ़वषीम्च यज़मइदे।।

Then he takes out the filtering dish (having nine holes) from the *kundi*; and filling it with water, places it over the other *Zaothra*-cup, which is near the legs of the Māhrue-pedestal, and recites:—

इरिस्तनाम उर्वांनो यज्ञमइदे याो अपओनाम् फ़वपयो। येञ्हे हाताम् ...... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥

Here if the priest's companion (who is to be the ज़ोत् in the Yasna) is present, he enters the arena and places sandal-wood and incense on the Fire and himself recites the following:—

यथा अहू वइयों यो ज़ओता फ़ा मे मूते।

Then the priest performing the Para-Yasna, responds:

अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वाो म्रओत्।

[The Companion retires.]

Then the Raspi takes the pestle (will) out of the kundi and describes a circle with it over the brink of the kundi; and then touching the table with the lower thick end of the pestle, recites:—

अअतत् दिम् वीस्पनाँम् मज़िश्तम् दज्द्याइ अहमच।

Then reversing the pestle, and touching the table with the other end, recites:—

रत्म्च यिम् अहुरम् मज़्दाँम्।

Note:—

Note:—

are the two aspects of God, the Ruler and the Teacher. The former represents the Government with his strict justice, and the latter his grace and forgiveness. Therefore the knocks on the table typify the interplay of the two forces in the Universe.

Then he strikes the mortar with the pestle on the East side, then on the South, then on the West and lastly on the North, chanting respectively:—

- (१) स्रथाइ अब्रुरहे मइन्यॅउश् द्रवतो
- (२) स्रथाइ अअष्महे स्त्री-द्रओश

- (३) स्रथाइ माज़इन्यनाँम् दुअवनाँम्
  - (४) स्रथाइ वीस्पनाँम् दुअवनाँम् वरॅन्यनाँम्च द्वताँम् respectively. Then after reciting in a whisper:—

[शिकश्त गना-मइन्यो वर् आहॅमन् लॅऑनत् सद्-हज्ञार् वार्]

फ़दथाइ अहुरहे मज़्दाो रखेवतो ज़्वरॅनङ्गहतो। फ़दथाइ अमॅपनॉम् स्पॅरतनॉम् फ़दथाइ तिश्त्र्येहे स्तारो रखेवतो ज़्वरॅनङ्गहतो। फ़दथाइ नर्श अपओनो फ़दथाइ वीस्पनॉम् स्पॅरतहे मइन्यँउश् दामनॉम् अपओनॉम् ॥

यथा अह वइयों ।। (विहार् बार्)

While reciting the four Ahunavars, the priest uses his pestle three times for pounding and crushing the twigs; and while reciting the fourth one, he strikes the Hāvani to create bell-like sounds of victory. The same procedure is followed while reciting

> मज्दा अत् मोइ वहिश्ता । स्रवास्चि श्यओथनाचा वओचा । ता त् वोहू मनव्हा । अषाचा इषुदॅम् स्त्तो । क्ष्माका क्षथा अहुरा । क्रॅरवॅम् वस्ना हहथ्यम् दाो अहूम् ॥

> > and

आ अइर्यमा इश्यो रक्षंत्राइ जर्तू। नॅरव्यस्चा नाइरिब्यस्चा जरशुश्त्रहे। वक्क्हॅंडश्र रक्षंत्राइ मनक्क्हो। या दक्षेना वहरीम् हनात् मीव्ह्रंम्। अषद्या यासा अषीम्। याम् इश्याम् अहुरो मसता मक्दो।।

four times,— three times pounding, and the fourth time tolling the victory sounds.

In reciting the অব্দ্ বাছ three times, the priest pours out water from that cup into the mortar in three sweeps and proceeds to turn his pestle in a circular movement within it. While making these movements, he recites:—

हओम पहरि-हरॅश्ये से मज़्द क्षथ अष-रतनो। वक्कहुश्च स्रओषो यो अषहे हचइते माँज़रय हॅच इघ योइ ध्वा अस्तु।

हुमय उपक्रहाो चीष्मइदे अहुनहे वहर्येहे अषय फ़स्तूतहे हावनयाोस्च अषय फ़्रवूतयाो अर्शुष्धनाँम्चा वचाँम्।

अथा ज़ी नै हुमायोतर अक्हॅन्।

In reciting the last line अथा ज़ी न हुमायोतर अस्हेन, the priest has

xlii

to touch the various implements on the work-table as prescribed below:—

He touches Baresma-bunch with the word अथा, the milk-saucer with the words ज़ी न, the cup full of Hoama extract with the word हुमायो, the table with the word तर; and with the last word अङ्ह्न, he puts the bits into the mortar. Then with the cup of Zaothra-water in his left hand and the pestle in his right, he recites:—

यथा अहू वहर्यों ।। (विहार् वार्)

as per the technique given hereafter:-

While reciting the four Ahunavars, a special technique is used for words as well as action. The four Ahunavars are not recited uniformly. There are different halts at various words in each one of them. The first halt is at अथा, the second at अवाद, the third at ह्या and the fourth at इंडा as follows:—

- (१) यथा अहू वहर्यी अथा
- (२) यथा अहू वइयों अथा रतुश् अषात्
- (३) यथा अहू वहर्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा
- (४) यथा अह वहर्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा वक्ट्हॅउश् दज्दा।

During each stage before halting, the pestle is employed to pound or crush the bits in the mortar. The contents of the mortar are meant to be emptied (through the filter-dish) gradually into the special cup for Haoma-extract, in four stages, while he finishes the rest of the Ahunavar each time aloud. After pouring each portion over the dish, the pestle is used to toll bell-like sounds on the mortar. In emptying the portions of the sacramental mixture, the pestle is held over the filter-dish so as to bathe it. The mortar is completely emptied at the fourth attempt, and in doing so, the filter-dish receives some residue also; the extract within the Haoma-cup is now filled to over-flowing. From this filtering is derived the title of the ritual "Homa-Gālnā" or passing the oblation through a strainer.

[Sp. Note:—If the dish with 9 holes is an emblem of the physical vesture of a man with 9 apertures, does the process inculcate the need for purifying character through various incarnations? If the main chalice (Hāvani) is the "battle-field" for gaining experiences through various impacts on our consciousness, the strainer may be the physical vesture through which these experiences are sifted and advanced and stored up in wisdom. Is the receiver-cup representing the post-morten conscience

(Daenā) gathering the fruit of each life on earth? Baödhangh is an immortal collector or repository of such wisdom, and it is the comrade of Urvān (soul) and Fravashi (spirit) in the human higher immortal triplicity. If the idea is to offer to God our refined spiritual nature as a holy sacrifice, the silent drama is meant to unfold the Divine plan of ways and means for exalting humanity to the stage of Divinity. The pestle may then represent the strokes of Fate within the arena of the Hāvani representing incarnation.]

The pestle is now cleaned and removed to the *kundi* and the mortar also is now cleaned but not removed. Some portion of the extract may be still within the dish, so it is now held aloft with the right hand to strain the entire contents into the cup, reciting the following:—

र्ये सॅनिश्तो अहुरो। मज़्दाोस्चा आर्मइतिश्चा। अपम्चा फ़ादत्-गअथम्। मनस्चा वोहू क्ष्रथम्चा। स्रोता मोइ मॅरॅज़्दाता मोइ। आदाइ कक्षाइचीत् पहती। (सं बार्)

The filter-dish is now transferred to the top of the mortar. On this dish, he puts the ring-condenser and begins to strain the contents of the cup, so that it is poured into the mortar, collecting the magnetism of the ring. But he does not empty the contents of the cup entirely and then proceeds as follows:—

उस् मोइ उज़ारंक्वा अहुरा। आर्मइती तॅवीक्षीम् दस्वा।
स्पॅनिस्ता मइन्यू मज़्दा। वक्क्षुया ज़वो आदा।
अवा हज़ो अँमवत् । वोहू मनव्हा प्रसरत्म् ।
रफ्षंध्राइ वोउरु-चवाने। दोइषी मोइ या व अविफ्रा।
ता क्षथ्रद्या अहुरा। या वक्क्ष्टंउरा अविश्र मनक्क्षो।
फ्रो स्प॰ता आर्मइते। अवा दअनो फ़दक्षया।
अत् रताँम् ज़रथुक्त्रो। तन्वस्चीत् क्वक्यो उक्ष्तनम्।
ददाइती पउर्वतातम्। मनक्क्ष्स्चा वक्क्ष्टंउरा मज़्दाइ।
क्यओथनद्या अवाइ याचा। उक्ष्रक्याचा सर्ओषम् क्ष्रथ्रम्चा॥
अवम् वोहू॰॥

He repeats the last word अवम् in a whisper. Thereafter before emptying the contents in a special manner specified below, he pours out one slight portion of it on the work-table with the word हुमत in a whisper.

Another portion, he lets fall into the cup of water ( ) with the word get in a whisper, passing the water through the filter; and with the word and in a whisper, he pours approximately the remaining into the mortar. This sort of apportioning is carried out thrice, so that the table, cup and the mortar each receives separately a total of three portions, passed through the filter-dish.

He then empties the contents of the mortar into the Haomacup, removes the ring to its own place and shifts the empty mortar to a corner of the table. He rearranges the various implements, so that the cup of Haoma is placed near the cup of water (जिस्). He puts his single Barasma-blessing-rod on the saucer meant for milk, near the legs of the Māhrue pedestal. He puts some portion of Haoma into what is known as Para-Haoma-Cup and waits for his companion to enter on the scene. This Para-Haoma mixture is meant to be a reserve for utilising in emergency or for continuing the ritual on another occasion.

The companion who is to be जोत् recites one अवम् बोह् facing East, and repeats as many Ahunavars as are prescribed for the occasion, according to the अनुसन् or the invocation to a particular Angel. He washes his hands and taking a pitcher full of water, goes near the Fire-Altar and then recites the following:—

नॅमसॅ-ते आतर्श् मज़्दाो अहुरहे हुधाो मज़िश्त यज़त ध्रनओथ अहुरहे मज़्दाो अपॅम् वोहू°॥ (से बार्)

फ़वराने मज़्दयस्नो ज़रशुश्तित्रश् वीद्येवो अहुर-त्क्रअषो हावनें अपओने अपहे रथ्वे .....सावक्हें वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे ...... फ़सस्तयअच ॥

- (or) रिपथ्विनाइ अपओने अपहे रथ्वे ..... फ़ादतू-प्रवि ज्ञ जूर तुमाइच अपओने अपहे रथ्वे ..... फ़सस्तयअच ॥
- (or) उज़येइरिनाइ अपओने अपहे रथ्ने ..... फ्रादत्र-वीराइ द्ख्यु-माइच अपओने अपहे रथ्ने ..... फ्रसस्तयअच ॥
- (or) अइविसूर्यमाइ अइविगयाइ अवओने अवहे रथ्वे ..... फ्रादत्-वीस्पाम्-हुज्याइतेंेंअे जरथुक्त्रोतमाइच अवओने अवहे रथ्वे ..... फ्रसस्तयअच।।
- (or) उपिहनाइ अपओने अपहे रथ्ने ...... बॅरॅज्याइ न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्ने ...... फ्रसस्तयअच ॥

तव आतर्श पुथ अहुरहे मज़्दाो क्ष्नओथ यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच क्रसस्तयअच ॥

The जोत recites :-

यथा अहू वइयों जुओता फ़ा मे मूते

The रास्पी on his seat replies with the following words:-

यथा अह वइयों यो जुओता फ़ा मे मूते।

The ज़ोत् proceeds :-

अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीष्वाो म्रओत्।। अपम बोह्र ॥ (से वार्)

With each अषम् बोहू, he washes the stone-stool on which the Fire-Altar is placed, so as to complete the washing of four sides with the recital of three अषम् बोहूs.

[Note:—Was a triangular Arghya-stool used in the past? If we suppose that there is an Invisible Presence of an Angel about to be installed on the Fire-Throne, we can imagine, that the process of cleaning the stool is tantamount to washing the feet of a guest, as was the custom in Ancient Iran in welcoming an honoured guest.]

Then the Use picks up his Barasm-blessing rod in his left hand and holding the ring-condenser in his right, he recites the following, so as to complete his invocation, begun while consecrating the ring:—

यथा अहू वइयों° ॥ (इ वार्)

यस्रम्च वस्रम्च अओजस्च ज्ञवरंच आफ्रीनामि ज्ञरथुदत्रहे स्पितामहे अष्योनो फ्रवर्षेये ।

He puts that ring into its special container, dipping it into the Zōr-cup. He puts his rod over the saucer meant for milk. He takes the extra Haoma-cup in his left hand, leaves his seat, places that cup into a niche in the wall. He brings the pitcher containing milk (which he had secured during the previous part of the ritual). He pours some of its contents into the milk-dish on the work-table, taking care not to sprinkle any portion thereof, on any other implement. With his clean hands, he brings the sacred bread (क्यान) on which has been deposited some clarified butter (गॅडस-ह्याह्य), places it on the special dish meant for it on the table; and recites the following, himself going out of the enclosure:—

xlvi

अवंम् नोह् ॥

अक्षाइ रजेश्च ज़्नर्नस्च ...... रजोचक्ह्म् वीस्पो-ज़्नाथ्रम् ॥

अथ जम्यात् यथ आफ़ीनामि । अवंम् नोह् ॥

हज़क्रम् बजेषज्ञनाम् बजेनरं बजेषज्ञनाम् ॥ (सं वार्)

जस मे अनक्हे मज़्द । (सं वार्)

अमहे हुताश्तहे हुरजोधहे ...... ज़्नानहे दर्रघो-ज़्नधातहे॥

कॅर्फ़्ह् मोज़्द् गुनाह ...... यथ आफ़ीनामि । अवंम् नोहू ॥

He unties and reties his Kushti with prescribed prayers. By the time he returns as the Rāspī of the Yasna proper, जोत्र is already standing on his elevated seat, waiting to begin certain prayers jointly, Vide Yasna 1.

Brief notes on some symbols :-

- (1) Water = নৃত্যকৃত্তি. The virgin matter + milk(= life essence) + Haoma(= Wisdom) the three represent form, life and mind in Trinity: Brahma, Vishnu and Mahesh aspects.
- (2) Fire: Symbol of Creative energy of God in each atom and cell.
- (3) The Mahrues (moon = mind) represent dual nature in the Universe and in man. The one near the altar is the lower self देहात्मा, the other is the Higher Spiritual Self = दिन्यात्मा or मुक्तात्मा.
- (4) The Baresm-wires are representing the channels of human psychic forces emanating through the 3 Nādis from the Nervous plexuses as 7 × 3. When the Aivyāonghan is tied so as to represent a band "protecting the solar plexus of a man prostrate" between the two poles, its ends temporarily cling to the lower-tripod top. Later, on liberation, these are untied and the pedestals are laid low, lifting the Perfect man from the bridge of duality. The Baresm-rod, placed connecting the legs = Unity, when God's true nature is underlying the apparent duality. The three legs अयो अस्य पादा: for each pole = (a) Spirit (will), Wisdom and Action-love-as against (b) mortal triplicity of Personality: body, desire-vehicle and lower mind. The Bunch is Daenā = Conscience as a Bridge.—Or Sat + Chit + Ananda <—>Satva-Rajas-Tamas.
- (5) The Kundi = Boundless Eternity before Creation begins.

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

॥ यस्न॥

INTRODUCTION

॥ ०॥ प नाँम् इ यज्दाँ

'अषम् वोहू॰ ॥ (यक् वार्)
'यथा अहू वहर्यो॰ ॥ (*हफ्त वार्)
क्ष्तओश्र अहुरहे मज़्दाो अषम् वोहू॰ ॥ (ड वार्)
नॅमसं ते आतर्श् मज़्दाो अहुरहे हुधाो मज़िश्त यज्ञत ।
क्ष्तओश्र अहुरहे मज़्दाो अषम् वोहू॰ ॥ ०॥ (स वार्)

फ़वराने मज़्दयस्रो ज़रशुश्त्रिश्च वीदअवो अहुर-ल्कअेषो हावनअे अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वस्नाइच ध्ननओथ्राइच फ़सस्तयअच । सावक्हेंअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वस्नाइच ध्ननओथ्राइच फ़सस्तयअच ॥ १॥

[आथ्रो' अहुरहे मज़्दाो पुथ्रहे] तव आतर्श् पुथ्र अहुरहे मज़्दाो क्ष्नओथ यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच ॥ २॥

ज़ेत:- यथा अहू वहर्यो ज़ओता फ़ा मे झूते।

रास्पी:- यथा अह वहर्यो यो जुओता का मे मूते।

जोतः अथा रतुरा अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीष्वाो प्रओत् ॥
- अषम् वोहु॰॥ (सि बार्)
यथा अहू वहर्यो॰॥ ३॥ (ड बार्)

INTRODUCTION

The introductory prayers from 1 to 3 above are in accordance with the tradition of the Parsee recitors and are given in TDA edition. Westergaard drops the introduction and begins the text with Hā 1. Geldner omits only the Pazand text in the parenthesis. The introduction proper begins with REGA.

(0) 1. For the Complete formula see section O.6. 2. Also see section O.15. *The number varies according to the Angel to whom it is dedicated.
(2) 1. The text in the parenthesis is according to Geldner. TDA omits this.

[हुमत हुस्त हुर्रत हुमनश्नॅ हुगवश्नॅ हुकुनश्नॅ ईन् ध्नूमहने (मीनो नावर् वीस्पञेशा अर्दा क्रवर्र वे-रसात्)॥

नीर रंग पीरोज्गर् बात् ख़बरह् इ वह-दीन् इ माज़्दयक्षाँन् खा बात् अरदर् हफ्त् कॅश्वर्

नाँम्-चिश्तीहातर् अथदर् काँम् वात्॥

हस्त् शहिरस्ताँन् अश्दर् (फ़लाँन्) शहिरस्ताँन् पूरी पीरोज़ी शादी रामश्नी रवाँन्।। ख्वरॅह् इ ख्वजस्त अव्युज्नून् वात् अव्युज्नुन्तर् वात्।। ख्वरॅह् ख्वजस्त वात्॥

ईन् क्ष्त्रमइने (मीनो नावर् वीस्पञेशा अर्दा फ़वश्र वॅ-रसात्।) किरा गाह् रोज़् शह्यारी।।

ख़्त्रीश् यज़रनॅ कर्त्-होम् दरून् यश्त्-होम् म्यज़्द् हमा-राईनम् अयो-कर्दछा प गश्ज् इ दाधार् अहुरमज़्द रयोमश्त् ख़्तरहोमश्त् अमॅशास्पश्दाँन् वॅ-रसात् ॥

अओज् ज़ोर् नीरो तगी अमावश्दी पिरोज्गरी ईन् इन्समइने (मीनो नावर् वीस्पञेशा अर्दा फ़बर व-रसात्।) अंज़्र हमा पदीरफ्तार् वात् अञे मारा पानाई-किर्दार् नेकी-अश्दाख्तार् अनाई पत्यार् दूर-अवाज़-दाश्तार् अयाफ़्त-ख़बाह् वात्॥

किरा दीगर् म्यज्द हज़ार् मर्त् म्यज्द शायम् साख्त अञ मारा कम्-रश्ज्तर् आसाँन्तर् यञ्जनी कर्त् यक् अज् मा हज़ार् पदीरफ्तार् वात्।।

नाँम्-चिश्ती अनओशह् रवाँन् रवाँनी (फुळाँन् फुळाँन्) अञेधर् यात् वात् अनओशह् रवाँन् रवाँनी फ़्रमायश्नॅ (फुळाँन्) माज़्दयस्री वें-रसात्।।

हमा फ़तरा अशोऑन् अयोकर्द्धा चिहासम् दहुम् सी-रोज़् साल-रोज़् अज़् गयोमर्त् अथदा सओस्योस् अअदर् यात् वात् ।।

हस्ताँन् बुदाँन् वॅदाँन् ज़ादाँन् अज़ादाँन् आ-दही उज़-दही दह्म नर् नारीक् अवनीह पुर्नाह हर्-कि अब़र् ईन् ज़मीन् प-इरि वॅह्दीनी गुदाराँन् शूत् हस्त् हमा फ़बश् अशोऑन् अथोकर्दछा अज़्र् गयोमर्त् अथदा सओदयोस् अअदर् यात् बात्।।

कि ईन् माँन् वीस् उ ज़श्द् दॅह् उ रोस्ता गुज़रत हॅश्द् हमा फ़बश् अशोआँन् अयोकर्दह्या अंज़्र् गयोमर्त् अश्दा सओरयोस् अअंदर् यात् वात् ॥

अशर्वांन् फ़बरा चीराँन् फ़बरा अबर्-धीज़ाँन् फ़बरा पीरोज़्मराँन् फ़बरा पओइयों-ल्कओशाँन् फ़बरा नवानज़्दरताँन् फ़बरा इ फ़बरायो हमा अयोकर्दह्या ॲज़्र् गयोमर्त् अथदा सओइयोस् अअदर् यात् बात् ॥

रवाँन् इ पिदराँन् उ मादराँन् उ जदगाँन् उ न्यागाँन् उ फ़ज़श्दाँन् उ पेवश्दाँन् उ परस्ताराँन् उ नवानिज़दस्ताँन् फ़लक्र अशोआँन् अयोकर्दह्या अंजर् गयोर्मत् अश्दा सओक्योस् अशेदर् यात् वात्।।

हमा अथओरनाँन् हमा रथअहताराँन् हमा वारुयोसाँन् हमा हुतोक्षाँन् हमा फ़बर्र ह अशोकाँन् हमा अयोक्द्द्धा अंज़्र् गयोमर्त् अश्दा सओह्योस् अञेदर् यात् वात्॥

हमा फ़बर अशीओंन् हफ्त्-कॅश्वर्-ज़मीन्-अरॅज़ह् सबह् फ़ददफ्श वीददफ्श वोद-बरॅश्त वोद-ज़रॅश्त ख़बनरस्-बामी-कश्ग-दशेज़्र् अशवाँन् वर्-इ-जम्-करीँन् गश्ज्-माँग्राँन् हमा फ़बश् अशवाँन् हमा अयोक्षदेशा अंज़्र् ग्रयोमर्त् अथदा सओश्योस् अशेदर् यात् वात् ॥

3

गुर्ज़ स्वरंह् अवजायात् ईन् धन्महने (मीनो नावर् वीस्पञेशा अदीफ़बश् व-रसात्) नाम्चिश्ती अनओशह् रवाँन् रवाँनी (फ़लाँन्) अअदर् यात् वात्।।

अनओशह् रवाँन् रवाँनी फ़मायश्नॅ (फ्लाँन्) माज्दयस्री वें-रसात् हम्-कर्फ़् हमा-वेंहाँन् इ हफ्त्-कॅश्वर्-ज़मीन् वें-रसात्।।

अंज़् हमा गुनाह् पतित् पर्शेमाँन्-होम् प-पतित्-होम् ॥]

फ़स्तुये हुमतोइब्यस्चा हूल्तोइब्यस्चा ह्र्र्तोइब्यस्चा माँथ्नोइब्यस्चा वृद्धभ्नोइब्यस्चा वर्क्त्वोइब्यस्चा। अइविगइर्या दइथे वीस्पा हुमताचा हूल्ताचा ह्रर्क्ताचा। पइतिरिच्या दइथे वीस्पा दुक्मताचा दुज़्र्ल्ताचा दुज़्वर्क्ताचा।। ४।।

फॅरा' वें राही अमेषा स्पॅ॰ता यस्त्रम्चा वह्मम्चा फॅरा' मनव्हहा फॅरा' वचव्हहा फॅरा' श्यओथना फॅरा' अव्हहुया फॅरा' तन्वस्चीत एवएयारे उश्तनम् ॥ ५॥

स्तओमि अपम् । अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती उश्ता अस्ती उश्ता असाह स्रात् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ ६॥ (सि वार्)

फ़त्रराने मज़्द्यस्तो ज़रथुित्रश्च वीदअवो अहुर-ल्कअेषो । हावनॅअ अषओने अषहे रथ्वे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नजोथ्राइच फ़सस्तयअेच । सावह्र्हेंअ वीस्याइच अषओने अषहे रथ्वे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नजोथ्राइच फ़सस्तयअेच । रथ्वाँम् अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइयेनाँम्च सर्धनाँम्च यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नजोथ्राइच फ़सस्तयअेच ॥ ७॥

मीनो नावर् धनूमन्

[अहुरहे मज़्दाो रञेवतो ख़्वरॅनङ्गहतो' अमॅषनाम् स्पॅरतनाम् मिथहे वोउरु-गओयओइतोइश्र' रामनस्च ख़्वास्त्रहे ॥ ८॥

ह्वरॅ-क्षाञेतहे अमॅबहे रञेवहे अउर्वत्-अस्पहे । वयओश उपरो-कइर्पेहे तर-धातो अन्याइश दामाँन् । अञेतत् ते वयो यत् ते अस्ति स्पँ तो-मइन्यओम् । रज़िश्तयोो चिस्तयोो मज़्दधातयोो अषओन्योो दञेनयोो वद्धहुयोो माज़्द-यस्रोहश् ॥ ९ ॥

माँ थ्रहे स्पॅ र तहे अपओनो वॅरंज्यङ्गहहे दातहे वीद अवहे दातहे जरथुक्त्रोइश् दर्घयाो उपयनयाो दअनयाो वझ्हुयाो माज्दयस्रोइश् जरज्दातोइश् माँ थ्रहे स्पॅ र तहे।

(5) 1. West & TDA: फ़ा (8) 1. TDA: ख़्बेरॅनब्हती 2. Geld! गओ-यओतोइस् (10) 1. TDA: वॅर्ज्यब्हर्हे उषि-दर्रथ्रम् दञ्जेनयाो माज्दयस्नोइश् वञेधीम् माँथ्रहे स्पॅ ९ तहे । आस्नहे ख़ण्जो मज़्दधातहे गुओषो-स्रूतहे ख़ण्जो मज़्दधातहे ॥ १०॥

आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्रहे तव आतर्श पुश्र अहुरहे मज़्दाो मत् वीस्पेश-इन्यो आतॅरन्यो। गरोइश उषि-दरॅनहे मज़्दघातहे अष्ण्वाश्रहे ॥ ११ ॥

वीस्पञेषाँम् यज्ञतनाँम् अष्ओनाँम् मइन्यवनाँम् गञेथ्यनाँम् । अष्ओनाँम् फ्रविषनाँम् उघ्रनाँम् अइद्रिथूरनाँम् पओइर्यो-त्क्केष्यनाँम् फ्रविषनाँम् नवानिज्दिक्तनाँम् फ्रविषनाँम्] क्ष्नओथ यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयञेच ॥ १२ ॥

^{ज़ोत्रः—} यथा अहू वहर्यो जुओता फ़ा मे स्रूते ।

रास्पाः यथा अहू वहर्यों यो जुओता फ़ा मे म्रूते।

जोतः अथा रतुरा अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीष्वाो म्रओत्।। अपम् वोह्र ॥ १३॥ (सि वार्)

'क्ष्नओथ अहुरहे मज़्दाो तरोइदीते अझ्रहे मइन्यँउश् । हइथ्यावर्क्ताँम्' ह्यत् वस्ना फ्रॅरपोतॅमॅम्' । स्तओमि अपॅम् ॥ अपॅम् वोह्र° ॥ १४ ॥ (सि वार्)

> यथा अह वहर्यो अथा रतुश अषात्चीत् हचा । वक्हॅंजश दज्दा मनक्हो व्यओधननाँम् अक्हॅंजश मज्दाइ । क्ष्रथम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम् ॥ १५ ॥ (चिहार् बार्)

^{(11) 1.} TDA: पुत्र (12) 1. Geld: अवाउनाँम् (14) 1. cf. Ny.1.2 and the Introduction to the Yashts; 2, इद्ध्यावर्दताँम् ... क्रवोत्मम् Y,50.11 (15) 1. Geld-J2: इंगुड्यो; Geld-Pt4: इर्गुड्यो,

यरन

हा १

ज़ोत् उ रास्पीः-

निवशेधयेमि हर कारयेमि दथुषो अहुरहे मज़्दाो रखेवतो ज़्वरॅनङ्कहतो' मज़िश्तहेच वहिश्तहेच स्रथेश्तहेच ख़ब्बोज़्द्रिश्तहेच ख़िश्वश्तहेच हुकॅरॅप्समहेच अषात् अपनोतॅमहेच हुधामनो' वोउरु-रफ़नङ्हो

> यो नो दघ यो ततप यो तुश्रुये यो मइन्युश स्पॅ रतोत्मो ॥ १॥

निवअधयेमि हर कारयेमि वक्ट्वे मनक्ट्टे अषाइ वहिश्ताइ क्ष्रश्राइ वहर्याइ स्पॅरतयाइ आर्मतें अे हउर्वत्व्य अमॅरतत्व्य गेंउश् तष्ने गेंउश् उरुने आश्रे अहुरहे मज़्दाो यअतुश्तमाइ अमॅषनाँम् स्पॅरतनाँम् ॥ २॥

निवजेधयेमि हर कारयेमि अस्न्यजेइब्यो अपहे रतुब्यो। हावनँअे अपओने अपहे रथ्ने। निवजेधयेमि हर कारयेमि सावव्ह्हँअे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्ने। निवजेधयेमि हर कारयेमि मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइरा हज़्ब्रो-गओपहे वजेवरॅ-चष्मनो अओख्तो-नामनो यज़्तहे रामनो ख़्वाह्महे ॥ ३॥ ज़ितः निवजेधयेमि हर कारयेमि रिपिथ्निनाइ अपओने अपहे रथ्ने। निवजेधयेमि हर कारयेमि उपाइच अपओने अपहे रथ्ने। निवजेधयेमि हर कारयेमि आदत्-प्रपवे ज़र तुमाइच अपओने अपहे रथ्ने। निवजेधयेमि हर कारयेमि अपहे वहिरतहे आथ्रस्च अहुरहे मज़्दाो॥ ४॥

निवअधयेमि हर कारयेमि उज़्येइरिनाइ अपओने अपहे रथ्द्रे। निवअध्यमि हर कारयेमि फ़ादत्-वीराइ दल्युमाइच अपओने अपहे रथ्द्रे। निवअधयेमि हर कारयेमि वॅरॅज़तो अहुरहे नफ़्ंध्रो अपाँम् अपस्च मज़्दधातयारे।। ५।।

निवअधयेमि हरकारयेमि अइन्निसूथॅमाइ अइविगयाइ अवओने अवहे रथ्ने। निवअधयेमि हरकारयेमि फ्रादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतॅंअे ज़रथुक्त्रोतॅमाइच

Hā 1

This chapter coincides generally with chapters 3,4 and 7. The following sections correspond: 1.3-19 with 3.5-19,22,23; 4.8-22,24,25; 7.5-19,22,23.

(1) 1. West & TDA: ख़्बरॅनव्हतो 2. West & TDA: हुधोमनो 3. West & TDA: तुथुये (2) 1. Geld-PT4: आरमतेये (3) 1. Geld: व्यओयओतोइज् (5) 1. Geld: दाख्युमाइच (6) 1. Geld: अइब्रिस्ट्रिप्रमाइ 2. Geld: व्हुज्यातें .

CC-0.Panini, Kanya Maha Vidyalaya Collection.

4

अषओंने अषहे रथ्ने । निवअधयेमि हर कारयेमि अषओनाँम् किविनाँम् घॅनाँनाँम्च वीरो-वाँथ्वनाँम् याइर्ययाोस्च हुषितोइश् । अमहेच हुतावतहे हुरआधहे वॅरअप्तहेच अहुरधातहे वनइर्त्याोस्च उपरतातो ॥ ६॥

निवञेधयेमि हर कारयेमि उपिहनाइ अपओने अपहे रथ्ने । निवञेधयेमि हर कारयेमि बॅरॅज्याइ न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्ने । निवञेधयेमि हर कारयेमि स्रओपहे अद्येहे अपिवतो वॅरॅथ्राजनो फ़ादत्-गञेथहे । रष्नओश्र रिज़श्तिहे अर्श्तातस्च फ़ादत्-गञेथयो वरॅदत्-गञेथयो ॥ ७॥

निवअधयेमि हर कारयेमि माह्यअइन्यो अपहे रतुन्यो । अरतरॅ-माोझ्हाइ अपओने अपहे रथ्द्रे । निवअधयेमि हर कारयेमि पॅरॅनो-माोझ्हाइ वीपप्तथाइच अपओने अपहे रथ्द्रे ॥ ८॥

निवअधयेमि हर्कारयेमि याइयंअइन्यो अपहे रतुन्यो। महध्यो-ज्रॅमयाइ' अपओने अपहे रथ्ने। निवअधयेमि हर्कारयेमि महध्यो-पॅमाइ' अपओने अपहे रथ्ने। निवअधयेमि हर्कारयेमि पइतिश्रह्माइ अपओने अपहे रथ्ने। निवअधयेमि हर्कारयेमि अयाश्रिमाइ' फ्रओउर्वअदित्रमाइ' वर्ष्निहर्द्ताइच अपओने अपहे रथ्ने। निवअधयेमि हर्कारयेमि महध्याइर्याइ अपओने अपहे रथ्ने। निवअधयेमि हर्कारयेमि महध्याइर्याइ अपओने अपहे रथ्ने। निवअधयेमि हर्कारयेमि सर्घअइन्यो अपहे रतुन्यो।। ९।।

निवञेधयेमि हर्षारयेमि वीस्पञेइब्यो अञेइब्यो रतुब्यो योइ हॅर्रति अपहे रतवो श्रयस्च श्रिसाँस्च निद्दिश्त पइरिश्-हावनयो योइ हॅर्रति अपहे यत् विहश्तहे मज़्दो-फ़सास्त ज़रथुश्त्रो-फ़ओक्त ॥ १०॥

निवअधयेमि हर कारयेमि अहुरअइब्य मिश्रअइब्य वॅरॅज़रब्य' अइथ्य-जङ्हअइब्य' अपवनअइब्य स्ताराँम्च स्पॅरतो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिक्त्र्यहेच स्तारो रअवतो ख़्वरॅनङ्कहतो' माोङ्कहहेच गुआचिश्रहे ह्वरॅच क्षुअतहे अउर्वत्-अस्पहे

^{3.} Geld: अषाउनाँम् (9) 1. Geld: मइध्योइज़र्रमयाइ; West & TDA: मइध्यो-ज़र्रम्याइ 2. Geld: मइध्योइज्ञमाइ; West & TDA: मइध्योद्धमाइ 3. West & TDA: अयाग्रमाइ फ़्लोउर्वशेश्लमाइ 4. Geld: हमस्पथ्मश्रेदयाइ (10) West & TDA: ध्यस्य (11) 1. West & TDA: वॅर्ज़न्च्य अश्रेध्येजङ्हशेइच्य 2. West & TDA: ख़्त्र्रनङ्हतो.

दोइश्रहे अहुरहे मज़्दाो मिश्रहे दज़्युनाँम् दज्हुपतोइश्रः । निवञेधयेमि हर् कारयेमि (रोज़्र*) अहुरहे मज़्दाो रञेवतो ज़्वरॅनङ्कहतो । निवञेधयेमि हर कारयेमि (माइ*) अवजोनाँम् फ़विषनाँम् ॥ ११॥

निवञेधयेमि हर कारयेमि तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्र मृत् वीस्पञेइव्यो आतॅरॅब्यो। निवञेधयेमि हर कारयेमि अङ्ख्यो वङ्घहिब्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज़्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मज़्दधातनाँम् ॥ १२॥

निवञेधयेमि हर कारयेमि माँश्रहे स्पॅर तहे अपओनो वॅरॅज़्यङुहहे दातहे वीदञेवहे दातहे जरथुक्त्रोइक् दरॅघयाो उपयनयाो दञेनयाो वक्क्हुयाो माज़्द-यस्नोइक्स ॥ १३ ॥

निवअधयेमि हर्कारयेमि गरोइश उषि-दरॅनहे मज्दघातहे अष-ज्वाथहे वीस्पञेषाँम् च गइरिनाँम् अष-ज्वाथनाँम् पोउरु-ज्वाथनाँम् मज्दघातनाँम् कावयेहेच ज्वरॅनइहो मज्दघातहे अज्वरॅतहेच ज्वरॅनइहो मज्दघातहे। निवअधयेमि हर्कार-येमि अषोइश वङ्हुयाो चिस्तोइश वङ्हुयाो ॲरॅथॅ वङ्हुयाो रसाँस्तातो वङ्हुयाो ज्वरॅनइहो सवङ्हो मज्दघातहे।। १४।।

निवञेधयेमि हरकारयेमि दक्षयो वङ्हुयो आफ़ितोइश दक्षहेच नर्श् अषओनो उघ्रहेच तज़्महे दामोइश उपमनहे यज़तहे ॥ १५॥

निवअधयेमि हर कारयेमि ओव्हाँम् असङ्हाँम्च षोइथनाँम्च गओ-यओइतिनाँम्च मञेथननाँम्च अवो-एवरननाँम्च अपाँम्च ज़ॅमाँम्च उर्वरनाँम्च अज्हाोस्च' ज़ॅमो अवज्हेच' अष्नो वातहेच अपओनो स्त्राँम् माोङ्हो हूरो अनघ्रनाँम् रओचङ्हाँम् एवधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पॅर्तहे मइन्यँउश् दामनाँम् अपओनाँम् अपओनिनाँम्च अपहे रथ्बाँम् ॥ १६॥

निवअधयेमि हर कारयेमि रथ्नो वॅरंज़तो यो अषह । रथ्नाँम् अयरनाँमच

3. Geld: दहज्हुपतोइश; *In use the name of the current day and month is here to be mentioned, with appropriate formulas, according to Sîrôza. The name of the day and that of the month may vary according to the calendar. Here an example is given of the first day (अहरहे...) and of the first month (अषओनॉम्...). 4. Geld: अषाउनॉम् (13) 1. West & TDA: वॅरॅज्यब्ह्हे (16) 1. Geld: अइज्ह्लोस्व 2. Geld: अवइज्ह्वेच.

अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्घनाँम्च योइ हॅ रति अपहे रतवो। हावनोइश रथ्नो ॥ १७॥

निवञेषयेमि हर कारयेमि अषओनाँम् फ़विषनाँम् उघ्रनाँम् अइतिथूरनाँम् पओइर्थो-त्कञेषनाँम् फ़विषनाँम् नवानिज्दिक्तनाँम् फ़विषनाँम् हवहे उरुनो फ़विषे ॥ १८॥

निवञेधयेमि हर कारयेमि वीस्पञेइन्यो अषहे रतुन्यो। निवञेधयेमि हरकारयेमि वीस्पञेइन्यो वङ्क्षुधान्यो यज्ञत्ते अङ्ब्यो महन्यओइन्यस्चा गञेथ्यञे-इन्यस्चा योइ हॅर ति यस्न्याच वह्म्याच अषात् हच यत् वहिस्तात् ॥ १९॥

हानने अपाउम् अपहे रत्नो सनझ्हे' अपाउम् अपहे रत्नो' रिपिध्वन अपाउम् अपहे रत्नो' उज़्येइरिन अपाउम् अपहे रत्नो' अइव्रिस्नूऑम' अइविगय अपाउम् अपहे रत्नो' उपहिन अपाउम् अपहे रत्नो'।। २०।।

येज़ि थ्वा दिद्वअष येज़ि मनव्ह येज़ि वचव्ह येज़ि इयओध्न येज़ि जुओष येज़ि अज़ओष। आ ते अज़्हें फ़च स्तुये नी ते वजेध्येमि येज़ि ते अज़्हें अवा-उरूरओध यत् यस्तहेच वहाहेच ॥ २१॥

रतवो वीस्पे मज़िश्त अषाउम् अषहे रतवो येज़ि वो दिद्वअष येज़ि मनझ्ह येज़ि वचझ्ह येज़ि श्यओध्न येज़ि ज़ओष येज़ि अज़ओष। आ वो अञ्हे' फ़च स्तुये नी वो वअध्योमि येज़ि वो अञ्हे' अवा-उरूरओध यत् यस्नहेच वह्नाहेच॥ २२॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

फ्रवराने मञ्द्यस्तो ज्ञरशुवित्रश् वीद्येवो अहुर-त्कथेषो हावनॅथे अष्योने अष्टे रध्ते यस्ताइच क्ष्माइच क्ष्माइच फ्रसस्तयथेच। सावक्र्हेंथे वीस्याइच अप्योने अष्टे रध्ते यस्ताइच वद्याइच क्ष्माइच क्ष्मस्तयथेच। रध्त्राँम् अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्धनाँम्च यस्ताइच वद्याइच क्ष्माइच क्ष्मस्तयथेच। २३।।

^{(19) 1.} West & TDA: गञेइध्य° 2. West & TDA: येस्न्याइच वह्नथाइच (20) 1. West & TDA: सावरूहें 2. West & TDA: रतवो 3. Geld: अइविस्विधिम (21-22) 1. Geld: अइविस्विधिम

6

हा २

ज़ोत् उ रास्पीः-

जुओश आयेसे येश्ति बरॅस्म आयेसे येश्ति । बरॅस्म आयेसे येश्ति जुओश आयेसे येश्ति । जुओश हध-बरॅस्मन' आयेसे येश्ति बरॅस्म हध-जुओश्वॅ' आयेसे येश्ति । अह्नय जुओशे इमत् बरॅस्म आयेसे येश्ति । अन बरॅस्मन इमाँम् जुओशाँम् आयेसे येश्ति । हध-जुओश्वॅम् इमत् बरॅस्म आयेसे येश्ति । इमत् बरॅस्म (जोत्) हध-जुओश्वॅम् हध-अइल्योव्हिहनम् अषय फ्रस्तरॅतम् आयेसे येश्ति ॥ १ ॥

अह्नय ज़ओग्रे वरॅस्मनअेच' अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनॅम् अपहे रतूम् आयेसे येक्ति । अमॅषा स्पॅ॰ता हुक्षुथा हुघोड्हो आयेसे येक्ति ॥ २ ॥

अह्नय ज़ओथ्रे बरॅस्मनअच अस्त्य अपवन अपहे रतवो आयेसे येश्ति। हावनीम् अपवनम् अपहे रत्म् आयेसे येश्ति। सावव्रह्अम् वीसीम्च अपवनम् अपहे रत्म् आयेसे येश्ति। अह्नय ज़ओथ्रे बरॅस्मनअच मिथ्रम् वोउरु-गओयओ-इतीम् हज़क्क्र-गओषम् बअवरॅ-चष्मनम् अओख्तो-नामनम् यज़्तम् आयेसे येश्ति। राम ख्वास्त्रम् आयेसे येश्ति।। ३।।

जोतः अह्नय ज़ओथे बरॅस्मनअेच रिपिथ्तिम् अपवनम् अपहे रत्म् आयेसे येश्ति। फ़ादत्-फ़्पाउम् ज़ त्रुम्मच अपवनम् अपहे रत्म् आयेसे येश्ति। अह्नय ज़ओथे बरॅस्मनअेच अपम् वहिश्तम् आत्रम्च अहुरहे मज़्दाो पुथम् आयेसे येश्ति।। ४।।

अह्नय ज़ओथे बरॅस्मनथेच उज़येइरिनम् अपवनम् अपहे रत्म् आयेसे येदित । फ़ादत्-वीरॅम् दख्युमॅम्च अपवनम् अपहे रत्म् आयेसे येदित । अह्नय ज़ओथे बरॅस्मनथेच वॅरॅज़ रतम् अहुरॅम् क्षूथीम् क्षुअतम् अपाँम् नपातम् अउर्वत्-अस्पम् आयेसे येदित । अपम्च मज़्दधाताँम् अपओनीम् आयेसे येदित ॥ ५ ॥

अह्नय जुओश्रे बरॅस्मनअेच अइविसूश्रॅमॅम्' अइविगाइम् अषवनॅम् अषहे

Hā 2

Chapter 2 is mostly identical with chapter 6. The following sections correspond: 2.2-10 with 6.1-9; 2.11-16 with 6.10-15: 2.17 with 6.16 and 19 and 2.18 with 6.20.

(1) 1. Geld: हध-बरॅस्म 2. West & TDA: हध-जओग्रॅम् (2) 1. West & TDA: बरॅस्मनच here and throughout this Chapter. (6) 1. Geld: अइऩिस्थिमॅम्.

रत्म् आयेसे येश्ति । फ़ादत् वीस्पाँम्-हुज्याइतीम् ज़रथुश्त्रोतॅमॅम्च अषवनॅम् अषहे रत्म् आयेसे येश्ति । अह्नय ज़ओश्रे वरॅस्मनअच अषओनाँम् वङ्ग्हीश्र स्राो स्पॅ ताो फ़वषयो आयेसे येश्ति । श्रोस्च वीरो-वाँध्न्नाो आयेसे येश्ति । याइयीँम्च हुिषतीम् आयेसे येश्ति । अमम्च हुतश्तम् हुरओधॅम् आयेसे येश्ति । वॅरॅथ्रॉम्च अहुरधातॅम् आयेसे येश्ति । वनइ तीम्च उपरतातॅम् आयेसे येश्ति ॥ ६ ॥

अह्नय ज़ओश्रे बरॅस्मनअच उपिहनम् अपवनम् अपहे रत्म् आयेसे येश्ति। वॅरॅजीम् न्मानीम्च अपवनम् अपहे रत्म् आयेसे येश्ति। अह्नय ज़ओश्रे बरॅस्मनअच स्रओपम् अपीम् हुरओधम् वॅर्शाजनम् फ़ादत्-ग्अथम् अपवनम् अपहे रत्म् आयेसे येश्ति। रष्न्म् रिज़श्तिम् आयेसे येश्ति। अर्श्तातम्च फ़ादत्-ग्अथाम् वर्दत्-ग्अथाम् आयेसे येश्ति।। ७॥

अह्नय जुओं श्रे वरॅस्मनअेच माह्य अपवन अपहे रतवो आयेसे येदित। अस्तरॅ-माोव्ह्हॅम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येदित। पॅरॅनो-माोव्ह्हॅम् वीपप्तथम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येदित।। ८॥

अह्मय ज़ओथे बरॅस्मनअेच याइर्य अपवन अपहे रतवो आयेसे येदित।
महध्यो-ज़रॅमअम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येदित। अह्मय ज़ओथे वरॅस्मनअेच
महध्यो-पॅमॅम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येदित। अह्मय ज़ओथे वरॅस्मनअेच
पहितिशह्हीम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येदित। अह्मय ज़ओथे वरॅस्मनअेच
अयाथिमॅम् अथाउविअदित्रमॅम् विक्तिहर्द्रतम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येदित।
अह्मय ज़ओथे वरॅस्मनअेच महध्याइरीम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येदित।
अह्मय ज़ओथे वरॅस्मनअेच हमस्पथ्मअदेअम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येदित।
अह्मय ज़ओथे वरॅस्मनअेच हमस्पथ्मअदेअम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येदित।
अह्मय ज़ओथे वरॅस्मनअेच सर्घ अपवन अपहे रत्वो आयेसे येदित।। ९।।

अह्नय ज़ओथ्रे वरस्मनअच वीस्पे अपहे रतवो आयेसे येक्ति योइ हॅरति अपहे रतवो थ्रयस्च' थ्रिसाँस्च निज़्दिक्त पहरिश्र-हावनयो योइ हॅरति अपहे यत् वहिक्तहे मज़्दो-फ़सास्त ज़रथुक्त्रो-फ़ओज़्त ॥ १०॥

^{2.} Geld: अषाउनाँम् (9) 1. Geld: मइध्योइज़रमओम् 2. Geld: मइध्योइज़रमओम् 2. Geld: मइध्योइज़रमओम् 3. West & TDA: ध्र्यस्य.

अहर जिथे वरस्मनअच अहर मिथ्र वर्रेज्ञ त अइध्यज्ञ है अपवन आयेसे येदित। स्त्रें उश्च माोक्हॅम्च हुर्च उर्वराहु पृइति वरस्मन्याहु मिथ्रम् वीस्पनाँम् दज्युनाँम् दज्हुपइतीम् आयेसे येदित। अहर्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच (रोज़्र) अहुरम् मज़्दाँम् रजेव त्त्रें ज्वरं नक्ष्टह तम् आयेसे येदित। अहर्य ज्ञओथ्रे वरस्मनअच (माह्*) अप्रजोनाँम् वक्ष्टिश्च स्रो स्प्रतो स्वपयो आयेसे येदित। ११।।

अह्नय ज़ओथ्रे वर्रस्मनअच ध्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज़्दाो पुथ्रम् अपवनम् अपहे रत्म् आयेसे येश्ति मत् वीस्पअइन्यो आतर्रन्यो। अह्नय ज़ओथ्रे वर्रस्मनअच आपो वङ्गहीश् वहिश्तो मज़्दधातो अपओनीश् आयेसे येश्ति। वीस्पो आपो मज़्दधातो अपओनीश् आयेसे येश्ति। वीस्पो उर्वराो मज़्दधातो अपओनीश् आयेसे येश्ति। १२।।

अहय ज़ओथे वरस्मनअच माँथम् स्पँ तम् अञ्जूवर्नव्हम् आयेसे येदित। दातम् वीदोयूम् आयेसे येदित। दातम् ज़रशुदित्र आयेसे येदित। दर्रघाँम् उपयनाम् आयेसे येदित। दक्षेनाम् वङ्गहीम् माज्दयस्तीम् आयेसे येदित।। १३।।

अह्नय ज़ओश्रे वर्रस्मनअच गइरीम् उषि-दर्नम् मज़्दधातम् अष-ज़्नाश्रम् यज्ञतम् आयेसे येदित। वीस्पाो गरयो अष-ज़्नाश्राो पोउर-ज़्नाश्राो मज़्दधात अषवन अषहे रतवो आयेसे येदित। उप्रम् कवअम् ज़्नरंनो मज़्दधातम् आयेसे येदित। उप्रम् अज़्नरंतम् ज़्नरंनो मज़्दधातम् आयेसे येदित। अह्नय ज़ओश्रे वर्रस्मनअच अषीम् बङ्गहीम् आयेसे येदित। श्लोइण्नीम् वर्रज़इतीम् अमनइतीम् हुरओधाँम् ज़्नापराँम्। ज़्नरंनो मज़्दधातम् आयेसे येदित। सवो मज़्दधातम् आयेसे येदित। सवो मज़्दधातम् आयेसे येदित। १४।।

अह्नय जुओश्रे वरस्मनअच दक्षाँम् वङ्ग्हीम् आफ़ितीम् आयेसे येश्ति। दक्षम्च नरम् अववनम् आयेसे येश्ति। उप्रम् तक्मम् दामोइश् उपमनम् यज्ञतम् आयेसे येश्ति॥ १५॥

अह्य जुओथ्रे वरस्मनअेच इमाो अपस्च जुमस्च उर्वरास्च आयेसे येश्ति।

^{(11) 1.} West & TDA: अञ्ध्येजव्ह 2. Geld: दइज्हुपइतीम् 3. West & TDA: स्वरंनव्हह रतम् *See note on Y.1.11. (13) 1. West & TDA: अष्-स्वरंनव्हहम् (14) 1. West & TDA; उशि-दर्नम्

इमाो असाोस्च षोइथ्राोस्च गओयओइतीइच मुअथन्याोस्च अवो-ख्वरॅनाोस्च आयेसे येश्ति । इमॅम्च षोइथ्रहे पइतीम् आयेसे येश्ति यिम् अहुरॅम् मुद्राँम् ॥ १६॥

ज़ोत् उ रास्पीः-

अह्नय ज़ओग्ने वरस्मनअच रतवो वीस्पे मज़िश्त आयेसे येश्ति अयर अस्न्य माह्य याहर्य सर्घ । अह्नय ज़ओश्ने वरस्मनअच अपओनाँम् वङ्गहीश्र ह्यरो। स्पं तो फ़बषयो आयेसे येश्ति ॥ १७॥

अह्नय ज़ओथ्रे बरॅस्मनअच वीस्पे अषवनो यज्ञत आयेसे येहित। वीस्पे अषहे रतनो आयेसे येहित। हावनीम् पइति रत्म् सावङ्क्छेम् वीसीम्च पइति रत्म्। रतनो वीस्पे मज़िश्त पइति रत्म् ॥ १८॥

हा ३

जोत् उ रास्पाः-

वरस्मन पइति-वर्रत हथ-ज़ओथ हावनोइश रथ्नो ख़्वर्थेम् म्यज़्द्म् आयेसे येक्ति। हउर्वत अमॅरतात गाउश हुदाो क्ष्न्यूमइने अहुरहे मज़्दाो अमॅपनॉम् स्पॅरतनॉम् क्ष्न्यूमइने स्रओपहे अक्ष्येहे अपिवतो वॅर्थाजनो फ़ादत्न्गअथहे ॥ १ ॥

हओमम् पर-हओमम्च आयेसे येदित क्ष्न्यूमइने ज़रथुक्त्रहे स्पितामहे अपओनो फ़त्रव्ये । अअस्माँ आयेसे येदित बओइधि क्ष्न्यूमइने तव आथ्रो अहुरहे मज़्द्रो पुथ्र ॥ २ ॥

हओमाँ आयेसे येदित क्ष्न्महने अह्न्यो वङ्घहिन्यो अपाम् वङ्घीनाँम् मन्द्र-धातनाँम् । आपम् हओम्याँम् आयेसे येदित । गाँम् जीन्याँम् आयेसे येदित । उर्वराँम् हधानअपताँम् अपय उन्दाताँम् आयेसे येदित । क्ष्न्महने अपाँम् मन्द्रधातनाँम् ॥३॥

(17) 1. Geld—अषाउनाँम्.

Ha 3

Chapter 3 is generally identical with chapter 7. The following sections correspond: 3.5-19 with 1.3-17 and 4.8.22; sections 3.20-23 with 4.23-25 and 3.22-23 with 1.18-19.

(1) 1. West & TDA: हुधों 2. West & TDA: अध्येहें (3) 1. West & TDA: हुआंमॉन् 2. West & TDA: वङ्कहिनॉम्.

इमत् वरसम हध-ज्ञोग्रंम् हध-अइल्योद्धहनम् अषय फ्रस्तरतम् आयेसे येश्ति क्षन्तमइने अमॅपनाम् स्पं तनाम् । वाच हुमत हूज्त ह्वर्श्त आयेसे येश्ति । गाथनाम् स्त्रोग्रंम् आयेसे येश्ति । ह्वर्श्तो माँग्रो आयेसे येश्ति । इमाँम् अद्धृयाम्च अश्याम्च रथ्नाम्च रत्नितिम्च आयेसे येश्ति । क्षन्तमइने यज्ञतनाम् अपओनाम् मइन्यवनाम् गञेथ्यनाम् क्षन्तमइने हवहेच उरुनो ॥ ४॥

आयेसे येक्ति अस्न्यअेइन्यो अषहे रतुन्यो। हावनँओ अषओने अषहे रध्ने। आयेसे येक्ति सावब्रहँओ वीस्याइच अषओने अषहे रध्ने। आयेसे येक्ति मिश्रहे वोउरु-गओयओइतोइरा हज़ब्ररो-गओषहे बओवरॅ-चष्मनो अओख्तो-नामनो यज़तहे रामनो ख़्त्रास्त्रहे॥ ५॥

कोतः आयेसे येदित रिपध्निनाइ अवओने अपहे रथ्ने । आयेसे येदित फ़ादत्-फ़्पवे ज़र्त्तमाइच अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येदित अपहे वहित्रतहे आथ्रस्च अहुरहे मज़्दाो ॥ ६ ॥

आयेसे येदित उज़येइरिनाइ अषओने अषहे रध्ने । आयेसे येदित फ़ादतू-वीराइ दज़्युमाइच' अषओने अषहे रध्ने । आयेसे येदित वॅरंज़तो अहुरहे नफ्रंघ्रो अपाँम् अपस्च मज़्द्धातयाो ॥ ७॥

आयेसे येदित अइतिसूथॅमाइ अइविगयाइ अवओने अवहे रथ्ते । आयेसे येदित फ़ादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतॅअ जरथुक्त्रोतॅमाइच अवओने अवहे रथ्ते । आयेसे येदित अवओनाँम् फ़विवाँम् घॅनाँनाँम्च वीरो-वाँथ्वनाँम् याइर्ययोक्चि हुपि-तोइश् । अमहेच हुताक्तहे हुरओधहे वॅर्थभ्रहेच अहुरधातहे वनइ त्योस्च उपरतातो ॥ ८॥

आयेसे येदित उपिहनाइ अपओने अपहे रथ्ने। आयेसे येदित बॅरंज्याइ न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्ने। आयेसे येदित स्रओपहे अश्येहे अपिवतो वॅरंश्राजनो फ्रादत्र-गञेथहे रष्नओश्र रिज़श्तिहे अर्श्तातस्च फ्रादत्र-गञेथयाो वर्दत्र-गञेथयाो।। ९॥

^{(4) 1.} West & TDA: अध्याम्च (5) 1. Geld: °गओयओतोइर (7) 1. Geld: दाख़्युमाइच (8) 1. Geld: अइड़िस्रूथ्रिमाइ 2. Geld: °हुज्यातें 3. Geld: अषाउनाम् (9) 1. West & TDA: अध्येहे.

आयसे येदित माह्यअड्डयो अषहे रतुज्यो। अर तर-माोव्हाइ अषओने अषहे रध्ने । आयसे येदित पॅरॅनो-माोव्हहाइ वीषप्तथाइच अषओने अषहे रध्ने ॥१०॥

आयेसे येश्ति याइर्यअेश्व्यो अषहे रतुव्यो। मइध्यो-ज़रॅमयाइ अषओंने अषहे रथ्ने। आयेसे येश्ति मइध्यो-पॅमाई अषओंने अषहे रथ्ने। आयेसे येश्ति प्रतिश्रह्माइ अषओंने अषहे रथ्ने। आयेसे येश्ति अयाधिमाइ फ्रांजीउर्वअेश्नि-माइ विनिहर्श्ताइच अषओंने अषहे रथ्ने। आयेसे येश्ति मइध्याइर्याइ अषओंने अषहे रथ्ने। आयेसे येश्ति मइध्याइर्याइ अषओंने अषहे रथ्ने। आयेसे येश्ति सर्घअेश्व्यो अषहे रतुव्यो। ११।

आयेसे येश्ति वीस्पञेइन्यो अञेइन्यो रतुन्यो योइ हॅ एति अषहे रतवो अयस्च श्रिसाँस्च निष्दिश्त पहरिश्-हावनयो योइ हॅ एति अषहे यत् वहिश्तहे मज़्दो-फ़सास्त ज़रशुश्त्रो-फ़ऑ़ज़्त ॥ १२॥

आयेसे येदित अहुरअेइब्य मिश्रअेइब्य वॅरॅज़्र्रब्य' अइथ्यजङ्ह्अेइब्य' अपननअेइब्य स्ताराँम्च स्पॅर्तो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिक्त्र्यहेच स्तारो रअवतो एवरॅनङ्क्द्रतो मोझ्ह्हेच गओचिश्रहे ह्वरॅच क्ष्रअेतहे अउर्वत्-अस्पहे दोइश्रहे अहुरहे मज्द्रतो मिश्रहे दएयुनाँम् दज्हुपतोइश्र । आयेसे येदित (रोज़्र*) अहुरहे मज्द्रतो रअवतो एवरॅनङ्क्द्रतो । आयेसे येदित (माह्*) अपओनाँम् फ्रविपनाँम् ॥ १३॥

आयेसे येक्ति तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्र मृत् वीस्पओइब्यो आतॅरब्यो । आयेसे येक्ति अङ्क्यो वङ्कहिब्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज़्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाम् मज़्दधातनाम् ॥ १४ ॥

आयेसे येश्ति माँश्रहे स्पँ रतहे अपओनो वॅरॅज़्यङुहहें दातहे वीदअवहें दातहे ज़रथुक्त्रोहक्ष दरॅघयाो उपयनयाो दअनयाो वब्रहुयाो माज़्दयस्नोइक्ष् ॥ १५॥ आयेसे येश्ति गरोइक्ष उपि-दर्रनहे मज़्दधातहे अप-ज़्वाश्रहे वीस्पअयाम्च

^{(11) 1.} Geld: मइध्योइज़्रॅमयाइ; West & TDA: मइध्यो-ज़रॅम्याइ 2. Geld: मइध्योइज्माइ; West & TDA: मइध्योद्धाः 3. West & TDA: अयाष्ट्रमाइ फ्रओवविजेइजॅमाइ 4. Geld: हमस्पथ्मवेदयाइ (12) 1. West & TDA: ग्र्यस्व (13) 1. West & TDA: वर्र्ज़न्व्य अञ्चेथ्येजव्ह 2. West & TDA: व्वर्न्न्ह्तो 3. Geld: दइव्हुपतोइहर. *See note on Yasna 1.11. (15) 1. West & TDA: वर्र्युक्ह है.

गहरिनाँम् अष-एत्राश्रनाँम् पोउरु-एत्राश्रनाँम् मज़्दधातनाँम् कावयेहेच एवर्रनव्हहो मज़्दधातहे । आयेसे येक्ति अषोइश वव्हहुयाो चिस्तोइश वव्हहुयाो एवर्रनव्हहो सवव्हहो मज़्दधातहे । अथेसे येक्ति अषोइश वव्हहुयाो चिस्तोइश वव्हहुयाो अर्थे वव्हहुयाो रसाँस्तातो वव्हहुयाो एवर्रनव्हहो सवव्हहो मज़्दधातहे ॥ १६ ॥

आयेसे येश्ति दह्मयाो वङ्हुयाो आफ़ितोइश दह्महेच नर्श् अपओनो उघ्रहेच तष्महे दामोइश उपमनहे यज़तहे ॥ १७॥

आयेसे येदित आोइहाँम् असङ्हाँम्च पोइश्रनाँम्च गुओयओइतिनाँम्च मुअथननाँम्च अवो-एवर्ननाँम्च अपाँम्च जुमाँम्च उर्वरनाँम्च अञ्हाोस्च जुमा अवज्हेच अप्नो वातहेच अप्योनो खाँम् माोइहो हूरो अनुघनाँम् रुओचइहाँम् एवधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पं तहे मइन्यउश् दामनाँम् अप्योनाँम् अप्योनिनाँम्च अपहे रथ्वाँम् ॥ १८॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

आयेसे येक्ति रध्न्नो वॅरंज़तो यो अषहे। रध्न्नाँम् अयरनाँम्च अस्न्य-नाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्घनाँम्च योइ हॅ रित अषहे रतवो हावनोइश्र रध्नो॥ १९॥

ज़रथंम् म्यज़्दम् आयेसे येश्ति हउर्वत अमरतात गाउशः हुदाो' क्ष्न्यम्इने स्रओपहे अश्येहे' तज़्महे तनु-माँथहे दर्षि-द्रओश आहूइर्येहे अओज़्तो-नामनो यज़तहे ॥ २०॥

हओमम्च पर-हओमम्च आयेसे येक्ति क्ष्न्सहने ज्ञरथुक्त्रहे स्पितामहे अपओनो फ्रवपॅं अओख़्तो-नामनो यज़तहे। अअस्माँ आयेसे येक्ति बओइधि क्ष्न्सहने तव आथ्रो अहुरहे मज़्दाो पुथ अओख़्तो-नामनो यज़तहे।।२१॥ (ख़्वरॅथम् ... हओमम्च ... यजतहे २०,२१ इ वार्)

आयेसे येदित अष्ओनाँम् फ्रविषनाँम् उघ्रनाँम् अइव्रिथ्र्रनाँम् पओइर्यो-ल्क्अपनाँम् फ्रविषनाँम् नवानिष्द्क्तनाँम् फ्रविषनाँम् ॥ २२॥

आयेसे येहित वीस्पञेइन्यो अष्हे रतुन्यो। आयेसे येहित वीस्पञेइन्यो

(18) 1. Geld: अइज्ह्रोस्च 2. Geld: अवइज्हेच (20) 1. West & TDA: हुधा 2. West & TDA: अध्यहे (22) 1. Geld: अषाउनाम्

वद्ध्रुधाब्यो यज्ञतञेइब्यो मइन्यओइब्यस्चा गञ्जेथ्यओइब्यस्चा योइ हॅ ९ति यस्न्याच' वह्मयाच' अषात् हच यत् वहिस्तात् ॥ २३॥

फ़्रवराने मज़्दयस्रो ज़रथुश्त्रिश् वीद्येवो अहुर-रुक्येषो । हावनंथे अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वझाइच क्ष्न्नअधाइच फ़्रसस्तयथेच । सावक्हेंथे वीस्याइच अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वझाइच क्ष्नओधाइच फ़्रसस्तयथेच । रथ्नाँम् अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्धनाँम्च यस्नाइच वझाइच क्ष्नओधाइच फ़्रसस्तयथेच ॥ २४॥

ज़ोतः यथा अहू वहर्यो ज़ओता फ़ा मे स्रूते।

रासी:- यथा अहू वइयों यो जुओता फ्रा मे मूते।

जोतः- अथा रतुश् अषात्रचीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो म्रओत् ॥ २५॥

हा ४

जोत् उ रास्पाः-

इम हुमताच हूण्ताच ह्रर्ताच (कोत्) इमाँ हओमाँस्च म्यज्दाँस्च जुओश्रोस्च वरसमच अवय फ़स्तरतम् गाँम्च हुधोव्ह्हॅम् हउर्वत अमॅरतात गाँम्च हुधोव्ह्हॅम् हओमॅम्च पर-हओमॅम्च अअस्माँस्च वओइधीम्च इमाँम् अव्ह्हुयाँम्च अक्याँम्च रुक्ताँम्च रतुफ़ितीम्च गाथनाँम्च स्रओश्रम् ह्रर्कतो माँश्रो पहरिच ददॅमिह आच वअध्यमिह ॥१॥

आअत् दीश् आवअधयमि अहुराइच मज्दाइ स्रओषाइच अश्याइ अमॅपओइब्यस्च स्पॅ॰तओइब्यो अषओनाँम्च' फ्रविष्यो अषओनाँम्च' उर्वोइब्यो आथ्रअच अहुरहे मज्दाो रथ्न्नओच बॅरॅज़इते वीस्पयाो साँचत्च अषओनो स्तोइश्र यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयओच ॥ २॥

आअत् दीश् आवअधयमि इम हुमताच हुण्ताच हुर्ताच इमाँ

Hā 4

^{(23) 1.} West & TDA : यस्न्याइच वह्न्याइच.

^{(1) 1.} West & TDA: अन्यॉम्च 2. Geld: व्रॅमही 3. Geld: व्रअध्यमही here and throughout this chapter. (2) 1. Geld: अवाउनॉम्.

हुआमाँस्च स्यज्दाँस्च जुओश्राोस्च वर्रसम्च अषय फ़स्तर्तम् गाँम्च हुधाोद्ध्रम् हुउर्वत अमर्रतात गाँम्च हुधाोद्ध्रम् हुओमम्च पर-हुओमम्च अअस्मास्च बओइ-धीम्च इमाँस् अद्ध्रुयाम्च अञ्चाम्च रुक्षाम्च रतुफ़ितीम्च गाथनाम्च स्रओश्रम् हुर्ज्तो माँश्रो पहरिच दुर्दमहिं आच व्यभ्यमहिं।। ३।।

आअत् दीश् आवअघयमिह अमॅप्जेइव्यो स्पॅरत्जेइव्यो हुक्षूथ्रजेइव्यो हुघाव्यो यवञेजिव्यो यवजेसुव्यो योइ वक्ह्हँउश् आ मनक्हो श्येइरित' याोस्च उहति ॥ ४॥

आअत् दीश् आवञेषयमिह फ्रायेहीश् अहे न्मानहे फ़द्याइ अहे न्मानहे पस्वाँम्च नराँम्च जातनाँम्च जाँह्यम्ननाँम्च अपओनाँम् येञ्हे अञेम् हॅरति ॥ ५॥

आअत् दीश् आवञेधयमि अवञोनाँम् वङ्गहिन्यो फ्रविव्यो यो उघ्रोस्च अइन्निथुराोस्च अवञोनाँम् अवङ्गहे ॥ ६ ॥

आअत् दीश् आवअधयमिह दथुषो अहुरहे मज्दाो रभेवतो एवरॅनङ्गहतो मइन्यॅउश् मइन्यओयहे अमॅषनाम् स्पॅरतनाम् यस्नाइच वस्नाइच क्ष्तओधाइच फ़सस्तयभेच ॥ ७॥

आअत् दीश् आवअधयमि अस्न्यअेइन्यो अषहे रतुन्यो। हावनॅअ अषओने अषहे रथ्बे यस्नाइच वद्माइच क्ष्न्नओधाइच फ्रसस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि स्नावक्ट्रॅअ वीस्याइच अषओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वद्माइच क्ष्न्ञओ-धाइच फ्रसस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि मिश्रहे वोउरु-गओयओइतोइश् हज़क्रो-गओषहे बजेवरॅ-चष्मनो अओख़्तो-नामनो यज़तहे रामनो ख़्वासहे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओधाइच फ्रसस्तयअच।। ८।।

आअत् दीश् आवअधयमि रिपिध्वनाइ अपओने अपहे रथ्ने यसाइच नह्माइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि फ़ादत्-फ्रवे ज्ञ तुमाइच अपओने अपहे रथ्ने यसाइच वह्माइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयअच।

^{(3) 1.} West & TDA: अन्याम्च 2. Geld: ददमही...व अध्यमही (4) 1. West & TDA: स्वर्तक्हतो (8) 1. Geld: भषाउनाम् (7) 1. West & TDA: स्वर्तक्हतो (8) 1. Geld: भषाउनाम् (7) 1. West & TDA: स्वर्तक्हतो (8) 1. Geld: भषाउनाम् (7) 1. West & TDA: स्वर्तक्हतो

आअत् दीश् आवअधयमिह अषहे वहिश्तहे आथस्य अहुरहे मज़्दाो यस्नाइच वह्माइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयअच ॥ ९॥

आअत् दीश् आवअधयमिह उज्जयेइरिनाइ अवओने अवहे रथ्बे यस्ताइच वहाइच क्ष्नने अवशेष्ठ फ्रास्त्यअच । आअत् दीश् आवअधयमिह क्रादत्-बीराइ दण्युमाइच अवओने अवहे रथ्बे यस्ताइच वहाइच क्ष्नने आधाइच क्रसस्तयञेच । आअत् दीश् आवअधयमिह बॅरंज़तो अहुरहे नक्ष्मो अपाँम् अपस्च मज्दधातयाो यसाइच वहाइच क्ष्नने अधाइच क्रसस्तयञेच ॥ १०॥

आअत् दीश् आवअधयमिह अइतिमूथॅमाइ' अइबिगयाइ अपओने अपहे रथ्ने यसाइच इनओथाइच फ़सस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमिह फ़ादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतॅअ' ज़रथुश्त्रोतॅमाइच अपओने अपहे रथ्ने यसाइच वहाइच इनओथाइच फ़सस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमिह अपओनाँम्' फ़विषनाँम् धॅनाँनाँम्च वीरो-वाँथ्वनाँम् याइर्ययाोस्च हुषितोइश् अमहेच हुताइतहे हुरओधहे वॅर्थमहेच अहुरधातहे वनइ त्योस्च उपरतातो यसाइच वहाइच इनओथाइच फ़सस्तयअच।। ११।।

आअत् दीश् आवअध्यमिह उपिहनाइ अपओने अपहे रध्ने यहाइच विद्याइच क्ष्मिश्राइच क्षमस्तयअच। आअत् दीश् आवअध्यमिह बॅरॅज्याइ न्मान्या-इच अपओने अपहे रध्ने यहाइच विद्याइच क्ष्मिश्राइच क्रसस्तयअच। आअत् दीश् आवअध्यमिह स्रओपहे अध्येहे अपिवतो वॅरॅथ्राजनो क्रादत्-गञेथहे रप्नओश्र रिज्ञिश्तहे अर्श्तातस्च क्षादत्-गञेथयाो वर्दत्-गञेथयाो यहाइच विद्याइच क्ष्मिश्राइच क्षमस्तयअच।। १२।।

आअत् दीश् आवअधयमि माह्यअह्नयो अपहे रतुन्यो । अस्तर्-मोद्धहाइ अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वद्याहच क्ष्नजोधाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमि पॅरॅनो-मोद्धहाइ वीषप्तथाइच अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वद्याहच क्ष्नजोधाइच फ़सस्तयअच ॥ १३॥

आअत् दीशः आवअधयमिह याइर्यअहब्यो अषहे रतुब्यो। मइध्यो-ज़रॅ-

(10) 1. Geld: दाख्युमाइच (11) 1. Geld: अइविसूधिमाइ 2. Geld: अवाउनाँम् (12) 1. West & TDA अध्येहे.

मयाइ अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नाइच फ्रसस्तयअच। आअत् दीश्र आवअध्यमिह मइध्यो-पंमाइ अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओ-श्राइच फ्रसस्तयअच। आअत् दीश्र आवअध्यमिह पइतिशहह्नाइ अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओश्राइच फ्रसस्तयअच। आअत् दीश्र आवअध्यमिह अयाश्रिमाइ फ्रस्तोउवेअिश्त्रमाइ विवित्तर्श्ताइच अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओश्राइच फ्रसस्तयअच। आअत् दीश्र आवअध्यमिह मइध्याइर्याइ अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओश्राइच फ्रसस्तयअच। आअत् दीश्र आवअध्यमिह हमस्प्थमइद्याइ अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओश्राइच फ्रसस्तयअच। आअत् दीश्र आवअध्यमिह सर्धअइव्यो अपहे रतुव्यो यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओश्राइच फ्रसस्तयअच।। १४।।

आअत् दीश् आवअधयमि वीस्पओइव्यो अओइब्यो रतुब्यो योइ हॅ॰ ति अषहे रतवो अयस्च श्रिसाँस्च निष्दिश्त पहरिश्रहावनयो योइ हॅ॰ ति अषहे यत् विहश्तहे मण्दो-फ्रसास्त जरशुश्त्रो-फ्रओख्त यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नआधाइच फ्रसस्त-यभेच ॥ १५ ॥

आअत् दीश् आवअधयमि अहुरअह्ब्य मिश्रअह्ब्य वॅरॅज़र्ड्य अह्य्य-जक्ह्अह्ब्य अवननअह्ब्य स्ताराँम्च स्पॅरतो-मह्न्यनाँम् दामनाँम् तिश्च्येहेच स्तारो रअवतो एवरॅनङ्क्ह्तो माोव्ह्ह्ह्च गओचिश्रहे ह्वरॅच क्ष्रअतहे अउर्वत्-अस्पहे दोइश्रहे अहुरहे मज़्दाो मिश्रहे दएपुनाँम् दज्हुपतोइश् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओ-श्राह्च फ्रसस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमि (रोज़्र) अहुरहे मज़्दाो रअवतो एवरॅनङ्क्ह्तो यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नअश्राहच फ्रसस्तयअच । आअत् दीश् आवअ-धयमि (माह्र) अवओनाँम् फ्रविषनाँम् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नअश्राहच फ्रसस्त-यअच ॥ १६॥

आअत् दीश् आवअधयमि तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्र मत् वीस्पन्ने-

^{(14) 1.} Geld: मइध्योइज़रॅम्याइ; West & TDA: मइध्यो-ज़रॅम्याइ 2. Geld। मइध्योइष्माइ; West & TDA: मइध्योद्भाइ क्रियाइ क

इन्यो आतॅरॅन्यो यस्नाइच वद्याइच ध्रनओथ्राइच फ्रसस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि अइन्यो वङ्घहिन्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मन्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मन्दधातनाँम् यस्नाइच वद्याइच ध्रनओथ्राइच फ्रसस्तयअच ॥ १७॥

आअत दीश आवअधयमि माँ श्रहे स्पॅ ९ तहे अपओनो वॅरंज्यङ्गहहे दातहे वीदअवहे दातहे जरशुक्त्रोहश दरॅघयाो उपयनयाो दअनयाो वक्क्हुयाो माज्दयस्त्रोहश यस्त्राहच वहाइच क्ष्नाश्चाइच फ्रसस्तयअच ॥ १८॥

आअत दीश आवअधयमि गरोइश उपि-दर्गहे मज़्दधातहे अप-ज़्याधहे वीस्पअपाँम्च गइरिनाँम् अप-ज़्वाधनाँम् पोउरु-ज़्वाधनाँम् मज़्दधातनाँम् कावयहेच ज़्वरंनव्हो मज़्दधातहे अज़्वरंतहेच ज़्वरंनव्हो मज़्दधातहे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नजोधाइच फ़सस्तयअच । आअत दीश आवअधयमि अपोइश वव्हहुयाो चिस्तो-इश वव्हहुयाो ॲरॅथॅ वव्हहुयाो रसाँस्तातो वव्हहुयाो ज़्वरंनव्हो सवव्हो मज़्दधातहे यस्नाइच वद्माइच क्ष्नआधाइच फ़सस्तयअच ॥ १९॥

आअत् दीश् आवअधयमिह दक्षयो वक्क्हुयो आफ़ितोइश् दक्षहेच नर्श् अष्ओनो उघ्रहेच तष्महे दामोइश् उपमनहे यज्ञतहे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्मओश्राइच फ़सस्तयअच ॥ २०॥

आअत दीश आवअधयमिह आोव्हाँम् असव्हाँम्च षोइथनाँम्च गओ-यओइतिनाँम्च मअथननाँम्च अवो-एवर्ननाँम्च अपाँम्च ज़ॅमाँम्च उर्वरनाँम्च अव्हाोस्च ज़मो अवव्हेच अप्नो वातहेच अप्योनो स्नाँम् माोव्हहो हूरो अनघ-नाँम् रओचव्हहाँम् एवधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पं तहे मइन्येंउश दामनाँम् अप्योनाँम् अप्योनिनाँम्च अपहे रथ्वाँम् यस्नाइच वद्माइच क्ष्नाओथाइच फ्रसस्तयअच ॥२१॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

आअत् दीश् आवअधयमिह रथ्बो बॅरॅज़तो यो अषहे। रथ्ब्रॉम् अयरनॉम्च अस्त्यनॉम्च माद्यनॉम्च याइर्यनॉम्च सर्घनॉम्च योइ हॅर्त अषहे रतवो हावनोइश् रथ्बो यस्नाइच वहाइच क्ष्नजोथाइच फ्रसस्तयअच ॥ २२॥

आअत् दीश् आवअधयमि स्तओषहे अश्येहे तष्महे ततुमाँ थहे दिष-

(18) 1. West & TDA: वॅर्ज्यङ्ह (21) 1. Geld: अइब्हास्व...अवड्-

द्रओश् आहूइर्येहे क्ष्नओथ्र यस्नाइच वह्नाइच क्ष्म्नओथ्राइच फ्रसस्तयथेच। आअत् दीश् आवेशेधयमि जरथुश्त्रहे स्पितामहे अपओनो फ्रवपॅं क्ष्मओथ्र यस्नाइच वह्नाइच क्ष्मओथ्राइच फ्रसस्तयथेच। आअत् दीश् आवेश्वयमि तव आतर्श् पुथ्र अहुरहे मज़्दाो क्ष्मओथ्र यस्नाइच वह्नाइच क्ष्मओथ्राइच फ्रसस्तयथेच ॥ २३॥

आअत् दीश् आवजेधयमहि अपओनाँम् फ़विषनाँम् उन्ननाँम् अइन्निथूरनाँम् पओइर्थो-रुक्तञेषनाँम् फ़विषनाँम् नवानिष्दिश्तनाँम् फ़विषनाँम् यस्नाइच वद्माइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयञेच ॥ २४॥

आअत् दीश् आवअधयमि वीस्पअंइब्यो अपहे रतुब्यो यस्नाइच विह्नाइच क्ष्नओधाइच फ़सस्तयअच । आअत् दीश् आवअधयमि वीस्पअंइब्यो वद्धद्वधाब्यो यज्ञतअंइब्यो भइन्यओइब्यस्चा गअध्यअंइब्यस्चा योइ हॅ॰ ति यस्न्याच वह्मयाच अपात् हच यत् विह्नितात् । अमेषा स्पॅ॰ता हुक्षुधा हुधोव्हो यज्ञमइदे ॥ २५॥

> येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वद्धहो मज़्दाो अहुरो वजेथा अपात् हचा योद्धहाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़महदे ॥ २६॥

हा ५

जोतः इथा आअत्' यज्ञमइदे अहुरॅम् मज़्दाँम् य गाँम्चा अपॅम्चा दात् अपस्चा दात् उर्वरास्चा वङ्गहीश्र रओचाोस्चा दात् बूमीम्चा वीस्पाचा वोहू ॥ १॥

अह्या क्ष्रथाचा मर्जेनाचा ह्वपङ्हाइश्चा' तम् अत् यस्न्यनाम् 'पउर्वताता यज्ञमइदे योइ गेंउश् हचा स्पेइस्ती ।। २ ॥

त्रम् अत् आहूइर्या नामॅनी मज़्दा-वरा स्पॅ र तोतॅमा यज्ञमइदे। तॅम्

(24) 1. Geld: अषाउनाँम् (25) 1. West & TDA: येस्न्याइच वह्न्याइच (26) 1. West & TDA: वञ्हो.

Hā 5

This chapter is entirely identical, word for word, with Yasna 37.
(1) Geld & West: आत् (2) 1. Geld: हवपश्गहाइश्चा 2. West & TDA; यस्रनॉम् 3. West & TDA: स्पश्ती.

अह्माकाइश् अिद्वीश्चा उश्तानाइश्चा यज्ञमइदे । तम् अष्ओनाम् फ्रवषीश् नराम्चा नाइरिनाम्चा यज्ञमइदे ॥ ३॥

अपम् अत् वहिश्तंश् यज्ञमइदे छत् स्रअश्तंम् छत् स्पॅ तम् अमॅपॅस् छत् रओचोव्हत्वत् छत् वीस्पा वोह् ॥ ४॥

नोहुचा मनो यज़मइदे । नोहुचा क्ष्यम् वङ्गहीम्चा देजनाम् वङ्गहीस्चा फ़्सरतूम् वङ्गहीम्चा आर्मइतीम् ॥ ५॥

> येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वक्हो मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा याोक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़मइदे ॥ ६ ॥

हा ६

जोत् उ रास्पीः-

दध्वाोव्ह्हम् अहुरम् मज़्दाँम् यज़मइदे । अमेपा स्पॅ॰ता हुक्ष्ण्या हुधाोव्ह्हो यजमइदे ॥ १॥

अस्न्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमहदे। हावनीम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमहदे। सावव्हअम् वीसीम्च अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमहदे। मिश्रम् वोउरु-गओयआहतीम् हज्जव्हर-गओपम् वजेवर-चष्मनम् अओख्तो-नामनम् यज्ञतम् यज्ञमहदे। राम ख्वास्त्रम् यज्ञमहदे।। २।।

जोतः - रिपिथ्निनम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । फ़ादत्-प्रयाउम् ज्र तुमम्च अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । अषम् वहिश्तम् आत्रम्च अहुरहे मज़्दाो पुअम् यज्ञमइदे ॥ ३॥

उज़येइरिनम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । फ्रादत्-वीरम् दख्युमम्च

(3) 1. Geld: अषाउनाँम् (4) 1. Geld: रओचश्गृहृत्. .... Hā 6

This chapter is mostly identical with chapter 2. A major portion of this chapter also recurs in Y.17 and 59.

(3) 1. West & TDA : आतरॅम्च (4) 1. Geld : दाख्युमॅम्च.

अपवनंम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । वॅरंज़ रतम् अहुरंम् क्ष्रश्रीम् क्ष्रअतेम् अपाँम् नपातम् अउर्वत्-अस्पम् यज्ञमइदे । अपम्च मज़्दघाताम् अपओनीम् यज्ञमइदे ॥ ४॥

अइन्निसूथॅमॅम् अइनिगाइम् अपनम् अपहे रत्म् यज्ञमहदे । फ्रादत्-नीस्पाँम्-हुज्याइतीम् ज़रथुक्त्रोतॅमॅम्च अपनम् अपहे रत्म् यज्ञमहदे । अपओनाँम् वङ्गहीश् स्रो स्पॅरतो फ़त्रपयो यज्ञमहदे । क्षाोस्च नीरो-नाँथ्नाो यज्ञमहदे । याह्याँम्च हुपितीम् यज्ञमहदे । अमम्च हुतक्तम् हुरओधम् यज्ञमहदे । नर्थभमम्च अहुरधातम् यज्ञमहदे । नन्हर्रतीम्च उपरतातम् यज्ञमहदे ॥ ५॥

उपिहनें अपवनंम् अपहे रत्म् यज्ञमहदे । बॅरंजीम् न्मानीम्च अपवनंम् अपहे रत्म् यज्ञमहदे । स्त्रओपंम् अपिम् हुरओधंम् वॅरंथ्राजनंम् फ़ादत्-गअथंम् अपवनंम् अपहे रत्म् यज्ञमहदे । रष्नम् रिज़न्तम् यज्ञमहदे । अर्क्तातम्च फ़ादत्-गअथाम् वर्दत्-गअथाम् यज्ञमहदे ॥ ६ ॥

माह्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे । अर तर-माोक्हम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । परनो-माोक्हम् वीषप्तथम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे ॥ ७॥

याइये अषवन अषहे रतवो यज्ञमइदे। मइघ्यो-ज्रॅमअम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे। पइतिश्हहीम् रत्म् यज्ञमइदे। मइघ्यो-पॅमम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे। पइतिश्हहीम् अपवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे। अयाधिमम् फ्रओउर्वअिश्त्रमम् विन्हर्श्तम् अपवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे। मइघ्याइरीम् अपवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे। हमस्पथ्मअदेअम् अपवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे। सर्घ अपवन अषहे रतवो यज्ञमइदे। ८।।

वीस्पे अषहे रतवो यज़मइदे योइ हॅ ति अषहे रतवो श्रयस्च श्रिसाँस्च निज़्दक्त पहरिश्रहावनयो योइ हॅ ति अषहे यत् वहिक्तहे मज़्दो-फ़सास्त ज़रशुक्त्रो-फ़ओख़्त ॥ ९ ॥

अहुर मिथ्र बॅरंज़ रत अइथ्यजङ्ग अपवन यज़मइदे । स्नॅं उरुच मोोङ्हं म्च ह्रांच उर्वराहु पहित बरंस्मन्याहु मिथ्रम् वीस्पनाँम् दृष्युनाँम् दृज्हुपहतीम्

^{(5) 1.} Geld: अइतिस्थिमम् 2. Geld: अवाउनाम् (8) 1. Geld: मइच्योइज्रमञेम् 2. Geld: अवाउनाम् अयाध्रमम् फ्रञोउर्वञे- स्ट्योइज्रमम् (9) 1. West & TDA: ध्र्यस्व (10) 1. Geld: दइज्हुपइतीम्.

यज़मइदे । (रोज़्*) अहुरॅम् मज़्दाँम् रखेव ४ तॅम् ख़्वरॅनङ्गह ४ तॅम् यज़मइदे । (माह्*) अषओनाँम् वङ्गहीश् सराो स्पॅ ४ ताो फ़वषयो यज़मइदे ॥ १०॥

ध्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज्दाो पुश्रम् अववनम् अवहे रत्म् यज्ञमहदे मत् वीस्प्येइब्यो आतॅरब्यो। आपो वङ्गहीश् वहिश्ताो मज्द्रधाताो अवओनीश् यज्ञमहदे। वीस्पाो आपो मज्द्रधाताो अवओनीश् यज्ञमहदे। वीस्पाो उर्वराो मज्द्रभाताो अवओनीश् यज्ञमहदे। ११॥

माँथ्रम् स्पं तम् अश-स्वरं नद्ध्हम् यज्ञमइदे । दातम् वीदोयुम् यज्ञमइदे । दातम् ज्ञातम् यज्ञमइदे । दातम् ज्ञातम् यज्ञमइदे । द्र्याम् उपयनाम् यज्ञमइदे । द्र्ञनाम् वङ्कहीम् माज्द-यस्तीम् यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

गहरीम् उषि-दर्नम् मज्दघातम् अष-एवाश्रम् यज्ञतम् यज्ञमहदे । वीस्पारि गरयो अष-एवाश्रा पोउरु-एवाश्रा भज्दघात अषवन अषहे रतवो यज्ञमहदे । उध्रम् कवअम् एवरनो मज्दघातम् यज्ञमहदे । उध्रम् अएवर्तम् एवरनो मज्दघातम् यज्ञमहदे । उध्रम् अएवर्तम् एवरनो मज्दघातम् यज्ञमहदे । श्लोहथनीम् वर्रज्ञहतीम् अमवहतीम् हुरआधाम् एवापराम् एवरनो मज्दघातम् यज्ञमहदे । सवो मज्दघातम् यज्ञमहदे ॥ १३ ॥

दक्षाँम् वङ्ग्हीम् आफ़ितीम् यज़मइदे । दक्षम्च नरम् अपवनम् यज्ञमइदे । उप्रम् दामोइश उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे ॥ १४॥

इमाो अपस्च जॅमस्च उर्वराोस्च यज्ञमइदे । इमाो असाोस्च षोइथ्राोस्च गओयओइतीरुच मअथन्याोस्च अवो-क्वरॅनाोस्च यज्ञमइदे । इमॅम्च षोइथ्रहे पइतीम् यज्ञमइदे यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् ॥ १५॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

रतनो नीस्पे मज़िश्त यज़मइदे अयर अस्न्य माह्य याइर्थ सर्घ ॥ १६ ॥ इउर्वत अमॅरतात यज़मइदे । गाउश हुद्गो यज़मइदे । स्रओषम् अषीम् हुरओघम् नॅरभाजनम् फ़ादत्र-गअथम् अषवनम् अषहे रत्म् यज़मइदे ॥ १७ ॥

*see note on Y.1.11; 2. West & TDA: ख़्बरॅनइह्ह १ तॅम् 3. Geld: अषाउनॉम् (11) 1. West & TDA: आतरॅम् (12) 1. West & TDA: अष्ट्रिम् (13) 1. West & TDA: अष्ट्रिम् (17) 1. West & TDA: हुधाो.

हओमॅम्च पर-हओमॅम्च यज़मइदे । ज़रथुक्त्रहे स्पितामहे इघ अपओनो अपीम्च फ़नपीम्च यज़मइदे । अअेस्माँस्च बओइधीम्च यज़मइदे । थ्वाँम् आत्रॅम्' अहुरहे मज़्दाो पुथॅम् अपनमम् अपहे रत्म् यज़मइदे ॥ १८॥

अपओनाँम् वङ्गहीश्र स्राो स्पॅरताो फ़लपयो यज्ञमइदे ॥ १९॥ वीस्पे अपवनो यज्ञत यज्ञमइदे । वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् पइति रत्स् सावङ्ग्डअम् वीसीम्च पइति रत्म् । रतवो वीस्पे मज्ञिश्त पहति रत्स् ॥ २०॥

येख्हे हाताँम् आअत् येखे पइती वक्हो ।। २१॥

हा ७

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे म्रूते। जोतः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वाो म्रओत्।। जोत उ रास्पाः-

अपॅय वोहू वहिश्तॅम् अस्ती॰ ॥ ०॥ (सि बार्)।

अवय दघाँमि ज़्वरॅथॅम् म्यज़्दॅम् हउर्वत अमॅरतात गाउरा हुदाो क्रिन्सइने अहुरहे मज़्दाो अमॅवनाँम् स्पॅ॰तनाँम्। क्ष्न्तसइने स्रओपहे अक्ष्येहे अविवतो वॅरॅ-थाजनो क्रादत्-ग्अथहे ॥ १॥

अषय दधाँमि हओमम्च पर-हओमम्च ध्रन्महने ज्ञरथुक्त्रहे स्पितामहे अषओनो फ़ववँअ। अषय दघाँमि अअस्म बओइघि ध्रन्महने तव आथो अहुरहे मज़्दाो प्रथा।२॥

अषय दधाँमि हओिम' क्ष्नुसइने अइल्यो वङ्गहिन्यो अपाँम् वङ्गहीनाँम् मञ्द्रधातनाँम्। अषय दधाँमि आपम् हओम्याँम्। अषय दधाँमि गाँम् जीन्याँम्।

(18) West & TDA: आतरॅम् (19) 1. Geld: अवाउनॉम्. Hā 7

This chapter generally agrees with chapter 3. The following sections correspond: 1-23 with Y.3.1-23; sections 5-19 agree also with Y.1.3-17 and 4.8-22; 20-23 with Y.4.23-25. Sections 5-19 = Y.66.2-16.

(1) 1. West & TDA: हुधों 2. West & TDA: अध्येहे (3) 1. West & TDA; हुओम.

अषय दघाँमि उर्वराँम् हघानअपताँम् अषय उज्दाताँम् क्ष्नूमइने अपाँम् मज्द-घातनाँम् ॥ ३॥

अषय दघाँमि इमत् बरस्म हघ-ज्ञोधँम् हघ-अइव्योद्धहनँस् अषय
फ्रस्तर्तेम् क्ष्न्सहने अमॅपनाँम् स्पं तनाँम् । अषय दघाँमि वाच हुमत हूक्त ह्वर्वत ।
अषय दघाँमि गाथनाँम्च स्रओधँम् । अपय दघाँमि ह्वर्वतो माँथो । अपय दघाँमि
हमाँम् अक्हुयाँम्च अश्याँम्च रहुमाँम्च रतुफ़ितीम्च क्ष्न्सहने यज्ञतनाँस् अपओनाँम् महन्यवनाँम् गञेथ्यनाँम् क्ष्न्सहने हबहेच उरुनो ॥ ४॥

अषय दघाँमि अस्न्यअेइन्यो अषहे रतुन्यो। हावनँ अअषओने अषहे रथ्ने। अषय दघाँमि सावक्र्हँ वीस्याइच अषओने अषहे रथ्ने। अषय दघाँमि मिश्रहे वोउरु-गओयओइतोइर्ग हज़क्रो-गओषहे वअवर-चष्मनो अओख्तो-नामनो यज्ञतहे रामनो ख़्वास्तहे॥ ५॥

जोतः अषय दघाँमि रिपिथ्निनाइ अषओने अषहे रथ्ने । अषय दघाँमि फ़ादत्-प्रथवे ज्ञ तुमाइच अषओने अषहे रथ्ने । अषय दघाँमि अषहे वहिश्तहे आश्ररच अहुरहे मज़्दाो ॥ ६॥

अषय दघाँमि उज्ञयेइरिनाइ अषओने अषहे रथ्ने । अषय दघाँमि फ्रादत्-वीराइ दख्युमाइच अषओने अषहे रथ्ने । अषय दघाँमि वॅरंज़तो अहुरहे नक्प्रंगो अपाँम् अपस्च मज्द्धातयाो ॥ ७॥

अषय दघाँमि अइतिसूर्थमाइ अइविगयाइ अषओने अषहे रथ्ते । अषय दघाँमि फ़ादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतॅंअ जरथुक्त्रोतॅमाइच अपओने अषहे रथ्ते । अषय दघाँमि अपओनाँम् फ़त्रपिनाँम् घॅनाँनाँम्च वीरो-वाँथ्वनाँम् याइर्थयारिच हुपितोइश् अमहेच हुताक्तहे हुरओघहे वॅर्थभहेच अहुरधातहे वनइ रयोस्च उपरतातो ॥ ८॥

अषय दघाँमि उपहिनाइ अषओने अषहे रथ्वे । अषय दघाँमि बॅरॅज्याइ न्मान्याइच अषओने अषहे रथ्वे । अषय दघाँमि स्रओषहे अञ्येहे अषिवतो

^{(4) 1.} West & TDA: अष्याँम्च (5) 1. Geld: °ग्रओयवोतोइज्ञ् (7) 1. Geld: दाख्युमाइच (8) 1. Geld: अइतिझूथ्रिमाइ 2. Geld: °हुज्यातें 3. Geld: अषाउनाँम् (9) West & TDA; अष्येहे.

वॅरंश्राजनो फ़ादत्-गअेथहे रष्नओश् रज़िश्तहे अर्श्तातस्च फ़ादत्-गअेथयाो वर्दत्-गुअेथयाो ॥ ९॥

अपय द्वाँमि माह्यअेइब्यो अपहे रतुब्यो। अरतर-माोव्हाइ अपओने अपहे रथ्ने । अपय दघाँमि पॅरॅनो-माोव्हाइ वीषप्तथाइच अपओने अपहे रथ्ने ॥१०॥

अपय दघाँमि याइर्यअेइन्यो अपहे रतुन्यो। मइध्यो-ज़रमयाइ' अपओने अपहे रथ्ने। अपय दघाँमि मइध्यो-पंमाइ' अपओने अपहे रथ्ने। अपय दघाँमि पइतिश्रह्याइ अपओने अपहे रथ्ने। अपय दघाँमि अयािश्रमाइ' फ्रओउर्वअेश्त्रिमाइ' विन्हर्श्ताइच अपओने अपहे रथ्ने। अपय दघाँमि मइध्याइर्याइ अपओने अपहे रथ्ने। अपय दघाँमि मइध्याइर्याइ अपओने अपहे रथ्ने। अपय दघाँमि सर्घअेइन्यो अपहे रतुन्यो।। ११।।

अवय दघाँमि वीस्पञेइन्यो अञेइन्यो रतुन्यो योइ हॅ र ति अवहे रतवो श्रयस्च' श्रिसाँस्च निज़्दिक्त पइरिश्रहावनयो योइ हॅ र ति अवहे यत् वहिक्तहे मज़्दो-फ़सास्त ज़रश्रक्त्रो-फ़्रओज़्त ॥ १२॥

अषय दधाँमि अहुरअेइब्य मिश्रअेइब्य वॅरॅज़र्ब्य अइथ्यजक्ह्ओइब्य अष्वनअेइब्य स्ताराँम्च स्वॅर्तो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिक्व्येहेच स्तारो रअेवतो एवर्नजुहतो मोझ्हहेच गओचिश्रहे ह्वरंच भ्रअेतहे अठर्वत्-अस्पहे दोइश्रहे अहुरहे मज़्दाो मिश्रहे दण्युनाँम् दज्हुपतोइश्र । अपय दधाँमि (रोज़्र) अहुरहे मज़्दाो रअेवतो एवर्नजुहतो । अपय दधाँमि (माह्र) अपओनाँम् फ़लिपनाँम् ॥ १३॥

अषय दधाँमि तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्र मत् वीस्पओइन्यो आतॅरॅन्यो। अषय दधाँमि अइन्यो वङ्घहिन्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज़्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मज़्दधातनाँम् ॥ १४॥

अषय दघाँमि माँ थ्रहे स्पॅ र तहे अषओनो वॅरॅज़्यङ्गहहें दातहे वीदअवहे दातहे ज्ञरशुक्त्रोइश् दर्घयाो उपयनयाो दअनयाो वङ्गहुयाो माज़्दयस्रोइश् ॥ १५॥

(11) 1. Geld: मइध्योइज़रॅमयाइ; West & TDA: मइध्यो-ज़रॅम्याइ 2. Geld: मइध्योइपॅमाइ; West & TDA: मइध्योद्भाइ 3. West & TDA: अयाथ्रमाइ फ्रओवविशेश्रॅमाइ 4. Geld: हमस्पथ्मभेदयाइ (12) West & TDA: ध्र्यस्च (13) 1. West & TDA: वॅर्ज़न्ब्य अशेथ्येजब्ह्हभेइब्य 2. West & TDA: ख्र्यर्नब्ह्हतो 3. Geld: दइज़्हुपतोइज़्र. *See note on Y.1.11. 4. Geld: अषाउनाँम् (15) 1. West & TDA: वॅर्ज़्यक्हहे.

अषय दघाँमि गरोइश उपि-दर्रनहे मज़्दघातहे अष-एवाथहे वीस्पञेपाँम्च गइरिनाँम् अष-एवाथनाँम् पोउरु-एवाथनाँम् मज़्दघातनाँम् कावयहेच एवर्रनङ्हो मज़्द-धातहे अएवर्रतहेच एवर्रनङ्हो मज़्दघातहे। अषय दघाँमि अषोइश वङ्हुयाो चिस्तोइश वङ्हुयाो ॲरॅथॅ वङ्हुयाो रसाँस्तातो वङ्हुयाो एवर्रनङ्हो सवङ्हो मज़्दघातहे॥१६॥

अषय दधाँमि दक्षयाो वक्ष्हुयाो आफ्रितोइश् दक्षहेच नर्श् अषओनो उघहेच तष्महे दामोइश् उपमनहे यज़तहे ॥ २७॥

अषय दघाँमि आोव्हाँम् असव्हाँम्च षोइथ्रनाँम्च गओयओइतिनाँभ्च मअथननाँम्च अवो-एवर्ननाँम्च अपाँम्च ज़ॅमाँम्च उर्वरनाँम्च अञ्हाोस्च' ज़ॅमो अवज्हेच' अष्नो वातहेच अपओनो स्नाँम् माोव्हहो हूरो अनघ्रनाँम् रओचव्हहाँम् एवधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पं रतहे मइन्यँउश्र दामनाँम् अपओनाँम् अपओनिनाँम्च अषहे रथ्बाँम् ॥ १८॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

अषय दघाँमि रथ्बो बॅरॅज़तो यो अषहे। रथ्बाँम् अयरनाँम्च अस्न्य-नाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सरॅधनाँम्च योइ हॅ रित अषहे रतवो। हावनोइश्र्ररथ्बो।। १९॥

अषय दघाँमि एनरथॅम् म्यज्दम् हउर्वत अमॅरतात गाउरा हुदाो' क्षन्महने स्रओपहे अञ्चेहे तएमहे तनुमाँथहे दर्षि-द्रओश् आहूइर्चेहे अओएतो-नामनो यज्ञतहे ॥ २०॥

अषय दघाँमि हओमॅम्च पर-हओमॅम्च क्ष्न्महने जरथुश्त्रहे स्पितामहें अषओनो फ़त्वष्ठे अओख़्तो-नामनो यज़तहे। अषय दघाँमि अञेस्म बओइधि क्ष्न्महने तव आथ्रो अहुरहे मज़्दाो पुथ्र अओख़्तो-नामनो यज़तहे। २१॥ (अषय दघाँमि ख़्बर्थम्.....यजतहे। अषय दघाँमि ह्ओमॅम्च...यजतहे-२०-२१ दु वार्)

अपय दधाँमि अपओनाँम् ' फ़विषनाँम् उघनाँम् अइन्निथूरनाँम् पओइर्थीत्कअपनाँम् फ़विषनाँम् नवानिष्दिश्तनाँम् फ़विषनाँम् ॥ २२॥

अषय दघाँमि वीस्पञेइन्यो अषहे रतुन्यो । अषय दघाँमि वीस्पञेइन्यो

(18) 1. Geld: अइन्हाोस्च...अवइन्हेच (20) 1. West & TDA: हुधाो 2. West & TDA: अध्येहे (22) 1. Geld: अषाउनाँम्. वक्र्हुधाब्यो यज्ञतञेइब्यो मइन्यओइब्यस्चा गञ्जध्यञेइब्यस्चा योइ हॅ ति यस्न्याच' वह्मयाच' अपात् हच यत् वहिश्तात् ॥ २३॥

अषय नो पइती जम्यात येह्या सवा इषाोरती' रादव्हो। थ्नोइ स्तओ-तरस्चा भाँश्रनस्चा अहुर मज़्दा अओगॅमदअेचा उस्महिचा वीसामदअेचा। ह्यत मीज़्दॅस् भवअथॅस् फ़ददाथा दअनाव्यो मज़्दा अहुरा॥ २४॥ (थ्लोइ स्तओतरस्चा ......मज़्दा अहुरा–हु बार्)

अह्या ह्वो नॅ दाइदी अह्याइचा अहुये मनष्याइचा। तत् अह्या या तत् उपा जस्यामा तवाचा सर्म् अष्टयाचा वीस्पाइ यवे।।

यथा अहू वइयों अथा रतुश अषात्चीत हचा° ॥ २५ ॥ (इ बार्)

अहुनम् वहरीम् यज्ञमहदे । अर्शुष्ष्रम् वाचिम् यज्ञमहदे । दक्षाम् वङ्गहीम् आफ़ितीम् यज्ञमहदे । उप्रम् तष्मम् दामोइश् उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमहदे । हउर्वत अमॅरॅतात यज्ञमहदे । गाउश् हुद्गो यज्ञमहदे । हओमम्च पर-हओमम्च यज्ञमहदे । अअस्माहच बओइधीम्च यज्ञमहदे । फ़सस्ति दक्षयो वङ्हुयो आफ़ितोइश् ॥२६॥

येज्रहे हाताँम् आअत् येखे पहती वक्को मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा याोक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़महदे ॥ २७॥

हा ८

रास्पाः- यथा अहू वइयों यो ज़ओता फ़ा मे मूते। जोतः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वाो म्रओत्।। जोत च रास्पाः-

अपॅम् वोह् वहिश्तॅम् अस्ती उश्ता अस्ती उश्ता अह्याइ ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपॅम् ॥ ०॥ (सि बार्)

अषय दधाँमि एवर्थेम् म्यज्दम् इउर्वत अमॅरतात गाउश् हुदाो' हओमॅम्च

(23) 1. West & TDA: यस्न्याइच वहयाइच (24) Geld; इशोशती (26) West & TDA: हुधो (27) 1. West & TDA: वज्हो. Ha 8

(1) 1. West & TDA: ह्या.

पर-हओमॅम्च अअस्माँस्च बओइधीम्च फ़सस्ति अहुरहे मज़्दाो अहुनहे वहर्यहे अर्शुक्ष्महे वाक्ष् दक्षयाो वक्क्हुयाो आफ़ितोइश उघाइ दामोइश उपमनाइ हओमहेच माँथहेच अवओनअच जरथुक्त्रहे। अपय नो पइति जम्यात्।। १।।

यस्च अञेतअेषाँम् मज़्द्यस्ननाँम् पॅरनायुनाँम् अइन्नि-ज़ूज़ुयनाँम् इमाँ वचो नोइत् वीसइति फ़मूइति' अञेताँम् आ यातुमनहे जसइति ।।

*अपॅम् वोहू°। (सि वार्)
अपॅम् वोहू°। (चिहार् वार्)
यथा अहू वहयीं°।। ४।। (द वार्)

वसस्य त् अहुर मज़्द उक्ताच क्षुअव हवनाम् दामनाम् । वसो आपो वसो उर्वराो वसो वीस्प वोह् अविश्व क्षयम्रम् अववनम् दायत अक्षयम्रम् द्वर्राम् ॥ ५॥

> वसी-क्षूथी ख्यात्र' अषव अवसी-क्षूथी ख्यात्' द्वाो गतो हमिस्तो निज़्बरतो हच स्पॅ<तहे मइन्यँउश् दामब्यो वरतो अवसो-क्षूथो॥६॥

हक्ष्य' अज़ॅम्चित् यो ज़रथुक्त्रो फ़तॅमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज़रतुनाँम्च द्ख्युनाँम्च अञ्हाो' दुअनयाो अजुमतयअच अजुक्तयअच अन्वर्कतयअच या आहूइरिक् ज़रथुक्त्रिक् ॥ ७॥

2. West & TDA: अर्बुख्बहें (4) 1. Geld: फ़्रबूहत, *At this stage after reciting अपॅम वोहू thrice, the ज़ोत partakes of a portion of the sacred bread and receives the sacrament and proceeds with अपॅम वोहू four times. (6) 1. Geld: आत् (7) 1. Geld: इक्षय; 2. Geld: अइज्हा.

कोत् उ रास्पीः-

रवस्च एवाथ्रम्च आफ़ीनामि वीस्पयाो अष्योनो स्तोइश्। आँजस्च दुज़ाथ्रम्च आफ़ीनामि वीस्पयाो द्वतो स्तोइश्।। ८॥

हा ९

ज़ोत् उ रास्पीः-

अपम् बोह् बहिश्तम् अस्तीः। (सि बार्)

हुआमहे अपवज्ञ हो क्ष्नओथ यसाहच वह्याहच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयअच ।।

कोतः यथा अहू वहर्यो जुओता फ़ा मे मूते।

रास्याः यथा अह वर्ड्यो यो जुओता फा मे मृते।

कोतः अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वाो म्रओत् ॥ ० ॥

ज़ोत् उ रास्पीः-

हावनीम् आ रत्म् आ
हओमो उपाइत् ज्ररथुक्त्रम्
आत्रम्' पइरि-यओज्द्रथ् तम्
गाथाोस्च स्नावय तम्।
आ-दिम् प्रसत् ज्ररथुक्त्रो को नरं अहीं
यम् अज्ञम् वीस्पहे अङ्हउत्रः
अस्त्वतो स्रञेक्तम् दादरस
व्वहे गयेहे व्वन्वतो अम्पहें।। १।।
आजत् मे अञ्जम् पहत्यओव्त
हओमो अषव द्रशोषो।
अज्ञम् अह्म ज्ञरथुक्त्र

ज़ोत्:-

Hā 9

This and the following two chapters-10 and 11-constitute the large Haoma Yast.

(1) 1. West & TDA: आतर्रम् 2. West & TDA: अहि; TDA edition reads after अही- मिथ्रो ज्यात् ज्रशुरत्रम् ' 3. TDA edition reads after अमेषहे- 'अमेर्ज़ गयहे स्तून.'

हुओमो अपन दूरओषो आ माँम् यासङ्ग्रह स्पितम् फ्रा माँम् हुन्नङ्ग्रह ज़्नर्तें अओइ' माँम् स्तओमइने स्तूड्धि यथ मा अपरचित् सओक्य स्तो स्तनाँन् ॥ २॥

आअत् अओक्त ज़रथुक्त्रो । नॅमो हओमाइ कसॅ ध्वाँम् पओइर्यो हओम मक्यो' अस्त्वइथ्याइ हुनूत गओथ्याइ' का असाइ अपिश ॲरॅनावि चित्र असाइ जसत् आयप्तम् ॥ ३॥

आअत् मे अअम् पहत्यओख्त हओमो अषव द्रशोषो । वीवक्हाो माँम् पओइयों मश्यो अस्त्वइध्याइ हुन्त गञेध्याइ । हा अझाइ अषिश् ॲरॅनावि तत् अझाइ जसत् आयमॅम् यत् हे पुथ्रो उस्-जयत यो यिमो क्षञेतो हाँध्वो ख्वरॅनङ्गहस्तॅमो जातनाँम् ह्वरॅ-द्रसो मश्यानाँम्'। यत् कॅरॅनओत् अञ्हे अध्राध अमर्षेदत पसु वीर

(2) 1. West & TDA: अवि 2. West & TDA: सओब्यरतो (3) 1. West & TDA: मब्यो here and throughout this chapter 2. West & TDA: गञेशयाइ here and throughout this chapter (4) 1. West & TDA: स्वरंत्रहस्तमो 2. West & TDA: मब्यानॉम् here and throughout this chapter 3. Geld: अइसूई 4. West & TDA: अमर्विश्त.

अङ्हओषम्रे आप उर्वेडरे ज्वइर्यान् ज्वर्थेम् अजयम्रम् ॥ ४॥ यिमहे क्षेत्रे अउवहे नोइत् अओतम् आोव्हह नोइत् गरॅमम् नोइत जुउर्व आोव्ह नोइत मॅरॅथ्युश नोइत् अरस्को दअवो-दातो। पर च-दस ऋचरोइथे पित पुथस्च रओधअष्व कतरस्चित् यवत क्षयोहत हाँथ्वो यिमो वीवङ्कहतो' पुश्रो ॥ ५॥ कसं-थ्वांस बित्यो हओम मन्यो अस्त्वइथ्याइ हुनूत गञेथ्याइ। का अह्याइ अषिश ॲरनावि चित् अह्याइ जसत् आयसम् ॥ ६॥ आअत् मे अअम् पइत्यओज्त हुओमो अवव दूरओषो । आध्व्यो माँस् बित्यो मश्यो अस्त्वइथ्याइ हुनूत गञेथ्याइ। हा असाइ अषिश् ॲरॅनावि तत् अझाइ जसत् आयप्तम् यत हे पुथ्रो उस्-ज्ञयत वीसो सरयाो श्रअतओनो ॥ ७॥ यो जनत् अज़ीम् दहाकॅम् थिज़फ़नम् थिकमर्थेम् क्ष्वश-अपीम् हज़ब्र-यओक्तीम्

... 5. West & TDA: अज्यम्म् (5) 1. West & TDA: वीवङ्हती

(8) 1. Geld : हज़ब्द्रा-यओक्ष्तीम्. य....३

अञ्जोजङ्हॅम्' देवेवीम् द्रुजम् अघम गजेथाच्यो द्वरतम् याँम् अश्ओजस्तॅमाँम् दुजॅम् फ़च कॅरॅ रतत अक्रो मइन्युश अओइ याँम् अस्त्वइतीम् गअथाँम् महर्काइ अषहे गञेथनाँम् ।। ८।। कसॅ-ध्वाँम थित्यो हओम मञ्यो अस्त्वइथ्याइ हुनूत गञेथ्याइ। का असाइ अपिश् ॲरॅनावि चित् अह्याइ जसत् आयप्तम् ॥ ९॥ आअतु मे अअम् पइत्यओख्त हआमो अपव दरओषो । श्रितो सामनाँम् सॅविश्तो श्रित्यो माँम् मश्यो अस्त्वइथ्याइ हुनूत गञेथ्याइ। हा असाइ अपिश ॲरनावि तत् अह्याइ जसत् आयप्तम् यत हे प्रथ उस-ज़योइथे उर्वाक्षयो कॅरसास्पस्च। ल्कअषो अन्यो दातो-राजो आअतु अन्यो उपरो-कइर्यो यव गञेसुश् गधवरो ॥ १०॥ यो जनत अज़ीम स्वरम् यम् अस्पो-गरम् नर्-गरम्

2. West & TDA: अवजीजक्हॅम् 3. West & TDA: अवजीज° 4. West & TDA: अवजीज 9. 4. West कि प्रति के प्

यिम् वीषव तम् जुइरितम् यिम् उपइरि वीश् अरओधत् आर्क्तयो-बरॅज़ कड़रितम् । यिम् उपइरि कॅरॅसास्पो अयङ्गह पित्रम पचत आ रपिथ्विनम् ज्वानम्। तप्रसत्च हो मइयों ख्वीसत्च। फ्राँश अयङ्हो फ्रस्परत यअेश्य रतीम आपम पराोक्हात । पराँश तर्क्तो अपतचत् नइरे-मनाो करसास्पो ॥ ११॥ कसं-ध्वाम् तूइयी ह्ओम् मश्यो अस्त्वइथ्याइ हुनूत गञेथ्याइ। का असाइ अषिश् ॲरॅनावि चित् अझाइ जसत् आयप्तम् ॥ १२ ॥ आअत मे अअम पइत्यओज़्त हओमो अषव दरओषो । पोउरुषस्यो माँम् तूइर्यो मञ्यो अस्त्वइथ्याइ हुनूत गञेथ्याइ । हा अझाइ अपिश ॲरॅनावि तत् अझाइ जसत् आयप्तम् यत् हे तूम् उस्-ज़यक्ह तूम् ॲरंज़्वो ज़रथुक्त्र न्मानहे पोउरुषस्पहे वीदअवो अहुर-त्कअेषो ॥ १३॥

2. West & TDA: विद्य रक्षोधत 3. West & TDA: आर्रक्यो-वर्ष 4. Geld: यभेरयश्तीम्; West: येष्यश्तीम्; TDA: येष्यश्तीम् 5. West & TDA: नर्र-मन्ती.

स्रुतो अइर्येने वअजिहि तुम् पओइयों ज़रथुकत्र अहुनम् वइरीम् फ़स्नावयो वीवॅरॅथ्वर तम् आख्तू इरीम् अपरम् ज़ओज़्दोह्य फ़स्तूइति ॥ १४॥ तूम् जॅमर्-गूज़ो आकॅरनवो वीस्पे दुअव ज़रशुक्त्र योइ पर अह्यात वीरो-रओध अपतयन् पहति आय ज़ॅमा। यो अओजिश्तो यो तर चिश्तो यो ध्वक्षिक्तो यो आसिक्तो यो अस् वॅरंथजाँस्तॅमो अववत् मइनिवाों दामाँन् ॥ १५॥ आअत् अओल्त ज़रथुक्त्रो । नॅमो हओमाइ वब्रहुश हओमो हुधातो हुआमो अरुव्दातो वक्हुश दातो बअषज्यो हुकॅरॅफ्श ह्ररॅश वॅरॅथजो ज़इरि-गओनो नॉम्यॉसश यथ ज़्बर् र ते वहिश्तो उरुनअेच पाथ्मइन्योतॅमो ॥ १६॥ नी ते ज़ाइरे मध्म सुये नी अमम् नी वॅरॅथ्रघ्नम् नी दस्वरं नी वअवज्ञम् नी फ़द्यम् नी वरद्यम्

(14) 1. Geld; वञेजहे (15) 1. Geld: जॅमर्-गूरो 2. West & TDA:

नी अओजो वीस्पो-तनुम नी मस्तीम् वीस्पो-पञेसङ्हॅम्। नी तत् यथ गञेथाह्व वसो-क्षश्रो फ्रचराने ल्बअपो-तउवार्षे द्रुजम्-वनो ।। १७ ।। नी तत् यथ तउर्वयेनि वीस्पनाँम् हिबष्वताँम् हबअेपाो द्अवनाँ म् मश्यानाँ म्च याथ्याँम् पइरिकनाँम्च साथाँम् कओयाँम् करफ़नाँम्च मइर्यनाम्च बिज्र प्रनाम् अषमओघनाँम्च विज्र प्रनाम् वंहकेनाँम्च चथ्वरं-ज़र्य्रनाँम् हुअन्यास्च प्रथु-अइनिकयाो दबाँइथ्याो पताँइथ्याो ॥ १८॥ इमॅम ध्वाँम् पओइरीम् यानम् हओम जइध्येमि दूरओष। वहिश्तम् अहुम् अष्ओनाँम् रओचक्हॅम् वीस्पो-ख़्वाथॅम्। इमॅम् थ्वाँम् बितीम् यानम् हुआम जइध्येमि दूरओष । द्वतातम् अञ्हासिं तन्वो । इमॅम् थ्वाँम् थितीम् यानम् हुआम जइध्येमि दूरओष द्रॅघो-जीतीम् उक्तांनहे ॥ १९॥ इमॅम् थ्वाँम् तूइरीम् यानम्

(18) 1. West & TDA: त्वअषवताँम्

(19) 1. Geld : अइव्हासिं.

हओम जइध्येमि द्रओष यथ अअेषो अमवाो थाँफ्रंघो फ्रक्ताने ज़ॅमा पइति त्वअषो-तउवार्षे द्रुजॅम्-वनो । इमॅम् थ्वाँम् पुरुषंम् यानम् हुओम जइध्यमि दुरओष। यथ वॅरॅथजाो वनत-पॅपनो' फ़क्ताने ज़ॅमा पइति त्वअषो-तउवर्गे द्वजम्-वनो ॥ २०॥ इमॅम् थ्वाँम् क्तूम् यानम् हुओम जइध्येमि दुरओष । पउर्व तायुम् पउर्व गधम् पउर्व वॅह्र्कॅम् बुइध्योइमइघे। मा-चिश्र पउर्वो बुइध्यअेत नो वीस्पे पउर्व बृङ्घ्योइमइघे ॥ २१॥ हुओमो अओइविश योइ अउर्वरतो' हित तक्ष्रं रित अरॅनाउम् जावरं अओजोरिच वक्षइति। हआमो आज़ीज़नाइतिविश दघाइति क्षञेतो-प्रश्रीम उत अषव-फ़ज़इ रतीम । हुओमो तुअचित योइ कत्यो नस्को-फ्रसाोक्हो आोक्हॅ रते' स्पानो मस्तीम्च बक्षइति ॥ २२ ॥ हुओमो तोस्चित या कइनीनो

(20) 1. West & TDA: वनत्-पिषनो (22) 1. West & TDA: उर्वरतो 2. West & TDA: आोक्हॅरति.

आोक्हइरे' दरॅघॅम् अघ्वो' हइथीम् राधम्च बक्षइति मोषु जइध्यम्नो हुख़तुश् ॥ २३॥ हुओमो तम्चित् यिम् कॅरसानीम् अप-क्षुश्रम् निषाधयत् यो रओस्त क्षुश्रो-काम्य यो दवत। नोइत मे अपाम आध्रव अइवििक्तरा वॅरॅघ्ये दजहव चरात । हो वीस्पे वॅरिधनाँम् वनात् नी वीस्पे वॅरिधनाँम् जनात् ॥ २४ ॥ उरत-ते यो खा अओजब्रह वसो-क्षयो अहि हओम। उइत-ते अपिवतहें पोउरु-वचाँम् अरॅज़्नुख़्धनाँम्। उक्त-ते नोइत पइरि-फ्रास ॲरंज़ुक्बॅम् पॅरॅसहे वाचिम् ॥ २५॥

फ़ा-ते मज़्दाो बरत पजिनीम् अइल्योब्ह्हनम् स्तह्पेअसक्हम् मइन्युताव्तम् वक्कहीम् दअनाम् माज़्दयस्तीम् । आअत् अञ्हे अहि अइल्यास्तो बरंष्नुक्र पहिति गहिनाम् द्राजक्कहे अइन्धिवाइतीवच प्रवस्च माँथहे ॥ २६॥

हओम न्मानो-पइते' वीस्पइते' ज्ञर तुपइते' दञ्हुपइते' स्पनव्ह वअध्या-पइते⁵।

(23) 1. West & TDA: आइहरॅ...अप्रवो (24) 1. Geld: वॅरॅइध्ये 2. Geld: दइज्हव 3. Geld: वॅरॅइधिनॉम् (25) 1. West & TDA: अपवतिह 2. Geld: पोर्जवंचॉम् 3. West & TDA: पॅरॅसिह (26) 1. Geld: अइज्हे 2. Geld: वर्ज्य 3. West & TDA: प्रउस्च (27) 1. West & TDA: न्मानो-पइति 2. West & TDA: वीस्पइति 3. West & TDA: ज़श्तुपइति 4. Geld: दइज्हुपइते; West & TDA: दज्हुपइति 5. West & TDA: विशेष्या-पइति.

अमाइच थ्वा वॅरॅथ्रघ्नाइच मावीय उप-मूर्य तनुये श्रिमाइच यत् पोउरु-वओङ्गनहे ॥ २७॥ वी नो त्विष्यताँस्' त्वअपैवीश् । वी मनो वर प्रमॅ रताँस् । यो चिरुच अह्य न्माने यो अञ्हे वीसि यो अहि ज़ शत्वो यो अज़हे दज्ही अअनक्हाो अस्ति मञ्यो गॅउर्वय⁵ हे पाधवे जावर पइरि-षे उषि वॅरॅनूइधि स्कॅ ९ दॅम् पे मनो कॅरॅन्ड्डिय ।। २८ ॥ मा ज़्बर्थअेइब्य फ़तुयाो मा गवअेइब्य अइवि-तृत्याो मा जाँम् वञेनोइत् अपिब्य मा गाँम वजेनोइत अषिबय यो अअनङ्हइति नो मनो यो अञेनव्हहइति नो कॅह्र्पॅम् ॥ २९ ॥ पइति अज़ोइश् ज़इरितहे सिमहे वीषो-वअपहे कॅह्र्पॅम् नापॅम्राइ अवजाने हुओम ज़ाइरे वदर जहिं । पइति गधहे वीवरंज़्दवतो ख़्त्रीश्यतो' ज़ज़रानो कॅह्र्पॅम् नापॅम्नाइ अपओने हओम ज़ाइरे वदर जइि ॥ ३०॥

(28) 1. West & TDA: त्वशेषवताँम् 2. West & TDA: गरमर्श्ताम् 3. Geld: अइश्हें 4. Geld: दइश्हों 5. West & TDA: गॅउर्वय (29) 1. West & TDA: वीनोइत् (30) West & TDA: व्वीच्यतो.

पइति मश्येहे द्वतो सास्तर्श अइति-नोइज़्दय सते कमॅरे प्रंम् कॅह्र्प्म नाप्त्राइ अपओने हओम ज़ाइरे वदर जइि । पइति अपसओघहे अनपओनो अहुम्-मॅरे स्चो अज्हाो दे अनयो माँस् वच दथानहे नोइत् अयओध्नाइश् अपयस्ति कॅह्र्प्म नाप्त्राइ अपओने हओम जाइरे वदर जइि ॥ ३१॥ पइति जहिकयाइ यातुमहत्याइ मओधनो-कहर्याइ उपस्ता-वहर्याइ मओधनो-कहर्याइ उपस्ता-वहर्याइ येज्हे फ़फ़वइति मनो यथ अब्रुम् वातो-पूत्म् कॅह्र्प्म नाप्त्राइ अपओने हओम ज़ाइरे वदर जइि । यत हे कॅहर्पम नाप्त्राइ अपओने

हा १०

हुओम ज़ाइरे वद्र जइिं ॥ ३२॥

विश् अपाँम् इघ पत्ँ तु वी दअशोक्हो वी दअवयो। वक्हुश् स्रओषो मितयतु अपिश वङ्घि इघ मिथ्नतु अपिश वङ्घि रामयत् इघ उप इमत् न्मानम् यत् आहूइरि यत् ह्योमहे अपवज्ञक्हो॥ १॥

^{(31) 1.} Geld : अइअ्हाो.

Ha 10

^{(1) 1.} Geld: राम्यत्.

फ़तरंमचित ते हवनम् वच उप-स्तओमि हुख़त्वो' यो आँसुश्र हू भंउवयइति । उपरंम्चित् ते हवनम् वच उप-स्तओमि हुख़त्वो' यिक्क निघ्ने नर्श अओजब्ह ॥ २ ॥ स्तओमि मेे धेम्च वारं मृच या-ते कॅहुर्पेम् वक्षयतो वरॅष्नुश्' पइति गइरिनाँम् । स्तओमि गरयो बॅरंज्र तो यथ्र हओम उरूरुधुष ।। ३ ।। स्तओमि ज़ाँम् पॅरॅथ्वीम् पथनाँम् वॅरॅज़्यक्ह्वाँम्' ख़्वापराँम् वरॅथ्रीम् ते ह्ओम अषाउम् । स्तओमि जॅमो यथ रओधहे हुबओइधिश् अउवीं चरानम् उत मज़्दाो हुरुथ्म। हओम रओसे गर पइति उत फ्राधअेष विषय वै हइथीम्च अषहे ख़ाो अहि ॥ ४ ॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

वर्षथयङ्कह्' मन वच वीस्पॅस्च पइति वर्षजीश् वीस्पॅस्च पइति फ़स्परंघॅ

(2) 1. West & TDA: हुज़तवो 2. West & TDA: हर्गेउर्वयेइति (3) 1. Geld & West: वर्ष्ट्रार्श (4) 1. West & TDA: वॅरॅज्यव्हाँम्; 2. West & TDA: फ़्राधनेश विश्-पथ (5) 1. West & TDA: वॅरॅप्यड्ड 2. Geld: वर्षजीश्र.

वीस्पॅस्च पइति फ़वाक्ष्रे ॥ ५॥

(मन वच वीस्पस्च.....फ़्बाक्ष- दु बार्) हआमो उक्ष्येइति स्तवनो । ज़ोत्:-अथ ना यो दिम् स्तओइति वॅरॅथ्रजाँस्तरो ववइति । नितमिचत ह्योम हूइतिश् नितमचित् ह्ओम स्तूइतिश् नितमित् हओम स्वरंइतिश् हजुङ्खरघ्न्याइ अस्ति दअवनाम् ॥ ६॥ नस्येइतिं हथ्र फ़ाकॅरस्त अह्मत् हच न्मानात् आहितिश् यथ्र बाध उपाज़इति यथ बाध उपस्तओइति हओमहे बअेषज्येहे चिश्रम् दस्वरं बओवज्ञम् अहे वीसे उत मञेथनम् ॥ ७॥

> अञेष्म हचि दे गृं ख़्ती-द्रों अ आअत हो यो हओमहे मधो अष हचइते उर्वास्मन । रं दे जइति हओमहे मधो । यो यथ पुअँम् तउरुनम् हओमम् व दे जेत मध्यों भा आब्यो तनुब्यो हु आमो वीसाइते बे अष्काइ ॥ ८॥

वीस्पे जी अन्ये मधाोक्हों

(8) 1. Geld: मङ्घ्याहिं 2. West & TDA: हच श्ते 3. Geld: ह्वीम्-द्रो 4. West & TDA: मध्या 5. West & TDA: वीसइते.

हओम दिख्य में बेें बें बें बें याच्यो अहि बअेषज्ञधाो । हओम दिन्द मे वार्थिधननाम याब्यो अहि वॅरॅथ-तउवारे । फ़ा ते वीसाइ उर्वथो स्तओत । उर्वथम् स्तओतारम् वङ्हङ्ह्म् दधो अओख़्त अहरो मज़्दाो यथ अषम् यत् वहिश्तम् ॥ ९॥ अउर्व र तम् थ्वा दामिधातम् बघो ततपत्र ह्वापारे। अउर्व "तम् थ्वा दामिधातम् वघो निदथत ह्वापाो हरइथ्यो पइति वरंज्ञयारे ॥ १०॥ आअत् थ्वा अश्र स्पॅ रत फ़दक्त मॅरॅघ वीज़्व रच वीबरॅन अवि इशत' उपाइरि-सअन² अवि स्तअर स्तअरो-सार³ अवि कुस्राध कस्रो-पताध अवि पत्रान विष्पथं अवि स्पित-गओन गइरि ॥ ११ ॥ आअत् आह्व पउर्वताह्व पोउरु-सर्घो वीरओघहे हओमो गओम ज़इरि-गओनो । आ ते बञेषज्ञ इरीरिथरॅ'

(9) 1. West & TDA: वज्हङ्हॅम् (10) 1. West & TDA: दामघातॅम् (11) 1. West & TDA: इयत 2. West & TDA: उपइरि°; 3. Geld: स्तरो-सार 4. West & TDA: कुस्रांत् कुस्रो-पतात् 5. West & TDA: विश्-पथ (12) 1. Geld: इरीरथरॅ.

वक्हॅं उश् मनक्हो मयाब्यो । आअत मे अहे दुशसङ्हहे पराच वजेपय मनो । आअत अहे नी मनो मनो यो मे दुश्सङ्हो हिश्तइते ।। १२॥ नॅमो हओमाइ यत कॅरनओइति द्रिघओश् हत्-मसो मनो यथ रअवस्तमहेचित् । नमो हुओमाइ यत करनआइति द्रिघओश् हत्-मसो मनो यतु उस्नाम् अअइति वअध्य । पोउरु-नरंस तूस कॅरॅन्सि स्पन्यझहॅम् चिस्तिवस्तरम् यसॅ-ते बाध हओम जाइरे गव इरिस्तहे बश्लइते ।। १३ ॥ मा मे यथ गाउरा द्रप्रवो आसितो वारॅम' चहरे'। फ़ष फ़य त ते मधो वॅरॅज्यङ्कहाोङ्ही असँ ५तु । पइरि ते हुओम अषाउम् अषवाज़ो द्धाँमि इमाँम् तन्म् या मे वजेनइते हुरबोध ॥ १४॥ अवब्ह्हॅरंज़ामि' जन्यओश्' ऊनाँम्

2. West & TDA: हिस्तइति (13) 1. West & TDA: द्रॅघओश् 2. Geld: हवत्-मसो 3. West & TDA: कॅरॅन्ट्रिंग 4. Geld: स्पइन्यव्हॅम् 5. West & TDA: बक्षइति (14) 1. West & TDA: गओश् 2. Geld: वारॅम् अचहरे; West & TDA: वारॅम चहरि 3. West & TDA: वॅरॅज्यव्ह्होव्हो (15) 1. West & TDA: अवव्हहरॅज़ामि 2. West & TDA: जन्योद्दश

महर्ययाो ॲवीतो-ख़रॅघयाो या मइन्येइ रति दवयेइ रति आधवनम्च हओमम्च हा या दप्त अपनस्येइति । या तत यत हजोमहे द्रओनो निगोक्हॅ ५ ति निश्हभइति नोइत ताँम् आथ्रवो-प्रश्रीम् नअेघ दस्ति हुपुश्रीम् ॥ १५॥ परचनाम् अक्षि परचनाम् नोइत् अक्षि। हुमतहे अहि। दुश्मतहे नोइत अहि। हुएतहे अहि। दुज़्यूएतहे नोइत अहि। ह्रर्श्तहे अक्षि दुज़्बर्श्तहे नोइत् अक्षि। स्रओपहे अहि। असुक्तोइश् नोइत् अहि। अष्ओनो अहि। द्वतो नोइत् अहि। अतुचित् अह्यात यथ अपॅमॅम् मनिनाो अङ्हत् निनाइतिश् ॥ १६॥ आअत् अओख्त ज़रथुक्त्रो । नॅमो हओमाइ मज़्दधाताइ। वक्हुश् हओमो मज़्द्धातो। नॅमो हओमाइ। वीस्पे हओम उपस्तओमि यतचित् बरॅष्सुष्व' गइरिनाम यत्चित् जाँप्रनुष्व रओनाँम् यअचित्र आँजह दॅरताोव्हो जइनिनाम् उपदर्जाह् ।

3. West & TDA: मदन्यश्ति दवयश्ति 4. West & TDA: निश्रिहधद्ति (17) 1. Geld: वर्ण्ड 2. West & TDA: उप दॅरॅज़ाहु.

अरॅज़तअेन हच तस्त ज़रनअेनम् अओइ' तथ्ने। मा ते नीरे ज़ॅमि पहति इथ रअेव रतो अरॅजहे॥ १७॥

इमाोसॅ-ते हओम गाथाो इमाो हॅ॰ति स्तओमायो इमाो हॅ॰ति चीचषानाो इमे ह॰ति अर्शुक्वं वाचों दास्मइनिश् वारॅथ्रिटनिश् पइति-विषिश् बेथेषज्य ॥१८॥

इमारिसं त्म्चित् मावीय।

फ्रांप फ़र्यं ते मधी

रओंंं के फ़र्यं ते मधी।

रूप ज्यो वज़इति मधी

वार्श्विक्ष ह्यं तम् आस्तओं इते विश्व अन गाथ्ज्य वच ॥ १९॥

ज़ित उ रास्पीःगवे नमो गवे नमो
गवे उज़्धम् गवे वॅरॅथ्रॅम्
गवे ज़्वरॅथ्रम् गवे वस्लम् ।
गवे वॅरॅज़्याताँम् ताँम् न ज़्वरॅथाइ प्रख्यो ॥ २०॥

हओमम् ज़ाइरीम् बॅरंज़ र तम् यज़मइदे । हओमम् फ़ाष्मीम् फ़ादत्-गअथम् यज़मइदे । हओमम् दूरओषम् यज़मइदे । वीस्पे हओम यज़मइदे । ज़रथुक्त्रहे स्पितामहे इघ अपओनो अषीम्च फ़वषीम्च यज़मइदे ।

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वक्हो मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा योक्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़महदे ॥ २१॥

3. West & TDA: अवि (18) 1. West & TDA: अर्डुख्य 2. The TDA edition reads after वाची-' इथ ना यो दिम् स्तओइति' which is a gloss. Geld. (p. 54) West. (p. 32) note that the Pahlavi Versions quote the sentence. (19) 1. West & TDA: वज़इते 2. West & TDA: आस्तओइति.

यस्न

हा ११

ज़ोत् उ रास्पी:-

थायो हइथीम् अषवनो आफ़ि-त्रचझ्हो ज़वइ ५ ति गाउरच अस्परच हओमस्च। गाउश् ज़ओतारम् ज़बइति । उत बुयाो अफ़ज़इ र तिश्' उत दॅउश्-स्रवाो हचिम्नो यो माँम् एवास्ताँम् नोइत् वक्षहे । आअत माँम् तूम् प्रपओनयेहें नाइयों वा प्रश्रहे वा हुआयो वा मर्चया। । १।। अस्पो वाषारंस् जुवइति । मा बुयाो अउवैताम् युष्त मा अउर्वताम् अइन्निषस्त मा अउर्वताँम् निथक्त यो माँम् जावरं नोइत् जइध्येहि पोउरु-मइति हर जमइने पोडरु-नरयाो कर्षयाो ॥ २ ॥ हआमो एवापारम् जवइति । उत ब्रुयाो अफ़ज़इ दिश् उत दॅंउश्-स्रवाो हचिम्नो यो माँम् अइविश्हुतम् दारयहि यथ तायुम् पॅपो-सारम् ।

Ha 11

(1) 1. West & TDA: अफ़ज़्श्तिश् & TDA: फ़्पओन्येहि 4. West & TDA: हुयो 2. West & TDA: ব্রুচি 3. West : (3) 1. West & TDA: স্কুলুখনিয় नव अह्मि पॅषो-सारो अज़ॅम् यो हओमो अपव दुरओषो ॥ ३॥ उस् मे पितं हओमाइ द्रओनो फ़ॅरनओत् अहुरो मज़्दाो अषव हङ्गहरॅने मत्-हिज्वो होयूम्च दोइथ्रम् ॥ ४॥ यो माँम तत द्रओनो ज़िनात् वा त्रंप्रयातु² वा अप वा यासाइति यत मे दथत अहुरो मज़्दाो अषव हङ्कहरॅने मत्-हिज़्वो होयूम्च दोइथ्रम् ॥ ५॥ नोइत अहम नमाने जानाइते आध्रव नअेध रथअेश्ताो नअध वास्त्र्यो प्रषुयास । आअत् अह्य न्माने जयाो दते दहकाच मूरकाच पोउरु-सर्घ वर्ष्माच ॥ ६॥ थ्वाषम् आ गैंउश् फ्राथ्वॅरसो त (चिश्ताइ हुओमाइ दुओनी। मा थ्वा हुओमो व दयात् यथ महरीम् ब दयत् यिम् तूइरीम् फ्रह्रस्यानम् मधॅमे थिष्वे अञ्हाी ज्मो पइरिश-एवएतम् अयक्हहे ॥ ७॥

(5) 1. West & TDA: ज़नात 2. West & TDA: तॅर्प्स्यात (6) 1. West & TDA: जानइते 2. West & TDA: "सर्घो (7) 1, West & TDA; फ़ाध्वरॅसो 2. West & TDA: तर्जिइताइ 3. Geld: अहम्हो.

आअत् अओष्त ज्ञरथुक्तो । नमो हओमाइ मज़्दधाताइ । वक्तुक्र हओमो मज़्दधातो । नमो हओमाइ ॥ ८॥

रास्पीः- यो नो अञेवो अत् ते उये थ्रायोइद्याइ तूरहे मॅ॰दाइद्याइ' क्ष्वीद्म् इप्ताज्याइ नव दसमें वोइ व यञेथ्म ॥ ९॥

ज़ोत्:-

पहरि ते ह्याम अवाउम् अववाज़ो
दघाँमि इमाँम् तन्म्
या मे वजेनहते हुरओध
ध्याद्माह ह्योमाइ मधाइ ह्वडुहाइ' अववस्ताइ।
पहिर मे तम्चित् दया।'
ह्योम अवव दृरओष
विहर्तम् अहुम् अवओनाँम्
रओचझ्हॅम् वीस्पो-ख्वाथ्रम् ॥ १०॥
*अपम् वोह् विहर्तम् अस्ती
उक्ता अस्ती उक्ता अह्माइ
ह्यात् अवाइ विहर्तम् अस्ती ।। (स बाइ)
अपम् वोह् विहर्तम् अस्ती ।। ११॥ (स बाइ)

रास्पी:-

ज़ोत् उ रास्पीः-

(9) 1. Geld: मह्दाइद्याइ 2. Geld: दस्में (10) 1. West & TDA: इवस्टाइ 2. West & TDA: बार्गे. *At this stage, the ज़ाँद takes up the vessel containing Haoma extract and partakes of it in three draughts, while the रास्पी recites अपम बोह three times. § See page 2 for the full text, The Pazand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāx).

98

ज़ोत्:-

अपॅम् वोहू वहिश्तॅम् अस्ती°। (विहार् वार्) यथा अहू वहर्यो अथा रतुश् अषातूचीत् हचा°। (इ वार्)

वसस्च तू अहुर-मज़्द उक्ताच क्षुओष हवनाँम् दामनाँम् । वसो आपो वसो उर्वराो वसो वीस्प वोहू अषचिश्र क्ष्रयम्नम् अषवनम् दायत अक्षर्यम्नम् द्रवर्षम् ॥ १२॥

> वसो-क्षथो ख्यात्' अषव । अवसो-क्षथो ख्यात्' द्वाो गतो हमिस्तो निज़्बॅरतो हच स्पॅ॰तहे मइन्यॅउश् दामब्यो वरतो अवसो-क्षथो ॥ १३॥

हक्ष्य' अज़ॅम्चित् यो ज़रथुक्त्रो फ़तॅमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज़रतनाँम्च दृष्युनाँम्च अञ्हाो' दुअनयाो अनुमतयभेच अनुष्तयभेच अन्वर्कतयभेच या आहूइरिक्, ज़रथुक्तिक् ॥ १४॥

ज़ोतू उ रास्पी:-

रवस्च ख़्वाथ्रॅम्च आफ़्रीनामि वीस्पयाो अपओनो स्तोइश् । आँजस्च दुज़ाथ्रॅम्च आफ़्रीनामि वीस्पयाो द्र्वतो स्तोइश् । अपम वोहृ वहिश्तम् अस्ती ।। १५ ॥ (सि बार्)

फ़तराने मज़्दयस्तो जरशुक्तिश् वीदेशवो अहुर-हकशेषो । हावनें अपओने अपहे रथ्ने यस्ताइच वद्याइच क्ष्ने अपओश्च फ़सस्तयश्चेच । सावक्रहें वीस्याइच अपओने अपहे रथ्ने यस्ताइच वद्याइच क्ष्ने अश्चाइच फ़सस्तयश्चेच । रथ्नाँम् अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माद्यनाँम्च याहर्यनाँम्च सर्धनाँम्च यस्ताइच वद्याइच क्ष्ने अश्चाइच फ़सस्तयश्चेच ॥

कोतः यथा अहू वहर्यो जुओता फ़ा मे भूते।

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे मूते।

ज़ोत:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अवव वीध्वाो म्रओत् ॥ १६॥

(13) 1. Geld: ह्यात् (14) 1. Geld: इक्षय 2. Geld: अइम्हो

ज़ोत् उ रास्पी:-

फ़स्तुये हुमतोइब्यस्चा हू एतोइब्यस्चा ह्र्रतोइब्यस्चा माँथ्बोइब्यस्चा वर्ख़्ष्योइब्यस्चा वर्क्त्वोइब्यस्चा। अइविगइर्या दइथे वीस्पा हुमताचा हू एताचा ह्रर्क्ताचा। पहतिरिच्या दइथे वीस्पा दुक्मताचा दुज़्रू एताचा दुज़्वर्क्ताचा।। १७॥

फ्रॅरा' वे राही अमेषा स्पॅ॰ता यस्रॅम्चा वह्रम्चा फ्रॅरा' मनव्हहा फ्रॅरा' वचव्हहा फ्रॅरा' श्यओथना' फ्रॅरा' अव्हहुया' फ्ररा' तन्वस्चीत ख़्त्रख़्याो उश्तनम् ॥ १८॥

स्तओमी' अपम् । अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती उश्ता अस्ती उश्ता असाइ स्रत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ १९॥ (सि वार्)

हा १२

कोतः नास्मी देशेवो । फ़लराने मज़्दयस्रो ज़रथुिक्त्रश्च वीदशेवो अहुर-त्केशेषो स्तओता अमॅपनाँम् स्पॅ॰तनाँम् यक्ता अमॅपनाँम् स्पॅ॰तनाँम् । अहुराइ मज़्दाइ वक्हवे वोहुमहते वीस्पा वोहू चिनक्षी अषाउने रेशेवहते एवर्ने छहहे या ज़ी चीचा विहस्ता येल्हे गाउश येल्हे अपम येल्हे रशोचो येल्हे रशोचवीश् रोहथ्जन एवाथा ॥ १॥

स्पॅ॰ताँम् आर्मइतीम् वङ्गहीम् वॅरने'। हा मोइ अस्तू। उस् गॅउश् स्तुये तायाअत्चा हज़क्कहत्चा। उस् मज़्द्यस्ननाँम्' वीसाँम् ज़्यानयअचा वीवापत्चा ॥२॥

फॅरा' मन्यअंइन्यों राोव्हे वस-याइतीम् वस-पॅइतीम् याइश् उपहरी आय जॅमा गओवीश् श्ये पी । नॅमव्हा अषाइ उज़्दाताों पइती अवत् स्तुये। नोइत् अक्षात् आज्योनीम् नोइत् वीवापम् क्ष्ता माज़्दयस्तीश् अओइ वीसो नोइत् अस्तो नोइत् उश्तानहे चिन्मानी ॥ ३॥

(18) 1. West & TDA: सा 2. West & TDA: इयझोधना 3. West & TDA: अङ्होया (19) 1. West & TDA: स्तओमि.

Ha 12

(1) 1. Geld: नाइस्मी; West & TDA: नाइसीमि 2. West & TDA: नाइसीमि 3. West & TDA: स्वॉन इंडरेते (2) 1. West & TDA: वॉन 2. West & TDA: माज़्दयिक्रनॉम् (3) 1. West & TDA: क्रा 2. West & TDA: मनलेइब्यो 3. Geld; 'बॅइतीम् 4. West & TDA: स्वरती 5. West & TDA: चज़्दाता,

वी देशेवाइश्र अघाइश्र अवब्ह्ह्श अनरताइश्र अको-दाबीश्र सर्म म्रुये हाताँम् द्रओजिश्ताइश्र हाताँम् पओषिश्ताइश्र हाताँम् अवब्ह्हुतॅमाइश्र वी देशेवाइश्र वी देशेवाइश्र वी देशेववत्वीश्र वी यातुश्र वी यातुमत्बीश्र वी कह्याचीत् हाताँम् आतराइश्र वी मनवीश्र वी वर्चवीश्र वी श्यओथनाइश् वी चिश्राइश्र । वी जी अना सरम् म्रुये यथना द्रंग्वाता राँश्रय ता ।। ४ ॥

अथा अथा चोइत् अहुरो मज़्दाो ज़रथुक्त्रम् अधक्षयअेता वीस्पअेषु फ्रॅरब्नअेषु वीस्पअेषु हर्जमनअेषु याइक् अपॅरॅसअेतॅम् मज़्दाोस्चा ज़रथुक्त्रस्चा॥५॥

अथा अथा चोइत् जरथुक्त्रो दअवाइक् सरम् व्याम्बीता वीस्पञेषु क्राप्निजेषु वीस्पञेषु हर्षजमनञेषु याइक् अपरसञेतम् मज्दाोस्चा जरथुक्त्रस्चा। अथा अर्जुम्चीत् यो मज्दयस्रो जरथुक्त्रिक् देशेवाइक् सरम् वीम्रुये यथा अनाइक्ष व्याम्बीता य अपवा जरथुक्त्रो ॥ ६ ॥

मज़्द्यस्तो अस्ती मज़्द्यस्तो ज़रथुक्त्रिश् फ़बराने आस्तूतस्चा फ़बरंतस्चा। आस्तुये हुमतॅम् मनो आस्तुये हुज़्तॅम् वचो आस्तुये हुर्ग्तम् क्यओथनॅम् ॥ ८॥

आस्तुये देशनाम् वङ्गहीम् माज्दयस्तीम् फ्रस्पा-यओस्र्घाम् निधा-स्नाविष्म् एवश्रेत्वद्याम् अपओनीम् या हाइतिनाम्चा बृश्येइ रितनाम्चा मिज्ञिताचा विश्ताचा स्रथेश्ताचा या आहूइरिश् ज्ञरशुश्त्रिश् । अहुराइ मज्दाइ वीस्पा वोहू चिनक्की। अञ्जेषा अस्ती देशेनयो। माज्दयस्तोइश् आस्तूइतिश् ॥ ९॥

^{(4) 1.} West & TDA: इयओध्नाइइर 2. West & TDA: रॉइयश्ता (5) 1. West & TDA: अधाक्षयञेता 2. West & TDA: फ़ब्नलेचू (6) 1. West & TDA: फ़ब्नलेचू 2. West & TDA: अज़ॅम्° (7) 1. West & TDA: वरनो 2. West & TDA: हुधो 3. West & TDA: दधा 4. West & TDA: वरने 5. West & TDA: वर्रना फ़ब्लाइला 6. West & TDA: सओध्यश्ताम् (8) 1. West & TDA: इयओध्नम् (9) 1. Geld & West omit: वहुद्दीम् 2. West & TDA: वृष्येद्दश्तिनॉम्चा 2. West & TDA: अस्तू.

हा १३

कोतः अहुरम् मज़्दाँम् आम्रुये नमानहे नमानो-पतोइश् रत्म् आ वीसो वीस्पतोइश् रत्म् आ ज़र्वेउश् ज़रतपतोदश् रत्म् आ दल्हॅउश् दल्हुपतोइश् रत्म् आ। घॅनाँनाँम् रत्म् आम्रुये दलेनाँम् माज़्दयस्तीम् अषीम् वङ्कहीम् पार्रेरदीम् याँम्चा विपइतिश्तनाँम् अष्योनीम् इमाँम्चा ज़ाँम् या नाो वरहती ॥ १॥

प्तयेहे वाजिश्तहे अस्तोइश् रत्म् आम्रुये आर्त्रम्' अहुरहे मज़्दाो । अपॅथ्वोज़ातॅमाँ गवास्त्र्यावर्श्तमाँ नराँम् अषओनाँम्' वास्त्र्येहे प्रख्यस्तो रत्म् आम्रुये ।
हस्तॅमाँ अषहे अमाँ रथअेश्ताो रत्म् आम्रुये ।। २ ।।

मज़िस्ताइश् वञेष्याइश् देशनया माज़्दयस्नोइश् अथउरुनो रत्म् आमुये । चषानाँस्चा अञेषाँम्चीत् रत्श् आमुये रत्श् आस्ताया अमेषाँस्चा स्पॅरताँ सओश्यरतस्चा दाँहिश्ताँ अश्-वचस्तमाँ अश्व्यामत्माँ अश्-म्न्राल्वनुतमाँ । मिज़िश्ताँ अमाँ आमुये देशनया माज़्दयस्नोइश् अथउरुनाँस्चा रथअश्तारिस्चा वास्त्र्याँस्चा प्रमुयरतो ॥ ३॥

पहरी' वें अमंषा स्पंश्ता हुक्षश्रा हुधोक्क्हो दधाँमी' तन्वस्चीत् छ्वछ्याो उक्तनम् पहरी' वीस्पो हुजीतयो।

ज़ोत् उ रास्पी:-

इथा मइन्यू ममनाइते इथा वओचातर इथा वावरंजातर ।। ४।।

आअत् । यथा तू ई अहुर-मज़्दा में एहाचा वओचस्चा दाोस्चा वर्रक्चा या वोहू अथा तोइ ददॅमही अथा चीष्मही अथा ध्वा आइश् यज्ञमइदे अथा नॅमज़्यामही अथा इषूइद्यामही ध्वा मज़्दा अहुरा ॥ ५ ॥

(यथा तू ई अहुर-मज़्दा.....ध्वा मज़्दा अहुरा - दु वार्)

Ha 13

(1) 1. Geld: दइब्हॅंच्झ् दइब्हुपतोइझ् 2. West: घॅनॉॅंनॉॅंम्; TDA: गॅनॉंनॉंम्
3. Geld: माज़्दयेक्रीम् 4. Geld: पॅरॅंश्दीम्; West: परॅश्दीम् (2) 1. West & TDA:
आतरॅम् 2. West & TDA: अधिथ्नो॰ 3. Geld: अषाउनॉंम् (3) 1. Geld: वभेद्याइस्
2. West & TDA: सओष्यश्तस्वा 3. West & TDA: अर्थ्-वच॰ 4. West & TDA:
अश्-ख़राख़्वनुतॅमॉं (4) 1. West & TDA: पइरि 2. Corrected; all Mss.
including West & TDA give दथॉंमि 3. West & TDA: ममनाइते.

वर्झ्हॅउश् एवअेतँउश् एवअेताता वर्झ्हॅउश् अपह्या थ्वा पहरिजसामइदे वर्झ्हुयाो फ्रसॅरत्वो वर्झ्हुयाो आर्मतोइश् ॥ ६॥

गॅउरचा हुदाोव्हहों गयेज्याचा मरथ्नो अपओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे। जारथुरत्रहे स्पितामहे इध अपओनो अषीम्च फ़वषीम्च यज्ञमइदे।।

येज्हे हाताँम् आअत् येके पहती वक्हों
मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा
योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़महदे ।।
यथा अहू वहर्यो
अथा रतुरा अषात्चीत् हचा ।
वक्हाँउरा दज़्दा मनक्हों
रयओथननाँम् अक्हाँउरा मज़्दाइ ।
ध्रथ्रम्चा अहुराइ आ
यिम् द्रिगुज्यो ददत् वास्तारम् ॥ (*विहार् वार्)
अषम् वोहू वहिरतम् अस्ती
उरता अस्ती उरता अझाइ
हात् अषाइ वहिरताइ अपम् ॥ ७॥ (सि वार्)

अहुनम् वहरीम् यज्ञमहदे । अषम् वहिश्तम् स्रजेश्तम् अमॅषम् स्पॅ॰तम् यज्ञमहदे । फ्रजोरॅइतीम् हाइतीम् यज्ञमहदे । फ्रजोरॅइतीम्चा आस्तओथ्जनम्चा दजेनयो माज्दयस्रोहश् यज्ञमहदे । येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वक्हो ॥ ८॥

(7) 1. West & TDA: हुधोहहो. *In reciting the first two Ahunavars, the ज़ोत् ties up two ends of the palm-leaf-twig on to the Barasman and recites the remainings two Ahunavars.

हा १४

कोतः वीसाइ वें अमेषा स्पंधता स्तओता ज़ओता ज़्याता यक्ता फ़मरॅता अइवि-जरंता यूष्माकॅम् यस्नाइच वसाइच यत् अमेषनाँम् स्पंधतनाँम् अक्षाकॅम् हवजुहाइच' अषवस्ताइच यत् सओक्यथताँम् अपओनाँम् ॥ १॥

पहरी' वें अमेषा स्पॅ॰ता हुक्षथा हुधाोव्हाे दधाँमीं तन्वस्चीत् एव एव एवा उक्तनम् पहरी' वीस्पाो हुजीतयो ॥ २॥

अह्नय ज़ओथे बरॅस्मनअच वीस्पे अषवनो यज्ञत आयेसे येश्ति। वीस्पे अषहे रतनो आयेसे येश्ति। हावनीम् पइति रत्म् सावङ्हअम् वीसीम्च पइति रत्म् रतनो वीस्पे मज़िश्त पइति रत्म् ॥ ३॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

फ़्तराने मन्द्रयस्तो ज़रशुक्तिश् वीद्येवो अहुर-त्कथेषो । हावनॅथे अष्योने अष्हे रथ्ने यस्ताइच वह्नाइच क्ष्न्नओथ्राइच फ़्रसस्तयथेच । सावङ्हॅथे वीस्याइच अष्योने अष्हे रथ्ने यस्ताइच वह्नाइच क्ष्नओथ्राइच फ़्रसस्तयथेच । रथ्नाँम् अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्धनाँम्च यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथ्राइच फ़्रसस्तयथेच ॥ ४॥

कोतः यथा अहू वहर्यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते।

रास्ताः- यथा अहू वहर्यों यो जुओता फ़ा में मूते।

क़ोतः अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वारे प्रश्नोत् ॥ ५ ॥

HE 14

(1) 1. West & TDA: इनक्हाइच 2. West & TDA: सओब्यरतॉम् (2) 1. West & TDA: पहरि 2. See note on Hā 13, section 4, note No. 2.

हा १५

कोतः सस्तिच वैश्ताच रफ़्नव्हाच अमॅर्षे स्पॅश्ते वव्हहूश् स्नीराइश् नामाँन् आज़्वय । फ़्रायेज़े बॅरंज वव्हहॅउश् अपहे बॅरंज दक्षेनयाो वव्हहुयाो माज़्द-यस्नोइश् ॥ १॥

कोत् उ रास्पाःयेज्हे मे अषात् हचा
वहिश्तम् येख्ने पइती ।
वजेदा मजदाो अहुरो
योइ ओव्हहरचा हॅ॰तिचा
ताँ यजाइ ख्वाइश् नामनीश्
पइरिचा जसाइ व॰ता ।
वोह क्ष्रथम् वहरीम्
वागम् अइबी-बहरिश्तम् ॥ २॥

सरओषो' इघा अस्तू अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ सॅवीक्तहे अषओनो य नाो इक्तो छत् पओउवींम् तत् उस्तॅमम्चीत्। अवधात् इघा सरओषो अस्तू अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ सॅवीक्तहे अषओनो य नाो इक्तो।

जोतः— यथा अहू वहर्यो यो आतॅर्वक्षो फ़ा मे मूते।

रास्यीः— अथा रत्त्र अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वाो म्रओत्॥ ३॥

Ha 15

(3) 1. West & TDA : स्रओषो.

^{(1) *}रास्पी joins the ज़ोत् in reciting the first word समिच only.

हा १६

कोतः अहुरम् मज़्दाँम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमहदे हुधाोब्ह्हॅम् मज़िक्तॅम् यज्ञतॅम् यिम् सॅविक्तॅम् फ़ादत्-गअेथॅम् दातारॅम् वोहुनाँम् दामनाँम्। आब्यो राताब्यो ज्ञओथाब्यो अर्शुक्षअेइब्यस्च वाघ्जिब्यो वीस्पॅम्च अषवनम् महन्यओम् यज्ञतॅम् यज्ञमहदे ॥ १॥

ज्ञरथुश्त्रम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । आब्यो राताब्यो ज्ञओथाब्यो अर्शुक्वअेइब्यस्च वाध्जि़ब्यो वीस्पम्च अषवनम् गञ्जेथीम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । ज्ञरथुश्त्रहे अष्ओनो फ्रवषीम् यज्ञमइदे । ज्ञरथुश्त्रहे स्रवाो यज्ञमइदे । ज्ञरथुश्त्रहे देशेनाम् यज्ञमइदे । ज्ञरथुश्त्रहे दर्शनाम् यज्ञमइदे । ज्ञरथुश्त्रहे दर्शनाम् यज्ञमइदे । ज्ञरथुश्त्रहे वर्रनम्च त्क्रअष्म्च यज्ञमइदे ॥ २ ॥

अङ्हुयओश् अषचिनङ्हो पउवार्षे दातारे दामाँन् अषओनीश् । दथुषो अहुरहे मज़्दारे रखेवतो ज़्वरंनङ्ग्हतो यज़मइदे । वोहु मनो यज़मइदे । अपॅम् वहिश्तंम् यज़मइदे । क्ष्र्यम् वहरीम् यज़मइदे । स्पॅ ताँम् वङ्ग्हीम् आर्मइतीम् यज़मइदे । हउर्व-तातम् यज़मइदे । अपॅरततातम् यज़मइदे । ३ ।।

दश्वाोब्ह्हम् अहुर्स् मज़्दाँम् यज्ञमइदे । आत्रम् अहुरहे मज़्दाो पुथ्रम् यज्ञमइदे । आपो वङ्गहीश् मज़्दधाताो अषओनीश् यज्ञमइदे । ह्वर्रक्षअतम् अउर्वत्-अस्पम् यज्ञमइदे । माोब्ह्हम् गओचिथ्रम् यज्ञमइदे । तिश्त्रीम् स्तारम् रअव रतम् ज्वर्रनङ्गहर् तम् यज्ञमइदे । गँउशः हुधाोब्ह्हो उर्वानम् यज्ञमइदे ।। ४ ।।

द्घ्वाोब्ह्हॅम् अहुरॅम् मज़्दाँम् यज्ञमइदे। मिथ्रम् वोउरु-गओयओइतीम् यज्ञमइदे। स्रओषॅम् अषीम् यज्ञमइदे। रष्नूम् रज़िक्तॅम् यज्ञमइदे। अषओनाँम् विद्वहिश् स्रोो स्पॅ॰ताो फ़वषयो यज्ञमइदे। वॅरॅथ्यॅमम् अहुरधातॅम् यज्ञमइदे। राम एवास्त्रम् यज्ञमइदे। वातॅम् स्पॅ॰तॅम् हुधाोब्ह्हॅम् यज्ञमइदे।। ५।।

दध्वाोक्हॅम् अहुरॅम् मज़्दाँम् यज्ञमइदे । दखेनाँम् वङ्ग्हीम् माज़्दयस्तीम् यज्ञमइदे । अपीम् वङ्ग्हीम् यज्ञमइदे । अर्क्तातम् यज्ञमइदे । अस्मनम् यज्ञमइदे ।

Hā 16

^{(1) 1.} West & TDA: अर्बुक्ध वाक्षिच्यो (2) 1. West & TDA: अर्बुक्ध वाक्षिच्यो (3) 1. West & TDA: क्वरॅनइहतो 2. TDA: अमॅरॅतातॅम् (4) 1. West & TDA: आतरॅम् 2. West & TDA: क्वरॅनइहर्तेम् (5) 1. Geld: अवाउनॉम्.

ज़ाँम् हुधोोङ्हॅम् यज़मइदे । माँश्रॅम् स्पॅ॰तॅम् यज़मइदे । अनघ रओचाो ख़्वधाताो यज़मइदे ॥ ६ ॥

ख़्त्रन्वइतीश् अषहे वॅरंज़ो यज़मइदे याहु इरिस्तनाँम् उर्वाँनो षाये पति यो अषओनाँम् फ़त्रवयो। वहिश्तम् अहूम् अषओनाँम् यज़मइदे रओचझ्हॅम् वीस्वो-ख़्त्राथ्रम् ॥ ७॥

क्ष्मीघ आज्नुइति यज्ञमइदे तचत्-आप उक्ष्यत्-उर्वर आजोइश देशवी-दातहे हमोइिस्त अवज्हाो मूश अवज्हाो पइरिकयाई पइतिश्तातये पइतिस्-चप्तये पइतितर्त्तये पइत्यओगॅत्-त्वेषह्याइच अवमओघहेच अनम्ओनो सास्त्रहेच पोउरु-महुकेहे ।। ८ ।।

यज़मइदे वीस्पाो आपो यज़मइदे वीस्पाो उर्वराो। यज़मइदे वीस्पाो वझ्हवो यज़मइदे वीस्पाो वङ्घही हर । यज़मइदे वीस्पाो मइन्यवच यज़त गञेथ्याइच योइ वङ्हुधाोङ्ग्हो अपवनो ॥ ९॥

यज़मइदे ध्वाँम् मञेथनम् याँम् आर्मइतीम् स्पॅर्श्ताँम्। यज्ञमइदे ध्वाँम् मञेथनहे पइति अषाउम् अहुर मज़्द द्रवप्नकोशः द्र्वो-वीरहे द्रव-अषचिश्रहे

यिक्ष ज़ी काचित् ततुनाँम् द्राजिक्तम् हा में मञेथइने । मिथ्नात् अत् हम अत् ज़येने ॥ १०॥

principal principal principality of the principal princi

The light of the party of the

^{(7) 1.} West & TDA: षायश्ते 2. Geld: अषाउनाम् (8) 1. West & TDA: आज़्त 2. West & TDA: हमोइस्र 3. Geld: अवइज्हां 4: West & TDA: पइरिकयो। (10) 1. West & TDA: मञेथने.

हा १७

ज़ोत् उ रास्पी:-

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवन्म् अपहे रत्म् यज़मइदे । अमेषा स्पॅरता हुक्षथा हुभोक्हो यज़मइदे ॥ १॥

अस्न्य अपवन अपहे रतवो यज़मइदे । हावनीम् अपवनम् अपहे रतूम् यज़मइदे । सावब्रह्अम् वीसीम्च अपवनम् अपहे रतूम् यज़मइदे । मिथ्रम् वोउरु-गओयओइतीम् हज़ब्र्र-गओपम् बजेवरॅ-चष्मनम् अओख्तो-नामनम् यज़तम् यज़मइदे । राम ख़्वास्त्रम् यज़मइदे ।। २ ।।

कोतः रिपिथ्विनम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । फ्रादत्-प्रषाउम् ज्ञ तुमम्च अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । अषम् विह्ञतम् आत्रम्च अहुरहे मज़्दाो पुश्रम् यज्ञमइदे ॥ ३॥

उज़र्येइरिनम् अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे । फ़ादत्-वीरम् दण्युमम्च' अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे । वॅरॅज़॰ तम् अहुरम् क्षश्रीम् क्षेत्रेतम् अपाँम् नपातम् अउर्वत्-अस्पम् यज्ञमइदे । अपम्च मज़्दधाताँम् अपओनीम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

अइतिसूर्थेमम् अइविगाइम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । फ्रादत्-वीस्पाम्-हुज्याइतीम् ज्ञरथुश्त्रोतॅमम्च अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । अषओनाँम् विक्ष्टीश् स्रो स्पॅन्तो फ्रवपयो यज्ञमइदे । घ्नोस्च वीरो-वाँध्न्नो यज्ञमइदे । याइयाँम्च हुषितीम् यज्ञमइदे । अमम्च हुतश्तम् हुरओधम् यज्ञमइदे । वर्श्यघ्नम्च अहुरघातम् यज्ञमइदे । वनइन्तीम्च उपरतातम् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

उपहिनम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । वॅरंजीम् न्मानीम्च अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । स्रओपम् अपीम् हुरओधम् वॅरंथ्राजनम् फ्रादत्-गञेथम् अपवनम् अपवनम्यम् अपवनम् अपवनम्यम् अपवनम् अपवनम्य

Ha 17

This chapter is almost identical with chapter 6. Sections 1-17 recur in Y. 59.1-17.

(3) 1. West & TDA: आतर्रम् (4) 1. West & TDA: दाख्युमॅम्च (5) 1. Geld: अइतिसूधिमॅम् 2. Geld: अषाउनौंम् 3. West & TDA: घॅनोस्च.

माह्य अपवन अपहे रतवो यज़मइदे । अरतर-मोव्हहम् अपवनम् अपहे रतूम् यज़मइदे । पॅरेनो-मोव्हहम् वीषप्तथम् अपवनम् अपहे रतूम् यज़मइदे ॥ ७॥

याइर्य अववन अवहे रतवो यज्ञमइदे । मइध्यो-ज़र्रमञेम् अववनम् अवहे रत्म् यज्ञमइदे । मइध्यो-पंमम् अववनम् अवहे रत्म् यज्ञमइदे । पइतिश्रहहीम् अववनम् अवहे रत्म् यज्ञमइदे । अयाश्चिमम् फ्रओउर्वजेश्त्रिमम् विन्हर्श्तम् अववनम् अवहे रत्म् यज्ञमइदे । स्वस्प्थ्मजेदजेम् अववनम् अवहे रत्म् यज्ञमइदे । हमस्पथ्मजेदजेम् अववनम् अवहे रत्म् यज्ञमइदे । हमस्पथ्मजेदजेम् अववनम् अवहे रत्म् यज्ञमइदे । ८ ॥

वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे योइ हॅ रति अपहे रतवो अयस्च श्रिसाँस्च निज़्दिकत पहरिश्हावनयो योइ हॅ रति अपहे यत् विहक्तहे मज़्दो-फ़सास्त ज़रथुक्त्रो-फ़ओल्त ॥ ९॥

अहुर मिश्र बॅरंज़र्त अइथ्यजक्द अषवन यज़मइदे । स्रें उरच मोोब्हॅम्च ह्वरंच उर्वराहु पइति बरॅस्मन्याहु मिश्रॅम् वीस्पनाँम् दख़्युनाँम् दञ्हुपइतीम् यज़मइदे । (*रोज़्र) अहुरॅम् मज़्दाँम् रखेवर्रतम् एवरॅनङ्गहर्रतम् यज़मइदे । (*माह्) अष्ओनाँम् वङ्गहीश्र स्रोो स्पॅरतोो फ़वषयो यज़मइदे ॥ १०॥

-- जोत् उ रास्पीः-

ध्वाँम् आत्रम्' अहुरहे मज्दाो पुश्रम् यज्ञमइदे । आत्रम्' वॅरिज़-सवक्हॅम्
यज्ञमइदे । आत्रम्' वोहु-प्रयानम् यज्ञमइदे । आत्रम्' उर्वाजिक्तम् यज्ञमइदे । आत्रम्'
वाजिक्तम् यज्ञमइदे । आत्रम्' स्पॅनिक्तम् यज्ञमइदे । क्ष्रथ्रम् नफ्रध्रम् नइर्यो-सक्हॅम्
यज्ञतम् यज्ञमइदे । आत्रम्' वीस्पनाँम् न्माननाँम् न्मानो-पइतीम् मज्दधातम् अहुरहे
मज्दाो पुश्रम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे मृत् वीस्पञेइन्यो आत्रॅरन्यो ॥ ११ ॥
कोतः - आपो वज्जहिक्त विक्ताो मज्दधाताो अषओनीक्ष् यज्ञमइदे । वीस्पो
आपो मज्दधाताो अषओनीक्ष यज्ञमइदे । वीस्पो उर्वराो मज्दधाताो अषओनीक्ष्
यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

(8) 1. Geld: मइच्योइज़रॅमओम् 2. Geld: मइच्योइजॅमम् 3. West & TDA: अयाध्रॅमम् फ्राओउर्वअेश्त्रॅमम्. (9) 1. West & TDA: ध्यस्च (10) 1. West & TDA: अथिथ्येजब्ह्ह 2. Geld: दइज्हुपइतीम्. *See note on Y.1.11. 3. West & TDA; क्वरॅनब्ह्ह १९ तम् 4. Geld: अवाउनाम् (11) 1. West & TDA; आतरॅम्.

माँश्रम् स्प्रतम् अश्- एवरंन इहंम् यज्ञमइदे । दातम् वीदोयम् यज्ञमइदे । दातम् जरशुचित्र यज्ञमइदे । दर्शम् उपयनाम् यज्ञमइदे । देशनाम् वङ्गहीम् माज्द- यज्ञीम् यज्ञमइदे ॥ १३ ॥

गहरीम् उषि-दर्रनम् मज्दधातम् अष-छ्वाथ्रम् यज्ञतम् यज्ञमहदे । वीस्पाो
गरयो अष-छ्वाथ्यो पोउरु-छ्वाथ्यो मज्दधात अषवन अषहे रतवो यज्ञमहदे । उप्रम्
कव्येम् छ्वरंनो मज्दधातम् यज्ञमहदे । उप्रम् अछ्वरंतम् छ्वरंनो मज्दधातम् यज्ञमहदे ।
अषीम् वङ्कहीम् यज्ञमहदे । क्षोइध्नीम् वॅरंज्ज्हतीम् अमवहतीम् हुरओधाँम् छ्वापराँम्
छ्वरंनो मज्दधातम् यज्ञमहदे । सवो मज्दधातम् यज्ञमहदे ॥ १४ ॥

दक्षाँम् वङ्गहीम् आफ़ितीम् यज्ञमइदे । दक्षम्च नरम् अषवनम् यज्ञमइदे । उप्रम् तक्मम् दामोइश् उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे ॥ १५॥

इमाो अपस्च जॅमस्च उर्वराोस्च यज्ञमइदे । इमाो असाोस्च षोइथ्राोस्च गओयओइतीरच मञेथन्याोस्च अवी-ज्वरॅनाोस्च यज्ञमइदे । इमॅम्च षोइथ्रहे पइतीम् यज्ञमइदे यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् ॥ १६॥

ज़ोत उ रास्पी:-

रतवो वीस्पे मज़िश्त यज़मइदे अयर अस्न्य माह्य याइर्य सर्घ ॥ १७॥ अपओनाँम् वङ्गहीश्र ह्यराो स्पंरतो फ़त्रवयो स्तओमि ज़्यपेमि उफ्नपेमि । यज़मइदे न्मान्याो वीस्याो ज़रतमाो दख़्युमाो ज़रशुश्त्रोतॅमाो ॥ १८॥

वीस्पे अपवनो यज्ञत यज्ञमइदे । वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् पइति रत्म् सावब्द्धेम् वीसीम्च पइति रत्म् रतवो वीस्पे मज्ञित पइति रत्म् ॥ १९ ॥

येव्हे हाताँम् आअत् येक्षे पहित वक्हो मजदाो अहुरो वजेथा अषात् हचा योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमहदे ॥ २०॥

(13) 1. West, & TDA; अष्-ख़्बरॅनव्हॅम् (18) 1. Geld: अषाउनाम 2. Geld: दाख्युमा

हा १८

्षोत् उ रास्पीः = - ' =

अपम् वोह् वहिश्तम् अस्ती उक्ता अस्ती उक्ता अझाइ ह्यत् अषाइ वहिरुताइ अषम्।। ०।। (सि बार्) दाइदी मोइ यें गाँम तपो अपस्चा उर्वराोस्चा अमॅरताता हउर्वाता स्पॅनिक्ता मह्न्यू मज़्दा तॅवीषी उतयूइती मनइहा वोहू सँइहे ॥ १ ॥ स्पॅ श्ता मइन्य वहिश्ताचा मनब्हा हचा अषात् रयओथनाचा वचद्धहाचा अह्याइ दाँन् हउर्वाता अमरताता मज़्दाो क्षथा आर्मइती अहुरो ॥ २ ॥ (दु बार्) अह्या मन्यें उरा स्पॅनिश्तह्या वहिश्तम् हिज़्वा उख़्धाइश् वब्ह्हॅउश् अँअआनू मनव्हो आमतोइश् जस्तोइब्या श्यओथना वॅरंज्यत् ओया चिस्ती। ह्वो प्ता अषद्या मज़्द्रो ॥ ३॥ अह्या मन्येउरा त्वम् अही ता स्पै र तो य असाइ गाँम् रान्यो-स्करतीम् हॅम्-तषत् अत् होइ वास्नाइ' रामा-दाो आर्मइतीम् ह्मत् हॅम् वोहू मज़्दा हॅम-फ़रता मनइहा ॥ ४॥ अक्षात् मन्येउश् रारॅइयेइ रती' द्रंग्वर तो' मजदा स्परतात् नोइत् अथा अवाउनी

ज़ोत्:-

На 18

This chapter agrees verbatum with Y.51.7 and the whole of Y.47.

(4) 1. West & TDA: वास्ता 2. TDA: व्यत् हीम् 3. West & TDA: हॅम्-फ़रता (5) 1. West & TDA: रारॅघ्यश्ती इंग्वतो 2. West & TDA: मज़्दोो 3. West & TDA; इथा 4. West & TDA; अवओनो,

कसँउरचीत ना अषाउने काथे अब्हत् इस्वाचीत् हाँस् परओश् अको द्रग्वाइते ॥ ५॥ ताचा स्पॅरता मइन्य मज्दा अहुरा अषाउने चोइश् या ज़ी चीचा वहिश्ता हर्नरें ध्वसात ज्ञोपात द्रंग्वाो बक्षइती अह्या रयओथनाइश् अकात् आश्याँस् मनव्हो ॥ ६॥ ता दाो स्पॅरता मइन्यू मज़्दा अहुरा आश्रा वब्ह्हाउ वीदाइतीम् रानोइब्या आर्मतोइश् दॅबाँज़क्ट्हा अष्ण्याचा हा ज़ी पोउरूक् इषॅ रतो वाउराइते ।। ७।। ज़ोत् उ रास्पी:-

स्पॅ॰ता मइन्यु वहिश्ताचा मनइहा ह्चा अषात् श्यओथनाचा वचङ्हाचा असाइ दाँच इउर्वाता अमॅरताता। मज़्दाो क्षश्रा आर्मइती अंहुरो ॥ (इ बार्) अपॅम् वोह वहिश्तम् अस्तीः। (सि वार्) स्पॅ र ता-मइन्युम् हाइतीम् यज्ञमइदे । येत्रहे हाताँम् आअत् येत्रे पइती वक्हो° ॥ ८॥ यथा अहू वइयों अथा रतुश् अषात्चीत् हचा। वह्रहेंउश् दज्दा मनह्हो श्यओथनानाम् अङ्हेंउश् मज़्दाइ। क्ष्रभ्रम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम् ॥ (विहार् बार्) अपंस् वोह वहिश्तस् अस्ती ।। (सि वार्)

अहुनेम् वहरीम् यज्ञमहदे । अषम् वहिश्तम् स्रोश्नतम् अमॅषम् स्पॅ तम् यज्ञमहदे ॥

येव्हे हाताँम् आअत् येखे पहती वक्हो ।। ९ ।।

^{(6) 1.} West & TDA : इनर् (7) 1. West & TDA : वीदाइते 2. West & TDA: पत्रोजस्य 3. West & TDA: वाराइते.

६५

हा १९

पॅरसत् जरथुक्त्रो अहुरम् मज्दाँम्। अहुर-मज़्द मइन्यो स्पॅनिश्त दातरं गञेथनाम् अस्त्वइतिनाम् अषाउम् ।

चित् अवत् वचो आस् अहुर-मज़्द यत् मे फ़ावओचो ॥ १॥ पर अस्मॅम् पर आपॅम् पर ज़ाँम् पर गाँम् पर उर्वराँम् पर आत्रॅम् अहुरहे मज़्दाो पुश्रम् पर नरम् अषवनम् पर दुअवाइश्च ख़प्रस्नाइश् मश्याइश्च पर वीस्पम् अहूम् अस्त्व दस्य पर वीस्प वोहू मज़्दभात अष-चिश्र ॥ २ ॥

आअत् म्रओत् अहुरो मज़्दाो। बघ अअेष आस् अहुनहे वहर्येहे स्पितम

ज़रथुक्त्र यत् ते फ़ावओचॅम्' ॥ ३ ॥

पर अस्मॅम् पर आपॅम् पर ज़ाँम् पर गाँम् पर उर्वराँम् पर आत्रम् अहुरहे मज़्द्रो पुश्रम् पर नरम् अषवनम् पर दुअवाइरच ख़ुप्रस्नाइश् मश्याइरच पर वीस्पम् अहूम् अस्तव स्तम् पर वीस्प वोहू मज़्दधात अष-चिश्र ।। ४।।

हा मे वघ अहुनहे वइर्येहे स्पितम ज़रशुक्त अनप्यूक्ध अनिपेषूत स्नावयम् सत्य पइति अन्यअवाँम् रथ्झाँम् गाथनाँम् अनप्यूक्षनाँम् अनिपषूतनाँम् स्नावयम्न-नाँम् । आअत् अइप्युक्ध अइपिषूत स्नावयम्न दस पइति अन्ये रतवो ॥ ५ ॥

यस्च मे अअतिक्षि अङ्ह्वो यत् अस्त्वइ ति' स्पितम ज़रथुकत्र वघाँम् अहुनहे वइर्येहे मरात् फ़ा वा मरो द्रं रजयात् फ़ा वा द्रं रजयो स्नावयात् फ़ा वा स्नावयो यज़ाइते श्रीविचत् तरो पॅरत्मिचत् हे उर्वानम् वहिक्तम् अहूम् फ़पारयेनि अज़ॅम् यो अहुरो मज़्दाो आ वहिश्तात् अङ्हआंत् आ वहिश्तात् अषात् आ वहिश्तओइब्यो रऑर्चेब्यो ॥ ६ ॥

यस्च मे अअतिह्य अङ्ह्वो यत् अस्त्वइ ति स्पितम ज्ञरथुकत्र वर्षाम्

Ha 19

The three chapters Y.19 to 21 are ancient Avestan commentaries

on अहुनवर्झ्य, अषम् वोहू and येञ्हे हाताँम् respectively.

(2 & 4) 1. West & TDA: आतर्म 2. West & TDA: मध्याइरच 3. Geld: (3) 1. West & TDA: फ़्रावओविम् (6) 1. West & TDA: अस्वइति 2. West & TDA: ध्रिहिचत् (7) 1. West & TDA: अस्त्वइति.

य....५

अहुनहे वइर्येहे द्रं पजयो अपरओधयेते यत् वा नअमम् यत् वा श्रिषुम् यत् वा चश्रुषुम् यत् वा पङ्तङ्हुम् पइरि-दिम् तनव अज़म् यो अहुरो मज़्दाो उर्वानम् हच वहिश्तात् अङ्हओत्। अववइत्य बाँज़स्च फ्रथस्च पइरि-तनुय यथ ईम् जाो। अस्तिच ईम् जाो अवइति बाँज़ो यवइति फ्रथस्चित्।। ७॥

फ़च अअतत् वचो वओचे यत् अहुमत् यत् रतुमत् पर अवज्हे अब्नो दाोव्हहोइत् पर आपो पर जॅमो पर उर्वरयाो पर गँउ इर् चथ्वर-पइतिकतानयाो दाोव्ह-होइत् पर नर्श अपओनो विपइतिकतानहे जाँथात् पर अवज्हे हूं व्वर्क्तो-कॅह्र्प्य अपे अमॅपनाँम् स्पॅ॰तनाँम् दाहीम् ॥ ८॥

फ़ा मे स्पन्याो मनिवाो ववच वीस्पाँम् अपओनो स्तीम् हइतीम्च ववइ स्तीम्च वृश्येइ स्तीम्च श्रयओध्नो-ताइत्य। श्यओधन्नाँम् अङ्हॅउश् मज़्दाइ ॥ ९॥

अञेतत् अञेषाँम् उल्धनाँम् उल्धोतॅमम् याइश्र यव फ्रच वओचे फ्रच मुये फ्रच वक्ष्येते'। अस्ति जी अन अववत् उल्धत यथ यत् दित् वीस्पो अङ्हुश्र अस्त्वाो आसक्षत् सक्षाँस्' ददरानो नी पहरि हरिश्याँस्तातत् हरहते ॥ १०॥

अअतत्च नो वचो फ़ावओचे सक्ष्रेअम्च' हिष्माइरीम्च' यथन' कह्याइचित् हाताँम् अषात् हच यत् वहिश्तात् ॥ ११॥

यथ फ़ा इध आम्रओत् यत् दिम् अहूम्च रत्म्च आददत्। इथ दिम् पर-चिनस्ति यिम् अहुरम् मज़्दाँम् मनस्-पओइर्यओइब्यो दामब्यो। यथ ईम् वीस्पनाँम् मज़िक्तम् चिनस्ति अथ अक्षाइ दामाँन् चिनस्ति ॥ १२॥

यथ मज़्दाो हुजीतीश वब्ह्हॅंजश इघ थ्रितीम् त्केअपम् आद्रं प्जयेइति दज़्द मनव्ह्हो पर ईम् इघ मनव्हहे चिनस्ति यथ फ़दक्ष्तारम् मनव्हहे। मनव्हहो अञेतवइत्य ईम् कारयेइति। श्यओथननाम् इघ अहूम् कारयेइति।। १३।।

2. West & TDA: अपरओधयेइति 3. West & TDA : चथुषम् 4. West & TDA: पङ्तङ्हॅम् (8) 1. Geld: अवङ्ज्हे °पइतिश्तनयाो 2. West & TDA: 3. West & TDA: °कॅह्र्पय (9) 1. West & TDA : बूब्वेइ स्तीम्च 2. West & TDA : **रयओध्ननाँम्** (10) 1. West & TDA : वक्ष्येइते 2. West & TDA : सशाँस् 3. Geld: (11) 1. West & TDA: सङ्गम्च 2. West & TDA: हिस्माइरीम्च दद्रानो 3. Geld: (13) 1. West & TDA: इयओध्ननॉम. यध्न

यत् दिस् दामब्यो चिनस्ति मज्द इथ तेम् यत् अक्काइ दामाँन्। क्ष्रथम् अहुराइ चिनस्ति। तत् मज्द तव क्ष्रथम्। द्रिगुब्यो वास्तारम् चिनस्ति। यथ उर्वथम् स्थितमाइ। पर्च त्काअप। वीस्पम् वचो फ्रवाकम् हटरुम् वचो अहुरहे मज्दाो।। १४।।

वहिश्तो अहुरो मज्दाो
अहुनम् वइरीम् फ़ाम्रओत्
वहिश्तो हामो कारयत् ।
हिथ्वत् अको अववत्
अर्तरच द्रवर्तम् आस्रूत अय अर्तर-उिहत ।
नोइत् ना मनाो नोइत् सँक्हा' नोइत् ख़तवो
नअदा वरना नोइत् उक्षा नअदा श्यओथना नोइत् देशेनो नोइत् उवानो हचइर ते ॥ १५॥

अअतत्च वचो मज़्दओख़्तॅम्' थ्रि-अफ़्समम् चथु-पिक्त्रॅम् परच-रत राइति हर्ष्करॅथॅम् । काइश्र हे अफ़्समाँन् । हुमतॅम् हूज़्तॅम् ह्रर्क्तम् ॥ १६ ॥

काइश पिश्त्राइश । आश्रव रथअश्ताो वास्त्र्यो प्रष्टुयाँस् हृइतिश वीस्पय इरिन' हचिम्न नइरे अपओने अर्श-मनङ्ह अर्श-वचङ्ह अर्श-श्युओथ्न । रतुश मॅरत दुअनो-साच येज्हे श्युओथ्नाइश गुअथाो अष फ़ाद्र ते ॥ १७॥

कय रतवो । न्मान्यो वीस्यो ज़ रतमो द एपुमो ज़रथुक्त्रो पुरुषो आोव्हाँम् द एपुनाँम् याो अन्याो रजोइत् ज़रथुक्त्रोइत् । चथु-रतुक् रघ ज़रथुक्त्रिक् । कय अञ्हाो रतवो । न्मान्यस्च वीस्यस्च ज़ रतुमस्च ज़रथुक्त्रो तूहर्यो ॥ १८॥

कत् हुमतॅम् । अषवनॅम् मनस्-पओइर्यो । कत् हू ख़्तॅम् । माँथो स्पॅर्यो । कत् ह्रर्व्तम् । स्तओताइर्थः अप-पओइर्याइरच दामवीश् ॥ १९॥

(14) 1. West & TDA: इॅगुच्यो (15) 1. Geld: सङ्ह 2. Geld: नअघ 3. Geld: वर्न 4. Geld: उद्ध्य 5. Geld: इयओधन 6. West & TDA: दक्षेना 7. Geld: हचिश्ते; West & TDA: हचहश्ती (16) 1. West & TDA: मज़्दो-उद्देग् (17) 1. West & TDA: ऑन 2. West & TDA: अई-मनङ्ह अई-इयओधन 3. West & TDA: मर्त (18) 1. Geld: दाख्युमो 2. Geld: अइज्हों (19) 1. West & TDA: स्तओताइइच.

मज़्दो फ़ाम्रओत् । चीम्' फ़ाम्रओत् । अषवनम् महन्यओम्च गञेथीम्च । च्वाँस् फ़ाम्रओत् फ़वाकॅम् । वहिश्तो क्षयम्नो । च्वर्तम् । अषवनम् वहिश्तम्च अवसो-क्ष्रथम्च ॥ २०॥

वधाँम् अहुनहे वहर्यहे यज़मइदे । अहुनहे वहर्यहे यज़मइदे फ़स्रओथ्रॅम्च फ़मरॅथ्रॅम्च फ़गाथ्रॅम्च फ़ायश्तीम्च ।

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वक्हो मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़महदे ॥ २१॥

हा २०

ज़ोत्:-

फ़ाम्रओत् अहुरो मज़्दाो। अषम् वोह् वहिश्तम् अस्ती। पर अझाइ वोहू वहिश्तम् चिनस्ति यथ एवअेतवे एवअेतातम् वोहू' वहिश्तम् अस्ती अथ त्कअेषम् कारयेइति ॥ १॥

उश्ता अस्ती उश्ता अझाइ। उश्तताइत्य वीस्पम् अषवनम् वीस्पाइ अषओने पर-चिनस्ति।। २।।

ह्यत् अषाइ विहरताइ अष्म् पर-चिनिस्त । वीस्प्म् माँश्रम् वीस्प्म् माँश्राइ । यथ अषाइ क्ष्रश्रम् चिनिस्ति यथच ज्वये ते अपओने अष्म् चिनिस्ति यथच क्ष्मावोय अष्म् चिनिस्ति यत् सओश्य त्ये ब्यो । श्रायो हक्येष । वीस्प्म् वचो क्षवाकम् हउरुम् वचो अहुरहे मज्दाो ॥ ३ ॥

मज़्दाो फ़ाम्रओत् । चीम्' फ़ाम्रओत् । अषवनम् मङ्न्यओम्च गओथीम्च । च्वाँस् फ़ाम्रओत् फ़वाकॅम् । वहिञ्तो क्षयम्नो । च्व र तम् । अषवनम् वहिञ्तम्च अवसो-क्ष्रथम्च ॥ ४॥

वर्षाम् अषहे वहिश्तहे यज्ञमइदे । अषहे वहिश्तहे यज्ञमइदे फ़स्नुओग्रॅम्च फ़मरॅथ्रॅम्च फ़गाथ्रॅम्च फ़ायश्तीम्च ॥

(20) 1. West & TDA: चिम्.

Ha 20

(1) 1. Geld: वोहु (3) 1. Geld: यत् 2. West: सओष्यश्तअन्यो; TDA: सओष्यश्तअंदन्यो (4) 1. West & TDA: चिम्.

-28.9]

यस्न

६९

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वङ्हो मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा योोङ्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥ ५ ॥

हा २१

ज़ोत्:-

येस्नीम् वचो अपओनो जरथुक्त्रहे। येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती। येज्हे इघ मज्दो यस्नम् चिनस्ति यथ दात अहुरहे हाताँम् यस्नम् चिनस्ति यथ हच्चीश् जीजिषाँम् ॥१॥

याोक्हाँम् इध अषओनिनाँम् आर्मइति-पओइर्यनाँम् यस्नम् पर-चिनस्ति यथ वहाँम् अमॅष्अेइब्यो । श्रायो त्कअेष । वीस्पम् वचो यस्नीम् । चीम् अओइ' यस्नो । अमॅष्ट स्पॅर्स्त पइति यस्नहे ॥ २॥

आअत् म्रओत् अहुरो' मज़्दाो । उक्ता' अझाइ यझाइ उक्ता कझाइचीत् वर्स-क्षयाँस् मज़्दाो दायात् अहुरो ॥ ३॥

चीम्' अञेतय प्इति-वच प्रत्याम्रओत् । उश्ततातम् प्रत्याम्रओत् उश्तता-इत्यच वीस्पम् अषवनम् हॅ र तम्च बवर तम्च ब्रूश्यर तम्च । वहिश्तम् वहिश्तो प्रत्याम्रओत् । वहिश्तो मज़्दाो प्रत्याम्रओत् वहिश्तम् अपवनम् वहिश्ताः अष्योने ॥ ४ ॥

> वधाँम् येज्हे-हाताँम् हुफ़ायक्ताँम् अषओनीम् यज्ञमहदे ॥ येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वव्हों मज़्दाो अहुरो वअथा अषात् हचा योोव्हहाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमहदे ॥ ५॥

> > Hā 21

(2) 1. West & TDA: अवि 2. TDA: ऑनर्षे (3) 1. Geld & West omit: अहुरो 2. Geld: उइत (4) 1. West & TDA: चिम् 2. West & TDA: बृष्यश्तम्च.

हा २२ ज़ोतू उ रास्पी:-

अपॅम् वोह् वहिश्तॅम् अस्ती उश्ता अस्ती उश्ता अझाइ स्रतु अपाइ वहिश्ताइ अपॅम् ॥ ०॥ (सं वार्)

वरसमन पइति-वर्रत' हध-ज़ओश्र दथुषो अहुरहे मज़्दाो रअवतो ख़्वरनङ्गहतो' अमॅपनाँम् स्पॅ॰तनाँम् । इमॅम् हओमॅम् अपय उज़्दातॅम् आयेसे येक्ति । इमाँम्चा गाँम् जीव्याँम् अपय उज़्दाताँम् आयेसे येक्ति । इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअपताँम् अपय उज़्दाताँम् आयेसे येक्ति ॥ १ ॥

अइल्पो वङ्घहिब्यो इमाो ज़ओथाो हओमवइतीश्र गओमवइतीश्र हथानथे-पतवइतीश्र अषय उज्दाताो आयेसे येश्ति । अइल्पो वङ्घहिब्यो अपम्च हओम्याँम् आयेसे येश्ति । अस्मनच हावन आयेसे येश्ति । अयङ्ग्छेनच हावन आयेसे येश्ति ॥ २ ॥

इमाँम्चा उर्नराँम् वरस्मनीम् जघ्मूषीम्च रतुफ़ितीम् मर्थ्यम्च वर्रजीम्च' दअनयाो वङ्हुयाो माज्दयस्नोइश्च गाथनाँम्च स्रओथ्रम् जघ्मूषीम्च अषओनो अषहे रथ्नो रतुफ़ितीम् इमाँ अअस्माँस्च वओइधीम्च आयेसे येदित तव आथ्रो अहुरहे मज़्दाो पुथ वीस्पच वोहू मज़्दधात अष-चिथ्र आयेसे येदित ॥ ३॥

क्ष्न्त्रमङ्ने अहुरहे मज़्दाो अमॅपनाँम् स्पॅ तनाँम् स्रओषहे अद्येहे आश्रो अहुरहे मज़्दाो रथ्झो वॅरॅज़तो यो अपहे ॥ ४॥

आयेसे येश्ति अस्न्यअेइब्यो अषहे रतुब्यो। हावनॅओ अषओने अषहे रथ्ने। आयेसे येश्ति रथ्ने। आयेसे येश्ति मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश्' हज़ब्र्रो-गओषहे बेअवर्-चष्मनो अओख़्तो-नामनो यज्ञतहे रामनो ख़्वास्त्रहे ॥ ५॥

ज़ोतः- आयेसे येक्ति रिपिथ्वनाइ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येक्ति फ़ादत्-

Hā 22

^{(1) 1.} West & TDA: °वरॅत 2. West & TDA: ख़्वरॅनइ्ह्तो (3) 1. West & TDA: वरॅज़ॅम्च 2. Geld: वोहु (4) 1. West & TDA: अध्यहे (5) 1. Geld: °गओयओतोइश्.

98

-77.88]

प्रवि ज्ञ तुमाइच अपओने अपहे रथ्ने। आयेसे येक्ति अपहे वहिक्तहे आश्रस्च अहरहे मज़्दाो ॥ ६॥

आयेसे येदित उज़्येइरिनाइ अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येदित फ़ादतु-वीराइ दृख्युमाइच' अपओने अपहे रथ्ने। आयसे येक्ति वॅरंज़तो अहुरहे नफ्रंश्रो अपाँम् अपस्च मज़्द्धातयाो ॥ ७॥

आयेसे येदित अइतिसूर्थमाइ' अइबिगयाइ अपओने अपहे रथ्ते। आयेसे येश्ति फ़ादत्-वीस्पाम्-हुज्याइतॅअं ज़रथुक्त्रोतॅमाइच अपओने अपहे रथ्ते। आयेसे येश्ति अषओनाँम् अविषनाँम् घनाँनाँम्च वीरो-वाँथ्वनाँम् याइर्ययाोस्च हुषितोइश् अमहेच हुताश्तहे हुरओधहे वॅरॅथ्रघ्नहेच अहुरधातहे वनइ स्त्योस्च उपरतातो ॥ ८॥

आयेसे येक्ति उपहिनाइ अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येक्ति बॅरॅज्याइ न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्वे । आयेसे येदित स्रओपहे अद्येहें अपिवतो वॅरॅथाजनो फ़ादत्-गअथहे रष्नओश् रिज़श्तहे अर्श्तातस्य फ़ादत्-गअथयाो वरॅदत्र-गअथयारे ॥ ९ ॥

आयेसे येदित माह्यअड्डयो अषहे रतुब्यो। अर तरॅ-माोव्हहाइ अष्ओने अषहे रथ्वे । आयसे येश्ति पॅर्नो-मोव्हहाइ वीषप्तथाइच अषओने अषहे रथ्वे ॥ १० ॥

आयेसे येक्ति याइर्यअेइच्यो अषहे रतुब्यो। मइच्यो-ज़रॅमयाइ' अष्ओने अषहे रथ्वे । आयेसे येश्ति मइध्यो-षमाइ अष्ओने अषहे रथ्वे । आयेसे येश्ति पइतिश्रह्ह्याइ अपओने अपहे रथ्वे । आयसे येक्ति अयाधिमाइ फ्राओउर्वअेकित्रमाइ वर्ष्निहर्कताइच अषओने अषहे रथ्वे । आयसे येक्ति महघ्याइर्याइ अषओने अषहे रथ्ने । आयेसे येदित हमस्पथ्मइद्याइ अपओने अपहे रथ्ने । आयेसे येदित सर्घभेइन्यो अषहे रत्नब्यो ॥ ११ ॥

(7) 1. Geld: दाब्युमाइच (8) 1. Geld: अइविसूधिमाइ 2. Geld: °हुज्यातेंं 3. Geld: अषाउनाँम् (9) 1. West & TDA: अध्येहे (11) 1. Geld: मइच्योइज़्रॅमयाइ; West & TDA: मइच्योज़्रॅम्याइ 2. Geld: मइच्योइज्माइ; West & TDA: मङ्घ्योष्माइ 3. West & TDA: अयार्थ्रमाइ फ्रओखर्वभेक्ट्रमाइ 4. Geld: हमस्पध्मअदयाइ.

97

आयेसे येदित वीस्पञेइन्यो अञेइन्यो रतुन्यो योइ हॅ॰ ति अषहे रतवो श्रयस्च श्रिसाँस्च निष्दिक्त पहरिश्-हावनयो योइ हॅ॰ ति अषहे यत् विहक्तहे मज़्दो-फ़सास्त ज़रशुक्त्रो-फ़ओख़्त ॥ १२॥

यस्न

आयेसे येदित अहुरअेइब्य मिश्रअेइब्य बॅरॅज़ र ब्य' अइथ्यजक् हुअेइब्य' अषवनअेइब्य स्ताराँ मृच स्पॅर तो-मइन्यवनाँ मृ दामनाँ मृ तिश्च्येहेच स्तारो र अवतो एवरॅन क्डिंग माोक्हहेच गओचिश्रहे ह्वरॅच क्ष्रअेतहे अउर्वत् अस्पहे दोइश्रहे अहुरहे मज़्दाो मिश्रहे द एयुनाँ मृ द व्हुपतो इश्र । आयेसे येदित (रोज़्र) अहुरहे मज्दाो र अवतो एवरॅन क्डिहतो । आयेसे येदित (माह र) अपओनाँ मृ फ़बिषनाँ मृ ॥ १३॥

आयेसे येश्ति तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुथ मृत् वीस्पओइब्यो आतॅरब्यो। आयेसे येश्ति अइज़्यो वङ्घहिब्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज़्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मज़्दधातनाँम् ॥ १४॥

आयेसे येक्ति माँश्रहे स्पॅ रतहे अपओनो वॅरंज्यङ्गहहे दातहे वीद्अवहे दातहे ज्राथुक्त्रोहश दरॅघयाो उपयनयाो द्अनयाो वङ्गहुयाो माज्द्यस्रोहश् ॥ १५॥

आयेसे येदित गरोइश उपि-दर्रनहे मज़्दधातहे अप-एवाथ्रहे वीस्पअेपाँम्च गइरिनाँम् अप-एवाथ्रनाँम् पोउरु-एवाथ्रनाँम् मज़्दधातनाँम् कावयेहेच एवर्रनब्हो मज़्दधातहे अएवर्तहेच एवर्नब्हो मज़्दधातहे। आयेसे येदित अषोइश वब्हुयो चिस्तोइश वब्हुयो अर्थे वब्हुयो रसाँस्तातो वब्हुयो एवर्नब्हो सवब्हो मज़्दधातहे।। १६।।

आयेसे येदित दक्षयाो वक्क हुयाो आफ़ितोइश दक्ष हेच नश् अपओनो उन्नहेच तक्ष्महे दामोइश उपमनहे यज़तहे ॥ १७॥

आयेसे येदित आोव्हाँम् असङ्हाँम्च षोइथ्रनाँम्च गओयओइतिनाँम्च मअथननाँम्च अवो- एवर्रननाँम्च अपाँम्च ज़ॅमाँम्च उर्वरनाँम्च अञ्हाोस्च' ज़ॅमो अवञ्हेच अप्नो वातहेच अपओनो स्नाँम् माोव्ह्हो हूरो अनघ्रनाँम् रओचव्ह्हाँम्

(12) 1. West & TDA: ध्यस्न (13) 1. West: & TDA: बॅरॅज़्न्ब्य अमेध्येजङ्हभेइन्य 2. West & TDA: ख़्बर्नाङ्हतो 3. Geld: दइज़्हुपतोइज्ञ् *See note on Y. 1.11. 4. Geld: अषाउनाँम् (15) 1. West & TDA: वॅर्ज़्यङ्हहे (18) 1. Geld: अइज्हास्त्र 2. Geld: अवइज्हेच.

ख्वधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पॅ तहे मइन्यँउश् दामनाँम् अपओनाँम् अपओनिनाँम्च अपहे रथ्वाँम् ॥ १८॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

आयेसे येक्ति रथ्को वॅरॅज़तो यो अपहे। रथ्काँम् अयरनाँम्च अस्त्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइयेनाँम्च सरॅधनाँम्च योइ हॅ॰ति अपहे रतवो। हावनोइज्ञ् रथ्को ॥ १९॥

इमॅम् हओमॅम् अषय उज्दातम् आयेसे येश्ति । इमॉम्चा गॉम् जीव्यॉम् अषय उज्दातॉम् आयेसे येश्ति । इमॉम्चा उर्वरॉम् हघानअपतॉम् अषय उज्दातॉम् आयेसे येश्ति ॥ २०॥

अइल्यो वङ्घहिन्यो इमाो ज़ओथ्राो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानअ-पतवइतीश् अषय उज्दाताो आयेसे येदित । अइल्यो वङ्घहिन्यो अपम्च हओम्याम् आयेसे येदित । अस्मनच हावन आयेसे येदित अयङ्हअनच हावन आयेसे येदित ॥ २१ ॥

इमाँम्चा उर्वराँम् बरॅस्मनीम् जघ्मृषीम्च रतुफ़ितीम् मरॅथ्रॅम्च वर्जीम्च' दुअनयाो वङ्हुयाो माज़्दयस्नोइश्र गाथनाँम्च स्रओथ्रॅम् जघ्मृषीम्च अपओनो अषहे रथ्वो रतुफ़ितीम् इमाँ अअस्मास्च बआइधीम्च आयसे येक्ति तव आथो अहुरहे मज़्द्राो पुथ्र। वीस्पच वोहू मज़्द्रधात अष-चिथ्र आयसे येक्ति ॥ २२ ॥

मीनो नावर् इत्सन् क्ष्नूमइने अहुरहे मज़्दाो रअवतो ख़्वरॅनङ्कहतो अमॅपनॉम् स्पॅर्तनॉम् मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइरा रामनस्च ख़्वास्त्रहे ॥ २३॥

ह्वर-श्रुअतहे अम्पहे रअवहे अउर्वत्-अस्पहे । वयओश उपरो-कइर्येहे तरघातो अन्याइश दामाँन् । अअतत् ते वयो यत् ते अस्ति स्पँ तो-मइन्यओम् । रजिक्तयो चिस्तयो मज़्दधातयो अपओन्यो दअनयो वक्क्हुयो माज़्दयस्नोइश ॥ २४॥

माँ थहे स्पॅ र तहे अषओनो वॅरॅज़्यङ्गहहे दातहे वीद् अवहे दातहे ज्राथुक्त्रोइश दर्षियाो उपयनयाो द्रअनयाो वङ्हुयाों माज़्द्यस्नोइश ज़रज़्दातोइश माँ थहे स्पॅ र तहे

(22) 1. West & TDA: वर्रॅज़म्च 2. Geld: वोहु (23) 1. West & TDA: व्रॅज़्यक्हहे. TDA: व्वरॅनक्हतो 2. Geld: वाओयओतोइश् (25) 1. West & TDA: वॅरॅज़्यक्हहे.

उषि-दर्श्यम् दञ्जनयाो माज्दयस्नोइश् वञ्जेषीम् माँश्रहे स्पॅ रतहे। आस्नहे ख़थ्बो मज़्दधातहे ।। २५ ॥

आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्रहे' तव आतर्श् पुश्र अहुरहे मज़्दाो मृत् वीस्पञेइब्यो आतॅरब्यो । गरोइश् उषि-दरॅनहे मज़्दघातहे अष-एत्राश्रहे ॥ २६ ॥

वीस्पञेषांम् यज्ञतनांम् अष्ओनांम् मइन्यवनांम् गुञेध्यनांम् । अष्ओनांम् फ्रविषनांम् उघ्रनांम् अइविध्यतांम् पञोइयीं-त्क्जेषनांम् फ्रविषनांम् नवानिज्दिक्तनांम् फ्रविषनांम् । अञोक्तो-नामनो यज्ञतहे ॥ २७॥

(इसम् हओमम् अषय.....वीस्पञेषाँम्...अओख्तो-नामनो यज़तहे २०-२७ दु बार्)

हा २३

कोतः आयेसे येदित अवझ्हाो फ़वषयो याो पओइये आोझ्हरॅ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज़र्तुनाँम्च दक्ष्युनाँम्च। याो अस्मनम् वीधारयॅन् याो आपॅम् वीधारयॅन् याो ज़ाँम् वीधारयॅन् याो गाँम् वीधारयॅन् याो बरॅश्रिष्व पुथे वीधारयॅन् पइति-वॅरते अपर-इरिथॅर्तो॥१॥

आयेसे येदित आफ़त्रिष अहुरहे मज़्दाो अमॅपनाँम् स्पॅ॰तनाँम् मत् वीस्पाब्यो अपओनिब्यो फ़त्रिष्व्यो याो मइन्यवनाँम् यज़तनाँम्। आयेसे येदित आफ़त्रिष गयेहे मरॅथ्नो ज़रथुक्त्रहे स्पितामहे कवोइश् वीक्तास्पहे इसत्-बाह्महे ज़रथु-क्त्रोइश् मत् वीस्पाब्यो अपओनिब्यों फ़त्रिष्वयो याो प्रोइर्यनाँम् त्क्रअपनाँम् ॥२॥

आयेसे येक्ति वीस्पय अपवने फ़ल्ये के अस्ति क्रचित् अञ्हाो ज़ॅमो पर-इरिस्ति दक्ष' नाइरिके अपॅरॅनायूके कइनिके वास्त्र्यावरॅज़ि उपपञेति हच अझातू न्मानात् इज़्येरित यो पइतिष्मरॅरित यो अइक्रिनासॅरित वक्हूक्र यस्नॉस्च वह्नॉस्च ॥ ३॥

आयेसे येक्ति अषओनाँम्' फ्रविषनाँम् उघ्रनाँम् अइविध्रुरनाँम् पओइर्यो-ल्कअषनाँम् फ्रविषनाँम् नवानिष्दिक्तनाँम् फ्रविषनाँम् हवहे उरुनो फ्रविषे । आयेसे येक्ति वीस्पअइन्यो अषहे रतुन्यो । आयेसे येक्ति वीस्पअइन्यो वङ्हुधान्यो

^{(26) 1.} TDA: पुत्र (27) 1. Geld: अषाउनाँम्. . Hā 23

^{(3) 1.} West & TDA: दक्षि 2. West & TDA: °नासँ रते (4) 1. Geld: अषाउनोंम् 2. West & TDA: वर्हुधाब्यो.

99

यज्ञतु अंड्रब्यो मइन्यओइब्यस्चा गुअेथ्यअइब्यस्चा योइ हॅ १ति यस्न्याच वह्नयाच अषात् हच यत् वहिश्तात् ॥ ४ ॥

फ़वराने मज़्दयस्त्रो ज़रथुवित्रश् वीद्येवो अहुर-रुक्येयो हावनॅं अपओने अष्हे रथ्वे यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नओथ्राइच फ्रसस्तयअच। सावक्हॅं वीस्याइच अवओने अपहे रथ्वे यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नओथ्राइच फ्रसस्तयअच। रथ्वाँम् अयर-नाँमुच अस्न्यनाँमुच माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्धनाँम्च यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओ-थ्राइच फ़सस्तयअच।

यथा अहू वहर्यो जुओता फ़ा मे स्रूते। ज़ोत्:-

यथा अहू वइयों यो ज़ओता फ़ा मे मूते। रास्पी:-

अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ़ा अपन नीध्नाो प्रओत् ॥ ५ ॥ ज़ोत्:-

हा २४

ज़ोत् उ रास्पी:-

अहुराइ मज़्दाइ हओमाँ आवअधयमहि। इमाँ हुओमाँस्च म्यज़्दाँस्च ज़ुओश्रास्च बर्स्मच अषय फ़स्तरंतम् गाँम्च हुधाोक्हॅम् इमाँम्चा गाँम् जीव्याँम् अषय उज्दाताँम् इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअ-पताँम् अषय उज्दाताँम् ॥ १॥

अइज़्यो वङुहिब्यो इमाो ज़ओथाो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हधानअ-पतवइतीश् अषय उज्दाताो अइल्यो वङ्घहिब्यो अपम्च हओम्याँम् अस्मनच हावन

अयङ्हअनच हावन ॥ २ ॥

इमाँम्चा उनेराँम् बरस्मनीम् जध्मूषीम्च रतुफ़ितीम् मर्थ्यम्च वरंजीम्च दअनयाो वङ्हुयाो माज़्दयस्नोइश् गाथनाँम्च स्रओग्रॅम् जघ्मूषीम्च अषओनो अषहे रथ्नो रतुफ़ितीम् इमाँ अअस्मास्च बओइधीम्च तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुथ वीस्पच वोहू मज़्दधात अष-चिश्र प्हरिच द्दमहि आच वेश्रधयमि ॥ ३॥

- 3. West & TDA: यस्न्याइच वह्याइच. Hā 24
- (3) 1. West & TDA: वरॅल्म्च 2. Geld: वोहु.

आअत् दीश् आवअधयमि अहुराइच मज्दाइ स्रओषाइच अश्याइ'
अमॅषअेइब्यस्च स्पॅ॰तओइब्यो अषओनाँम्च फ्रविष्व्यो अषओनाँम्च उर्वोइब्यो
आध्रअच अहुरहे मज्दाो रथ्वअच बॅरंज़इते वीस्पयाो साँचत्च अषओनो स्तोइश् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओधाइच फ़सस्तयअच ॥ ४॥

आअत् दीश् आवअधयमि ज्ञरथुश्त्रहे स्पितामहे अपओनो फ्रवर्षे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयअच अब्हुयओश् अप-चिनब्हो मत् वीस्पाब्यो अपओनिब्यो फ्रविब्यो याो इरीरिथुपाँम् अपओनाँम् याोस्च ज्वस्ताँम् अपओनाँम् याोस्च नराँम् अज्ञातनाँम् फ्रषो-चर्थांम् सओश्यस्ताँम्' ॥ ५ ॥

इमाँ हओमाँस्च म्यज्दाँस्च ज्ञओश्राोस्च बर्रस्मच अषय फ्रस्तरॅतॅम् गाँम्च हुधोव्ह्हॅम् इमाँम्चा गाँम् जीव्याँम् अषय उज्दाताँम् इमाँम्चा उर्वराँम् हधानओ-पताँम् अषय उज्दाताँम् ॥ ६ ॥

अइल्यो वङ्घहिब्यो इमाो जुओश्राो हआमवइतीश् गओमवइतीश् हथानथे-पतवइतीश् अषय उज़्दाताो अइल्यो वङ्घहिब्यो अपॅम्च हओम्याँम् अस्मनच हावन अयङ्ह्थेनच हावन ॥ ७॥

इमाँम्चा उर्वराँम् वरस्मनीम् जघ्मूषीम्च रतुफ़ितीम् मर्थ्यम्च वर्जीम्च दिन्नेनयाो वङ्हुयाो माज्दयस्नोइश् गाथनाँम्च स्रओथ्रम् जघ्मूषीम्च अपओनो अषहे रथ्वो रतुफ़ितीम् इमाँ अअस्माँस्च बओइधीम्च तव आथ्रो अहुरहे मज्दाो पुथ वीस्पच वोहू मज्दधात अष-चिथ्र पहरिच ददमहि आच वअधयमहि ॥ ८॥

आअत् दीश् आवअधयमहि अमॅपओइब्यो स्पॅ र तओइब्यो हुक्ष्यअोइब्यो हुधाब्यो यवओजिब्यो यवओसुब्यो योइ वक्ट्हॅंउश् आ मनक्ट्हो श्येइर ति' याोस्च उइति ॥ ९ ॥

आअत् दीश आवअधयमिह फ्रायेहीश् अहे न्मानहे फ्रद्थाइ अहे न्मानहे पस्वाँम्च नराँम्च जातनाँम्च जाँह्यम्ननाँम्च अपओनाँम् येज्हे अअम् हॅर्ति ॥१०॥

आअत् दीश् आवअधयमिह अपओनाँम्' वङ्कहिब्यो फ्रविष्वयो याो उघ्राोस्च अइब्रिथुराोस्च अपओनाँम्' अवङ्कहे ॥ ११॥

^{(4) 1.} West & TDA: अध्याइ 2. Geld: अषाउनाँम्च (5) 1. West & TDA: सओष्य रताँम् (8) 1. West & TDA: वर्षेम्च 2. Geld: बोहु (9) 1. West & TDA: इयरती (11) 1. Geld: अषाउनाँम्.

आअत् दीश् आवञेषयमिह दथुषो अहुरहे मज्दाो रञेवतो एवरॅनङ्गहतो मइन्यें उश् मइन्यओयेहे अमॅषनाँम् स्पॅ रतनाँम् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयञेच ॥ १२ ॥

आअत् दीश् आवअधयमि अस्न्यअेइव्यो अषहे रतुव्यो। हावन्अं अपओने अषहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्न्नआधाइच फ़सस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि सावव्ह्हॅअ वीस्याइच अपओने अषहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओ-धाइच फ़सस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि मिथहे वोउरु-गओयओइतोइश् हज़क्रो-गओपहे वअवरॅ-चप्मनो अओख्तो-नामनो यज्ञतहे रामनो ख्वास्नहे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच।। १३।।

आअत् दीश् आवञेष्यमिह रिपिथ्निनाइ अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वह्माइच क्ष्नओथ्राइच फ्रसस्तयञेच। आअत् दीश् आवञेष्यमिह फ़ादत्-फ्रपवे ज्ञू तुमाइच अपओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वह्माइच क्ष्नओथ्राइच फ़्रसस्तयञेच। आअत् दीश् आवञेषयमिह अपहे विहश्तहे आथ्रस्च अहुरहे मज़्दाो यस्नाइच वह्माइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयञेच॥ १४॥

आअत् दीश् आवअधयमि उज्जयेइरिनाइ अषओने अपहे रथ्वे यस्नाइच विद्वाइच क्ष्न्ने अध्याद्दे क्षित्र आवअधयमि क्षादत्-वीराइ देख्यमाइच अषओने अपहे रथ्वे यस्नाइच विद्वाइच क्ष्न्ने आधाइच क्ष्मस्तये । आअत् दीश् आवअधयमि वॅरंज़तो अहुरहे नक्ष्मो अपाँम् अपस्च मज्दधातयाो यस्नाइच विद्वाइच क्ष्ने आधाइच क्ष्मस्तये ।। १५॥

आअत् दीश् आवअधयमि अइविस्यूथॅमाइ अइविगयाइ अवओने अषहे रथ्वे यस्नाइच वद्माइच क्ष्न्नओथाइच क्रसस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमि क्षिक्त्र्विस्पाँम्-हुज्याइतअ जरथुक्त्रोतॅमाइच अषओने अषहे रथ्वे यस्नाइच वद्माइच क्ष्नओ- थाइच क्षास्त्र्यअच। आअत् दीश् आवअधयमि अषओनाँम् क्षविनाँम् घॅनाँनाँम्च वीरो-वाँथ्वनाँम् याइर्थयाोस्च हुषितोइश् अमहेच हुताक्ष्तहे हुरओधहे वॅरथ्यघ्नहेच अहुर- धातहे वनइ रयोस्च उपरतातो यस्नाइच वद्माइच क्ष्न्नओथाइच क्षसस्तयअच।।१६॥ आअत् दीश् आवअध्यमि उषहिनाइ अषओने अषहे रथ्वे यस्नाइच

(12) 1. West & TDA: ख़्वरॅनङ्हतो.

वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच । आअत दीश आवअधयमि वॅरॅज्याइ न्मान्याइच अपओने अपहे रथ्वे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच । आअत दीश आवअधयमि स्रओपहे अश्येहे अपिवतो वॅरॅथाजनो फ़ादत्-गअथहे रष्नओश रिज़श्तिहे अर्श्तातश्च फ़ादत्-गअथयाो वरॅदत्-गअथयाो यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच ॥ १७॥

आअत् दीश् आवअधयमिह माह्यअइन्यो अपहे रतन्यो। अर्तर्-माोव्हहाइ अपओने अपहे रथ्वे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्न्नओथ्राइच फ्रसस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमिह पॅर्रनो-माोव्हहाइ वीषप्तथाइच अपओने अपहे रथ्वे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथ्राइच फ्रसस्तयअच।। १८॥

आअत् दीश् आवअध्यमिह याइर्यअड्ब्यो अषहे रतुव्यो। मइध्योज्ञारमयाइ अषओने अषहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्ने अधाइच क्रसस्तयअच। आअत्
दीश् आवअध्यमिह मइध्यो-पॅमाइ अषओने अषहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्ने अधाइच क्षास्त्रयअच। आअत् दीश् आवअध्यमिह पइतिश्रह्माइ अषओने अषहे
रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्ने क्षांश्च क्रसस्तयअच। आअत् दीश् आवअध्यमिह
अयाध्रिमाइ क्ष्में अवेशेश्चिमाइ विनहर्श्ताइच अषओने अषहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच
क्ष्ने अधाइच क्षास्त्रयअच। आअत् दीश् आवअध्यमिह मइध्याइर्याइ अषओने
अषहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्ने अधाइच क्ष्मस्तयअच। आअत् दीश् आवअध्यमिह हमस्पथ्मइद्याइ अषओने अषहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्मस्तध्यमिह हमस्पथ्मइद्याइ अषओने अपहे रथ्ने यस्नाइच वह्नाइच क्ष्में अधाइच क्ष्मस्तयभेच। आअत् दीश् आवअध्यमिह सर्घअड्ब्यो अपहे रतुब्यो यस्नाइच वह्नाइच
क्ष्में अधाइच क्ष्मस्त्रयअच।। १९॥

आअत् दीश् आवअधयमिह वीस्पअंड्ब्यो अअंड्ब्यो रतुब्यो योइ हॅ र ति अषहे रतवो ध्रयस्च ध्रिसाँस्च निष्दिश्त पहरिश्रहावनयो योइ हॅ र ति अषहे यत् विहश्तहे मण्दो-फ़सास्त ज़रथुश्त्रो-फ़ओख़्त यस्नाइच वझाइच क्ष्नओधाइच फ़सस्त-यअच ॥ २०॥

आअत् दीश् आवअधयमि अहुरअेइब्य मिश्रअेइब्य बॅरॅज़्र्रब्य अइ्थ्यजब्र-हुअेइब्य अपवनअेइब्य स्ताराँम्च स्पॅर्तो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिश्च्यहेच स्तारो रअवतो ख़्वरनङ्कहतो माोक्हहेच गओचिश्रहे ह्वरच क्षुअतहे अउर्वत्-अस्पहे दोइश्रहे अहुरहे मज़्दाो मिथ्रहे दज़्युनाँम् दज़्हुपतोइश् यस्नाइच वसाइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्त-यञेच। आअत् दीश् आवञेधयमि (रोज़्र) अहुरहे मज़्दाो रखेवतो ख़्वरॅनङ्गहतो यस्नाइच वसाइच क्ष्नओथाइच फ़्रसस्तयथेच। आअत् दीश् आवञेधयमि (माइ) अवञोनाँम् फ़्रविपनाँम् यस्नाइच वसाइच क्ष्नओथाइच फ़्रसस्तयथेच।। २१।।

आअत् दीश् आवअधयमिह तव आथो अहुरहे मज़्दाो पुथ मत् वीस्पओ-इव्यो आतॅरॅब्यो यस्नाइच वद्माइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमिह अइव्यो वङ्घहिब्यो वीस्पनाँम्च अपाँम् मज़्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मज़्दधातनाँम् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच ॥ २२॥

आअत् दीश् आवअधयमि माँ श्रहे स्पॅ ५ तहे अपओनो वॅरॅज्यङहहे दातहे वीदअवहे दातहे जरथुक्त्रोइश् दरॅघयाो उपयनयाो दअनयाो वद्सहुयाो मान्दयस्रोइश् यस्राइच वह्याइच क्ष्नओथ्राइच फ्रसस्तयअच ॥ २३॥

आअत् दीश् आवअधयमि गरोइश् उपि-दर्रनहे मज्द्रधातहे अप-ज़ाथ्रहे वीस्पञ्जेपाँम्च गइरिनाँम् अप-ज़्वाथ्रनाँम् पोउरु-ज़्वाथ्रनाँम् मज़्द्रधातनाँम् कावयेहेच ज़्वरंनव्हहो मज़्द्रधातहे अज़्वरंतहेच ज़्वरंनव्हहो मज़्द्रधातहे यस्नाइच क्ष्नाइच क्ष्नाचे श्राइच फ़सस्तयञ्जेच । आअत् दीश् आवञ्जेधयमि अषोइश् वव्हहुयाो चिस्तोइश् वव्हहुयाो रसाँस्तातो वव्हहुयाो ज़्वरंनव्हहो सवव्हहो मज़्द्रधातहे यस्नाइच क्ष्नाइच क्ष्नाइच क्ष्नाइच फ़सस्तयञ्जेच ॥ २४ ॥

आअत् दीश् आवअधयमिह दक्षयो वङ्हुयो आफ़ितोइश् दक्षहेच नर्श अषओनो उघ्रहेच तल्महे दामोइश् उपमनहे यज्ञतहे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयअच ॥ २५॥

आअत दीश आवअधयमि आोव्हाँम् असङ्हाँम्च षोइथनाँम्च गओ-यओइतिनाँम्च मअथननाँम्च अवो-ख़्वर्रननाँम्च अपाँम्च ज़ॅमाँम्च उर्वरनाँम्च अज्हाोस्च ज़ॅमो अवज्हेच अष्नो वातहेच अषओनो स्नाँम् माोव्ह्हो हूरो अनघ्रनाँम् रओचव्ह्हाँम् ख़्वधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पं रतहे मइन्यँउश दामनाँम् अषओनाँम् अषओनिनाँम्च अषहे रथ्वाँम् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच ॥२६॥

ज़ोत् उ रास्पीः-

आअत् दीश् आवअधयमिह रथ्वो बॅरंज़तो यो अषहे। रथ्वाँम् अयर-

यस्न

[78.70-

नाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्धनाँम्च योइ हॅ रित अषहे रतवो हावनोइश् रथ्वो यस्नाइच वह्याइच क्ष्नजोधाइच क्रसस्तयअच ॥ २७॥ मोनो नावर हुन्मन्

आअत् दीशः आवअधयमि अहुरहे मज़्दाो रखेनतो एनरॅनङ्गहतो अमॅपनाँम् स्पॅरतनाँम मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइशः रामनस्च एनास्त्रहे ॥ २८ ॥

ह्वर-श्रुअतहे अमॅपहे रअवहे अउर्वत्-अस्पहे। वयओश् उपरो-कइर्यहे तरधातो अन्याइश दामाँन्। अअतत् ते वयो यत् ते अस्ति स्पॅ॰तो-मइन्यओम्। रज़िश्तयो चिस्तयो मज़्दधातयो अपओन्यो दअनयो वङ्हुयो माज़्दय-स्नोइश् ॥ २९॥

माँ थ्रहे स्पॅ र तहे अपओनो वॅरंज्यङ्गहहे दातहे वीद अवहे दातहे ज़रथुक्त्रोहश् दर्घयाो उपयनयाो दे नयाो वद्धहुयाो माज़्दयस्रोइश् ज़रज़्दातोइश् माँ थ्रहे स्पॅ र तहे उपि-दर्थेम् दे नयाो माज़्दयस्रोइश् वे अधीम् माँ थ्रहे स्पॅ र तहे। आस्रहे ख़थ्बो मज़्दधातहे गओषो-सृतहे ख़थ्बो मज़्दधातहे।। ३०॥

आथो अहुरहे मज़्दाो पुथहे' तन आतर्श् पुथ अहुरहे मज़्दाो मत् नीस्पओ-इन्यो आतॅरॅन्यो। गरोइश उषि-दरॅनहे मज़्दधातहे अप-एत्राथहे ॥ ३१॥

वीस्पञ्जेषाँम् यज्ञतनाँम् अषञ्जोनाँम् मइन्यवनाँम् गञेथ्यनाँम् । अषञोनाँम् फ्रविपनाँम् उप्रनाँम् अइविधुरनाँम् पञोइर्यो-त्कञेषनाँम् फ्रविपनाँम् नवानिष्दिक्तनाँम् फ्रविपनाँम् क्ष्तञोध्र यस्नाइच क्ष्ताइच क्ष्त्रजोध्राइच फ्रसस्तयञेच ॥ ३२॥

आअत् दीश् आवअधयमि अषओनाँम् फ़विषनाँम् उघ्रनाँम् अइतिथूरनाँम् पओइर्यो-त्कअषनाँम् फ़विषनाँम् नवानिष्दिक्तनाँम् फ़विषनाँम् हवहे उरुनो फ़वर्षेअ यस्ताइच विद्याइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयअच ॥ ३३॥

आअत् दीश् आवञेधयमि वीस्पञेइब्यो अषहे रतुब्यो यस्नाइच वह्नाइच क्षनआधाइच फ़सस्तयञेच। आअत् दीश् आवञेधयमि वीस्पञेइब्यो वङ्क्षुधाब्यो यज्ञतञेइब्यो मइन्यञोइब्यस्चा गञेध्यञेइब्यस्चा योइ हॅ रित यस्न्याच वह्नयाच अषात् हच यत् विहश्तात् ॥ ३४॥

^{(31) 1.} TDA: पुत्र (33) 1. Geld: अषाउनाम् (34) 1. TDA:

ः हा २५

ज़ोत् उ रास्पी:-

अमेषा स्पॅ॰ता हुक्षथा हुधाोव्ह्हो यज्ञमइदे । इमम् हओमम् अषय उज्दातम् यज्ञमइदे । इमाँम्चा गाँम् जीव्याँम् अषय उज्दाताँम् यज्ञमइदे । इमाँम्चा उर्वराँम् हधानअपताँम् अषय उज्दाताँम् यज्ञमइदे ॥ १॥

अइन्यो वङ्घहिब्यो इमाो जुओश्राो हुओमवइतीश्र् गओमवइतीश्र् हधानअ-पतवइतीश्र् अषय उज्दाताो यज्ञमइदे। अइन्यो वङ्घहिब्यो अपम्य हुओम्याम् यज्ञमइदे। अस्मनच हावन यज्ञमइदे। अयङ्गहुअनच हावन यज्ञमइदे।। २।।

इमाँम्चा उर्वराँम् वरस्मनीम् जघ्मूषीम्च रतुफ़ितीम् मर्थ्यम्च वर्जीम्च दअनयाो वङ्हुयाो माज़्दयस्नोइश् गाथनाँम्च स्रओथॅम् जघ्मूषीम्च अषओनो अषहे रथ्वो रतुफ़ितीम् इमाँ अअस्माँस्च बओइधीम्च यज़मइदे । तव आथ्रो अहुरहे मज़्दाो पुथ्र वीस्पच वोहू मज़्दधात अष-चिथ्र यज़मइदे ॥ ३॥

मीनो नावर् धनूमन्

अहुरॅम् मज़्दाँम् रक्षेवर्षम् ज़्वरॅनङ्कहर्षम् यज्ञमइदे । अमेषा स्पॅरता हुक्षथा हुधोव्हो यज्ञमइदे । मिथ्रम् वोउरु-गओयओइतीम् यज्ञमइदे । राम ज़्वास्त्रम् यज्ञमइदे । ह्वरंक्षअतम् अमेषम् रक्षेम् अउर्वत्-अस्पम् यज्ञमइदे ॥ ४॥

वअम् अषवनम् यज्ञमइदे वअम् उपरो-ऋइरीम् यज्ञमइदे तरघातम् अन्याइश् दामाँन्। अञ्जेतत् ते वयो यज्ञमइदे यत् ते अस्ति स्पॅ॰तो-मइन्यओम्। रिज़क्ताँम् चिस्ताँम् मज़्दधाताँम् अषओनीम् यज्ञमइदे। दञ्जेनाँम् वङ्गहीम् माज़्द-यस्नीम् यज्ञमइदे।। ५।।

माँश्रेम् स्पॅरतम् अश्र्वरंनइहम् यज्ञमइदे । दातम् वीदोयम् यज्ञमइदे । दातम् ज्ञात्र्यस्य यज्ञमइदे । दर्गाम् उपयनाम् यज्ञमइदे । दर्शेनाम् वङ्ग्हीम् माज्द-यस्नीम् यज्ञमइदे । ज्ञारज्दाइतीम् माँश्रम् स्पॅरतम् यज्ञमइदे । जिष-दर्श्रम् द्येनाम् माज्द्यस्नीम् यज्ञमइदे । वञेधीम् माँश्रम् स्पॅरतम् यज्ञमइदे । आस्नम् ज़्रतम् मज्द-धातम् यज्ञमइदे । ग्रञोषो-सूतम् ज़्रतम् मज्द-धातम् यज्ञमइदे । १ ॥

Ha 25

(4) 1. West & TDA: स्वरॅनव्हहर्श्तम् (6) 1. West & TDA: अध्-स्वरॅनव्हॅम्. य....६ आत्रॅम्' अहुरहे मज़्दाो पुश्रॅम् यज़मइदे । थ्झॉम् आत्रॅम्' अहुरहे मज़्दाो पुश्रॅम् अपवनॅम् अपहे रतूम् यज़मइदे । वीस्पे आतरो यज़मइदे । गइरीम् उपि-दरॅनॅम् मज़्दधातॅम् अप-कृवाश्रॅम् यज़तॅम् यज़मइदे ॥ ७॥

वीस्पॅम्च अववनॅम् मइन्यओम् यज्ञतॅम् यज्ञमइदे । वीस्पॅम्च अववनॅम् गञेथीम् यज्ञतॅम् यज्ञमइदे ॥ ८॥

हा २६

ज़ोतः -

अषओनाँम्' वङ्कहीश् सूराो स्पॅरताो फ़वषयो स्तओमि ज़्बयेमि उफ्नयेमि । यज्ञमइदे न्मान्याो वीस्याो ज़रतुमाो दख्युमाो ज़रशुक्त्रोतॅमाो ॥ १॥

वीस्पनाँम्च आोक्हाँम् पओइर्यनाँम् फ़विषनाँम् इघ यज्ञमइदे फ़विषीम् अवाँम् याँम् अहुरहे मज़्दाो मिज़िश्ताँम्च विहिश्ताँम्च स्रुथेश्ताँम्च ख़ओज़िंद्दश्ताँम्च ख़िश्वश्ताँम्च हुकॅरॅप्तमाँम्च अषात् अपनोत्तमाँम्च ॥ २ ॥

अपओनाँम्' वङ्कहीश्र सूराो स्पॅ॰ताो फ़वषयो यज्ञमइदे ।

याो अमॅषनाँम् स्पॅरतनाँम् श्लुअतनाँम् वॅरंजि-दोइथ्रनाँम् वॅरंज्जताँम् अइल्यामनाँम् तष्मनाँम् आहूइर्यनाँम् योइ अइथ्यजङ्कहो अषवनो ॥ ३॥

पओइर्यनाँम् ल्कअपनाँम् पओइर्यनाँम् सास्नो-गूपाँम् इघ अपओनाँम् अपओनिनाँम् अपओनिनाँम्च अहूम्च दअेनाँम्च बओघस्च उर्वानम्च फ्रवपीम्च यज्ञमइदे योह अपाइ वओनरं। गँउश्र हुधाोक्हो उर्वानम् यज्ञमइदे ॥ ४॥

योइ अषाइ वओनरं गयेहे मर्थ्नो अषओनो फ़वषीम् यज़मइदे । ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे इघ अषओनो अषीम्च फ़वषीम्च यज़मइदे । कवोइश् वीश्तास्पहे अषओनो फ़वषीम् यज़मइदे । इसत्-वास्त्रहे ज़रथुश्त्रोइश्र अषओनो फ़वषीम् यज़मइदे ॥ ५ ॥

(7) 1. West & TDA: आतर्म्.

Hā 26

(1) 1. Geld: अषाउनाँम् 2. Geld: दाख़्युमाो (3) 1. Geld: अषाउनाँम्.

नवानिष्दिश्तनाँम् इध अपओनाँम् अपओनिनाँम्च अहूम्च देअनाँम्च बओधस्च उर्वनिम्च फ़वषीम्च यज्ञमइदे योइ अषाइ वओनरं मृत् वीस्पाब्यो अप-ओनिब्यो फ़वषिब्यो

> याो इरीरिथुषाँम् अषओनाँम् याोस्च ज्वरताँम् अषओनाँम् याोस्च नराँम् अज्ञातनाँम् फ्रापो-चर्रथाँम् सओक्यरताँम् ॥ ६॥

इध इरिस्तनाँम् उनाँनो यज्ञमइदे याो अष्ओनाँम् फ़त्रषयो। वीस्पनाँम् अह्नय न्माने नवानिज़्द्रतनाँम् पर-इरिस्तनाँम् अअथ्रपहितनाँम् अअथ्रयनाँम् नराँम् नाइरिनाँम् इध अष्ओनाँम् अष्ओनिनाँम् फ़त्रषयो यज्ञमइदे ॥ ७॥

वीस्पनाँम् अञ्गेश्रपइतिनाँम् अष्ओनाँम् फ़वषयो यज्ञमइदे । वीस्पनाँम् अञ्गेश्यनाँम् अष्ओनाँम् फ़वषयो यज्ञमइदे । वीस्पनाँम् नराँम् अष्ओनाँम् फ़वषयो यज्ञमइदे । वीस्पनाँम् नाइरिनाँम् अष्ओनिनाँम् फ़वषयो यज्ञमइदे ॥ ८॥

वीस्पनाँम् अपरानायुकनाँम् दक्षो-करतनाँम् अपओनाँम् फ़वपयो यज्ञमइदे। आद्ख्युनाँम्च अपओनाँम् फ़वपयो यज्ञमइदे। उज्दाख्युनाँम्च अपओनाँम् फ़वपयो यज्ञमइदे। उज्दाख्युनाँम्च अपओनाँम् फ़वपयो यज्ञमइदे।। ९॥

नराँम्च अषओनाँम् फ़रवषयो यज्ञमइदे। नाइरिनाँम्च अषओनिनाँम् फ़रवषयो यज्ञमइदे। वीस्पाो अषओनाँम् वङ्गहीश् स्राो स्पँ ताो फ़रवषयो यज्ञमइदे याो हच गयात् मर्थनत् आ-सओश्य तात् वॅरअध्नत् ॥ १०॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

वीस्पाो फ़रवषयो अषओनाँम् यज्ञमइदे । इरिस्तनाँम् उर्वांनो यज्ञमइदे याो अषओनाँम् फ़रवषयो ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वब्हो मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़मइदे ॥

(10) 1. Geld: अषाउनाम् (11) 1. Geld: अषाउनाम्

रास्पीः- यथा अहू वहर्यों यो ज़ओता फ़ा मे मूते। ज़ेतः- अथा रतुश् अषातुचीतु हच फ़ा अषव वीध्वाो म्रओत् ॥ ११॥

हा २७

ज़ोत् उ रास्पीः-

अञ्जेतत् दिम् वीस्पनाँम् मज़िश्तम् दज्ञाइ अहूम्च रत्म्च यिम् अहुरॅम्
मज़्दाँम्। *स्रथाइ अङ्ररहे मइन्यँउश् द्र्वतो। स्रथाइ अञेष्महे ज़्वी-द्रओश्'। स्रथाइ
माज़इन्यनाँम् दञेवनाँम्। स्रथाइ वीस्पनाँम् दञेवनाँम् वर्न्यनाँम्च द्र्वताँम्।। १।।
[§ शिकश्त गना-मइन्यो वर आहॅमन् ठंआँनत् सद्-हज़ार वार]

फ़द्थाइ अहुरहे मज़्दाो रखेवतो ख़्वरॅनङ्गहतो फ़द्थाइ अमॅपनाँम् स्पॅरतनाँम् फ़द्थाइ तिक्त्र्येहे स्तारो रखेवतो ख़्वरॅनङ्गहतो फ़द्थाइ नर्श् अपओनो फ़द्याइ वीस्पनाँम् स्पॅरतहे महन्येउग्र दामनाँम् अपओनाँम् ॥ २॥

> यथा अहू वहर्यो अथा रतुश् अषातृचीतृ हचा । वह्रहॅं उश् दज़्दा मनइहो श्यओथननाँम् अङ्हॅं उश् मज़्दाइ । क्ष्रथम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम् ॥३॥ (१ विहार् वार्)

Hā 27

(1) *At this stage, the ज़ोत् strikes the mortar filled with the Haoma juice with the pestle on the East side, on the South, on the West and on the North, chanting (1) ल्याइ अङ्रहे मइन्यंउरा द्वतो (2) ल्याइ अञ्चाह ज्वी-द्रओश् (3) ल्याइ माज़इन्यनाम् द्ञेवनाम् and (4) ल्याइ वीस्पनाम् द्ञेवनाम् वर्न्यनाम्च द्वताम् respectively. This action is meant to exorcize evil influences, such as anger, lust etc. from the sacramental juice prepared.

1. Geld: क्वीम्-द्रओश्र

§ The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāz). (2) 1. West & TDA: ख्वरॅनव्हतो.

(3) ‡ During the recital of the first three Ahunavars, the ज़ित crushes the Haoma twigs with his pestle; and during the recital of the last one, he rings tolling sounds against the side of the mortar. The same procedure is adopted with regard to stanzas 4 and 5, when the first three recitals of the text are accompanied by crushing the Haoma twigs and the last recital is accompanied by ringing sounds like those of a bell.

मज़्दा अत् मोइ विहश्ता। स्रवास्चि श्यओथनाचा वओचा।
ता त् वोहू मनझ्हा। अषाचा इषुदॅम् स्त्तो।
क्षमाका क्षश्रा अहुरा। फॅरपॅम्' वस्ना हर्श्यम् द्यो अहूम् ॥४॥ (१ विहार् वार्)
आ अहर्यमा इश्यों रफॅधाइ जरत्।
नॅरब्यस्चा नाइरिब्यस्चा ज़रशुश्त्रहे।

वर्ङ्हॅउश् रफ्रॅथ्राइ मनव्हो । या दअना वइरीम् हनात् मीज़्द्रम् । अषद्या यासा अषीम् । याँम् इत्रयाँम् अहुरो मसता मज़्दाो ॥ (१ विहार् बार्) अषम् वोहु (सं बार्) ॥ ५॥

हओम पहरि-हरॅश्येशते' मज़्द क्षथ्र अष-रतवो। वङ्हुश् स्रओषो यो अपहे हचइते माँज़रय हॅच इध योइथ्वा अस्तु ॥ ६॥

हुमय उपझ्हाो चीष्मइदे अहुनहे वइर्येहे अषय फ़सूतहे हावनयोस्च अषय फ़ष्ट्रतयाो अर्श्चुल्धनाँम्चा वचाँम्। अथा ज़ी न हुमायोतरा अङ्ह्न्।।

यथा अहू वहर्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा ।। ७।। (चिहार् वार्)
य संविश्तो अहुरो। मज्दाोस्चा आर्महितिश्चा।
अषम् चा फ़ादत्-गअथम्। मनस्चा वोहू क्ष्रथम्चा।
स्रञोता मोइ मॅरज़्दाता मोइ। आदाइ कह्याइचीत् पहती।।८।। (सं वार्)
उस् मोइ उज़ारं ज्वा अहुरा। आर्महती तंवीषीम् दस्वा।
स्पॅनिश्ता महन्यू मज़्दा। वह्नहुया ज्वो आदा।
अषा हज़ो ॲमवत्। वोहू मनह्हा फ़्सॅरत्म् ।। ९।।
रफ्रंश्राइ वोउरु-चषाने। दोइषी मोइ या व अविफ्रा।
ता क्ष्रथह्या अहुरा। या वह्नहुँउश् अषिश् मनह्हो।
फ़ो स्पॅ ता आर्महते। अषा दन्नेनो फ़दक्षया।। १०।।
अत् राताँम् ज़रथुश्त्रो। तन्वस्चीत् कृवक्यो उश्तनम्।
ददाइती पर्ज्वतातम्। मनह्नहस्चा वह्नहुँउश् मज़्दाइ ।

^{(4) 1.} West & TDA: फ़र्बेम्. (5) 1. West & TDA: इच्यो 2. West & TDA: इच्योंम् (6) 1. West & TDA: °ह्रॅच्येश्ते (7) 1. West & TDA: अर्धुल्धनॉम्चा 2. West & TDA: हुमायोतर (9) 1. Geld: फ़ॅसॅरत्म; West & TDA: फ़ॅसरत्म (11) 1. West & TDA: मज़्दा.

यसन

इयओथनह्या अषाइ याचा । उल्ध्रल्याचा सरओषम् क्ष्रश्रम्चा ॥ अषम् वोह ॥ ११॥ (स बार्)

फ़तराने मज़्दयस्नो ज़रशुश्त्रिश्च वीदअवो अहुर-त्कअेषो । हावनॅअ अषओने अषहे रथ्ने यस्नाइच वसाइच क्ष्नजोश्राइच फ़सस्तयअच । सावब्हॅं वीस्याइच अषओने अषहे रथ्ने यस्नाइच वसाइच क्ष्नजोश्राइच फ़सस्तयअच । रथ्नाँ अयर-नाँम्च अस्न्यनाँम्च माद्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्धनाँम्च यस्नाइच वसाइच क्ष्नजो-श्राइच फ़सस्तयअच ॥ १२॥

कोतः यथा अहू वहर्यो जुओता का मे मूते।

रास्ताः- यथा अहू वहर्यों यो जुओता क्रा में मूते।

कोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषय वीध्वाो मुओत्* ॥ १३ ॥

^{2.} West & TDA : अपा.

^{(13) *} West & Geld conclude this chapter by adding यथा अह वहर्यों, अपम् वोहूं, अहुनेंम् वहरीम् यज्ञमहरे । अपम् वहिश्तेम् स्र्भेश्तेम् अमेषम् स्पॅश्तेम् यज्ञमहरे and येञ्हे हातोंम् as stanzas 13-15 instead of the triple antiphonal formula as given in TDA and other Mss.

अहुनवइति गाथा

हा २८

ज़ोत् उ रास्पीः-

यानीम् मनो यानीम् वचो यानीम् इयओध्नम् अपओनो ज्ञरशुक्त्रहे ।

फ्रॅरा अमॅपा स्पॅरता गाथाो गॅउर्वाइन् ।

नमो व गाथाो अपओनीक् ॥ ० ॥

अद्या यासा नमङ्हा । उस्तानज्ञस्तो रफ्रंध्रद्या ।

मइन्यँउक् में मज्दा पओउर्वीम् । स्पॅरतद्या अपा वीस्पॅरग् इयओथना ।

वङ्हँउक् ख़त्म् मनङ्हो । या क्ष्नॅवीपा गॅउक्चा उर्वानम् ॥१॥ (ड वाइ)

य वाो मज्दा अहुरा । पइरी-जसाइ वोह् मनङ्हा ।

मइब्यो दावोइ अह्वाो । अस्त्वतस्चा द्यत्या मनङ्हो ।

आयप्ता अपात् हचा । याइक् रपॅरतो दइदीत् स्वाथे ॥ २ ॥

य वाो अपा उप्रयानी । मनस्चा वोह् अपओउर्वीम् ।

मज्दाँम्चा अहुरॅम् यओइब्यो । क्ष्रथ्रम्चा अञ्जओन्वक्रम् ।

वरॅदइती आर्मइतिक् । आ मोइ रफ्रंध्राइ ज़र्वेरग् जसता ॥ ३ ॥

य उर्वानम् मेर गहरे । वोह् ददे हथा मनङ्हा ।

अपीक्चा क्यओथननाँम् । वीदुक्त मज्दाो अहुरह्या ।

यवत् इसाइ तवाचा । अवत् एसाइ अअपे अपह्या ॥ ४ ॥

GĀTHĀ AHUNAVAITI

Ha 28

The seven chapters 28-34 compose the first Gāthā, called Ahunavaiti.

(0) 1. Geld-Mss: इयओथनॅम् 2. West, Sp, TDA: फ़ा 3. West & TDA: गॅडवंनि (1) 1. Geld, West, TDA: मन्यॅडर, 2. West, Sp, TDA: मज़्दो 3. Geld: पोडवींम् 4. West, Sp, Mills, TDA: इयओध्ना 5. West, Sp, TDA: इन्नीषा (2) 1. West, Sp, Mills, TDA: पइरि° 2. Geld: रपश्तो 3. West & TDA: ख्वाग्रें (3) 1. West & TDA: अगुजुओन्वमनॅम् (4) 1. West, Sp, TDA: उर्वॉनम् 2. West & TDA: गइरीम् 3. West & TDA: अभेषे.

ज़ोत्:-

अषा कत् थ्वा दरसानी। मनस्चा वोहू वअदेस्रो'। गातुमुचा अहुराइ। सॅवीक्ताइ सरओपॅम् मज़्दाइ। अना माँथा मज़िश्तम् । वाउरोइमइदी ख़प्रस्ता हिज्वा ॥ ५ ॥ वोहू गइदी मनव्हा। दाइदी अषा दाो दरंगाय । ॲरॅष्वाइश् तू उल्धाइश् मज्दा । ज़रथुक्त्राइ अओजोब्ह्हृत्' रफ्रॅनो । अह्मइब्याचा अहुरा। या दइबिष्वतो द्वअेषाो तउर्वयामा ॥ ६॥ दाइदी अषा ताँम् अषीम् । वङ्हॅउश् आयप्ता मनङ्हो । दाइदी तू आर्मइते'। वीक्तास्पाइ ईषॅम्' मइब्याचा। दाोस्तू मद्भा क्षयाचा। या व माँथा स्रवीम् आरादाो ।। ७।। वहिश्तम् थ्वा वहिश्ता । यम् अषा वहिश्ता हज्ञओषम् । अहुरॅम् यासा वाउनुश् । नरोइ फ्रॅरषओश्त्राइ' मइन्याचा । यओइब्यस्चा ईत् राोब्हहब्होइ³। वीस्पाइ यवे वक्हेंउश्र मनक्हो ॥ ८॥ अनाइश् वाो नोइत् अहुरा'। मज़्दा अषम्चा यानाइश् ज़रनअमा। मनस्चा छत् वहिश्तम् । योइ व योइथमा दसमे स्तताम । युर्ज़म् ज़्वीश्त्याोव्हो । ईषो क्ष्यम्चा सवव्हहाँम् ।। ९ ॥ अत् यैं र ग् अषाअत्चा वोइस्ता । वङ्हॅं उरचा दार्थे र ग् मनङ्हो । ॲरॅथ्वॅं रग् मज़्दा अहुरा। अओइब्यो पॅरॅना आपनाइशः कामॅम्। अत् व द्रमइब्या अस्ता। वजेदा ज्वरइथ्या वइ रत्या स्रवारे ॥ १०॥

(5) 1. West, Sp, TDA: वजेदिम्नो; Mills: वजेदमनो 2. West, Mills, TDA: सॅविश्ताइ; Sp: सॅविश्ताइ 3. West, Sp, TDA: स्रजोषम् (6) 1. Geld: अओजोश्यह्ना 2. West & TDA: दबइषाो; Sp: दबअषाो (7) 1. West & TDA: आर्मइती 2. West, Sp, TDA: अअष्म 3. West & TDA: स्रवीमा रादाो; Mills: स्रविभा रादाो (8) 1. West: यीम् 2. West, Sp, Mills, TDA: फ्रविओश्राइ 3. West & TDA: राविह्होइहोइ; Sp: राविह्होइ 4. West & TDA: यवे; Sp: यओवे (9) 1. West & TDA: अहुर 2. Mills: योइियमा 3. West & TDA: दसमे 4. West, Sp, TDA: यूज्म 5. West, Sp, TDA: ज्वीश्तयाोव्हो 6. West, Sp, Mills, TDA: अभेषो 7. Geld-Mss: स्रवह्हाम् (10) 1. Sp: दथॅ रग् 2. West & TDA: ख्वरॅथ्या.

र्यं आइश् अषम् निपोक्हे। मनस्चा बोह् यवअताइते ।
त्वम् मज़दा अहुरा। फ्रो मा सीषा ध्वसात् वओचक्हे ।
मइन्यउश् हचा ध्वा अअआोक्हा। याइश् आ अक्हुश पओउरुयो ववत्॥११॥
कोत् व रास्थाः-

अह्या यासा .... गॅउश्चा उर्वानम् ॥ (इ बार्)
यथा अहू वहर्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा ।
वङ्हॅउश् दज्दा मनङ्हो श्यओथननाँम् अङ्हॅउश् मज्दाइ ।
क्ष्रॅम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम् ॥ (विहार् बार्)
अपंस् वोह् वहिश्तॅम् अस्ती
उश्ता अस्ती उश्ता अह्याइ
ह्यत् अषाइ वहिश्ताइ अपंस् ॥ (स बार्)
अह्यासाँम् हाइतीम् यज्ञमइदे ॥
येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वक्हो ।
मज्दो अहुरो वअथा अषात् हचा ।
योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ १२॥

हा २९

क्ष्मइब्या गॅंडश् उर्वा गॅरंज़्दा। कक्षाइ मा ध्वरोज़्द्म् के मा तषत् । आ मा अअेषमो हज़स्चा रॅमो। आहिषाया' दॅरंश्चा' तॅविश्चा'। नोइत् मोइ वास्ता क्ष्मत् अन्यो। अथा मोइ साँस्ता वोह् वास्त्र्या ॥१॥ अदा तषा गॅंडश् पॅरॅसत् अषम्। कथा तोइ गवोइ रत्तुश् छत् हीम् दाता क्षय तो। हदा वास्ता गओदायो ध्वक्षो। केम् होइ उश्ता अहुरम्। य द्रग्वोद्वीश् अअेषम्म् वादायोइत्॥ २॥

^{(11) 1.} West & TDA: यवभेताइते. 2. West & TDA: वओचक्हे 3. Geld, West, TDA: मन्यॅंडर, 4. Geld: पोउस्यो; Sp: पओइयों.

Ha 29

নি 29
(1) 1. West & TDA: आहुषुया; Sp: आहिषद्या; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: आहिषद्या; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিषद्या; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিषद्या; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিषद्या; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিषद्या; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিषद्या; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहिषद्या; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहिषद्या; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहिषद्या; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहिषद्या; Mills: अहिषया 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहिषद्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहिषद्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहिषद्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहिष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहिष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहिष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहिष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Sp: আहিष्या; Mills: अहिष्या 2. West & TDA: ব্যুখ্যা; Mills: ব্যুখ্য

अह्याइ अषा नोइत सरॅजा। अद्वअषो गवोइ पइती-प्रवत्'। अवञेषाँम् नोइतु वीदुये । या षवइते आर्द्रे श्र ॲरष्वाोव्हो । हाताँम् ह्वो अओजिश्तो। यहाइ ज़र्वै र गृ जिमा कॅरंदुषा ॥ ३ ॥ मज़्दाो सख़्वारॅ महरिक्तो । या जी वावॅरॅज़ोइ पहरी-चिथीत्'। दुअवाइरचा मध्याइरचा । याचा वर्षहते अइपी-चिथीत । ह्यो नीचिरो अहुरो। अथा नै अङ्हतु यथा ह्वो नसतु ॥ ४ ॥ अत् वा' उस्तानाइश् अह्वा'। जस्ताइश् फ्रीनेमा अहराइ आ। में उर्वा गॅंडक्चा अज़्याो। ह्यत्र मज़्दाँम् द्वइदी फ्रॅरसाब्यो । नोइत् ॲरॅज़ॅन्योइ° फ़न्याइतिश्र । नोइत् फ़्युये रते द्रॅग्वस् पइरी ।। ५ ॥ अतु अँ वओचतु अहुरो । मज़्दाो वीद्वाो वफ़ुशू व्यानया । नोइत् अअवा अह विस्तो । नअदा रतुश् अषात्चीत् हचा । अत् ज़ी थ्वा प्रयुय ते अचा। वास्त्र्याइचा थ्वोरॅश्ता ततवा।। ६।। तम् आज्नतोइश् अहुरो। माँ अम् तपत् अषा हज्जोषो। मज़्दाो गनोइ क्ष्नीदॅम्चा। ह्वो उरुषअेइब्यो स्पॅ तो सास्त्रया'। कस्ते वोहू मनव्हा। य ई दायात अअअवा मरंतओइब्यो ॥ ७॥ अअम् मोइ इदा विस्तो। यँ नॅ अअवो सास्नाो गूपता। ज़रथुक्त्रो स्पितामो । ह्वो न मज़्दा वक्ती अषाइचा चरॅकॅरॅथा' स्नावयेज्हे । हात् होइ हुदॅमॅम् वाइ वर्लेप्रह्या ।। ८।।

(3) 1. West, Sp, Mills, TDA: पइति° 2. West & TDA: वीदुये 3. West & TDA: षवइते (4) 1. West, Sp, Mills, TDA: पइरि° 2. West, Sp, TDA: मध्याइरचा 3. West, Sp, TDA: वर्षइते (5) 1. West, Sp, Mills, TDA: वाो 2. West, Sp, TDA: अहाो 3. West & TDA: फ़ॅनॅम्ना 4. West & TDA: यत् 5. Sp: फ़ॅरॅसोब्यो 6. West & TDA: ऑरॅज़िज्यो; Sp: ऑरॅज़िज्यो; 6. West & TDA: प्रव्या 2. West, Mills, TDA: कस्तें 3. West, Sp, TDA: आं आ आ वा (8) 1. West & TDA: चरॅकरॅथा 2. West & TDA: चरॅकरॅथा 2. West & TDA: सास्त्या 2. West, Sp, TDA: चरॅकरॅथा 2. West & TDA: सावयहहे 3. West, Sp, TDA: हुरॅसेम्.

अत्चा गँउश उर्वा रओस्ता। यँ अनअष्म थ्लाँन्मॅने रादम्।
वाचम् नर्रश अस्ररह्मा। यँम् आ वसमी ईषा-क्षश्रीम् ।
कदा यवा ह्वो अङ्हत्। यँ होइ ददत् जस्तवत् अवो ॥ ९ ॥
यूज़म् अअेइच्यो अहुरा। अओगो दाता अषा क्षश्रम्चा।
अवत् बोहू मनङ्हा। या हुष्इतीश रामाँम्चा दात्।
अज़ँम्चीत्र अह्या मज़्दा। थ्वाँम् मॅज्ही पओउर्वीम् वअेदम् ॥ १० ॥
कुदा अषम् वोहूचा मनो। क्षश्रम्चा अत् मा मषा।
यूज़म् मज़्दा फ़ार्झनेने । मज़ोइ मगाइ आ पहती-जानता।
अहुरा न् नो अवर । अह्या रातोइश यूष्मावताँम् ॥ ११ ॥

ज़ोत् उ रास्पीः-

अह्या यासा नॅमङ्हा। उस्तानज्ञस्तो रफ्रॅप्रह्या।
मइन्यंउश् मज्दा पओउवींम्। स्पॅ॰तह्या अषा वीस्पॅ॰ग् श्यओथना।
वर्ङ्हउश् ख़त्म् मनङ्हो। या ध्रनंवीषा गंउश्चा उर्वानम्॥ (ड बार्)
यथा वहू वहर्यो अथा रत्श् अषात्चीत् हचा।
वर्ङ्हउश् दज्दा मनङ्हो श्यओथननाम् अर्ङ्हउश मज्दाह।
वर्ङ्हउश दज्दा मनङ्हो श्यओथननाम् अर्ङ्हउश मज्दाह।
वर्श्यभ्चा अहुराह आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम्॥ (विहार बार्)
अषम् वोहू वहिश्तम् अस्ती
उश्ता अस्ती उश्ता अह्याह
ह्यत् अषाइ वहिश्ताइ अषम्॥ (सं बार्)
ध्रमान्य-गउष्-उर्वाम् हाइतीम् यज्ञमहदे॥

(9) 1. West & TDA: झॉन्मॅने; Mills: झॉन्मइने 2. West, Sp, Mills, TDA: वाचिम् 3. Sp: वसम् 4. West, Sp, TDA: ईषा-झप्रॅम्; Mills: अलेषा झप्रीम् (10) 1. West, Sp, TDA: यूजॅम् 2. West, Sp, Mills, TDA: हृषितीश् 3. West, Sp, TDA: अॅंग्सचीत् 4. West, Sp, TDA: मॅंज्हे (11) 1. West, Sp, TDA: वी-नोो यूजॅम् 2. West & TDA: फ़ाइनेंने 3. Sp: मज़ो 4. West & TDA: नी-नोो यूजॅम् 2. West & TDA: फ़ाइनेंने 3. Sp: मज़ो 4. West & TDA:

येञ्हे हाताँम् आअत् येक्षे पइती वक्र्हो । मज़्दाो अहुरो वअथा अषात् हचा । योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

हा ३०

अत् ता वक्ष्या इष्रतो। या मज़्दाथा धत्चीत् वीदुषे'।
स्तओताचा अहुराइ। येस्न्याचा वक्ष्हॅउर्ग्र मनक्ष्हो।
हुमाँज़्द्रा अषा येचा। या रओर्चेबीश्र दरसता उर्वाज़ा।। १।।
स्रओता गेंउषाइश्र विहेश्ता। अवअनता सचा मनक्ष्हा।
आवर्रनो वीचिथधा। नर्रम् नर्रम् क्वष्ट्याइ तजुये'।
परा मर्ज्ञ योक्ष्हो। अक्षाइ न सज़्द्याइ वओद्रतो पइती।। २॥
अत् ता मइन्यू पओउरुये'। या यमा क्वफ्रॅना अरुवात्म् ।
मनिहचा वचिहचा। श्यओथनोइ ही वद्यो अक्रम्चा
आोस्चा हुदाोक्ष्हो। अरंश् वीश्याता नोइत् दुज़्द्रोक्ष्हो॥ ३॥
अत्चा खत् ता हॅम् मइन्यू। जसअत्म पओउर्वीम् दज़्दे'।
गअम्चा अज्याइतीम्चा। यथाचा अक्षह्त् अपॅमॅम् अळ्हॅहुश्र अचिश्तो द्रंग्वताम्। अत् अषाउने विहेश्तम् मनो॥ ४॥
अयो मनिवा वरता। य द्रंग्वा अचिश्ता वॅरंज्यो।
अयम महन्युश्र स्पॅनिश्तो। य ख्रओज़्दिश्त र ग्रॅमेनो वस्ते'।
यञ्जेचा क्ष्नओष्न् अहुर्स्। हहथ्याइश्र श्यओथनाइश्र फ्रओरंत् मज़्दाँम्॥५॥

Ha 30

(1) 1. West & TDA: वीदुषे (2) 1. West, Sp, TDA: गँउरा आइरा 2. West, Sp, TDA: आ वर्र नो 3. Geld, West, Mills, TDA: नर्म 4. West & TDA: तजुर्थ 5. Geld: -Mss: बओध्रतो and बओध्रतो (3) 1. Geld: पोडस्थे 2. West, Sp, TDA: ख़्लफ़ना 3. West & TDA: वीच्याता (4) 1. West & TDA: दज़्दे 2. West, Sp, TDA: अपॅमेंम् 3. West, Geld, Mills, TDA: अस्हुरा 4. West, Sp, TDA: अषओने (5) 1. West & TDA: वस्ते. अयाो नोइत ॲरंश वीश्याता'। दुअवाचिना ह्यतुं ईश आ-द्वेशोमा। पॅरस्मने १ ए उपा-जसत् । ह्यत् वॅरनाता अचिव्तम् मनो । अत् अअेषॅमॅम् हॅं र द्वारॅ रता। या बाँनयन् अहूम् मरंतानो ॥ ६ ॥ अह्याइचा क्ष्रथा जसत्। मनव्ह्हा वोहू अषाचा। अत कॅहर्पेम्' उत्तय्यितीश्र्'। ददात आर्मइतिश्र ऑन्मा। अञेषाँम् तोइ आ अङ्हत्। यथा अयङ्हा आदानाइश् पञोउरुयो ।।।।। अतुचा यदा अञेषाँम् । कञेना जमइती अञेनव्हाँम् । अत मज्दा तइब्यो क्षुश्रम् । वोहू मनक्हा वोइवीदाइते । अओइब्यो सस्ते अहुरा। योइ अपाइ ददॅन् ज़स्तयो द्रुजॅम् ॥ ८॥ अत्चा तोइ वअम् ज्यामा । योइ ईम् फ्रॅर्षम्' कॅरनाउन्' अहूम् । मज़्दाोस्चा अहुराोइहो। आ मोयस्रा वरना अषाचा। ह्यत् हथा मनाो ववत् । यथा चिस्तिश् अङ्हत् मञेथा ॥ ९ ॥ अदा जी' अवा द्रुजो। अवो ववइती स्कॅ रदो स्पयथ्रह्या। अत् असिश्ता यओज रते । आ-हुषितोइश् वब्ह्हॅउश् मनव्हो । मज़्दाो अष्रवृयाचा । योइ ज़ज़्रं ते वक्हाउ स्रवही ॥ १०॥ ह्यत्' ता उर्वाता सष्था। या मज्दाो ददात् मञ्याोव्हों । ख़्वीतिचा अॅनॅइती **ख**त्चा'। दरॅगॅम् द्रॅग्वोदॅब्यो रषो। सवचा अषवञ्यो । अत् अइपी ताइश् अङ्हइती उश्ता ॥ ११ ॥

ज़ोत् उ रास्पाः-अद्या यासा नमझ्हा । उस्तानज़स्तो रफ्रंध्रद्या ।

(6) 1. West & TDA: वीष्याता 2. West & TDA: व्यत् (7) 1. West, Sp, TDA: कॅह्र्पॅम् 2. West, Sp, TDA: उत्यूइतिश् 3. Geld: पोउच्यो (8) 1. West & TDA: वोइवीदाइते; Geld: वोइवीदाइती 2. West, Sp, TDA: संस्ती 3. West & TDA: अषा (9) 1. West & TDA: फ़ॉबम्; Sp & Mills: फ़्रबीम् 2. West, Sp, TDA: कॅर्नओन् 3. West & TDA: आमोयल्ला (10) 1. West & TDA: यओजश्ते 2. West & TDA: ज़्ज़्नेत्ते; Geld & Sp: ज़्ज़्रंश्ती 3. West & TDA: व्ह्ह्हों (11) 1. Weat & TDA: व्यत् 2. West & TDA: मध्योक्ह्हों.

मइन्यंउग्न् मज्दा पञाउर्वाम् । स्पॅ रतह्या अषा वीस्पॅ र ग् श्यओथना । वङ्हॅउग्न् स्नत्म् मनङ्हो । या क्ष्नंवीषा गँउग्न्चा उर्वानम् ॥ (ड वार्) यथा अह वहर्यो अथा रत्ज्ञ् अषात्चीत् हचा । वङ्हॅउग्न् दज्दा मनङ्हो श्यओथननाम् अङ्हॅउग्न् मज्दाइ । क्ष्र्अम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुज्यो दद्त् वास्तारम् ॥ (विहार् वार्) अषम् वोहू वहिश्तम् अस्ती उश्ता असाइ ह्यत् अषाइ वहिश्ताइ अषम् ॥ (स वार्) अत् ता वक्ष्याम् हाइतीम् यज्ञमइदे ॥ येव्हे हाताम् आअत् येक्ते पहती वङ्हो । मज्दाो अहुरो वअथा अषात् हचा । याोङ्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ १२॥

हा ३१

ज़ोत्:-

ता व उर्वाता मर्र्यतो। अगुक्ता वचा सङ्हामही'।
अञेइब्यो योइ उर्वाताइश द्रुजो। अषद्धा गञेथाो वीमॅर्य्यइते'।
अत्चीत् अञेइब्यो विहक्ता। योइ जरज्दाो अङ्ग्हॅन् मज्दाइ।।१।।
येज़ी आइश् नोइत् उर्वाने'। अद्यो अइबी-दॅरॅक्ता वख्यो।
अत् वाो वीस्पॅय्ण् आयोइ। यथा रत्म् अहुरो वजेदा।
मज्दाो अयो आँसयो। या अषात् हचा ज्वामही।।२।।
याँम् दाो मइन्यू आधाचा। अषाचा चोइश रानोइब्या क्ष्नत्तम्।
द्यत् उर्वतम् चज्दोङ्ह्द्दब्यो । तत् न मज्दा वीद्वनोइ वजोचा।
हिज्वा थ्यह्या आोङ्हो। या ज्वय्तो वीस्पॅय्ण् वाउरया।।३।।

Ha 31

(1) 1. Geld: सँ श्राहामही 2. West, Sp, Mills, TDA: वी-मर् श्वहते (2) 1. West & TDA: उर्वाने (3) 1. West & TDA: य्यत् 2. Sp: उर्वश्तम् 3. West, Geld, TDA: चज़्दोश्ह्हदंक्यो.

यदा अपॅम् ज़ॅवीम् । अव्हहॅन् मज़्दाोस्चा अहुराोव्हहो । अषिचा आमेइती। वहिस्ता इषसा मनङ्हा। मडब्यो क्ष्रथ्रम् अओजोङ्हृत्। येद्या वॅरदा वनअमा द्रुजम् ॥ ४॥ *तत् मोइ वीचिद्याइ वओचा । ह्यत् मोइ अपा दाता वह्यो । वीदुये वोहू मनव्हा। मैं चा दइद्याइ येह्या मा ॲरॅपिश् । ताचीत् मज़्दा अहुरा। या नोइत् वा अब्हत् अब्हह्ती वा ॥ ५॥ अह्याइ अङ्गहत् वहिश्तम् । य मोइ वीद्यो व्याचात् हृइथीम् । माँ थ्रम् थिम् हउर्वतातो । अषद्या अमरतातस्चा । मज़्दाइ अवत् क्ष्रथ्रम् । ह्यत् होइ वोहू वक्षत् मनव्हा ॥ ६॥ यस्ता मर्ता पओउरुयो'। रओचॅवीश रोइथ्वॅन ख़्वाथा। ह्यो ख़थ्झा दाँमिश् अषम् । या दारयत् वहिश्तम् मनो । ता मज़्दा मइन्यू उष्ट्रयो। य आ नूर्रम्चीत्र अहुरा हामो ॥ ७॥ अतु थ्वा मॅं रही पओउवींम् । मज्दा येज़ीम् स्तोइ मनव्हा। वक्हॅं उर् पतर्रम् मनक्हो । ह्यत् थ्या हम् चष्मइनी हॅ ९ ग्रवॅम् । हइथीम् अषद्या दाँमीम् । अङ्हॅउरा अहुरम् रयओयनअषु ॥ ८॥ थ्द्रोइ अस् आर्मइतीश् । थ्द्रें आ गुँउश् तषा अस् ख़त्श् । मइन्यंउश्रं मज़्दा अहुरा । ह्यत् अल्याइ ददाो पथाँम् । वास्त्र्यात् वा आइते । य वा नोइत् अब्हत् वास्त्र्यो ॥ ९॥

(4) 1. West, Geld, TDA: अओजोश्गृहत् 2. West, Sp, TDA: वर्दा

(5) *During the recital of stanzas 5-10, the ज़ोर, continues to crush the Haoma twigs and from the 11th, he rings out sounds as on a bell, till the conclusion of the 22nd stanza ending with अङ्ह्हती अस्तिए.

1. West & TDA: य्यत् 2. West & TDA: वीहुये (6) 1. Mills: अन्हत् 2. West, Sp, Mills, TDA: वओचत् 3. West & TDA: य्यत् (7) 1. अन्हत् 2. West, Sp, Mills, TDA: पओइयों 2. West, Sp, TDA: न्रॅम्चीत् (8) 1. West, Sp, Mills, TDA: मॅंब्ही 2. Geld: पोउवींम् 3. West, Sp, TDA: यज़्म् (9) 1. West, Sp, Mills, TDA: ख़तुरा 2. Geld: मन्यंउरा; West, Sp, TDA: मइन्युरा 3. West & TDA: आइते.

अत् ही अयाो फ्रवरंता। वास्त्रीम् अल्याइ फ्रवुय तम् अहुरॅम् अषवनॅम् । वङ्हॅउश् फ़्पॅं रहीम् ' मनङ्हो नोइत मज़्दा अवास्त्र्यो । दवाँस्चिना हुमॅरतोइश्र् वक्ष्ता ॥ १०॥ ह्यत् नॅ मज़्दा पओउवीम् । गओथाोस्चा तषो दओनाोस्चा थ्वा मनव्हहा स्त्रतूरुचा। ह्यत् अस्त्व रतम् ददाो उरतनम् ह्यतु व्यओधनाचा सङ्हाँस्चा । यथा वर्रेन् ए वसारे दायेते ।। ११॥ अथा वाचॅम् बरइती । मिथह्वचो वा ॲरंग्र-वचो वा। वीद्यो वा ॲवीद्यो वा। अह्या ज़ॅरदाचा मनव्हाचा। आनुज्ञ्-हक्ष् आर्मइतीञ् । मइन्यु पॅरसाइते यथा मञेथा ॥ १२॥ या फ़सा आवीक्या'। या वा मज़्दा पॅरॅसाइते तया। यं वा कर्संउश् अञेनव्हहो। आ मज़िश्ताँम् अयमइते बुजम्। ता चर्जें रग् थ्विस्ना हारो । अइबी अषा अइबी वञेनही वीस्पा ॥ १३ ॥ ताथ्वा पॅरसा अहुरा। याज़ी आइती जँ र ग्हतिचा। याो इषुदो ददॅ रते'। दाधनाँम हचा अषाउनों । योस्चा मज़्दा द्रॅग्वोदॅब्यो । यथा ताो अङ्हॅन् हॅं कॅरॅता बत् ॥ १४ ॥ पॅरॅसा अवत् या मइनिश् । ये द्रंग्वाइते क्षुश्रम् हुनाइती दुश्-व्यओथनाइ अहुरा। यें नोइत ज्योतूम हनरं वीनस्ती वास्त्र्येद्या अञ्जेनव्ह्हो । पसँउभ्र वीराअतूचा अद्रुज्य ५ तो ॥ १५ ॥ पॅरसा अनत यथा हो। यें हुदानुश दॅमनह्या क्ष्यम्

(10) 1. West & TDA: फ़्बॅश्ग्ही; Mills: फ़्बॅश्ही 2. West, Sp, TDA: हुमरॅतोइश (11) 1. West & TDA: य्यत 2. Geld, West, Sp, TDA: सॅश्ग्हाँस्वा 3. West & TDA: वाइते (12) 1. West, Sp, Mills, TDA: ऑरंब्बचो 2. West, Sp, TDA: ऑरंब्वचो 3. West & TDA: पॅरॅसइते (13) 1. West, Sp, TDA: आवीध्या 2. West & TDA: पॅरॅसइते 3. West & TDA: अयमइते (14) 1. West & TDA: दॅरॅले 2. West, Sp, TDA: अवओनो 3. West & TDA: हॅरकॅरॅता; Sp: हर्रकॅर्ता (15) 1. West & TDA: ट्रॅव्वाइते (16) 1. West, Sp, Mills, TDA: दॅमानह्या.

बोइथ्रह्या वा दुर्वेउश् वा। अषा फ़द्थाइ अस्पॅरंज़ता। थ्वावास् मज्दा अहुरा। यदा ह्वो अब्हत् या व्यओधनस्चा ।। १६॥ कतारम् अपवा वा। द्रंग्वाो वा वॅरॅन्वइते' मज्यो। वीद्वाो वीदुषे मुओतू। मा ॲवीद्वाो अइपी-दॅवावयत्। ज्दी नै मज्दा अहुरा। वब्ह्हेंउश् फ़दक्ष्ता मनव्हो ॥ १७॥ मा चिश्र अतु वें द्रॅग्वतो । माँथाँस्चा गूक्ता सास्नाोस्चा । आ ज़ी दॅमानम् वीसम् वा। पोइथ्रम् वा दज्यूम् वा आदात्। दुषिताचा' मरकअेचा । अथा ईश साज्दुम् स्नइथिषा ॥ १८ ॥ गूक्ता ये मरता अवम् । अहम्विक् वीद्यो अहुरा। ॲरॅज़्नुएधाइ वचव्हहाँम् । क्षयम्नो हिज्नो वसो । थ्वा आथा सुख़ा मज़्दा। वङ्हाउ वीदाता राँनयारे ॥ १९॥ य आयत् अषवनम् । दिवम्नम् होइ अपरम् क्षयो । दरॅगॅम् आयू तॅमङ्हो । दुश-ज़्वरॅथॅम् अवअेतास् वचो । तम् वा अहूम् द्रॅग्व रतो । इयओथनाइश् एवाइश् द्येना नञेषत् ॥२०॥ मज़्दाो ददात् अहुरो । हउर्वतो अमॅरतातस्चा । बुरोइञ् आ अष्ष्याचा । ख्वापइथ्यात् क्षथ्रद्या सरो । वक्हॅउरा वज़्द्रर मनक्हो। य होइ मइन्यू स्यओथनाइस्चा उर्वथो॥२१॥ चिश्रा ई हुदाोव्हहें। यथना वअदम्नाइ मनव्हा। वोहू ह्वो क्षथा अपम् । वचक्हा स्यओधनाचा हप्ती । ्ह्यो तोइ मज़्दा अहुरा। वाज़िश्तो अङ्हइती अस्तिश् ॥ २२॥ ज़ोत् उ रास्पीः-

अद्या यासा नॅमब्र्हा। उस्तानज्ञस्तो रफ्रंध्रद्या।

2. West, Sp, Mills, TDA: इयओध्नस्वा (17) 1. West & TDA: वॅरॅन्वइते 2. West & TDA: वीहुषे (18) 1. West, Mills, TDA: दुशिताचा (19) 1. West & TDA: अहुविश् 2. West, Sp, Mills, TDA: क्षयमनो (20) 1. Mills: दायत् 2. Geld: इयो 3. West, Mills, TDA: वाो (22) 1. West & TDA: हुद्योक्हे.

मइन्यँउग्र मज़्दा पञोउर्वीम् । स्पॅ॰तह्या अषा वीस्पॅ॰ग् श्यओथना । वक्ट्रँउग्र ख़त्म् मनक्रहो । या क्ष्नॅवीषा गँउश्चा उर्वानम् ॥ (ड वार्) यथा अहू वहर्यो अथा रत्ग्र अषात्चीत् हचा । वक्ट्रँउग्र दज़्दा मनक्रहो श्यओथननाँम् अक्ट्रँउग्र मज़्दाइ । क्ष्रथ्रम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम् ॥ (चिहार् वार्) अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती । उश्ता अस्ती उश्ता असाइ । ह्यत् अषाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ (स वार्) ता-व-उर्वाताँम् हाइतीम् यज्ञमइदे ॥ येग्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वक्ष्हो । मज़्दो अहुरो वेश्रथा अपात् हचा । योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ २३ ॥

हा ३२

अष्याचा ष्वञेतुश् यासत्। अह्या वर्रजॅनम् मत् अर्श्यमा।
अह्या देवा मह्यो मनोइ। अहुरह्या उर्वाज्ञमा मज्दाो।
थ्वोइ दृताोव्हहो आोव्हहामा। तॅं ४ ग् दारयो योइ वाो दहिवेष ४ ती।।१॥
अञेइव्यो मज्दाो अहुरो। सार्रम्नो वोहू मनव्हहा।
ध्रथात् हचा पहती-म्रजोत्'। अषा हुश्-हख़ा ख़्वेन्वाता।
स्पं ४ ताँम् व आर्मइतीम्। वङ्गहीम् वर्मइदी हा न अव्हहत्।। २॥
*अत् यूश् देवा वीस्पोव्हहो। अकात् मनव्हहो स्ता चिथ्रम्।

Hā 32

(2) 1. West, Mills, TDA: पइति-म्रओत् 2. West & TDA: वर्महदे; Mills: वर्रमहदे.

^{(3) *}As noted in the previous chapter, the A crushes the Haoma twigs during the recital of stanzas 3-6 and rings a bell from the 7th onwards.

यस्चा वाो मश्र् यज्ञइते'। द्रुजस्चा पइरिमतोइश्चा। इयओमाँम् अइपी दइविताना । याइश् असृदुम् बुम्याो हप्तइथे ॥ ३॥ याअत् पूर् ता फ़मीमथा । या मश्या अचिश्ता द स्तो। वक्षुं रते दे अवो-ज़ुक्ता । वक्ट्हें उद्य सीज़्यम्ना मनक्हो । मज्दाो अहुरह्या ख़तॅउश् । नस्य रतो अषाअत्चा ॥ ४ ॥ ता द्वॅनओता' मषीम् । हुज्यातोइश् अमॅरतातस्चा । ह्यत् वाो अका मनङ्हा। यै थ् द अवे थ् अकस्या मइन्यु । अका व्यओथनम् वचङ्हा। या फ्रचिनस् द्रग्वरस्तम् क्षयो॥५॥ पोउरू-अञेनाो' ॲनाक्ता। याइश् स्नावयेइते येज़ी ताइश् अथा। हाता-मराने अहुरा । वहिश्ता वोइस्ता मनझ्हा । थ्यक्षी वें मज़्दा क्ष्म्योइ। अषाइचा संङ्हों वीदाँम् ॥ ६॥ अअषाम् अअनक्हाम् । नअचीत् वीद्वाो अओजोइ' हाद्रोया । या जोया सँङ्हइते । याइश् स्नावी ख़्वअना अयङ्हा। यअेषाँम् तू अहुरा । इरिष्तॅम् मज़्दा वअेदिश्तो अही ॥ ७॥ अअवाम् अअनङ्हाम् । वीवङ्हुषो स्नावी यिमस्चीत् । य मरुयें थर्' चिष्ट्रनुषो । अझाकॅ थर् गाउरु, बगा ख़्वारॅम्नो । अञेषाँम्चीत् आ असी। ध्वसी मज़्दा वीचिथोइ अइपी ॥ ८॥ दुश्-सस्तिश् स्रवाो मोरं दत् । ह्वो ज्यातॅउश् सॅब्हनाइश् फ़त्स् । अपो मा ईश्तीम् अपय ता। बॅरंक्घाँम् हाइतीम् वव्हें उश् मनव्हो। ता उल्घा मइन्येउश्र महा। मज़्दा अषाइचा यूष्मइब्या गॅरंज़े ॥ ९॥

(3) 1. West & TDA: यज़इते 2. West & TDA: हामइये (4) 1. Mills: यत्; West, Sp, Geld, TDA: यात् 2. West & TDA: फ़्रामे मथा; Sp: फ़्रह्मी मथा 3. West & TDA: व्हॅंश्रेते (5) 1. West, Mills, TDA: दॅब्लओता 2. West & TDA: य्यत् (6) 1. West, Mills, TDA: पओड़ इ-अभेनो 2. Sp: सावहोइते; TDA: य्यत् (6) 1. West, Mills, TDA: पओड़ इ-अभेनो 2. Sp: सावहोइते; Geld: स्नावहोइती 3. West & TDA: वी 4. West, Sp, Mills, TDA: आवभेचा 5. West, Sp, Geld, Mills, TDA: संश्वहोते (7) 1. West & TDA: आवोइ; 5. West, Sp, Geld, Mills, TDA: संश्वहोते (8) 1. West & TDA: संश्वहोते (9) 1. Geld: 3. West, Sp, TDA: ऑर्व्लॉम् (8) 1. West & TDA: गर्वें, संश्वहात् 2. West, Sp, Geld, TDA: सन्येंडश् 3. West & TDA: गर्वें,

ह्यो मा ना स्रवाो मोरं ५ दत् । य अचिक्तम् वअने इहे अओगदा । गाँम् अषिब्या ह्वरॅचा। यस्चा दार्थे ५ ग्रॅग्वतो ददातु। यस्चा वास्ता वीवापतु । यस्चा वद्रॅ वोइज़्दतु अपाउने ।। १० ।। तअचीत मा मोरं रदन' ज्योत्म । योइ द्रॅग्वतो मज़िबीश चिकोइतॅर्झ । अङ्गहीश्चा' अङ्ह्रस्चा । अपयेइती रअेख़ॅनङ्काे' वअेदॅम । योइ वहिक्तातु अषाउनो⁴। मज़्दा रारॅक्याँन्⁵ मनङ्हो ।। ११ ।। या राोव्हरयेन स्रवव्हा। वहिश्तात श्यओथनात मर्तानो। अओइब्यो मज्दाो अका म्रओत्। योइ गैंउश् मोर्"द्न् 'उर्वाक्ष-उज्ती ज्योत्म। याइश् प्रेंक्षा अषात् वरता। करपा क्ष्रथम्चा ईवनाम् द्रुजम् ॥ १२॥ या क्ष्रथा प्रह्मो' हीषसत् । अचित्रतह्या दॅमाने मनइहो । अब्हॅंउश् मरंख्तारो अहा। यअचा मज़्दा जीगॅरंज़त् कामे। थ्ब्रह्मा माँथानो दूतीम् । य ईश् पात् दरसात् अषद्या ।। १३।। अह्या प्रह्मो' आ-होइथोइ'। नी कावयस्चीत ख़तूश्र नी ददत्। वरॅचाहीचा फ़इदिवा । ह्यत् वीसँ रता द्रंग्वर तम् अवो । बत्चा गाउग्र जइद्याइ प्रओई। य द्रओषम् सओचयत् अवो ॥ १४॥ अनाइश् आ वी-नॅनासा'। या करपोताोस्चा कॅवीताोस्चा। अवाइश् अइबी यूर्ग दइस्ती। नोइत् ज्यातुउश् क्षयम्नस्ग् वसो। तोंइ आब्या बइयों "ते। बब्ह्हॅउश् आ दॅमाने मनव्हहो ॥ १५॥

(10) 1. West & TDA: वक्षेनक्हे (11) 1. West & TDA: मोरॅन्द्न; Sp: मोरॅश्दोंन; Mills: मोरॅश्दन 2. West, Sp, Mills, TDA: अक्हेंड्यचा 3. West, Sp, Mills, TDA: राठेंब्लक्हो 4. West, Sp, TDA: अवजोनो 5. West, Sp, TDA: राठेंब्लेक्हो (12) 1. West, Mills, TDA: मोरॅन्द्रन्; Sp: मोरॅश्देन् 2. Geld: गॅरहाा (13) 1. Geld: गॅरहाा; Sp: प्रहाा 2. West & TDA: दॅमाने 3. Geld: मर्प्टतारो 4. West & TDA: जी गॅर्ज़त् 5. West, Sp, TDA: द्त्रम् (14) 1. Geld: गॅरहाा 2. West & TDA: आ होइ थ्लो; Sp: आ होइ थ्लोइ 3. West, Sp, Mills, TDA: ख़तुश्र 4. Sp & Geld: वर्रचाो हीचा; West, Mills, TDA: वर्रचा हीचा 5. West, Sp, TDA: फ़िंदिवा 6. West & TDA: छात् 7. West, Sp, Mills, TDA: वीसंश्ता 8. West, Sp, TDA: जिहाइ (15) 1. Sp: वी ने नासा; Mills: वी नीनासा; West & TDA: वे नीनासा 2. West, Sp, Mills, TDA: अइपी.

हमॅम् तत् वहिश्ताचीत्'। यॅ उषुरुये' स्यस्चीत् दक्षद्या। क्षयाँस् मज्दा अहुरा। येद्या मा आइथिश्चीत्'। द्वअथा ह्यत्' अञेनङ्हे द्रॅग्वतो। अॅअॅआन्' इश्यॅं र् अङ्हया ॥ १६॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

अह्या यासा नॅमव्हा। उस्तानज्ञस्तो रफ्रॅथ्रह्या।
मइन्यँउश् मज्दा पओउर्वीम्। स्पॅ॰तह्या अषा वीस्पॅ॰ग् श्यओथना।
वर्ड्हॅउश् ख़त्म् मनव्हो। या क्ष्नॅवीषा गॅउश्चा उर्वानम्॥ (इ वार्)
यथा अहू वहर्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा।
वर्ड्हॅउश् दज्दा मनव्हो श्यओथननाँम् अङ्हॅउश् मज्दाइ।
क्ष्रथ्रम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम्॥ (विहार् वार्)
अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती।
उश्ता अस्ती उश्ता अह्याइ।
ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपम्॥ (स वार्)
व्वेतुमङ्थ्यम् हाइतीम् यज्ञमहदे॥
येश्हे हाताँम् आअत् येश्वे पहती वक्ह्हो।
मज्दाो अहुरो वअथा अषात् हचा।
याोक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमहदे॥ १७॥

^{(16) 1.} Mills: वहिस्तात्चीत 2. West & TDA: उष्-उद्ये; Sp: उग्र उद्ये 3. Geld: अइयीश्, Sp.: आइथीश, 4. West & TDA: य्यत 5. West & TDA; अ आ न, Sp.: अ अ आन, Mills: अअआ न, 6. West, Sp, TDA: इन्येंश्य.

हा ३३

ज़ोत्:-

यथाइश्' इथा वरॅषइते । या दाता अव्हर्हेजश् पओउरुयेह्या । रतूश श्यओथना रज़िश्ता। द्रॅग्वतअचा ह्यतूचा अषाउने। येल्याचा हों मन्यासइते । मिथह्या याचा हों आरंज्वा ।। १।। अतु ये अकॅम् द्रॅग्वाइते । वचक्हा वा अतु वा मनक्हा । जस्तोइब्या वा वरॅषइती । वव्हहाउ वा चोइथइते अस्तीम् । तोइ वाराइ रादॅ रती। अहुरह्या जुओषे मज़्द्रारे।। २।। य अषाउने वहिस्तो । ख़्वअत वा अत वा वॅर्ज़न्यो । अइर्यम्नां वा अहुरा। वीदाँस् वा ध्वश्लुङ्हा गवोइ। अत् ह्वो अषद्या अङ्हत् । वङ्हॅउक्चा वास्त्रे मनङ्हो ॥ ३ ॥ *य थ्वत मज़्दा असुरतीम् । अकॅम्चा मनो यज़ाइ अपा । ख्वअतेंउक्चा तरॅमइतीम्'। वॅरॅज़ॅनख्याचा निव्दक्ताँम् द्वजम्। अइर्यमनस्चा नदॅ रतो। गॅउरचा वास्नात् अचिरतम् मरत्म् ॥ ४॥ यस्ते वीस्प-मज़िश्तम् । सर्आषम् ज़्बया अवङ्हाने । अपानो दरंगो-ज्याइतीम् । आ क्ष्रश्रम् वङ्हॅउश् मनङ्हो । अषात् आ ॲरॅज़्ज़्र्य पथो । यञेषु मज़्द्राो अहुरो पञेती ॥ ५ ॥ र्ये जुओता अषा ॲरंज़ूरा । ह्वो मइन्येंडरा आ वहिस्तात कया।

Ha 33

- (1) 1. West, Sp, Mills, TDA: यथा आइरा 2. West & TDA: ध्यत्चा 3. West, Sp, TDA: येद्धाचा 4. West & TDA: हॅम् यासइते; Sp: हॅम्यासइते; Mills: हॅम्-यासइते; Geld-Mss: हॅम् म्यासइते 5. West, Sp, Mills, TDA: आ ऑर्ज़्वा.
- (4) * The six crushes the Haoma twigs during the recital of stanzas 4, 5 and 6 and the recital of stanzas 7, 8, 9 and 10 is accompanied by ringing sounds like those of a bell.
- 1. West & TDA: तरमइतीम् 2. West, Sp, TDA: वॅरॅज़्नह्याचा (5) 1. West, Sp, Mills, TDA: स्रभोषम् (6) 1. West, Sp, Mills, TDA: ऑंड्रा. 2. West, Sp, Geld, TDA: मन्यंडरू.

अझात् अवा मनव्हा। या वॅरंज्येइद्याइ मरता वास्त्र्या।
ता तोइ इज़्याइ अहुरा। मज़्दा दर्श्तोइश्चा हॅम्-पर्श्तोइश्चा॥ ६॥
आ' मा' आइद्म् विह्रिता। आ ज़्वइथ्याचा मज़्दा दर्पत्चा।
अषा वोहू मनव्हा। या स्तृये पर मगाउनो ॥
आविश्च नाो अर् तर्र हॅं हॅं रत्। नमज़्वइतीश्च चिथ्यो रातयो॥ ७॥
फ्रो मोइ फ्रवोइज़्द्म् अरथा। ता या वोहू श्यवाइ मनव्हा।
यस्त्रम् मज़्दा क्ष्मावतो। अत् वा अषा स्तओम्या वचाो।
दाता व अमॅरताोस्चा । उत्तयूइती हउर्वतास् द्रओनो॥ ८॥
अत् तोइ मज़्दा तम् मइन्युम्। अपओक्षयरतो सर्द्ययो।
ज्वाथा मञेथा मया। विह्रिता वर्रत् मनव्हा।
अयाो आरोइ हाकुर्नम् । ययो हचिर्ते उर्वानो॥ ९॥
वीस्पो स्तोइ हुजीतयो। यो जी ओव्ह्हर्रं योस्चा हरती।
योस्चा मज़्दा ववहरती। थ्यहा हीश्च ज्ञोषे आवक्षोह्वा।
वोहू उक्ष्या मनव्हा। क्षथा अषाचा उन्ता तन्म् ॥ १०॥
जोत उ रास्थाः-

[§ शिकरत गना-महन्यो वर् आहँमन् लॅऑनत् सद्-हजार् वार्]

य संविक्तो अहुरो । मज़्द्रोस्चा आर्मइतिक्चा ।

अष्म्चा फ़ादत्-गअथम् । मनस्चा वोहू क्ष्रथ्रम्चा ।

स्रओता मोइ मॅरज़्दाता मोइ । आदाइ कह्याइचीत् पहती ॥११॥ (स वार्)

3. West, Sp, TDA: वॅरॅज़िद्धाइ 4. West, Sp, TDA: इज़्या (7) 1. Kanga: आ-मॉम् 2. West, Sp, Mills, TDA: ख़्बलेध्याचा 3. West & TDA: स्त्रुये 4. West, Sp, TDA: मगओनो 5. West, Sp, Mills, Geld, TDA: अश्तरं (8) 1. West, Sp, TDA: षवाइ 2. West & TDA: अमॅर्तातस्वा; Sp & Mills: अमॅर्तततोस्वा 3. West, Sp, TDA: इउवित्तों (9) 1. Geld & Mills: अरोइ अमॅर्तततोस्वा 3. West, Sp, TDA: इउवित्तों (9) 1. Geld & Mills: अरोइ 2. West & TDA: इा-कुरॅनेम् 3. West & TDA: हचइश्ते; Sp: इचइश्ते (10) 1. West & TDA: आोइहर्रे.

§ The Pazand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Baz).

उस् मोइ उज़ारंक्वा अहुरा। आर्मइती तॅवीषीम् दस्वा।
स्पॅनिक्ता मइन्यू मज़्दा। वक्ष्हुया ज़वो आदा।
अषा हज़ो अँमवत्। वोहू मनक्ष्हा प्रसंरत्म्'॥ १२॥
रफ्रंध्राइ वोउरु-चषाने। दोइषी मोइ या व अविफ्रा।
ता श्लथ्रह्या अहुरा। या वक्ष्हुउक् अषिक्ष मनक्ष्हो।
फ्रो स्पॅ॰ता आर्मइते। अषा दअनाो फ़दश्लया॥ १३॥
अत् राताम् ज़रथुक्त्रो। तन्वस्चीत् ज़्वज़्यो उक्तनम्।
ददाइती पउर्वतातम्। मनक्ष्हस्चा वक्ष्हुउक्ष मज़्दाइ'।
क्यओथनह्या अषाइ' याचा। उज़्धज़्याचा सर्ओषम् अल्थ्रम्चा॥ १४॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

अह्या यासा नॅमव्ह्हा । उस्तानज़स्तो रफ्रॅप्रह्या ।

मइन्यें उद्ग् मज़्दा पओ उर्वीम् । स्पॅ र तह्या अवा वीस्पॅ र ग् इयओथना ।

वक्र्हें उद्ग् मृत्या प्राप्त प्

(12) 1. Geld: फ़ॅसॅरत्स्; West & TDA: फॅसरत्स् (14) 1. West, Sp, TDA: मज़्दा 2. West, Sp, TDA: अवा 3. West, Sp, Mills, TDA: स्रओवंम्.

हा ३४

या श्यओथना या वचक्हा। या यस्ना अमॅरततातम्।
अपंम्चा तओइव्यो दोोव्हा। मज़्दा क्ष्रथ्रम्चा हउर्वतातो।
अओपाँम् तोइ अहुरा। अँझा पोउस्तॅमाइश्र दस्ते ॥ १ ॥
अत्चा ईतोइ मनक्हा। मइन्यँउश्चा वक्हूँउश्र वीस्पा दाता।
स्पॅ तक्याचा नॅरंश्र श्यओथना। येद्या उर्वा अपा हचइते।
पइरि-गइथे क्ष्मावतो। वह्ये मज़्दा गरोबीश्र स्तूताँम् ॥ २ ॥
अत् तोइ म्यज़्दम् अहुरा। नॅमक्हा अपाइचा दामा।
गओथो वीस्पो आ क्ष्मोइ। यो वोहू अओश्ता मनक्हा।
आरोइ जी हुदाोक्हो। वीस्पाइश्र मज़्दा क्ष्मावस्र सवो ॥ ३ ॥
जोत उ रास्पाः-

अत् तोइ आत्रम् अहुरा। अओजोब्ह्ह्य स्तम् अषा उसमही । असीक्तम् अमन स्तम् । स्तोइ रप स्ते चिथ्रा-अनब्ह्रम् । अत् मज्दा दइबिष्य स्ते । जस्ताइक्ताइक्, दॅरक्ता अअनिब्ह्रम् ॥ ४॥

कत् व क्ष्रथ्रम् का ईश्तीश् । श्यओथनाइ' मज़्दा यथा वारे हल्मी । अषा वोहू मनव्हा । थ्रायोइद्याइ द्रिगूम् यूष्माकॅम् । पर्रे वाो वीस्पाइश् पर्रे वओख़ॅमा । दुअवाइश्चा ख़क्रस्त्राइश् मश्याइश्चा ॥५॥

Hā 34

(1) 1. West, Mills, TDA: पशोउ इतॅमाइश् (2) 1. Geld: मइन्युश्चा वर्ह्हश् 2. Geld & Mills: पइरिगअेथे; West & TDA: पइरे-गअेथे; Sp: पइरी गअेथे; Geld-Mss: पइरि गाइथे 3. West, Sp, Mills, TDA: गरोइविश्.

(3) *At this stage, the বান্দী receives the sacramental Chalice from the সার and takes it to the Fire-Altar, puts incense on the Fire and brings back the container to the সার. This is to indicate the offering of the sacred mixture to the Fire-Deity.

(4) 1. West & TDA: आतर्रम् 2. West & TDA: उसँमही 3. Geld: असीइतीम्; Geld-Mss: असीइतॅम् 4. West, Sp, TDA: स्तोइ-रपॅश्तॅम् (5) 1. West, Mills, TDA: इयओयनाइश् 2. Geld: वा 3. West, Sp, Mills, TDA: असी; Geld: हक्षी 4. West, Sp, TDA: ख़फ़्स्त्रा.

येज़ी अथा स्ता हइथीम्। मज़्दा अषा वोहू मनव्हा। अतु ततु मोइ दक्ष्तम् दाता । अह्या अङ्हॅउश् वीस्पा मञेथा । यथा वाो यज्ञम्मस्चा'। उर्वाइद्याो स्तवस् अयेनी पइती ॥ ६ ॥ कथा तोइ अरंद्रा मज्दा। योइ वर्क्हॅउश वअेदंस्ना' मनव्हो। सॅंब्ह्रर् खेख़नारे अस्पँ चीत्। साद्राचीत् चख़यो उपँउरू। नअचीम् तम् अन्यम् यूष्मत् । वअदा अषा अथा नारे थाज्दुम् ॥ ७॥ ताइश् ज़ी नारे क्यओथनाइश् ब्ये रते'। युअषु अस् पइरी पोउरुब्यो इथ्येजो। ह्यतुं अस् अओजाों नाइद्योक्ह्रम् । ध्वह्या मज्दा ऑस्ता उर्वातह्या । योइ नोइतु अषम् मइन्य रता। अञेइब्यो दृहरे वोहू अस् मनो ।। ८ ।। योइ स्पॅ ताँम् आर्मइतीम् । ध्वह्या मज्दा बॅरॅल्घाँम् वीदुषो । दुश्-व्यओथना अवज़ज़त् । वब्ह्हॅउश् ॲविस्ती मनव्हहो । अओइव्यो मरा अषा स्यन्दत् । यवत् अह्यत् अउरुना ख़प्रस्ना ॥ ९ ॥ अह्या वब्ह्हेंउश् मनव्हो । क्यओधना वओचतु गॅरवॉम्' हुख़तुश् । स्पॅ ताँम्चा आर्मइतीम् । दाँमीम् वीद्वाो हिथाँम् अपद्या । ताचा वीस्पा अहुरा। ध्वस्री मज़्दा क्षुथ्रोइ आ वोयथ्रा।। १०।। अत तोइ उवे इउवोरिन्या। ज़्वरंथाइ आ अमॅर्तताोस्ना। वक्हॅंउश् क्षथा मनक्हो । अषा मत् आर्मइतिश्र वक्षत्'। उतयुइती तॅवीपी। ताइश आ मज़्दा वीद्वअेषाँम् ध्वोइ अही ॥ ११ ॥ कत् तोइ राज़र्रे कत् वर्षा। कत् वा स्तूतो कत् वा यस्त्रह्या। सृइद्याइ मज़्दा फ़ावओचा। या वीदायात् अषीश् राष्नाम । सीपा नाो अपा-पथो । वङ्हॅउश् एवअेतँ र ग् मनङ्हो ।। १२ ।।

(6) 1. Geld-Mss: यज़ॅमनस्चा (7) 1. Geld & Mills: वअंदॅना 2. West, Sp, Geld, Mills, 'TDA: सॅंश्गृहूरा 3. West, Mills, TDA: रअंद्नाो (8) 1. West & TDA: ब्यश्ते; Sp: ब्यश्ते; Mills: वयश्तो 2. West & TDA: य्यार 3. Geld: अओज्याो (9) 1. West, Sp, TDA: मष् (10) 1. West, Sp, TDA: गरॅवॉम् (11) 1. Sp, Geld, Mills: वक्त; West & TDA: विविद्त (12) 1. West, Sp, Mills, TDA: व दायात 2. Geld-Mss: अशिश्र.

तम् अद्वानम् अहुरा। यम् मोइ म्रओश्च वब्ह्ँउश्च मनव्ह्हो।
देशेनाो सओश्चय ताँम् । या हू-क्रॅता अपाचीत् उर्वाक्षत्।
द्यत् चिविश्ता हुदाव्यो । मीज़्द्रम् मज़्दा येद्या तृ दश्रम् ॥ १३॥
तत् जी मज़्दा वहरीम्। अस्त्वइते उश्तानाइ दाता।
वब्ह्हँउश्च श्यओथना मनव्ह्हो। योइ जी गँउश्च वर्रज़ॅने अज़्याो।
क्षमाकाँम् हुचिस्तीम् अहुरा। ख़त्उश्च अपा क्रादो वर्रज़ॅना ॥ १४॥
जोत च रास्याः-

मज़्दा अत् मोइ विहक्ता। स्रवाोस्चा क्यओथनाचा वओचा।
ता त् वोहू मनव्हा। अषाचा इष्ट्रम् स्त्तो।
क्षमाका क्षथा अहुरा। फॅरपॅम् वस्ता हर्क्ष्यम् द्यो अहूम् ॥१५॥ (चिहार् वार्)
अद्या यासा नॅमव्हा। उस्तानज़स्तो रफॅप्रद्या।
मइन्यँउर्ग् मज़्दा पओउवीम्। स्पॅ तद्या अषा वीस्पॅ ए क्यओथना।
वव्हँउर्ग् ख़त्म् मनव्हहो। या क्ष्नवीषा गँउक्चा उर्वानम्॥ (ड वार्)
यथा अहू वहर्यो अथा रतुर्ग् अषात्चीत् हचा।
वव्हँउर्ग् दज़्दा मनव्हहो क्यओथननाम् अव्हँउर्ग् मज़्दाइ।
क्ष्र्थम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम्॥ (विहार् वार्)
अपम् वोहू विहक्तम् अस्ती।
उक्ता अस्ती उक्ता असाइ।
ह्यत् अषाइ विहक्तम् अपम् ॥ (स वार्)
या-क्यओथनाम् हाइतीम् यज़महदे। अहुनवइतीम् गाथाँम् अष्ओनीम्

या-इयआधनाम् हाइताम् यज्ञमहर् । अहुनवहत्याो गाथयाो हर्दाता यज्ञमहर्दे ॥
येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वक्हो ।
मज़्दाो अहुरो वञ्जेथा अषात् हचा ।

योोक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमहदे ॥ १६॥

(13) 1. West & TDA: सओष्य श्ताँम् 2. Geld & Mills: हू-कर्रता 3. West, Sp, Mills, TDA: अषात्चीत् 4. West, Sp, TDA: वॅविरता हुदोिब्यो; (15) 1. West & TDA: फ़र्षम्; Sp: फ़ॅरबीम्; Mills: फ़्रबीम्.

यस्न इप्तङ्हाइति

हा ३५

ज़ोत् उ रास्पी:-

अहुरॅम् मज़्दाँम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज़मइदे । अमॅषा स्पॅरता हुक्षुश्रा हुभोक्हो यज़मइदे । वीस्पाँम् अषओनो स्तीम् यज़मइदे मइन्यॅवीम्चा' गञेथ्याँम्चा बॅरॅजा वक्हॅंउश् अषहे वॅरॅजा देअनयाो वक्क्हुयाो माज़्दयस्तोइश् ॥ १ ॥

हुमतनाँम् हुष्तनाँम् ह्वर्श्तनाँम् यदचा अन्यदचा वॅरॅज्यम्ननाँम्चा वावॅरं-जननाँम्चा मही अइवी-जरंतारो नअने अस्तारो यथना वोहुनाँम् मही ॥२॥ (इ वाह) जोद्रः-

तत् अत् वइरीमइदी अहुरा मज़्दा अषा स्त्रीरा ह्यत् ई मइनिमिदिचा वओचोइमाचा वॅरॅज़िमाचा या हाताँम् इयओथननाँम् वहिश्ता ख़्यात् उबोइब्या अहुब्या ॥ ३ ॥

गवोइ अदाइश् ताइश् व्यओथनाइश् याइश् वहिश्ताइश् फ्रओश्यामही' रामाचा वास्त्रम्चा दङ्घाइ सुरुन्वतस्चा असुरुन्वतस्चा क्षय रतस्चा अक्षय रतस्चा ॥ ४॥

हुक्षथोतॅमाइ वात्र्' क्षथ्रम् अझत् छत् अइबी ददॅमहिचा चीष्महिचा ह्वाँमहिचा छत् मज़्दाइ अहुराइ अषाइचा वहिश्ताइ ॥ ५॥ (स बार्)

यथा आत उता ना वा नाइरी वा वजेदा हइथीम् अथा हत् वोह तत् अँऑआद्' वॅरॅज़्योत्चा ईत् अझाइ फ़चा वातोयोत्' ईत् अओइब्यो योइ ईत् अथा वॅरॅज़्यॉन यथा ईत् अस्ती ॥ ६॥

YASNA HAPTANHĀITI

Ha 35

The Yasna Haptanhaiti is composed of the seven chapters 35-41 to

which chapter 42 is added as concluding prayers.

(1) 1. West, Sp, TDA: महन्यवीम्चा (3) 1. West & TDA: वहरीमहरे; Sp: वहरिमहरे 2. West, Sp, TDA: अहुर 3. West & TDA: वरॅज़ॅमाचा; Sp: वरॅज़िमाचा (4) 1. West, Sp, TDA: फ़्रअेष्यामही (5) 1. West, Sp, TDA: बा अत् 2. West, Sp, TDA: हाँन्महिचा (6) 1. West & TDA: अ आ द्र; Sp: अ आ ब्रू 2. West & TDA: वतोयोत्.

अहुरह्या ज़ी अत् वें मज़्दाो यस्रम्चा वह्नम्चा वहिश्तम् अमैह्मइदी गैउश्चा वास्रम् । तत् अत् वें वॅरंज़्यामही फ़चा वार्तयामही या तें इसामइदे ॥ ७॥

अपह्या आअत् सइरी अपह्या वॅरॅज़ॅने कस्नाइचीत् हाताँम् जीजिपाँम् वहिक्ताँम् आदा उबोइब्या अहुब्या ॥ ८॥ (इ बार्)

इमा आत् उल्धा वचाो अहुरा' मज़्दा अषम् मइन्या' वहेबा फ़रवओचामा। थ्याँम् अत् अअेषाँम् पहत्यास्तारम्चा फ़दक्ष्तारम्चा ददॅमइदे॥ ९॥

अषाअत्चा हचा वङ्हॅउराचा मनङ्हो वङ्हॅउराचा श्रथात् स्तओताइरा थ्वात् अहुरा स्तओतोइब्यो अइबी उष्धा थ्वात् उष्घोइब्यो यस्ना थ्वात् यस्नाह्य यस्नोइब्यो ॥

> येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वक्हो। मजदाो अहुरो वजेथा अषात् हचा। योोक्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्ञमइदे॥ १०॥

हा ३६

ज़ोत्:-

अह्या थ्वा आश्रो वॅरॅज़ॅना पओउरुये पइरी-जसामइदे मज़्दा अहुरा थ्वा थ्वा मइन्यू स्पॅनिस्ता ये आ अख़्तिश अह्याइ यॅम् अख़्तोयोई दोव्हि ॥ १॥

उर्वाजिश्तो हो नो याताया पइती-जम्यो आतर मज़्दो अहुरह्या उर्वाजिश्तह्या उर्वाज़श्ता नामिश्तह्या नमझ्हा नो मज़िश्ताइ योक्हाँम् पइती-जम्यो ॥२॥

(8) 1. Sp.: अत् 2. West & TDA: सहरे 3. West & TDA: वर्र्ज़ने (9) 1. West, Sp, TDA: अहुर 2. West, Sp, TDA: मनया; Geld: मन्या (10) 1. West, Sp, TDA: ध्वा.

(1) 1. West, Sp, TDA: पइरि-जसा° 2. West & TDA: अख़्तोयो (2) 1. West, Sp, TDA: ना या ताया 2. West, Sp, TDA: पइति-जम्यो 3. West & TDA: उर्वाज्या.

CC-0.Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

आतर्श वोइ मज़्दाो अहुरह्या अही मइन्यँउश् वोइ अह्या स्पॅनिश्तो अही ह्यात वोइ नामनाँम् वाज़िश्तम् आतरं मज़्दाो अहुरह्या ता थ्या पहरी-जसामहदेश।।३॥

वोहू थ्वा मनझ्हा वोहू थ्वा अषा वझ्हुयाो थ्वा चिस्तोइश् इयओ-थनाइक्चा वर्चेवीक्चा पहरी-जसामइदे ॥ ४॥

नॅमल्यामही इषूइद्यामही थ्वा मज़्दा अहुरा। वीस्पाइश् थ्वा हुमताइश् वीस्पाइश्र हूल्ताइश्र वीस्पाइश्र ह्रर्श्ताइश्र पइरी-जसामइदे ॥ ५॥

स्रअेश्ताँम् अत् तोइ कॅह्र्पॅम् कॅह्र्पाँम् आवअेदयमही मज़्दा अहुरा इमा रंओचाो बरॅज़िश्तम् बरॅज़िमनाँम् अवत् यात् ह्वर अवाची ॥

> येज्हे हाताँम् आअत् येख्ने पहती वक्हो । मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा । योोक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़महदे ॥ ६ ॥

हा ३७

ज़ोत्:-

इथा आत् यज़मइदे अहुरॅम् मज़्दाँम् य गाँम्चा अपॅम्चा दात् अपस्चा दात् उर्वराोस्चा वङ्गहीश् रओचाोस्चा दात् वृमीम्चा वीस्पाचा वोहू ॥ १॥

अह्या क्षथाचा मर्जनाचा ह्वपङ्हाइश्चा' तम् अत् यस्ननाम् पउर्वताता यज्ञमइदे योइ गैंउश् हचा श्येइसती ।। २॥

तम् अत् आह्इर्या नामनी मज़्दा-तरा' स्पॅ तोतमा' यज़मइदे । तम् अह्या-काइश् अज़्दिवीश्चा उश्तानाइश्चा यज़मइदे । तम् अवओनाम् फ़विषीश् नराम्चा नाइरिनाम्चा यज़मइदे ॥ ३॥

(3) 1. Geld: मइन्युश. 2. West & TDA: व्यत् 3. Geld, West, Sp, TDA: पइरि-जसा° (6) 1. West, Sp, TDA: वर्र्ज़मनॉम्.

Hā 37

(2) 1. Geld: ह्वपङ्हाइरचा 2. West & TDA: रयश्ती (3) 1. Geld-Mss: मज़्दा अहुरा 2. West & TDA: स्पॅश्तोतॅमा 3. Geld-Mss: अज़्द्वीरचा and अज़्द्वीरचा 4. Geld: अषाउनाँम्.

अपॅम् अत् वहिश्तॅम् यज़मइदे छत् स्रअेश्तॅम् छत् स्पॅर्तम् अमॅपॅम् छत् रओचोङ्हृत् छत् वीस्पा बोहू ॥ ४॥

वोहूचा' मनो यज़मइदे वोहूचा' क्ष्रथ्रम् वङ्ग्हीम्चा दञेनाम् वङ्ग्हीम्चा फ्रसरतूम् वङ्ग्हीम्चा प्रामेइतीम् ॥

येञ्हे हाताँम् आअत् येखे पइती वक्हो।
मज्दाो अहुरो वञेथा अपात् हचा।
योक्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज्ञमइदे।। ५।।

हा ३८

ज़ोत्:-

इमाँम् आअत् जाँम् गॅनाबीश् हथा यज्ञमइदे या नाो वरइती याोस्चा तोइ गॅनाो अहुरा' मज़्दा अषात् हचा वहर्याो ताो यज़मइदे ॥ १॥

ईज़ो यओश्तयो फॅरश्तयो' आमीतयो वङ्गहीम् आवीश् अषीम् वङ्गहीम् ईषम् वङ्गहीम् आज़्र्इतीम् वङ्गहीम् फ़सस्तीम् वङ्गहीम् पार्रें दीम् यज्ञमइदे ॥ २॥

अपो अत् यज्ञमइदे मञेकइ र तीश्चा हॅब्नइ र तीश्चा फ़वज़क्हो अहुरानीश् अहुरह्या ह्वपक्होों हुपॅरॅथ्ब्रोस्चा वाो ह्वोब्ज़्थाोस्चा हुश्नाथ्राोस्चा उवोइब्या अहुब्या चर्गमा ॥ ३॥

ऊइती' या व वङ्गहीश्र' अहुरो मज़्दाो नामाँन् ददात वङ्गहुदाो छत् वाो ददात ताइश् वाो यज़मइदे ताइश् प्रयाँमही ताइश् नॅमल्यामही ताइश् इषुइद्यामही ॥ ४॥

अपस्चा वाो अज़ीश्चा वाो मातराँस्चा' वाो अगॅन्याो द्रिगुदायक्हों

(4) 1. Geld: रओचोश्ड्हत (5) 1. Geld, West, TDA: बोहुचा. Ha 38

(1) 1. West, Sp, TDA: अहुर (2) 1. West, Sp, TDA: फ़रतयो 2. Geld: परॅंश्दीम्; West, Sp, TDA: परॅंश्दीम् (3) 1. Geld: इवपङ्हो (4) 1. West, Sp, TDA: उइती 2. West & TDA: वङ्हॅंउरा 3. Geld: नामाँ; Sp:नामाँम् 4. West & TDA: फ़्याँन्मही (5) 1. Geld: मातॅराँहचा 2. West & TDA: द्रंगु°; Sp:दर्गु°.

वीस्पो-पइतीश् अवओचामा वहिश्तो स्रअश्तो अवा व वङ्गहीश् रातोइश् दरॅगो-बाज़ाउश् नाषु पइती-च्यादाो पइती-सँ दों मातरो जीतयो।।

येज्हे हाताँम् आअत् येखे पहती वव्हो।
मज़्दाो अहुरो वञेथा अषात् हचा।
योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़महदे।। ५।।

हा ३९

ज़ोत्:-

इथा आत् यज़मइदे गँउञ् उर्वानम्चा तवानम्चा अक्षाकेँ एग् आअत् उरुनो पसुकनाँम्चा योइ नाो जीजिष् ती यञेइब्यस्चा तोइ आ यञेचा अञेइब्यो आ अक्हेंन्ं॥१॥

दइतिकनाँम्चा अइद्यूनाँम् ह्यत् उरुनो यज्ञमइदे। अवओनाँम्' आअत् उरुनो यज्ञमइदे कुदो-जातनाँम्चीत् नराँम्चा नाइरिनाँम्चा यअेषाँम् वहेहीश् दअेनाो वनइस्ती वा वस्रहन् वा वओनरें वा ॥ २॥

आत् इथा यज़मइदे वब्हू इचा ईत् वङ्गही इचा ईत् स्पॅर्तेरग् अमॅबॅरग् यवञेज्यो यवञेस्वो योइ वब्हॅ उश् आ मनव्हो इयेइरती' योस्चा ऊइती' ॥ ३॥

यथा तू ई अहुरा' मज़्दा मँ रहाचा वं वं वे वे चार वा वर्ष्ठचा या वोहू अथा तोइ ददॅमही अथा चीष्मही अथा थ्वा आइश्र यज़मइदे। अथा नम- ख़्यामही अथा इषुइद्यामही थ्वा मज़्दा अहुरा।। ४।। (इ बार्)

वक्हॅं उरा एव अतें उरा एव अताता वक्हें उरा अवहा थ्वा पहरी-जसामइदे वक्हुया प्रसरत्वो वक्हुया आर्मतोइरा।

3. West & TDA: आवओचामा; Sp.: अवीचामा.

Hā 39

(2) 1. Geld: अषाउनींम् 2. West, Sp, TDA: वंट्हॅन् 3. West, Sp, TDA: वंट्हॅन् 3. West, Sp, TDA: वंट्हॅन् 3. West, Sp, TDA: उइती (4) 1. West, Sp, TDA: अहुर 2. West & TDA: मॅट्हाचा (5) 1. Geld: फॅसॅरावो.

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वङ्हो। मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात हचा। योोङ्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यजमइदे ॥ ५ ॥

हा ४०

ज़ोत्:-

आहू अत् पइती' अदाहू मज़्दा अहुरा मज़्दाँम्चा बुइरिचा कॅरंप्वा राइती तोइ

ह्यत् मीज़्द्रम् मवअथम् फ़ददाथा दअनाव्यो मज़्दा अहुरा ॥ १ ॥ अह्या ह्वो ने दाइदी अह्याइचा अहुये मनख्याइचा तत् अह्या या तत् उपा-जम्यामा तवचा हर्ख्नमा अपल्याचा वीस्पाइ यवे' ॥ २ ॥

> दाइदी अतु नॅरॉंश्र मज्दा अहुरा अषओनो' अप-चिनक्हो अइद्यूश् वास्त्र्यें रग् दरंगाइ ईज़्याइ² वॅज़्बइते³ हरूमइने⁴ अह्यइव्या अह्या रफ़ॅनव्हों ।। ३ ॥

अथा एव अतूरा अथा वॅरॅज़ॅना अथा हर्ज़ॅमाँ एयात् याइरा हिश्चमइदे अथा वै उता एयामा मज़्दा अहुरा अषवनो ॲरंक्या' इक्तम् राइती ।। येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वड्हो। मज़्द्रो अहुरो वञेथा अषात् हचा। योोङ्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ ४॥

Ha 40

(1) 1. West, Sp, TDA: पइति 2. West & TDA: ख़-पइती (3) 1. Geld: अवाउनो 2. West, Sp, TDA: ईज़ाइ West & TDA: यवे 3. Sp.: बॅज़्बइती 4. Sp: हख्ँमइने 5. West, Sp, TDA: अहाइब्याचा अह्माइ 7. West, Sp, TDA: रफ्नव्हों (4) 1. West, Sp, TDA: ऑर्ष्या. य....८

हा ४१

ज़ोत्:-

स्तुतो गरो वर्ष्वँ ए अहुराइ मज़्दाइ अषाइचा वहिक्ताइ दद्महीचा' चीष्महीचा' आचा आवअदयमही ॥ १॥

वोहू क्ष्रथम् तोइ मज़्दा अहुरा अपअमा वीस्पाइ यवे। हुक्ष्रथस्तू न ना वा नाइरी वा क्षअता उवोयो अक्ह्बो हाताँम् हुदास्तमा ॥ २॥

हुमाईम् थ्वा ईज़ीम्' यज़तॅम् अषद्भहाचिम् ददॅमइदे । अथा तू नै गयस्चा अस्तॅ रतोस्चा ज़्याो उवोयो अङ्काहो हाताँम् हुदास्तॅमा ॥ ३॥ (ड वार्)

हनअमाचा ज़अमाचा मज़्दा अहुरा थ्वसी रक्रॅनही दरंगायू अअवाचा थ्वा अमवरतस्चा बुयमा। रपोइञ्चा तू न दरंगम्चा उञ्जाचा हाताँम् हुदास्तमा।। ४।।

थ्वोइ स्तओतरस्चा माँथनस्चा अहुरा' मज़्दा अओगॅमदेअचा उस्म-हीचा वीसामदेअचा। हात्र मीज़्दॅम् मवअथॅम् फ़ददाथा देअनाब्यो मज़्दा अहुरा॥५॥ (इ गर्)

अह्या ह्वो नै दाइदी अह्याइचा अहुये मनख्याइचा तत् अह्या या तत् उपा-जम्यामा तवचा सरम् अवख्याचा वीस्पाइ यवे ।। ६ ।।

येव्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ।।

ज़ोत् उ रास्पी:-

हुमतनाँम् हूष्तनाँम् ह्रर्श्तनाँम् यदचा अन्यदचा वॅरॅज्यम्ननाँम्चा वावॅरॅ-ज्ञननाँम्चा मही अइवी-जरॅतारो नअनअस्तारो यथना वोहुनाँम् मही ॥ (इ बार्)

यथा अहू वइयों अथा रतुश् अषात्चीत् हचा।

Hā 41

(1) 1. Geld, West, Sp: ददॅमहिचा चीष्महिचा (3) 1. West, Sp, TDA: ईज़ॅम् (4) 1. West Sp, TDA: रफ़्नही 2. Geld: दरॅगायाउ (5) 1. West, Sp, TDA: अहुर 2. Geld, Sp, West, TDA: उस्महिचा 3. West & TDA: य्यत् (6) 1. TDA: मनख्याचा 2. West & TDA: यवे; Sp: यओवे.

विक्हें उर देखा मनक्हों रम्ओयननाँ में अक्हें उर मज़्दाइ।

श्रू अम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यों ददत् वास्तारम्।। (चिहार् वार्)

अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती।

उरता अस्ती उरता अझाइ।

हात् अषाइ वहिश्ताइ अपम्।। ७॥ (सं वार्)

यस्त्रम् स्रम् हप्तक्हाइतीम् अपवन्म अपहे रत्म् यज़मइदे॥

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पइती वक्हो।

मज़्द्रों अहुरों वञेथा अपात् हचा।

योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़मइदे॥ ८॥

हा ४२

यज़मइदे वें अमेषा स्पॅरता यस्नहे हप्तब्हातोइश् हरदाता। अपाँम्चा न ख़ो यज़मइदे अपाँम्चा पॅरंतुश् यज़मइदे। पथाँम्चा वीचरनाो यज़मइदे पथाँम्चा हरजमनाो यज़मइदे॥ १॥

गइरीक्चा अफ़क्तिचनो यज़मइदे वहरीक्चा अज़ज़्दानोझ्हो यज़मइदे। अस्पॅनाचा' यॅवीनो यज़मइदे पायूक्चा' थ्वोरॅक्तारा' यज़मइदे। मज़्दाँम्चा ज़रथु-क्वॅमचा यज़मइदे॥ २॥

ज़ाँम्चा अस्मनम्चा यज़मइदे। वातम्चा दर्षीम् मज़्ददातम् यज़मइदे। तअरम्चा हरहथ्याो बॅरंज़ो यज़मइदे। बूमीम्चा वीस्पाचा वोह यज़मइदे॥ ३॥

मनो वोहू उरुनस्चा अषाउनाँम् यज्ञमइदे । वासीम्चा याँम् पर्चा-सद्वराँम् यज्ञमइदे । ख़र्रम्चा यिम् अषवनम् यज्ञमइदे यो हिश्तइते मइदिम् ज्रयङ्हो वोउरु-कषहे । ज़रयो वोउरु-कषम् यज्ञमइदे ॥ ४॥

Ha 42

(2) 1. West: अस्पिनाचा; TDA: अस्पीनाचा 2. West, Sp, TDA: पायूचा ध्वोर्वतारा (3) 1. West, Sp, TDA: दरॅपीम् 2. West, Sp, TDA: मज्दघातम् 2. West, Sp, TDA: वरॅपीम् 2. West & TDA: हिश्तहत; Sp: 3. West, Sp, TDA: वरॅपी (4) 1. Sp: अपओनॉम् 2. West & TDA: ज़ियां, Sp: हिश्तहति 3. West, Sp, TDA: मइधिम् 4. Sp: ज़रयङ्हो 5. West & TDA: ज़ियां,

हओमम्चा जाइरीम् बॅरंज्ञ रॉम् यज्ञमइदे। हऒमम् फ्राप्मीम् फ्रादत्-गअथम् यज्ञमइदे। हओमम् दृरओपम् यज्ञमइदे॥ ५॥

अपाँम्चा फ्रॅरक्षओस्त्रम्' यज्ञमइदे वयाँम्चा फ्रॅरफ्रओथ्रम् यज्ञमइदे। अथउरुनाँम्चा पइती-अजाँथ्रम् यज्ञमइदे योइ येयाँ दूरात् अषो-ईषो द्ख्युनाँम्। वीस्पाँस्चा अमॅषाँ स्पॅ॰ताँ यज्ञमइदे॥

येज्हे हाताँम् आअत् येक्षे पइती वक्रहो।
मज़्दों अहुरो वजेथा अषात् हचा।
योक्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे।। ६।।

^{(6) 1.} West, Sp, TDA: फ़्स्ओस्त्रम् 2. West, Sp, TDA: फ़्स्ओध्रम् 3. West & Sp: पइति-अजॉध्रम् 4. West, Sp, TDA: ईंश्रेय् 5. Sp: वीस्पॉम्चा 6. West & TDA: सॅंश्ताॅन्.

उश्तवइति गाथा

हा ४३

ज़ोत् उ रास्पी:-

।। नॅमो व गाथाो अवओनीश् ।।

उक्ता अह्याइ यह्याइ उक्ता कह्याइचीत् । वर्स-श्रयाँस् मज़्दाो दायात् अहुरो । उत्तयूइती तॅवीषी' गत् तोइ वसमी' । अषम् दॅरद्याइ तत् मोइ दाो आर्मइते' । रायो अषीक्ष वङ्हेंउक्ष गञ्जेम् मनङ्हो ॥ १॥ (ड बार्)

ज़ोत्:-

अत्चा अह्याइ वीस्पनाँम् विहर्तम् ।

ख्वाश्रोया ना ख्वाश्रम् दइदीता ।
ध्वा चीचीध्वा' स्पॅनिश्ता मइन्यू मज्दा ।
या' दाो अषा वक्हॅंउश् मायाो' मनक्हो ।
वीस्पा अयारॅ' दरॅगो-ज्यातोइश् उर्वादक्हा ॥ २ ॥
अत् ह्वो वक्हॅंउश् वह्यो ना अइवी-जम्यात् ।
य नाो ॲरॅज़्श् सवक्हो पथो सीषोइत् ।
अह्या अक्हॅंउश् अस्त्वतो मनक्हस्चा ।
हइध्यं प्रा आ' स्तीश्' यं प्र आ-पञ्जेती' अहुरो ।
अरंद्रो ध्वावाँस् हुर्ज्ञप्तुशं स्पं तो मज्दा ॥ ३ ॥

USTAVAITI GATHA

Hā 43

The Ustavaiti Gāthā includes the 4 chapters 43-46.
(1) 1. West, Geld, TDA: तॅबीषीम् 2. Sp: वसमे 3. West & TDA: आर्मइते (2) 1. West & TDA: चीची ध्वा 2. Sp & Mills: यो 3. West & TDA: माया 4. West, Sp, TDA: अयर्रे (3) 1. Geld: आस्तीश् 2. West: आ विशेती; TDA: आ शिक्ती 3. West, Sp, Mills, TDA: हुव्हें द्वश्.

यस्न

186

अत् थ्वा मैं रहाइ तल्में म्चा स्पं रतम् मज़्दा। ह्यत् ता जस्ता या तू हफ़्वी' अवारे। याो दाो अषीश् द्रॅग्वाइते अषाउनअेचा। थ्वद्या गरॅमा आश्रो अषा-अओजब्रहो । बत् मोइ वक्हें उश् हर्ज़ जिमत् मनक्हो ॥ ४॥ स्पॅ र तम् अत् थ्वा मज्दा में र ही अहुरा। ह्यत् थ्वा अङ्हॅंउश् ज़ाँथोइ दरसम् पञाउनीम् । ह्यत् दो श्यओथना मीज़्दवाँन् याचा उल्धा। अर्कम् अकाइ वङ्गहीम् अषीम् वङ्गहओवे³। े श्वा हुनरा दामोइश उर्वे असे पर्वे ।। ५ ॥ यह्मी स्पॅरता थ्वा महन्यू उर्वे असे । मज़्दा क्षथा असी वोह मनक्हा। येद्या क्यओथनाइक् गञेथाो अपा फ्रादॅ रते । अओइब्यो रत्रा सँङ्हइती आर्मइतिश्र। थ्बह्या ख़तॅउश् यॅम् नअेचिश् दावयेइति ॥ ६ ॥ स्पॅ र तम् अतु थ्वा मन्दा में रही अहुरा। ह्यत मा वोह पडरी-जसत' मनकहा। पॅरंसतुचा मा चिश् अही कह्या अही। कथा अयारँ दक्षारा फ्रॅरसयाइ दीषा । अइवी थ्वाहू गजेथाहू तनुषिचा ॥ ७ ॥ अत होइ अओजी ज़रशुक्त्रो पओउवीम् ।

(4) 1. Sp: हुम्बी 2. West & TDA: द्रंग्वाइते (5) 1. West, Mills, TDA: मॅंज्ही 2. West & TDA: व्यंत् 3. West & TDA: व्यंहें 3. West & TDA: व्यंहें 4. West & TDA: व्यंकेसे; Sp: व्यंकेसे 5. West & TDA: अपमे (6) 1. West & TDA: व्यंकेसे; Sp: व्यंकेसे 2. West & TDA: फ़ाइँन्ते 3. West, Sp, Geld, Mills, TDA: संश्राहहती (7) 1. West, TDA, Mills: मॅंब्ही 2. West, Mills, TDA: पहरि-जसत् 3. West, Sp, TDA: अयर 4. West, Sp, TDA: फ़रस्याइ.

हइथ्यो-द्रञेषाो ह्यत इसोया द्रॅग्वाइते'। अतु अपाउने रफॅनो एपॅम् अओजोइह्वतु । ह्यत् आबुक्तीश् वससं⁴ क्षश्रह्या द्या⁵। यवतु आ थ्या मज्दा स्ताउमी उपन्याचा ॥ ८॥ स्पॅ र तम अतु ध्वा मज्दा में र ग्ही अहुरा। ह्यत मा बोहू पइरी-जसत्र मनङ्हा। अह्या फ्रॅरसम् कह्याइ वीवीदुये वधी। अत् आ थ्वसाइ आश्रे⁵ राताँम् नॅमव्हो। अपह्या मा यवत् इसाइ मन्याई ॥ ९॥ अत् तू मोइ दाइश्र अपम् ह्यत् मा जुओजुओमी। आर्मइती हचिम्नों ईत् आरंम्। पॅरसाचा नाो या तोइ अँह्या पर्कता। पर्श्तम् जी थ्वा यथना तत् अमनताम् । ह्यत्र थ्वा क्षयाँस् अअेपम् द्यात् अमन रतम् ॥ १०॥ स्पं रतम् अत् थ्वा मज्दा में र ग्ही अहुरा। ह्यत्² मा वोहू पइरी-जसत्³ मनङ्हा। ह्यत् क्ष्मा उल्धाइश् दीदइज्हे पओउवीम् । साद्रा मोइ साँस् मश्यअषृ ज्ञरज्दाइतिश् । तत् वॅरॅज़्येइद्याइ द्वात् मोइ प्रओता वहिश्तम् ॥ ११॥

(8) 1. West & TDA: द्रंग्वाइते 2. Geld: अओजोश्यह्त् : 3. West, Mills, TDA: आ बृहतीहर 4. West, Sp, TDA: वससी; Geld-Mss: वससे 5. West & TDA: बाह; Sp: दया; Mills: दयाइ 6. West, Sp, TDA: स्तओमी (9) 1. & TDA: मॅंग्ही 2. West, Sp, Mills, TDA: पहरि-जसत् 3. West, West, Mills, TDA: फ़र्सेंम् 4. West & TDA: बीबीहुये 5. West & TDA: आप्रे Mills, TDA: फ़र्सेंम् 4. West & TDA: वीबीहुये 5. West, Sp, 6. West, Sp, TDA: मनयाइ (10) 1. West & TDA: व्यत् 2. West, Sp, Mills: हिचमनो 3. West, Sp, TDA: प्रवृत्तम् 4. West, Sp, TDA: ऑमवरतॉम् Mills: हिचमनो 3. West, Sp, TDA: प्रवृत्तम् 4. West, Sp, TDA: ऑमवरतॉम् 5. West & TDA: व्यत् (11) 1. West, Mills, TDA: मंज्ही 2. West & TDA: व्यत् 3. West, Sp, Mills, TDA: प्रवृत्तम् 4. West & TDA: दीवजृहे 5. West, Sp, TDA: मध्यञेषू 6. West, Sp, TDA: वॅरिज़्डाइ.

यस्न

द्यतुचा' मोइ प्रओश अपम् जसो फ़ाक्ष्नॅने । अत् तू मोइ नोइत् असुरता पर्द्यओघ्डा । उज्रॅइद्याइ परा ह्यत् मोइ आ-जिमत् । सॅरओषो अषी माँजा रया हचिम्नो । या वी अधीश रानोइन्यो सबोइ वीदायात ॥ १२ ॥ स्पॅ र तम् अत् ध्वा मज्दा में र ग्ही अहुरा। ह्यतु मा बोह पइरी-जसतु मनक्हा। अरथा वोइज्याइ कामह्या तैम मोइ दाता। दरंगद्या याउश्र यम् वाो नअचीश्र दारंशत इते । वइयों स्तोइश या ध्वसी क्षुश्रोइ वाची ॥ १३॥ ह्यत् ना प्रयाइ वअेदॅम्नो' इस्वा दइदीत्। मइब्यो मज़्दा तवा रफ्रॅनो फ़ाक्स्नॅनॅम्। ह्यत्रं थ्वा क्षथा अषात् हचा फ्राँक्ता। उज़ॅरॅइचाइ अर्ज़ैम् सरॅदनाो सॅब्ह्ह्या । मत् ताइश वीस्पाइश् योइ तोइ माँथाों मर्र्ती ॥ १४॥ स्पॅर्तेम अतु थ्वा मज्दा मैर्ग्ही अहरा। खतुं मा वोह पइरी-जसतुं मनकहा। दश्चत उश्याइ' तष्ना महतिश वहिश्ता।

(12) 1. West & TDA: ध्यत्चा 2. West & TDA: फ़ाइनेंने 3. West, Sp, TDA: विक्रॅइबाइ; Mills: विक्रेइबाइ; Geld: वक्रॅबाइ 4. West & TDA: ध्यत् 5. West, Sp, Mills, TDA: स्रवाषो 6. West, Sp, TDA: वॅ (13) 1. West, Mills, TDA: मॅब्ही 2. West & TDA: ध्यत् 3. West, Sp, Mills, TDA: पइरि-जसत् 4. West, Sp, Mills, TDA: वोइज्बाइ 5. West & TDA: वार्वतइते; Sp & Mills: वार्वतहते (14) 1. Geld: वक्षेत्म्नो 2. West & TDA: ध्यत् 3. West, Sp, TDA: विक्रंद्रबाइ; Mills: विक्रंद्रबाइ 4. Geld: संश्वह्या 5. West, Sp, Mills, TDA: मॅब्रही 2. West & TDA: मॅस्ते (15) 1. West, Mills, TDA: मॅब्रही 2. West & TDA: ध्यत् 3. West, Sp, Mills, TDA: पइरि-जसत् 4. West, Sp, TDA: विक्या; Mills: वक्ष्या 5. West, Sp, Mills, TDA: पइरि-जसत् 4. West, Sp, TDA: विक्या; Mills: वक्ष्या 5. West, Sp, Mills, TDA: तक्ष्या 4. West, Sp, TDA: विक्या; Mills: वक्ष्या 5. West, Sp, Mills, TDA: तक्ष्या 4. West, Sp, TDA: विक्या; Mills: वक्ष्या 5. West, Sp, Mills, TDA: तक्ष्या-मइतिक्र.

नोइत् ना पोउरूक् द्रंग्वतो एयात् चिक्ष्तुषो।
अत् तोइ वीस्पॅ॰ग् अङ्रॅ॰ग् अषाउनो आदर्रे ॥ १५॥
अत् अहुरा ह्वो मइन्युम् ज़रथुक्त्रो।
वॅरं॰ते मज़्दा यस्-ते चिक्चा स्पॅनिक्तो।
अस्त्वत् अपॅम् एयात् उक्ताना अओजोङ्ह्वत् ।
एवॅ॰ग् दरसोइ क्ष्र्योइ एयात् आमइतिक्र।
अषीम् क्यओथनाइक् वोह् दइदीत् मनङ्हा ॥ १६॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

उरता अक्षाइ ...... गञेम् मनक्हो ॥ (ड गर्)
अपम् वोह् वहिश्तम् अस्ती ।
उरता अस्ती उरता अक्षाइ ।
द्यात् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ (स गर्)
उरतवइतीम् हाइतीम् यज्ञमइदे ॥
येज्हे हाताम् आअत् येखे पहती वक्हो ।
मज्दाो अहुरो वजेथा अपात् हचा ।
योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ १७॥

6. West, Sp, Mills, TDA: पओउड्श 7. West, Sp, Geld, Mills, TDA: अर्पेंप्रग् (16) 1. West & TDA: येस्ते; Sp: येस्ते 2. Geld: अओजोरग्ड्स.

हा ४४

तत् थ्वा पॅरसा ॲरंश् मोइ वओचा अहुरा। नॅमक्हो आ यथा नॅमॅ क्ष्मावतो। मज्दा प्रयाइ थ्वावाँस् सष्यात् मवइते'। अत नै अषा प्रया दज्याइ हाक्ररेना । यथा नै आ बोहू जिमतू मनव्हा ॥ १॥ तत् थ्वा पॅरसा ॲरंश्र मोइ वओचा अहुरा। कथा अङ्हेंउश् वहिश्तह्या पओउवीम् । कार्थे सहद्याइ ये ई पहतिषात । ह्यों ज़ी अषा स्पॅर तो इरिक्तॅम् वीस्पोइब्यो। हारो मइन्यू अहुम्-विश् उर्वथो मज़्दा ॥ २ ॥ तत् थ्वा पॅरंसा ॲरंश् मोइ वजीचा अहरा। कस्ना जाँथा' पता अषद्या पओउरुयो'। कस्ना एवँ रग् स्तरम् चा दात् अद्वानम् । के या माो उक्ष्येइती नॅरॅफ़्सइती ध्वत । ताचीत् मज़्दा वसंमी अन्याचा वीदुये ।। ३ ॥ तत् थ्वा पॅरसा ॲरंश्र मोइ वओचा अहुरा। कस्ना दॅरता जाँमचा अदें' नबोस्चा'। अवपस्तोइश् कॅ अपो उर्वराोस्चा। के वाताई द्वाँन्मइब्यस्चा यञ्जोगॅत आस् । कस्ना वब्हें उग्र मन्दा दाँमिश्र मनव्हो ॥ ४ ॥

Ha 44

(1) 1. West & TDA: मनइते (2) 1. Mills: काथे 2. West, Sp, TDA: ऑर्ट्लॉम् 3. West & TDA: अहूनिश्, Mills: अहूनीश् (3) 1. Mills: जॉंग्झा 2. Geld: पोउक्यो; Sp: पओउक्ये 3. West & TDA: नीडुये (4) 1. West & TDA: अद्नांक्सा 2. West, Sp, Mills, TDA: नाताइश्.

तत् थ्वा पॅरेसा ॲरंश् मोइ वओचा अहुरा। कॅ ह्वापाो रओचाोस्चा दात् तॅमाोस्चा। कें ह्वापारे ख्वप्रनेमचा दात जुओमाचा। कॅ या उषाो अरॅम्-पिथ्वा क्षपाचा। याो' मनओथ्रीश्र चज़्दोइह्ह ५ तम् अरंथहा ॥ ५ ॥ तत् थ्वा पॅरसा ॲरंश मोइ वओचा अहुरा। या फ्रबक्ष्या येजी ता अथा हइथ्या। अषम् इयओथनाइश् दॅबाँज़इती आर्मइतिश्। तइब्यो' क्षुश्रम् वोहू चिनस् मनङ्हा। कअेइब्यो अज़ीम् रान्यो-स्कॅरतीम् गाँम् तषो ॥ ६ ॥ तत् थ्वा पॅरसा ॲरंश् मोइ वओचा अहुरा। के वॅरंक्घाँम् तास्त् क्षथा मृत् आर्मइतीम् । कें उज़मेंम्' चोरंत्र व्यानया पुश्रम् पिथे । अर्जुम् ताइश् थ्वा फ़क्ष्नी अवामी मज़्दा। स्पॅ रता मइन्यू वीस्पनाम् दातारम् ॥ ७॥ तत् थ्वा पॅरसा ॲरश् मोइ वओचा अहुरा। मॅ दइद्याइ' या तोइ मज़्दा आदिक्तिक्र्ै। याचा बोहू उल्घा फ़षी मनक्हा। याचा अषा अङ्हॅउश् अरॅम् वअेद्याइ। का में उर्वा वोहू उर्वापत् आगमत् ता ॥ ८॥ तत् थ्वा पॅरसा ॲरंश् मोइ वओचा अहुरा। कथा मोइ याँम् यओश् दअनाँम् यओज्दाने ।

(5) 1. West; Sp, Mills, TDA: या 2. West, Sp, TDA: मनोधीश; 3. Geld: चज़्दोश्गह्वश्तम् (6) 1. Mills: तओइन्यो 2. Mills: रन्यो-स्कॅरॅइतीम् (7) 1. West, Sp, TDA: उज़ॅमंम् 2. Sp: चोइरॅत् 3. West & TDA: पिंग्रं 4. West & TDA: फ़र्स्ने; Sp & Mills: फ़र्स्ने (8) 1. West & Sp: मॅश्दाइद्याइ; 4. West & TDA: फ़र्स्ने; Sp & Mills: फ़र्स्ने (8) 1. West & Sp: मॅश्दाइद्याइ; 4. West & TDA: मॅश्दाइद्याइ 2. Geld-S1: आदिश्ता 3. Mills: उर्वाक्षत् (9) 1. Geld & Sp: यओश् दाने; Mills: (यओश्) दाने.

याँम् हुदानाउश् पइतिशें सख्यात्रं क्षथद्या । ॲरंष्वा क्षुश्रा ध्वावाँस् असीक्तीश् मज़्दा। ततु थ्वा पॅरॅसा ॲरंश मोइ वओचा अहुरा। ताँम् दअनाँम् या हाताँम् वहिश्ता। या मोइ गजेथा। अषा फ़ादोइतु हर्चम्ना'। आर्मतोइश् उल्धाइश् क्यओथना ॲरंश् दइद्यत् । मख्याो चिस्तोइश थ्वा ईश्तीश उसैन मज्दा ॥ १० ॥ तत थ्वा पॅरंसा ॲरंश मोइ वओचा अहरा। कथा तैरग् आ वीजम्यात्' आमेइतिश् । यओइब्यो मज़्दा ध्नोइ वश्येते दओना। अर्ज़म् वोइ आइश् पओउरुयो फ्रवोइवीदे । वीस्पॅरण् अन्यॅरण् मइन्यॅउश् स्पस्या द्वअेषङ्हा ॥ ११॥ तत् थ्या पॅरसा ॲरंश मोइ वओचा अहरा। के अपना याइश पॅरसाइ' द्रॅग्नाो ना । कतारम् आ अङ्रो वा ह्वो वा अङ्रो । यें मा द्रॅग्वाो थ्वा सवा पइती-ॲरते । च्यक्हत् हो नोइत् अयम् अक्रो मन्येते ॥ १२ ॥ तत् थ्वा पॅरसा ॲरंश मोइ वओचा अहुरा।

2. West, Sp, Mills, TDA: हुदानओइर 3. West, Sp, Mills, TDA: पइतिइर-संख्यात् 4. West, Sp, Geld, Mills, TDA: वोहुचा (10) 1. Geld-L3: हुचिम्ना 2. West, Sp, TDA: ईरितइर (11) 1. West, Mills, TDA: व जम्यात्; Sp: वो जम्यात् 2. West & TDA: वपते; Sp: वध्येते 3. West, Sp, TDA: अज़म् 4. Geld: पोउस्यो; Sp: पओउस्ये 5. West, SP, TDA: फ़बोइबीदे 6. West, Sp, Geld, TDA: मन्यंउइर (12) 1. West, Sp, Mills, TDA: पॅसा 2. Geld & Mills: अश्मो 3. West & TDA: ऑरते 4. West, Sp, TDA: च्यश्गृहत् 5. Geld & Mills: अश्मो 6. Sp & Mills: मइन्येते; West & TDA: मइन्येते.

कथा द्रुजम् नीश् अह्मत् ' आ नीश् ' नाषामा'। तॅ १ ग अवा योइ असुक्तोइक् पॅरॅनोब्ह्हो। नोइत अपह्या आदीव्येइ रती हर्चेम्ना । नोइत् फ़सया वङ्हॅउश् चार्न्र मनङ्हो ॥ १३॥ तत् थ्वा पॅरसा ॲरश् मोइ वओचा अहुरा। कथा अषाइ' द्रुजम्' द्याम् जस्तयो। नी हीम मॅरॉज़्याइ थ्वह्या माँथाइश सँक्हह्या । र्जमवइतीम सिनाम दावोइ द्रंग्वस । आ ईश् द्वफ़्र्वेरग् मज्दा अनावे आँस्ताँस्चा ॥ १४ ॥ ततु थ्वा पॅरसा ॲरश् मोइ वओचा अहुरा। येज़ी अह्या अवा पोइ मत् श्लयेही। ह्यत् हॅम् स्पादा अन्ओचङ्हा जमअेते। अवाइश् उर्वाताइश् या तू मज़्दा दीदॅरॅज़ों । कुथा अयाो कझाइ वननाँम् ददाो ॥ १५॥ तत् थ्वा पॅरसा ॲरंश् मोइ वओचा अहुरा। क वॅरॅथ्रॅम्-जा थ्वा पोइ सँङ्हा' योइ हॅ॰ती। चिथा मोइ दाँम् अहूम्-विश्रं रत्म् चीज़दी। अतु होइ वोहु संरओषो जरतु मनव्हा। मज्दा अह्याइ यह्याइ वषी कह्याइचीत् ॥ १६॥ तत् थ्वा पॅरसा ॲरश् मोइ वओचा अहुरा। कथा मज़्दा ज़रॅम् चरानी हचा क्ष्मत्।

(13) 1. Mills: अझात् 2. West, Mills, TDA: नीश्-नाषामा 3. Geld-Mss: हचिम्ना 4. West, Sp, Mills, TDA: फ़्रस्या (14) 1. West, Sp, TDA: अषा 2. West, Sp, Mills, TDA: हुजम् 3. West, Sp, Geld, Mills, TDA: संश्वह्ह्या 4. West, Mills, TDA: अनाशे (15) 1. West, Sp, Mills, TDA: वीद्र्यं (16) 1. West, Sp, Geld, Mills, TDA: संश्वह्या (16) 1. West, Sp, Geld, Mills, TDA: संश्वहा 2. West & TDA: अहबिश, Sp: अहम् बीश, Mills: अहबीश 3. West, Sp, Mills, TDA: स्थाषो.

आस्कॅतीम् ' क्ष्माकाँम् हातुचा' मोइ एपात् वाक्ष् अअेषो'। सरोइ बुज़्द्याइं हउर्वाता अमॅरताता। अवा माँथा य राथमो अवात हचा ॥ १७ ॥ ततु थ्वा पॅरसा ॲरंश् मोइ वओचा अहुरा । कथा अषा तत् मीज़्द्रम् हनानी । दसा अस्पाो अर्ष्नवइतीश् उश्त्रम्चा। ह्यत् मोइ मज़्दा अपिवइती हउर्वाता। अमॅरॅताता यथा ही तअेइब्यो दाोव्हहा ।। १८।। तत् थ्वा पॅरंसा ॲरंश्र मोइ वओचा अहुरा। यस्तत् मीज़्दम् हन् दते नोइत् दाइती। य ईत् अह्याइ ॲरंज़ुक्धा ना दाइते । का तैम् अह्या मइनिश् अङ्हत् प्रजाउरुये । वीद्वाो अवाँम् या ईम्⁵ अङ्हत् अपॅमा ।। १९ ।। चिथॅना मज़्दा हुक्षुथा दक्षेवा आोव्हहरूँ। अतू ईतू पॅरसा योइ पिश्येइ सती' अओइब्यो काँम् । याइश् गाँम् करपा उसिक्षूचा अञेषमाई दाता। याचा कवा ऑन्मॅने उरूदोयता । नोइत् हीम् मीज़ॅन् अषा वास्त्रम् फ्रादङ्हे ।। २०।।

ज़ोत् उ रास्पी:-

उक्ता असाइ यसाइ उक्ता कसाइचीत्।

(17) 1. West, Sp, TDA: आस्कितीम्; Mills: आस्कॅर्इतीम् 2. West & TDA: व्यत्चा 3. West, Mills, TDA: वाक्ष्-अअषो; Sp: वाक्षअषो (18) 1. West & TDA: व्यत् 2. West, Sp, TDA: अपवइती (19) 1. West & TDA: ह्नॅश्ते 2. West, Sp, Mills, TDA: ऑर्ज़्जुल्धाइ 3. West & TDA: दाइते 4. Geld: पोउस्थे 5. Sp: ईत् (20) 1. West, Sp, TDA: पॅथ्येइश्ती; Mills: पॅर्येइश्ती 2. West, Sp, TDA: अअषमाइ 3. West & TDA: ऑन्मइने; Sp & Mills: ऑन्मइने 4. West, Sp, TDA: उरूद्यता 5. West, Sp, TDA: मिज़न्द 6. Geld & Mills: फ्राव्इश्हे; Sp: फ्राव्यहे; West & TDA: फ्राव्हहे.

वर्स-श्रयाँस् मज्दाो दायात् अहुरो।
उत्तयृइती तॅवीषी गत् तोइ वसमी।
अषम् दॅरद्याइ तत् मोइ दाो आर्मइते।
रायो अषीश् वङ्हॅउश् गअम् मनङ्हो॥ (ड वार्)
अपम् वोह् वहिश्तम् अस्ती।
उश्ता अस्ती उश्ता अह्याइ।
ह्यत् अषाइ वहिश्ताइ अषम्॥ (सं वार्)
तत् थ्या-पॅरसाँम् हाइतीम् यज्ञमइदे॥
येश्हे हाताँम् आअत् येश्ने पइती वङ्हो।
मज्दाो अहुरो वश्रेथा अषात् हचा।
योङ्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे॥ २१॥

हा ४५

अत् फ़बक्ष्या न गूषोद्म न स्रओता।
यभेचा असात् ' यंभेचा द्रात् इषथा।
न ईम् वीस्पा चिश्रॅ जी मज्दोक्होद्म्।
नोइत् दइवितीम् दुश-सस्तिश् अहूम् मॅराँश्यात् ।
अका वरना द्रंग्वाो हिज्वाो आवॅरतो ॥ १॥
अत् फ़बक्ष्या अक्हॅउश् महन्यू पओउरुये ।
ययाो स्पन्याो ऊहती मनत् यम् अक्रॅम् ।
नोइत् ना मनाो नोइत् सॅक्हा नोइत् ख़तवो।

Hā 45

(1) 1. West, Sp, TDA: असनात् 2. West, Sp, TDA: मॅरॉब्यात् 3. West, Sp, TDA: हिज़्वा आ-वरंती; Mills: हिज़्वा आ वॅरंती (2) 1. Geld: पीउइये 2. West, Sp, Mills, TDA: उइती 3. Geld & Mills: अश्यम् 4. West, Sp, Geld, Mills, TDA; संश्गृहा.

नअदा वरना नोइत उल्धा नअदा इयओथना । नोइत दअनाो नोइत उर्वांनो हचइ दते ॥ २ ॥ अतु फ़बक्ष्या अब्हॅंउश् अह्या पोउवीम्'। या मोइ वीद्वाो मज़्दाो वओचतु अहुरो। योइ ईम् व नोइत इथा माँ अम् वर्षे पती। यथा ईम् मैनाइचा वओचचा। अओइब्यो अब्हेँउश् अवोइ अब्हत् अपॅमॅम् ॥ ३॥ अत् फ़वक्ष्या अङ्हॅंउश् अह्या वहिश्तॅम्। अषात हचा मज़्दाों वजेदा ये ईम दात । पतर्रम् वङ्हॅउश् वॅरंज्य रती मनक्हो। अत् होइ दुगॅदा हुक्यओथना आर्मइतिश् । नोइत् दिवज़इद्याइ वीस्पा-हिषस् अहुरो ॥ ४ ॥ अत् फ़बक्ष्या ह्यत् मोइ म्रओत् स्पॅ रतोतॅमो। वर्चे सृइद्याइ ह्यत् मरंतअेइन्यो वहिक्तम् । योइ मोइ असाइ संरओषॅम् दाँन चयस्चा। उपा-जिमन् हउर्वाता अमरताता। वक्हें उग्र महन्यें उग्र रेपओथनाइश् मज़्दाो अहुरो ॥ ५॥ अत् फ़बक्ष्या वीस्पनाम् मज़िश्तम्। स्तवस् अषा य हुद्गो योइ हॅ रती। स्पॅ रता मइन्यू स्रओत् मज़्दाो अहुरो। येह्या वह्ये' वोहू फ़षी मनङ्हा। अह्या ख़तू फ़ो मा सास्तू वहिक्ता ॥ ६ ॥

5. Mills: इयओध्ना 6. West & TDA: दसेना 7. Sp: उर्वानो 8. West & TDA: ह्वइश्ती (3) 1. West, Sp, Mills, TDA: पसोडवीम् 2. West, Sp, Mills, TDA: याँम् 3. Sp: मॅनाचा (4) 1. Geld: मज़्दा 2. West, Sp, Mills, TDA: प्तरम्; Geld-Jp1: पितरम् 3. Geld & Mills: वर्रज़यश्तो 4. Mills: हुश्यओध्ना (5) 1. West & TDA: य्यत् 2. Geld-Mss: स्रओषम् 3. West, Geld, TDA: मन्येंडश् (6) 1. West & TDA: वहा.

य....९

यहा सवा इषाो रती रादक्हो। योइ ज़ी ज्वा ओङ्हरॅचा ब्वर तिचा'। अमॅरताइती अषाउनो उर्वा अअेषो। उतयूता या नराँश् साद्रा द्रग्वतो। ताचा क्षुश्रा मज्दाो दाँमिश् अहुरो ॥ ७ ॥ तम् न स्तओताइश् नमङ्हो आ वीवरॅषो'। नू ज़ीत चष्मइनी व्यादरॅसॅम्। वर्ङ्हॅउरा मइन्यॅउरा व्यओथनह्या उष्ध्रज्याचा। वीदुश् अवा यम् मज़्दाँम् अहुरम्। अत् होइ वहाँ रग् दॅमाने गरो निदामा ॥ ८॥ तम् न वोह मत् मनङ्हा चिक्ष्तुषो । यं नं उसन् चोरंतु स्पन्चा अस्पन्चा। मज़्द्रो क्षथा वॅरॅज़ॅन्यो। चात् अहुरो। पस्त्र् वीर्रं भ् अझाकँ भ् फ़द्थाइ आ। वङ्हॅउरु अषा हओज़ॉथ्बात् आ मनङ्हो ॥ ९ ॥ तम् न यस्नाइश् आर्मतोइश् मिमघ्जो। यें ऑन्मॅनी' मज़्दाो स्नावी अहुरो। ह्यत् होइ अषा वोहृचा चोइक्त् मनङ्हा। क्षथोइ होइ हउर्वाता अमॅरताता। अह्याइ स्तोइ दाँन् तैवीषी उत्तयूइती ॥ १०॥ यस्ता दुअव ५ ग् अपरो मञ्यास्चा ।

(7) 1. West, Sp, Mills, TDA: ब्वइश्तिचा 2. West, Sp, Mills, TDA: अवओनो (8) 1. West & TDA: व वर्षो 2. West, Sp, Geld, TDA: मन्यंउरा 3. West & TDA: दमाने (9) 1. West, Sp, TDA: वर्षा नो (10) 1. West, Sp, Mills, TDA: ऑन्मइनी 2. West & TDA: य्यत् 3. West, Sp, Geld, Mills, Sp, Mills, TDA: वोहुचा 4. West, Sp, Geld, Mills, TDA: वेहिचा 4. West, Sp, Geld, Mills, TDA: मध्याँस्वा.

तरॅ-मॉस्ता' योइ ईम् तरॅ-मन्य रता । अन्य र ज्ञात य होइ अरॅम्' मन्याता । सओक्यरतो दूरग् पतोइक् स्परता दक्षेना । उर्वथो ब्राता सा' वा मज़्दा अहुरा ।। ११ ।।

ज़ोत् उ रास्पी:-

उरता अह्नाइ यह्नाइ उरता कह्नाइचीत् ।
वर्स-क्षयाँस् मज़्दाो दायात् अहुरो ।
उतयूइती तॅबीषी गत् तोइ वर्समी ।
अपम् दॅरद्याइ तत् मोइ दाो आर्मइते ।
रायो अषीरा वर्झ्हँउरा गअस् मनङ्हो ॥ (इ गर्)
अपम् वोह् वहिरुत्म अस्ती ।
उरता अस्ती उरता अह्नाइ ।
ह्मत् अषाइ वहिरुताइ अषम् ॥ (स गर्)
अत्-फ्रबङ्ग्याँम् हाइतीम् यज्ञमइदे ॥
येज्हे हाताँम् आअत् येक्षे पहती वर्झ्हो ।
मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा ।
योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ १२ ॥

2. West, Sp, TDA: तर्रम् माँस्ता 3. West, Sp, TDA: तर्रम् मइन्यश्ता 4. West & TDA: अर्रम् 5. West & TDA: मइन्याता; Sp: मइन्यश्ता 6. West, Sp, TDA: सओब्यश्तो 7. Geld: बराता पता.

हा ४६ ज़ोत्:-

काँम् नमोइ जाँम् कुथा नमोइ अयेनी। पइरी ज़्वअतुउश् अइर्यमनस्चा ददइती। नोइत् मा क्ष्नाउश् या वॅरॅज़ैना हैचा। नअदा दक्यँउश योइ सास्तारो द्रॅग्वरतो । कथा थ्वा मज्दा ध्रनओपाइ अहरा ॥ १ ॥ वअदा ततु या अह्यी मज्दा अनअेवो। मा कम्नफ्रना द्यतुचा कम्नाना अह्यी। गॅरेंज़ोइ तोइ आ ईतु अवञेना' अहुरा । रफ्रॅंग्रम् चग्वाो हातू प्रयो प्रयाइ दइदीत्। आख्सो वब्हें उरा अवा ईक्तीम् मनब्हो ॥ २ ॥ कदा मज्दा योइ उश्वानो अस्ताम्। अक्टूहें उरा दर्शाइ फ़ो अपद्या फ़ार्र् ते। वॅरॅज़्दाइश् सॅब्हाइश् सओश्य रताँम् ख़तवो । कअइब्यो ऊथाइ वोहू जिमत् मनव्हा। मइब्यो थ्वा साँस्नाइ° वॅरॅने अहुरा ॥ ३ ॥ अत् तैरग् द्रंग्वाो यैरग् अवद्या वर्ह्ररग् पात्। गाो फ़ोरॅतोइश् षोइथ्रह्या वा दर्ज्यँउश् वा । दुज़ुज़ोबोो हाँस् एवाइश् इयओथनाइश् अहॅम्रस्तो । यस्तम् क्षथात् मज्दा मोइथत् ज्यातैउश् वा । ह्वो तॅ रग् फ़ो-गो पथ्मॅ रग् हुचिस्तोइश् चरात्रं ॥ ४॥

Hā 46

(1) 1. Geld: काम् 2. West, Sp, Mills, TDA: नॅमो 3. Sp: ब्रॅग्वतो (2) 1. West, Sp, Mills, TDA: आवभेना 2. West & TDA: य्यत् (3) 1. West, Sp, Geld, Mills, TDA: सॅंश्ग्हाइश् 2. Sp: संभोध्यश्ताम् 3. Sp: साँखा 4. West & TDA: वॅरॅने (4) 1. Mills: इयओध्नाइश् 2. West & TDA: अहम्- उस्तो; Sp: अहम् उस्तो; Mills: अहम्रतो 3. West, Sp, TDA: चरत्.

य वा श्रयाँस अदाँस द्रीता अयर तम्। उर्वातोइश् वा हुर्ज्ञे तुश् मिश्रोइब्यो वा। रष्ना ज्वाँस्' ये अषवा द्रॅग्वर्तम् । वीचिरो हाँस् तत् क्रो ख़्वअतवे य्रुयात्। उज़्रहथ्योइ ईम् मज़्दा ख़ून्यात् अहुरा ॥ ५ ॥ अत् यस्तम् नोइत् ना इसस्रो' आयात् । द्रुजो ह्वो दामाँम् हइध्या गात्। ह्यो ज़ी द्रॅंग्वाो ये द्रॅंग्वाइते वहिश्तो। ह्यो अपवा यहाइ अपवा प्रयो। बत्र देअना पओउरुया दा अहुरा ॥ ६ ॥ कैंम् ना मज़्दा मवइते' पायूम् ददात्'। खत्र मा द्रंग्वाो दीदरॅषता अअनक्हे 1 अन्यम् थ्वसात् आश्रस्चा मनङ्हस्चा। ययाो श्यञोथनाइश् अषम् श्रञाश्ता अहुरा। ताँम् मोइ दाँस्त्वाँम् द्ञेनयाइ फ्रावओचा ॥ ७॥ य वा मोइ याो गओथाो दज्दे' अअनक्हें'। नोइत् अह्या मा आधिश् श्यओथनाइश् फ्रोस्यात् । पइत्यओगॅत् ता अझाइ जसोइत् द्वअेषझ्हा । तन्वम् आ या ईम् हुज्यातोइशः पायात् । नोइत् दुज़्ज्यातोइश् काचीत् मज़्दा द्वअपङ्हा ॥ ८ ॥ कें ह्वो ये मा अरॅद्रो चोइथत् पओउरुयो'।

(5) 1. West, Sp, Mills, TDA: जवाँस् 2. West & TDA: ख़्बनेतवें (6) 1. West, Sp, Mills, TDA: इसमनो 2. West, Mill, Geld, TDA: दामाँन् 3. West, Mills, TDA: हंभेथह्या; Sp: हंभेथ्यह्या 4. West & TDA: द्रामाँन् 5. West & TDA: व्यत् (7) 1. West & TDA: मवइते 2. Geld-Mss: दद्यो 3. West & TDA: व्यत् 4. West & TDA: अभेनक्हें; Geld-J3.S1: अभेनक्हें 5. Mills: रयओध्नाइश् (8) 1. West, Sp, Mills, TDA: दज़्दी 2. West & TDA: अभेनक्हें Geld-J3.S1: अभेनक्हें 3. Mills: रयओध्नाइश् (9) 1. Geld: पोडक्यो.

यथा थ्वा ज्वीक्तीम् उज्मोही । रयओथनोइ³ स्पॅ "तम् अहुरॅम् अषवनॅम् । या तोइ अवा या अवाइ' गैंउश् तवा म्रओतू । इष्रती मा ता तोइ बोहू मनङ्हा ॥ ९ ॥ य वा मोइ ना गना वा मज़्दा अहुरा। दायात् अङ्हॅउश् या तू वोइस्ता वहिश्ता। अषीम् अपाइ वोहू क्ष्र्यम् मनङ्हा । याँस्चा हक्षाइ क्ष्मावताँम् वसाइ आ। फ़ो ताइश् वीस्पाइश् चिन्वतो फ़फ़ा पॅरंत्स ॥ १० ॥ क्षुश्राइश् यूजैन करपनो कावयस्चा। अकाइश इयओथनाइश' अहम मॅरॅ॰ गॅइद्याइ' मषीम् । यँ भग एवं उर्वा एवअचा ख़ओदत् देशेना। द्यतु⁴ अइवी-गॅमॅन् यथा चिन्वतो पॅरॅतुश् । यवोइ वीस्पाइ द्रुजो दॅमानाइ अस्तयो ॥ ११ ॥ ह्यतु ' उस् अषा नप्त्यअषु नप्नषुचा। तूरह्या उज़्जैन् प्रयानह्या अओज्यअेषु । आर्मतोइश् गञेथाो फ्रादो थ्वथ्लङ्हा। अत् ईश् वोहू हॅम् अइबी-मोइस्त् मनङ्हा। अओइब्यो रफ्रॅथ्राइ मज़्द्राो सस्ते अहुरो ॥ १२ ॥ य स्पितामम् जरशुक्त्रम् रादङ्हा । मरॅतअेषु क्ष्नाउश् ह्वो ना फॅरसृइद्याइ' ॲरॅघ्वो'। अत् होइ मज़्दाो अहूम् ददात् अहुरो।

2. West & TDA: उज़ॅमोह; Sp: उज़ॅमोही 3. Mills: रयओध्नोइ 4. West, Sp, Mills, TDA: अवा (11) 1. Sp & Mills: र्यओध्नाइश् 2. West & TDA: मॅर्रगॅबाइ; Sp: मॅर्रगइबाइ 3. West, Sp, Mills, TDA: क्रओक्ट्र्स 4. West & TDA: य्यत् (12) 1. West & TDA: य्यत् 2. West & TDA: सस्ते (13) 1 West, Sp, Mills, TDA: फ़लूइबाइ ऑरंब्नो.

अझाइ गञेथाो वोहू फ़ादत् मनङ्हा। तम् व अषा मॅसइदी हुशहखाइम् ॥ १३ ॥ जरथ्रत्रा कस्-ते अषवा उर्वथो। मज़ोइ मगाइ के वा फ्रेरसूइद्याइ वस्ती । अतु ह्वो कवा वीक्तास्पो याही। यूँ रस्तू मज़्दा हदॅमोई मिनश् अहुरा। तॅं रग् ज़्या वङ्हॅउश् उख्याइश् मनङ्हो ॥ १४ ॥ हुअचत्-अस्पा वक्ष्या व स्पितमाोङ्हो। ह्यत् 'दार्घे रग् वीचयथा अदाथाँ स्चा। ताइश् युश् श्यओथनाइश् अपॅम् क्ष्मइब्या ददुये । याइश् दाताइश् पओउरुयाइश् अहुरह्या ॥ १५ ॥ फॅरपओक्त्रा' अथा तू अरॅद्राइक्ट इदी। ह्योग्वा ताइश यूँ भग उस्वही उक्ता स्तोइ। यथा अषा हचइते आर्मइतिश् । यथा वस्हॅउश् मनसहो ईश्ता क्षथ्रम् । यथा मज़्दाो वरॅदॅमॉम् पञेइती अहुरो ॥ १६ ॥ यथा' वें अफ़्ष्मानी सेंब्हानी'। नोइत् अनक्रमाम् दॅ-जामास्या ह्वोग्वा। हदा वें-स्ता वहाँ रग् संरओषा रादक्हो। र्यं वीचिनओत् दाथम्चा अदाथम्चा । दक्रा मस्तू अया मज़्द्रो अहुरो ॥ १७ ॥

2. Sp: मँहाइदे (14) 1. West & TDA: कस्ते 2. West & TDA: फ़लूइबाइ 3. West, Sp, TDA: वस्ती 4. West, Sp, Mills, TDA: हुद्मीइ (15) 1. West & TDA: य्या 2. Sp: दथॅश्ग् वीचयथा अथा 3. Mills: रथओध्नाइरा 4. West & TDA: ददुये (16) 1. West, Sp, Mills, TDA: फ़ल्ओरता 2. West & TDA: हचहते 3. West, Sp, Mills, TDA: क्षश्रा 4. West & TDA: वकेहते; Mills: प्रअहिते; Sp: प्रअहिते (17) 1. Geld-Mss: यथा 2. Geld: संश्राहानी 3. Geld: वस्ता; West, Mills, TDA: वीस्ता 4. West, Sp, Mills, TDA: स्रओषा 5. Sp: वीचिनोह्य 6. West, Sp, Geld, Mills, TDA: दश्रा.

य मइन्या यओश् अह्याइ अस्चीत् विहश्ता।
मख्याो इश्तोइश् वोह् चोइपॅम् मनव्ह्हा।
ऑस्तॅ १ ग अह्याइ य नाो ऑस्ताइ' दइदीता।
मज़्दा अपा क्ष्माकॅम् वारॅम् क्ष्नओपॅम्नो।
तत् मोइ ख़तॅं उश् मनव्हहस्चा वीचिथॅम्'॥१८॥
य मोइ अपात् हइथीम् हचा वरॅपइती।
ज्ञरथुश्त्राइ ह्यत् वस्ता फ्रॅरपोतॅम्म्'।
अह्याइ मीज़्दॅम् हन्दे पराहूम्।
मन-विस्ताइश् मत् वीस्पाइश् गावा अजी।
ताचीत् मोइ साँस् त्वम् मज़्दा वअदिश्तो॥१९॥

ज़ोत् उ रास्पीः-

उरता असाइ यसाइ उरता कसाइचीत्। वस-श्वयाँस् मज़्दोो दायात् अहुरो। उत्तयूइती तॅवीषी गत् तोइ वसमी। अषम् दॅरद्याइ तत् मोइ दो। आमेइते। रायो अषीश् वक्हॅउश् गअम् मनक्हो॥ (ड वार्) अषम् वोह् वहिश्तम् अस्ती। उरता अस्ती उरता असाइ। सत् अषाइ वहिश्ताइ अषम्॥ (स वार्)

कम्नमञेज़ाँम् हाइतीम् यज़मइदे । उक्तवहतीम् गाथाँम् अषओनीम् अषहे रत्म् यज़मइदे । उक्तवइत्याो गाथयाो हर्दाता यज़मइदे ॥ येज्हे हाताँम् आअत् येख्ने पहती वक्हो । मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा । योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़मइदे ॥ २०॥

(18) 1. West & TDA: ऑस्ता 2. Sp: वीचिप्रॅम् (19) 1. West, Mills, TDA: फ़्बोतॅमॅम् 2. West, Sp, Mills, TDA: इनॅश्ती 3. West, Sp, TDA: °वीस्ताइश, 4. West, Mills, TDA: गवा.

स्पॅ श्तामइन्युश् गाथा

हा ४७

ज़ोत् उ रास्पी:-

॥ नॅमो वॅ गाथाो अषओनीश्र ॥

स्पं स्ता मइन्यू विहेश्ताचा मनक्हा। हचा अषात् श्यओथनाचा वचक्हाचा। अक्काइ दाँन् हउर्वाता अमॅरताता। मज़्दाो क्षथा आमेइती अहुरो॥ १॥ (इ बार्)

अद्या मइन्यें उर्रं स्पॅनिश्तद्या विहश्तम् । हिज्ञा उक्धाइश् वक्टू उश् अअआन् मनक्हो । आमितोइश् जस्तोइब्या श्यओथना वॅरंज्यत् । ओया चिस्ती ह्वो प्ता अवद्या मज्दाो ॥ २ ॥ अद्या मइन्यें उर्रं त्वम् अही ता स्पॅ तो । य अद्याइ गाँम् रान्यो-स्कॅर्तीम् हॅम्-तवत् । अत्र होइ वास्ताइ रामा दाो आर्मइतीम् । द्यत् हॅम् वोह मज्दा हॅमं-फ्रश्ता मनक्हा ॥ ३ ॥

AHTAD EUYNIAMATNEPRE

असात महन्येंजश्' रारॅक्येइ रती' द्वॅग्वरती'।

The Spantamainyus Gatha is composed of 4 chapters 47-50.

(1) 1. Mills: रयओध्नाचा 2. West, Sp, TDA: दाँ (2) 1. West, Sp, Geld, TDA: मन्यंउर, 2. West & TDA: मॅं अं आ नू; Mills: अंअंआ नू 3. Mills: रयओध्ना 4. Sp: वॅर्ज्यात 5. Geld & Mills: पता (3) 1. West, Sp, Geld, TDA: मन्यंजर, 2. Mills: °स्कॅर्र्इतीम् 3. West, Sp, Mills, TDA: वाझा 4. West & TDA: ध्यत्र 5. West, Sp TDA: हीम् 6. West, Sp, TDA: हॅम्-फ़रता; Mills: (हॅम्) फ़रता (4) 1. West, Sp, Geld, TDA: मन्यंजर, 2. West, Sp, TDA: रार्घ्यूरती द्रंग्वती.

मज़्दा' स्पॅरतात् नोइत् इथा अषाउनो'।
कर्सेंउरचीत् ना अषाउने' काथे अङ्हत्।
इस्त्राचीत् हाँस् परओश् अको द्रंग्वाइते'॥ ४॥
ताचा स्पॅरता मइन्यू मज़्दा अहुरा।
अषाउने चोइश् या जी चीचा वहिश्ता।
हनरं ध्वसात् जओषात् द्रंग्वाो बक्षइती।
अह्या स्यओधनाइश् अकात् आश्यांस् मनझ्हो॥ ५॥
ता दाो स्पॅरता मइन्यू मज़्दा अहुरा।
आश्रा वह्नहाउ वीदाइतीम्' रानोइब्या।
आर्मतोइश दॅबाँज़ङ्हा अष्ट्याचा।
हा जी प्ओउरुश् इषॅरतो वाउराइते'॥ ६॥

कोत उ रास्पाःस्पॅ॰ता मइन्यू .... आमैइती अहुरो ॥ (ड वार्)
अपॅम् वोहू वहिश्तॅम् अस्ती ।
उश्ता अस्ती उश्ता अझाइ ।
झत् अषाइ वहिश्ताइ अपॅम् ॥ (स वार्)
स्पॅ॰ता-मइन्यूम् हाइतीम् यज्ञमइदे ॥
येज्हे हाताँम् आअत् येक्षे पइती वस्हों ।
मज़्द्रो अहुरो वजेथा अषात् ह्या ।
योक्हाँम्या ताँस्या ताोस्या यज्ञमइदे ॥ ७॥

^{3.} West, Sp, Mills, TDA: मज़्दाो 4. West, Sp, TDA: अषमोनो 5. West, Sp, TDA: अषमोने 6. West & TDA: द्वावहते (5) 1. Mills: रयसोधनाइश् (6) 1. West & TDA: वीदाइते; Mills & Sp: वीदाइते 2. Geld: पोउरुश, Sp: पोउरुश, Mills: प्रभोउरुश, 3. Sp: इवॅश्ती 4. West & TDA; वाराइते.

यस्न

हा ४८

ज़ोत्:-

येजी अदाइश् अषा द्रुजम् वै एव्हइती। **द्यत्' ऑसषुता या द**इविताना फ्रओख़्ता। अमॅरताइती दअवाइरचा मरयाइरचा । अत तोइ सवाइश वहाम वश्नुत अहुरा ॥ १ ॥ वओचा मोइ या त्वम वीद्वाो अहुरा। परा ह्यत मा या मैं रग् पॅरंथा जिमइती। कतु अषवा मज्दा वेंद्धहतु द्रंग्व रतेम् । हा जी अब्हेंडिश वद्धही विस्ता आकॅरइतिश्रं ॥ २ ॥ अत वजेदॅम्नाइ वहिश्ता सास्ननाँम् । याँम्' हुदाो सास्ती अषा अहुरो। स्पॅरतो वीद्वाो यञेचीतु गूजा सँङ्हाोङ्ही । थ्वावाँस् मज्दा वङ्हॅउश् ख़थ्वा मनङ्हो ॥ ३ ॥ य दात मनो वह्यो मज्दा अश्यस्चा'। ह्यो दअनाम् इयओधनाचा वचक्हाचा। अह्या जुओर्षे ए उदितश् वर्रे ए हच इते । ध्वसी ख़ताो अपॅमॅम् नना अङ्हतु ॥ ४ ॥ हुक्ष्या क्रूँ रताम मा न दुश-क्ष्या क्रूँ रता। वद्दुयोा विस्तोइश् व्यओधनाइश् आर्मइते ।

Ha 48

(1) 1. West & TDA: य्यत् 2. West, Sp, TDA: मध्याइरचा (2) 1. Geld: वॅश्गहत् 2. Geld: आकॅरॅतिश (3) 1. West & TDA: याँ 2. West & TDA: स्पॅन्तो 3. Geld: सॅश्गहोव्हो; Mills: सॅश्ऑहोव्हो (4) 1. West & TDA: अध्यस्चा; Sp: अषयस्चा 2. Mills: रयओध्नाचा 3. West & TDA: इच्हती (5) 1. West, Sp, Mills, TDA: दुश-अथ्रा 2. Sp: वड्डह्मो 3. Mills: र्यओध्नाइश 4. West & TDA: आर्मइते.

यओज़्दाो मश्याइ अइपी ज़ाँथॅम वहिश्ता। गवोइ वॅरॅज़्याताँम् ताँम् न एवर्थाइ प्रयुयो ॥ ५ ॥ हा जी नै हुपोइथॅमा हा नै उत्युइतीम् । दातु तॅवीषीम्' वङ्हॅउश् मनङ्हो वॅरंष्धे। अत अख्याइ अषा मज्दाो उर्वराो वश्चत् । अहुरो अङ्हॅउश् ज़ाँथोइ पओउरुयेहा ।। ६ ॥ नी अअेषमो नी द्याताँम् पइती' रॅमॅम् पइती' स्योद्म्'। योइ आ वर्झ्हॅउश् मनझ्हो दीद्रव्ज़ोदुये³। अषा व्याम येह्या हिथाउश् ना स्पॅ रतो। अत होइ दामाँम् ध्वस्नी आ-दाँम् अहुरा ॥ ७ ॥ का तोइ वर्झ्हॅउश् मज़्दा क्षथ्रह्या ईश्तिश् । का तोइ अषोइश् थ्वल्याो मइब्यो अहुरा। का ध्वोइ अषा आकाो अरॅट्रॅ रग् इत्रया । वक्हॅउरा मइन्यॅउरा रयओथननाम् जवरो ॥ ८॥ कदा वजेदा येज़ी चह्या क्षयथा। मज़्दा अषा येह्या मा आइथिश् द्वअथा। ॲरंश् मोइ ॲरंज़ूचाँम्' वस्हॅउश् वक्षुश् मनस्हो। वीद्यात् सओश्याँस् यथा होइ अषिश् अङ्हत् ॥ ९ ॥ कदा मज़दा माँनरोइश् नरो वीसं रते । कदा अर्जेन् मूथॅम् अद्या मद्द्या ।

5. West, Sp, TDA: मध्याइ (6) 1. West, Sp, Geld, Mills, TDA: तॅनीपोम् 2. West: पोडस्येद्धा (7) 1 West, Sp, TDA: पइति 2. Geld: स्योज्द्रम् 3. West: दीघुज़ी दुये; TDA: दीदर्रघृज़ी दुये; Sp: दीद्रघुज़ी दुये 4. West, Sp, Mills, TDA: हिथओश्च 5. West & TDA: दामाँच् (8) 1. West, Sp, TDA: इध्या 2. West, Sp, Geld, TDA: मन्यंडश् (9) 1. Mills: (ऑल्ड्र) क्रचाँम् 2. West, Sp, TDA: सओष्याँस् (10) 1. West & TDA: नीसंश्वे 2. Geld: मगह्मा.

या अक्रया करपनो उरुपये दि ।

याचा ख़तू दु अ अथ दि ख़ु नाँ म् ।। १० ।।

कदा मज़्दा अषा मत् आर्म इति इ ।

जिमत् क्षश्रा हु ष इति इ ।

कोइ द्रेंग्वोद वी इर् ख़ूराइ इर् रामाँ म् दा रे दे ।

के दे जा वक् हुं उर् जिमत् मनक् हो चिस्ति इ ।। ११ ।।

अत् तो इ अक् हुं न् सओ इय दो दि ख़ु नाँ म् ।

यो इ क्ष्न्म वो हू मनक् हा हचा रे दे ।

इयओ थना इ इ जो दाता हम अस्तारो अ अषे प् मह्या ।। १२ ।।

कोत उ रास्पाःस्पॅ र ता मइन्यू विहस्ताचा मनव्हा ।
हचा अषात स्यओधनाचा वचक्हाचा ।
अह्याइ दाँन् हउर्वाता अमॅरताता ।
मज़्दाो श्रुधा आर्मइती अहुरो ॥ (इ वार्)
अपंग् वोह विहस्तम् अस्ती ।
उस्ता अस्ती उस्ता अह्याइ ।
ह्यत् अषाइ विहस्ताइ अपंग् ॥ (स वार्)
यज्ञी-अदाँग् हाइतीम् यज्ञमइदे ॥
येव्हे हाताँम् आअत् येक्ने पहती वव्हहो ।
मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा ।
योव्हहाँग्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ १३ ॥

^{3.} West, Sp, Geld, Mills, TDA: अरप्रया 4. Mills: कर्पनो 5. West, Geld, Mills, TDA: उरुपयेहरती 6. West, Sp, Mills, TDA: दुश-अथ्रा (11) 1. West, Sp, Mills, TDA: हिपतिश 2. West & TDA: दोश्ते (12) 1. West, Sp, TDA: संबोध्यरतो 2. West & TDA: हचोश्ते 3. Mills: इयओधनाइश 4. Geld: संरग्हझा 5. West, Sp, TDA: इसनेखो.

हा ४९

ज़ोत्:-

अत् मा यवा वै रही पक्ते मिज़रती। य दुश्-ॲरंथ्रीश् चिध्नुषा अषा मज्दा। वङ्कही अदा गइदी मोइ आ मोइ अरपा। अह्या वोह अओषो वीदा मनव्हहा ॥ १ ॥ अत् अह्या मा वै र द्वह्या मानयेइतीं। ल्कअषो द्रॅग्वाो दइविता अषातु रारॅषो । नोइत स्पॅरताँम् दोरॅक्त अह्याइ स्तोइ आर्मइतीम्। नअदा वोह मज्दा फ़रुता मनक्हा ॥ २ ॥ अतुचा अह्याइ वरॅनाइ मज़्दा निदातॅम्। अषम् सङ्द्याङ् त्कञेषाङ् राषयेञ्हे दूक्ष् । ता वब्हें उश् सर इज़्याई मनब्हो। अरतरं वीस्पॅरग् द्रग्वतो हल्मॅरग् अरतरं मुये ॥ ३॥ योइ दुश्-फ़्रथ्वा अअष्मम् वर्रदेन् रामम्चा। एवाइश् हिज्नुबीश् प्रषुयस् अप्रषुयः तो । यअेषाम् नोइत् ह्वर्क्ताइक् वाँस् दुज़्वर्क्ता'। तोइ दअवस्म दाँन् या द्रग्वतो दअना ॥ ४०॥ अत् ह्वो मज्दा' ईज़ाचा आज़ूइतिश्चा। य दअनाम् वोह् सार्क्ता मनइहां। आर्मतोइश् कस्चीत् अषा हुर्ज्ञै रतुश्। ताइश्चा वीस्पाइश् थ्वत्नी क्षश्रोइ अहुरा ॥ ५ ॥

(1) 1. West, Sp, TDA: फ़र्से 2. Geld: दुशॅरंग्रीश 3. West, Sp, Mills, TDA: वह्ह्डॅंडश 4. Sp: गइदी आ मोइ (2) 1. Sp: मानयभेइती 2. West & TDA: स्पॅन्तॉम (3) 1. West, Sp, TDA: राष्यक्टे 2. Sp: इत्या 3. West & TDA: अश्तर 4. West & TDA: मुये (4) 1. West, Sp, TDA: दुज़्बर्श्ताइश् (5) 1. West, Sp, TDA: मज़्दो.

फ़ो बाो फ़अेश्या मज़्दा अवम्चा मूइते । या वें स्वतंउश हमाकह्या आ-मनव्हा। ॲरंश वीचिद्याइ यथा ई स्नावयअमा । तांम दअनांम् या ध्रमावतो अहुरा ॥ ६ ॥ ततुचा बोहू मज़्दा स्रओत् मनङ्हा। स्रओत अषा गुषहा तू अहुरा। कॅ अइयमा कॅ एवअेतुश् दाताइश् अङ्हत्। यं वॅरॅज़ॅनाइ वङ्डहीम् दात् फ़सस्तीम् ॥ ७॥ कॅरपओक्त्राइ' उर्वाजिक्तांम् अपद्या दो।। सर्रम् तत् थ्वा मज्दा यासा अहुरा । मइब्याचा याँम् वव्हराउ ध्वस्ती आ क्षुश्रोइ। यवोइ वीस्पाइ फ्रेअंक्ताोव्हो आोव्हामा ।। ८ ।। स्रुओतू सास्ताो प्रबं रगृह्यो सुये तरतो। नोइतु ॲरंश-वचाो सर्रम् दिदाँस् द्रंग्वाता । ह्यत दुअनो वहिश्ते युजन मीज़दे। अपा यूक्ता याही दूँ-जामास्पा ॥ ९॥ तत्चा मज़दा ध्वस्ती आदाँम् निपोइहे'। मनौ वोह उरुनस्चा अषाउनाँमृ । नॅमस्चा या आर्मइतिश् ईज़ाचा। माँजा क्षुश्रा वज़्दक्हा अवसीरा ॥ १०॥ अत दुर्भक्षर्थे रग्' दुश्-क्यओथर्ने रग्' दुज्वचङ्हो । दुज़्द्अन ४ग् दुश्-मनझ्हो द्रॅग्वतो।

(6) 1. West & TDA: फ़ज्यां 2. West & TDA: मूहते (8) 1. West, Sp, Mills, TDA: फ़ज्यांश्त्राइ (9) 1. TDA: सुरे 2. West, Mills, TDA: दराँस 3. Sp: दंजेना 4. West & TDA: वहिरते 5. West, Sp, Mills, Geld, TDA: युख्ता 6. Geld, Mills, Sp: दंजामास्पा (10) 1. West & TDA: निपोव्हें 2. West, Sp, TDA: अवओनाँम् (11) 1. West, Sp, TDA: दुश्-क्षग्रॅश्ग् 2. Mills: °३यओध्नॅश्ग्.

अकाइश्र एवर्थाइश्र पहती उर्वांनो पहत्यह्र ती'।
द्रूजो दॅमाने हइथ्या अक्हॅन् अस्तयो ॥ ११ ॥
कत् तोइ अषा ज्वेभ ते अवक्हो ।
ज्रस्थुक्त्राइ कत् तोइ वोह् मनक्हा ।
य व स्तओताइश्र मज़्दा फ़ीनाइ अहुरा ।
अवत् यासाँस ह्यत् व ईक्ता वहिक्तम् ॥ १२ ॥

जोत् उ रास्पीः-

स्पॅ॰ता मइन्यू वहिस्ताचा मनझ्हा।
हचा अषात् स्यओथनाचा वचझ्हाचा।
अक्षाइ दाँन् हउर्वाता अमॅरॅताता।
मज़्दाो क्षश्रा आर्मइती अहुरो॥ (ड वार्)
अषम् वोह् वहिस्तम् अस्ती।
उद्या अस्ती उद्या अक्षाइ।

ह्यत् अषाइ वहिश्ताइ अष्म् ॥ (सं वार्)

अत्-मा-यवाँम् हाइतीम् यज्ञमइदे ॥ येज्हे हाताँम् आअत् येख्ने पहती वक्हो । मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा । योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ १३ ॥

3. West, Sp, TDA: पइति-यश्ती; Mills: (पइति) यश्ती 4. West & TDA: दमाने (12) 1. West & TDA: ज्वयेश्ते; Mills: ज्वयेश्श्ते; Sp: ज्वयश्ते 2. West, Sp, TDA: इस्ता.

हा ५०

कतु मोइ उर्वा इसे चहा अवव्हो। कें मोइ पसंउश कें में ना थाता विस्तों। अन्यो अषात ध्वत्चा मज्दा अहुरा। अज्दा ज़ुता वहिस्ताअत्चा मनव्हो ॥ १ ॥ कथा मज़्दा रान्यो-स्कॅरतीम्' गाँम् इषसोइत्। र्यं हीम् असाइ वास्त्रवइतीम् स्तोइ उस्यात् । ॲरज़ॅजीश् अषा पोउरुषु हूर पिश्यस् । आका-स्तै रग् मा निषाँस्या दाथॅम् दाह्वा ॥ २ ॥ अतचीत अह्याइ मज्दा अषा अङ्हइती । याँम होइ क्षश्रा वोहचा' चोइक्त मनकहा। य ना अपोइश अओजंङ्हा वरॅदयअेता। याँम् निह्दिन्ताँम् गञेथाँम् द्रॅग्वाो बक्षह्ती ॥ ३ ॥ अत् वाो यज़ाइ स्तवस् मज़्दा अहुरा। हदा अषा वहिश्ताचा मनक्रहा। क्षभाचा या ईषो स्ताोङ्हत् आ-पर्श्यी। आकाो अरॅंद्रॅं रग् दॅमाने 'गरो सरओषाने '।। ४।। आरोइ ज़ी क्ष्मा मज़्दा अषा अहुरा । ह्यत् ' यूष्माकाइ माँथाने' वओराज्ञथा। अइबी-दॅरॅक्ता आवीक्या अवक्हा। ज्ञस्ता-इश्ता या नाो ख़्ताथ्रे दायातु ॥ ५ ॥

(1) 1. West & TDA: इसे 2. Sp: मे Sp: वीस्तो (2) 1. Mills: °स्कॅरॅइतीम् 2. West & TDA: ऑर्ज़्ज़ीश् 3. Mills: पओउ दृष् 4. West, Sp, TDA: पिष्यस्; Mills: पइस्यस् 5. West, Sp, Mills, TDA: आका स्तॅरंग् (3) 1. West, Sp, Geld, Mills, TDA: वोहुचा : (4) 1. West & TDA: इंमाने 2. West & TDA: स्वोषाने; Sp & Mills: स्रओपाने (5) 1. West & TDA: य्यत् 2. West & TDA: माँधाने 3. West, Sp, TDA: आवीष्या 4. West & TDA: ख्वाध्रे.

यै माँथा वाचम् मज़्दा वरइती। उर्वथो अषा नॅमब्हा ज्ञरथुक्त्रो। दाता ख़तॅं उश् हिज़्बो रइथीम स्तोइ। मह्या राज़ँ रग् वोहू साहीत् मनइहा ॥ ६ ॥ अतु व यओजा ज़ॅवीक्त्यूँ रग्' अउर्वतो'। जयाइश् पॅर्थश्र वह्मह्या युष्माकह्या। मज़्दा अषा उप्रॅं ए वोहू मनव्हा। याइश् अज़ाथा महााइ ख़्याता अवब्हेरे ।। ७ ।। मत् वाो पदाइश् या फ़स्रुता ईज़याो। पइरि-जसाइ मज्दा उस्तानज़स्तो। अतु वाो अषा अरॅद्रख्याचा नॅमब्हा। अतु वाो वङ्हॅउश् मनङ्हो हुनरताता ॥ ८॥ ताइश् वाो यस्नाइश् पइती स्तवस् अयेनी। मज्दा अषा वक्हँ उद्ग इयओथनाइस्' मनव्हो । यदा अषोइश्र मख्याो वस क्षया। अत् हुदानाउरा इषयाँस् गॅरॅज़्दा ख़्यम् ॥ ९ ॥ अत् या वरॅषा याचा पइरी आइश् श्यओथना'। याचा वोहू चष्माँम् अरंजत् मनव्हा। रओचाो ख़्रॅं रग् अस्ताम् उक्षा अअेउरुश्। क्ष्माकाइ अषा वह्नाइ मज़्दा अहुरा ॥ १०॥ अत् व स्तओता अओजाइ मज्दा अङ्हाचा । यवत् अषा तवाचा इसाइचा ।

^{(6) 1.} West, Sp, Mills, TDA: वाचिम् (7) 1. West, Sp, TDA: ज्याइतिश् उ. West & TDA: अवक्हे ज्याहतिश् उ. West & TDA: अवक्हे (9) 1. Mills: इयओध्नाइश 2. West, Sp, TDA: इच्याँस; Mills: इष् (अ) याँस् (10) 1. Mills: इयओध्ना (11) 1. West, Sp, TDA: ओक्हाचा. य.... १०

दाता अव्हॅंडश्र अरंदत् बोह् मनव्हा । विशेषा हर्श्यावरंश्ताम् बात् वस्ता फ्रांपीतमम् ॥ ११ ॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

स्पॅ ता मइन्यू वहिश्ताचा मनव्हा। हचा अषात् श्यओथनाचा वचव्हाचा। अक्षाइ दाँन् हउर्वाता अमॅरताता। मज़्दाो क्षथा आर्मइती अहुरो॥ (इ वार्)

अपॅम् वोह् वहिश्तम् अस्ती । उश्ता अस्ती उश्ता असाइ । सत् अपाइ वहिश्ताइ अपॅम् ॥ (सं वार्)

कत्-मोइ-उर्वाम् हाइतीम् यज्ञमइदे । स्पॅरता-मइन्युम् गाथाम् अपओनीम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । स्पॅरता-मइन्यॅंडश्' गाथयाो हरदाता यज्ञमइदे ।।

येक्हे हाताँम् आअत् येखे पहती वक्हो । मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा । योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़महदे ॥ १२॥

2. West, Mills, TDA: °वर्श्ताँम् 3. West, Mills, TDA: फ़्रंबोतॅमॅम् (12) 1. West, Sp, TDA: °मन्येंडश्.

वोह्क्षश्र गाथा

हा ५१

ज़ोत् उ रास्पी:-

॥ नॅमो व गाथाो अवओनीश् ॥

वोह् क्ष्रथ्रम् वइरीम् । बागम् अइवी-बइरिश्तम् । वीदीषॅम्नाइश्' ईज़ाचीत् । अषा अपतरॅ-चरइती । स्यओथनाइश् मज़्दा वहिश्तम् । तत् न नूचीत् वरॅषाने ॥१॥(ड बार्)

ज़ोत्:-

ता व मज़्दा प्रओउर्वीम् । अहुरा अषाइ' येचा ।
तइब्याचा आर्मइते' । दोइषा' मोइ' इश्तोइश् श्रूथ्रम् ।
क्षमाकम् वोह् मनव्हहा । वक्षाइ दाइदी सवव्हहो ॥ २ ॥
आ व गँउश्' आ-हम्-य त्' । योइ व श्यओथनाइश् सार् ते' ।
अहुरो अषा-हिज़्वाो' । उष्धाइश् वव्हहँउश् मनव्हहो ।
यञ्जेषाँम् तू प्रओउरुयो' । मज़्दा फ़दक्ता अही ॥ ३ ॥
कुथा आरोइश् आ' फ़्सरतुश्' । कुथा मॅरज़िदिका' अक्ष्तत् ।

कुथा आरोइश् आ' फ़्सॅरतुश्'। कुथा मॅरॅज़्दिका अक्तत्। कुथा यसो ख़्यॅन् अव्म्। कू स्पॅ॰ता आर्मइतिश् । कुथा मनो वहिश्तम्। कुथा थ्ला थ्रथा मज़्दा ॥ ४॥

VOHŪKHSHATHRA GĀTHĀ Hā 51

The Vohūkhshathra Gāthā is composed of chapter 51 alone.
(1) 1. West, Sp, Mills, TDA: वोहुषॅम्नाइ 2. West & TDA: वरॅषाने
(2) 1. West, Sp, Mills, TDA: अषा 2. West & TDA: आमंइते 3. West, Sp;
Mills, TDA: दोइश् आ मोइ (3) 1. Geld: गॅंडषा हॅम्यर्त; West & TDA: गॅंडश्
आ हॅम्यर्ती; Sp: गॅंडषा हॅम्यर्ते; Mills: गॅंडषा हॅम्यर्ते 2. West, Mills, TDA: सारॅर्ते 3. West, Sp, TDA: अषा हिज़्वा; Mills: अषा-हिज़्वा 4. Geld: पोउस्यो (4) 1. Geld: आफ़्सॅरतुश 2. West, Mills, TDA: मॅरॅज़्दिकाइ.

वीस्पा ता पॅरॅसॉंस् यथा। अषात् हचा गाँम् वीदत्। वास्त्र्यो श्यओथनाइश् ॲरंष्वो । हाँस् हुख़तुश् नॅमझ्हा । र्यं दाथञेइब्यो ॲरंश्-रतूम् । श्लयाँस् अविवाो' चिस्ता ॥ ५ ॥ यं नह्यो नक्टूडिश दज्दे'। यस्चा होइ नाराइ रादत्। अहरो क्षुश्रा मज़्दाो। अत् अह्याइ अकात् अश्यो'। य होइ नोइत वीदाइती³। अपॅमे अङ्हॅउश उर्वअसे 11 ६ ॥ दाइदी मोइ यें गाँम तबो। अपस्चा उर्वराहिचा। अमॅरताता इउर्वाता । स्पॅनिश्ता मइन्यू मज्दा । तैवीषी' उतयुइती । मनङ्हा वोहू सँङ्हे ।। ७ ।। अतु ज़ी तोइ वक्ष्या मज़्दा। वीदुषे ज़ी ना म्रुयातु । ह्यतु' अकोया द्रॅग्वाइते'। उक्ता ये अषम् दाद्रे'। ह्वो ज़ी माँथा श्यातो । य वीदुषे प्रवह्ती ॥ ८॥ याँम् क्ष्नूतम् रानोइब्या दाो । ध्वा आश्रा सुस्त्रा मज्दा । अयब्हा क्ष्रुस्ता अइवी । अह्वाहू दक्ष्तम् दावोइ । राषयेक्हें द्रॅग्व र तम् । सवयो अषवनम् ॥ ९ ॥ अतु य मा ना मरंथुइते'। अन्याथा अझातु मज्दा। ह्यो दामोइश् द्रजो हुनुश्र्ं। ता दुन्द्राो योइ हॅ ५ती। मइब्यो ज़्त्रया अवम् । वङ्क्षुया अवी गत् ते ।। १० ।। कॅ उर्वथो स्पितमाइ। ज़रशुक्त्राइ ना मज़्दा।

(5) 1. Mills: अपनाो (6) 1. West, Sp, Mills, TDA: दज़दी 2. West, Sp, Mills, TDA: अपने 3. West, Mills, TDA: ने-दाइती 4. West, Mills, TDA: अपने 5. West, Mills, TDA: उर्वेअसे (7) 1. West, Sp, Mills, Geld, TDA: तॅनीपी 2. Geld: सॅंश्हें; West, Mills, TDA: सॅंक्हें (8) 1. West, Mills, TDA: य्यत् 2. West, Mills, TDA: द्रंग्नाइते 3. West, Sp, Mills, TDA: द्रादे (9) 1. West, Mills, TDA: राषयङ्हें; Sp: राषयङ्हें (10) 1. West, Mills, TDA: मऍसइते 2. West, Sp, TDA: हुनुरता 3. West & TDA: वोहुया अपन् गत् ते; Sp: वोहुया अपन् गत् ते.

के वा' अषा आफ़क्ता। का स्पॅ रता आर्मइतिश्। के वा' वर्झ्हें उरा मनझहो । अचिस्ता मगाइ' ॲरंप्वो ॥ ११॥ नोइत ता ईम् क्ष्नाउश वअप्यो'। कॅबीनो पॅरंतो जॅमो। ज़रथुक्त्रम् स्पितामम् । ह्यत् अह्यी उरूरओस्त अक्ती । ह्यत् होइ ईम् चरतस्चा। अओदॅरॅक्चा ज़ोइपॅन वाज़ा।। १२।। ता द्रॅग्वतो मरॅदइती'। दअना ॲरंज़ाउश् हह्थीम्। येह्या उर्वा खुओदइती। चिन्वतो पॅरॅताो आकाो। ख्वाइश श्यओथनाइश हिज्बस्चा । अषद्या नाँस्वाो पथो ॥ १३ ॥ नोइतु उर्वाथा दातोइब्यस्चा। करपनो वास्नातु अरॅम्'। गवोइ आरोइश्र आं सँ ५ दा । एवाइश् रयओथनाइरचा सँक्हाइरचा । य ईश् सॅङ्हो अपॅमॅम्। द्रुजो-दॅमाने आदात् ॥ १४॥ ह्यत् मीज़्द्रम् ज़रथुक्त्रो । मगवब्यो चोइक्त् परा । गरो दॅमाने अहुरो। मज़्दाो जसत् पओउरुयो । ता व वोहू मनव्हा। अपाइचा सवाइश् चिनीषी ॥ १५॥ ताँम् कवा वीश्तास्पो। मगह्या क्ष्या नाँसत्। वक्हेंउरा पदंवीश मनक्हो । याँम चिस्तीम अषा मणता । म्पॅ र तो मज्दाो अहुरो । अथा न संज्वाइ उक्ता ॥ १६ ॥ बॅरॅक्घॉम् मोइ फॅरपओक्त्रो'। ह्वोग्वो दखेदोइक्त कॅहुर्पम्। द्अनयाइ वङ्हुयाइ'। याँम् होइ इक्याँम्' दात्। श्लयाँस् मज़्द्रो अहुरो । अषद्या आज़्द्याइ गॅरंज़्दीम् ।। १७ ॥

(11) 1. Sp: वा 2. Sp: मागाइ (12) 1. West, Sp, TDA: वन्नेपयो 2. West & TDA: य्यत् 3. West, Sp, Wills, TDA: अस्तो (13) 1. West & TDA: मरॅदइते; Sp: मरॅदइते (14) 1. West, Sp, Mills, TDA: अरॅम 2. Geld: आसंश्दा 3. Geld: संश्वहाइस्वा 4. Geld: संश्वहो 5. West, Sp, Mills, TDA: आ दात् (15) 1. West & TDA: य्यत् 2. West, Mills, TDA: दंमाने 3. Geld: पोउस्यो (17) 1. West, Sp, Mills, TDA: फ़्रावजोइनो 2. Sp: वङ्गह्मा 3. West, Sp, Mills, TDA: इन्यॉम् 4. West, Sp, TDA: विरुद्ध.

ताँम् चिस्तीम् दॅजामास्पो'। ह्वोग्वो' इश्तोइश्र ख़्वरॅनाो।
अषा वॅरॅप्ते तत् श्लुश्रम्। मनव्हो वज्ज्हीश्र विदो।
तत् मोइ दाइदी अहुरा। ह्यत् मज्दा रपॅन् तवा।। १८॥
ह्वो तत् ना मइद्यो-मोक्हा'। स्पितमा अह्याइ दज्दे ।
दज्जेनया वजेदॅम्नो। य अहूम् इषसाँस् अइबी।
मज्दाो दाता प्रजोत् गयेह्या। श्यजोयनाइश्र वह्यो।। १९॥
तत् व न हज्जोषोक्हो। वीस्पोक्हो दइद्याइ सवो।
अपंस् वोहू मनव्ह्हा। उख्धा याइश्र आर्मइतिश्र।
यज्ञम्नोव्हो' नमव्ह्हा। मज्दाो रफ्रॅम् चगदो।। २०॥
आर्मतोइश्र ना स्पॅप्तो। ह्वो चिस्ती उख्धाइश्र श्यजोयना।
दजेना अपंस् स्पॅन्वत्। वोह् श्लुश्रम् मनव्ह्हा।
मज्दाो ददात् अहुरो। तस् वज्ज्हीस् यासा अपीम्॥ २१॥
येह्या मोइ अषात् हचा। वहिश्तम् येक्षे पइती।
वजेदा मज्दाो अहुरो। योइ आोक्हर्रचा हॅप्तिचा।
ताँ यज्ञाइ ख़्वाइश्र नार्मेनीश्र। पइरिचा जसाइ वपता।। २२॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

वोहू क्ष्रथ्रम् वहरीम् ...... नूचीत् वरॅषाने ॥ (ड बार्) अपॅम् वोहू वहिश्तॅम् अस्ती । उश्ता अस्ती उश्ता असाइ । सत् अषाइ वहिश्ताइ अपॅम् ॥ (स बार्)

वोह् क्ष्रथाँम् हाइतीम् यज्ञमइदे । वोह् क्ष्रथाँम् गाथाँम् अषओनीम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । वोह् क्ष्रथयो गाथयो हरदाता यज्ञमइदे ।।

(18) 1. West, Sp, TDA: दॅ-जामास्पा ह्योग्वा 2. West & TDA: वर्रश्ते; Sp: वर्रश्ते 3. West, Sp, Mills, TDA: वर्ड्ड्उर 4. West & TDA: य्यार (19) 1. Geld: महद्योइ-मोब्ह्हा 2. West, Sp, Mills, TDA: दर्जे 3. Sp: दक्षेनयाइ (20) 1. West, Sp, TDA: येज़िम्नोव्ह्हो (22) 1. West & TDA: येक्ने 2. Sp: ताँम्.

येज्हे हाताँम् आअत् येख्ने पइति वक्हो।
मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा।
योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़मइदे॥
यथा अहू वइर्यो अथा रतुश अषात्चीत् हचा ॥ २३॥ (ड बार्)

हा ५२

ज़ोत् उ रास्पी:-

वक्हुच वक्हाोस्च' आफ्रीनामि वीस्पयाो अपओनो स्तोइश् हर्य्याइच (वाँइथ्याइच ब्र्याँइथ्याइच' अषीम् रासइ तीम् दरघो-वार्य्यनम् मिपाचिम् ह्यो-अइन्निपाचिम् मिषाचिम् आफ्रसाोक्हइतीम् ॥ १॥

वर्र्स्तीम् वीस्पो वञेषज्ञो अपाँम्च गवाँम्च उर्वरनाँम्च तउर्वयेइस्तीम् वीस्पो त्वञेषो दञेवनाँम् मञ्यानाँम्च अर्व्यस्ताँम् अक्षाइच न्मानाइ अक्षाइच न्मानहे न्मानो-पर्तेञे ॥ २॥

वङ्गहीश्च' अधाो वङ्गहीश्च अषयो हुपउवा वहेहीश् अपराो रास-इस्तीश्' दर्घो-वार्थ्मनो यथ नो मज़िश्ताोस्च वहिश्ताोस्च स्रअश्ताोस्च अषयो अर्नवस्ते ।। ३।।

अमॅपनाँम् स्पॅरतनाँम् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच फ़दथाइ अहे न्मानहे फ़दथाइ वीस्पयाो अपओनो स्तोइश् हमिस्तँअ वीस्पयाो द्रवतो स्तोइश् । स्तवस् अपा य हुदाो योइ हॅर्स्ती ॥ ४॥

वसस्च तू अहुर-मञ्द उक्ताच क्षुअेष' हवनाँम् दामनाँम्। वसो आपो

Ha 52

(1) 1. West & TDA: वर्ड्ड्योस्व; Sp: वर्ड्ड्योस्वा 2. West, Sp, TDA: वृष्याँइथ्याइव 3. West & TDA: रासॅन्तीम्; Sp: रासॅश्तीम् 4. West & TDA: आफ़सक्ड्ड्तीम् (2) 1. West, Sp, TDA: मध्यानाँम्च अर्घ्यश्ताँम् 2. Sp: सम्प्रानांम्च अर्घ्यश्ताँम् 2. Sp: अहमाइवा (3) 1. West, Sp, TDA: वर्ड्ड्रच 2. West, Sp, TDA: रासॅश्तीश्र अहमाइवा (3) 1. West, Sp, TDA: अॅर्न्वश्ते (5) 1. TDA: अञ्चेश.

वसो उर्वराो वसो वीस्प वोहू अषचिश्र क्षयम्नॅम् अषवनॅम् दायत अक्षयम्नॅम् द्रवर्षम् ॥ ५॥

> वसो-क्षथो ख्यात् अवव अवसो-क्षथो ख्यात् द्वाो गतो हमिस्तो निज़्बॅरतो हच स्पॅ तहे मइन्यॅंडश दामब्यो वरतो अवसो-क्षथो ॥ ६॥

हक्ष्य' अज़ॅम्चित् यो ज़रथुश्त्रो फ़तॅमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज़रतु-नाँम्च दख़्युनाँम्च अञ्हाो' दअनयाो अनुमतयअच अनुख़्तयअच अन्वर्श्तयअच या आहूइरिश् ज़रथुश्त्रिश् ॥ ७॥

रवस्च ख़्वाथ्रम्च आफ़्रीनामि वीस्पयाो अवओनो स्तोइश् । आँजस्च दुज़ाथ्रम्च आफ़्रीनामि वीस्पयाो द्र्वतो स्तोइश् ॥ ८॥

वहिस्तोइस्ति गाथा

हा ५३

ज़ोत् उ रास्पी:-

।। नमो व गाथा। अपओनीश् ।।

विहरता ईश्तिश् स्नावी जरथुरुत्रहे।

स्पितामद्या येज़ी होइ दात् आयप्ता।

अपात् हचा अहुरो मज़्दाो।

यवोइ वीस्पाइ आ ह्यक्ट्वीम् ।

यओचा होइ दवन् सञ्चा ।

देशेनया। वक्टहुया। उल्धा स्यओथनाचा।। १।। (ड वार्)

ज़ोत्:-

अत्चा होइ स्च ५ तू मनव्हा उल्धाइश् इयओथनाइश्चा।

क्रनम मज्दो। वद्वाइ आ फ्रओरंत्र यस्ताँस्चा।

क्रवचा वीश्तास्पो ज्ञरश्रिश्रश्र।

स्पितामो फॅरपओश्त्रस्चा ।

दोव्हो ॲरंज़्र्श्र पथो।

याँम् दओनाँम् अहुरो सओश्य ५ तो ददात्।। २।।

तम्चा तू पोउरुचिस्ता हओचत्-अस्पाना।

स्पितामी येज्वी दुगॅद्राँम् ज़रशुश्त्रहे।

VAHISTÕISTI GĀTHĀ

Ha 53

This Chapter is known as the Vahistoisti Gāthā.

(1) 1. West, Mills, TDA: इन्होंम् 2. West, Sp, Mills, TDA: सशाँचा

3. Sp: वड्डह्यों (2) 1. West, Sp, Mills, TDA: मज़्दाइ 2. West, Sp, TDA:
वह्या 3. West & TDA: फ़्रवओहतरस्वा; Mills: फ़्रवओहतरस्वा (3) 1. West & TDA: पओडइ-विस्ता; Sp: पओडइविस्ता 2. Geld & Sp: येज़िवी; West, Mills, TDA: यज़्वी.

वक्हॅंउश् पइत्यास्तमं मनक्हो। अषद्या मज्दाोस्चा तइब्यो दात सर्म । अथा हैम् फ्रॅरप्वा थ्वा ख्रथ्वा। स्पॅनिक्ता आर्मतोइश्र हुदान् वरंष्वा ।। ३।। तम् जी व स्परदानी वरानी या फ्रॅथ्नोइ' वीदात् । पइध्यञेचा वास्त्र्यञेइब्यो अतुचा ख्वञेतञोवे। अषाउनी अषवब्यो। मनक्हो वक्हेंज्य ख़्बेन्वत हक्ह्य मॅम् बेंॲदुरा । मज्दाो ददात अहुरो। दअनयाइ वङ्ह्याइ यवोइ वीस्पाइ आ ॥ ४॥ सार्वेनी वज्यम्नाब्यो कइनिब्यो प्रओमी। क्ष्मइब्याचा' वदॅम्नो' में १ चा ई माँज्दज्दुम् । वअदोद्म दअनाबीश्। अब्यस्ता अहुम् य वक्हें उश् मनक्ही। अषा व अन्यों अइनीम वीवें र गहतू । तत् ज़ी होइ हुपॅनॅम् अङ्हत् ॥ ५॥ इथा ई हइथ्या नरो अथा जनयो। द्रुजो हचा राथमो यम प्रमुथा फ़ाइदीम्। द्रुजो आयसे होइश् पिथा तन्वो परा। वयू-बॅरॅदुब्यो दुश्- एवरॅथॅम् 1 नाँसत् एवाथ्रम् द्रंग्वोदॅब्यो दॅजीत्-अरंतअेइब्यो । अनाइश् आ मनहीम् अहूम् मॅरॅ॰ गृदुये ॥ ६ ॥

3. West, Sp, TDA: पइध्यास्तीम् 4. Geld: हुदान्वरॅघ्वा; West & TDA: हुदानु-वरॅघ्वा (4) 1. West Sp, Mills, TDA: फ्रश्नो 2. West, Mills, TDA: अवाउने; Sp: अवाउने 3. West, Sp, TDA: में वॅअंत् उद्ग; Mills: में बृंत् उद्ग, 4. Sp & Mills: वङ्गह्याइ (5) 1. Sp: क्ष्मइच्यो 2. Mills: वअंदॅम्नो 3. West, Sp, TDA: अव्यस्ता 4. West, Sp, TDA: वीवव्हहत्; Mills: वीवेंब्हत् (6) 1. Geld: यम; Mills: य में 2. Sp: दूजम् 3. Mills: व्हवरॅथम्.

अत्चा व मीज़्द्म् अङ्गहत् अद्या मगद्या।
यवत् आज़्तुश् जरिज़्दिश्तो चूनोइ' हष्त्यो'।
परचा म्रओचाँस् अओराचा।
यथा मइन्युश् द्रंग्वतो अनाँसत्।
परा इवीज़यथा मर्गम्' तम्।
अत् व वयोइ' अङ्गहहती अपॅमॅम् वचो॥ ७॥
अनाइश् आ दुज़्वरॅष्नङ्हो' दफ़्व्या हॅं रत्।
ज़्याचा वीस्पोक्हो ख़ओसं रताँम् उपा।
हुक्षुश्राहश् जॅनॅराँम्' ख़ूनॅराँम्चा।
रामाँम्चा आइश् ददात्।
श्येइतिब्यो वीज़िब्यो ईरत् ईश् द्रफ्यो।
ह्यो दॅरज़ा मॅरथ्याउश् मिज़श्तो मोष्ठचा अस्त्॥ ८॥

कोतः च रास्पाःदुज़्वरॅनाइश् वञेषो रास्ती तोइ नरॅपीश अरॅज़ीश्'।
अञेषसा दॅजीत्-अरॅता पॅषो-तन्वो।
कू अपना अहुरो।
च ईश ज्यातॅउश् हॅमिथ्यात् वसॅ-इतोइश्चा।
तत्र मज़्दा तवा क्ष्रथ्रम्।
या ॲरॅज़ॅज्योइ दाही द्रिगओवे वह्यो॥ ९॥ (सं वार्)

वहिश्ता ईश्तिश् स्नावी ज़रथुश्त्रहे .... उल्धा श्यओथनाचा॥ (इ वार्)

(7) 1. West, Sp, TDA: बूनोइत 2. West, Sp, Mills, TDA: इंग्ल्यों 3. West, Sp, TDA: मॅगंडश 4. West, Sp, Mills, TDA: वयो (8) 1. West, Sp, Mills, TDA: डंज्वर्शनङ्हों 2. West, Sp, TDA: जॅनरॉम् (9) 1. Geld: रजीश; West, Sp, Mills, TDA: रिजीश 2. West, Sp, Mills, TDA: अत् 3. West & TDA: द्रंगवे; Sp: द्रिगवे; West-K4: द्रंगओंब.

यस्न

अषम् वोह् वहिश्तम् अस्ती। उक्ता अस्ती उक्ता अहाइ। ह्यत् अषाइ वहिश्ताइ अषम् ॥ (सं वार्)

वहिस्तोइस्तीम् हाइतीम् यज्ञमइदे । वहिस्तोइस्तीम् गाथाँम् अप-ओनीम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे । वहिक्तोंइक्तोइक् गाथयाो हर दाता यज्ञमइदे ॥ येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वक्हो। मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात हचा। योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ १० ॥

हा ५४

ज़ोत उ रास्पी:-

आ अइर्येमा इश्यो' रफ्रधाइ जस्तु। नॅरॅब्यस्चा नाइरिब्यस्चा जरशुक्त्रहे । वक्हें उश् रफ्रंधाइ मनक्हो। या दअना वहरीम् हनात् मीज़्दम्। अषद्या यासा अषीम । याँम् इश्याँम् अहुरो मसता मज्दाो ॥ (विहार् बार्) अपम् वोहु वहिक्तम् अस्ती। उक्ता अस्ती उक्ता अझाइ। स्रत् अषाइ वहिस्ताइ अपॅम् ॥ १॥ (सं बार्)

अइर्यमनॅम् इषीम् यज्ञमइदे' अमव रतम् वॅरथाजनॅम् वित्वअषङ्हॅम्' मज़िक्तम् अषहे स्रवङ्हाँम्। गाथाो स्पॅरताो रतुस्रथाो अष्ओनीक् यज्ञमइदे। स्तओत यस्न्य यज्ञमइदे या दाता अङ्हॅउश् पओउरुयेह्या ।।

Hā 54

(1) 1. West, Sp, TDA: इब्यो 2. West & TDA: ज़रशुरत्रहे 3. Sp: षाँम् 4. West, Sp, TDA: इप्याँम् (2) 1. Sp: यज़मइधे 2. West & TDA: वंतवशेषक्हम्.

येञ्हे हाताँम् आअत् येक्षे पइती वङ्हो। मज़्दाो अहुरो वञेथा अषात् हचा। योोक्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे॥ २॥

हा ५५

कोतः निस्पो गञेथाोस्च तन्वस्च अज्द्रबीश्च उश्तानाँस्च कॅह्र्पस्च तॅवीषीश्च बञोधस्च उर्वानम्च फ़तवीम्च पहरिच ददॅमही आच वञेधयमही आअत् दीश् आवञेधयमही गाथान्यो स्पॅ॰तान्यो रतुक्षथान्यो अवजोनिन्यो ॥ १ ॥

यो नो हॅ श्ति गाथाो हर्रथवइतीश्च पाथवइतीश्च महन्युश्-एवर्रथोस्च यो नो हॅश्ति उरुने विभेष एवर्थिम्च वस्त्रम्च। तो नो हॅश्ति गाथाो हर्यथ-वहतीश्च पाथवइतीश्च महन्युश्-एवर्थाोस्च। तो नो हॅश्ति उरुने विभेष एवर्थिम्च वस्त्रम्च। तो नो बुयाँन् हुमिज़्दाो अश्-मिज़्दाो' अषो-मिज़्दाो परो-अस्ताह अङ्कहे पस्च अस्तस्च बओधङ्हस्च वी-उर्वाश्तीम्'।। २।।

ता नो अम ता वॅरॅथ्रघ्न ता दस्वर ता बअेषज्ञ ता फ़दथ ता वर्दथ ता हवव्ह ता अइव़्यावव्ह ता हुभों व्ह ता अषवस्त ता फ़ाराइति ता वीदीषे ।।३॥

उज़्जम्याँन् या स्तओत येस्न्य यथ हीश् फ़द्धत् मज़्दाो य संविश्तो वॅरथजों फ़ादत्-गञेथो पाथाइ अषहे गञेथनाँम् हर्रथाइ अषहे गञेथनाँम् सुयम्न-नाम्च सओश्य ताम्च वीस्पयोस्च अपओनो स्तोइश् ॥ ४॥

वीस्पॅम् अषवनॅम् अय रतुफ़ित' ह्वावयङ्हॅम्' जसँ रतेम् पइति-त्रराहि

हुमताइश्च हुरुताइश्च ह्वर्श्ताइश्च ॥ ५ ॥ अषम्च वोहूच मनो यज्ञमइदे । गाथाो स्पँ ताो रतुक्षश्राो अवओनीश्

यज्ञमइदे ॥ ६॥ स्तओत येस्न्य यज्ञमइदे या दाता अङ्ग्हॅउश् प्ओउरुयेद्या मर्म्न

(2) 1. Sp: अध्-मिज़्दाो 2. Geld: वीउवींश्तीम्; Sp: वी उवींश्तीम् (3) 1. West & TDA: विद्वे 2. West & TDA: फ़ाराइते 3. Sp: वीदुवे; West: वीदुशे; TDA: वीदुशे (5) 1. West, Sp, TDA: रतुफ़िता ह्वावयङ्ह.

वॅरॅज़िम्न' सङ्ग्रम्न साचयम्न दद्रान' पइतिषान' पइतिष्मरॅम्न' फ़मरॅम्न फ़ायज़ॅम्न फ़पॅम् वस्न अहूम् दथान ॥ ७॥

बघाँम् स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम् यज्ञमइदे । स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम् यज्ञमइदे फ़स्नओग्रॅम्च फ़मरॅथ्रॅम्च फ़गाथ्रॅम्च फ़ायश्तीम्च ॥

येव्हे हाताँम् आअत् येखे पइती वक्हो । मज़्दाो अहुरो वेथेया अषात् हचा । योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़मइदे ॥ ८॥

हा ५६

ज़ोत्:-

सरओषो इधा अस्तू अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ संवीक्तहे अपओनो य नाो इक्तो हात् पओउवींम् तत् उस्तॅमम्चीत् । अवथात् इधा सरओषो अस्तू अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ संवीक्तहे अपओनो य नाो इक्तो ॥ १॥

संरञोषो इघा अस्तू अपाँम् वङ्गहीनाँम् यस्नाइ अषाउनाँम्च फ़विषव्यो यो नो इश्तो उर्वोइन्यो ह्या प्रजाउर्वीम् तत् उस्तॅमॅम्चीत् । अवधात् इघा संरञोषो अस्तू अपाँम् वङ्गहीनाँम् यस्नाइ अषाउनाँम्च फ़विष्वयो यो नो इश्तो उर्वोइन्यो ॥ २ ॥

सरओषो' इघा अस्तू अपाँम् वङ्गहीनाँम्' यस्नाइ वङ्गहुश् वङ्गहीनाँम्' अमेषनाँम्चा' स्पॅ॰तनाँम् हुक्षथनाँम् हुधाोङ्गहाँम् वोहुनाँम्चा वङ्गहुयाोस्चा' अषोइश्

(7) 1. Sp: वरॅज़ॅम्न 2. TDA: ददरान 3. West & TDA: पइतिशान 4. West & TDA: पइतिशान 5p: पइतिश मरॅम्न.

Ha 56

(1) 1. West, Sp, TDA: स्रओषो 2. Sp: इघ 3. West, & TDA: सॅनिश्तहे; 4. Sp: उश्तॅमॅम्चीत् (2) 1. West, Sp, TDA: स्रओषो 2. West, Sp, TDA: वङ्गहिनॉम् 3. Sp: उश्तॅमॅम्चीत् 4. Sp: अषओनॉम्च (3) 1. West, Sp, TDA: स्रओषो 2. West, Sp, TDA: अमॅपनॉम्च 4. Sp: वङ्गहोस्चा.

यसाइ या नै आरअेचा ॲरनवतअेचा' अपब्हाश्च्र । सरओपस्चा' इधा अस्तू अपाँम् वक्डहीनाँम् यसाइ वब्ह्हुश् अषिवाो ह्यत् पओडवीम् तत् उस्तॅमम्चीत्'॥ ३॥

अवथात् इधा संरओषो अस्तू अपाँम् वङ्ग्हीनाँम् यस्नाइ वङ्ग्दुश् वङ्ग-हीनाँम् अमॅपनाँम्चा स्पं तनाँम् हुक्षथ्रनाँम् हुधोव्हाँम् वोहुनाँम्चा वब्र्हुयोस्चा अषोइश् यस्नाइ या न आरअचा अर्नवतअचा अपब्हाक्ष् । सरओषस्चा इधा अस्तु अपाँम् वङ्ग्हीनाँम् यस्नाइ वब्र्हुश् अपिवाो ॥ ४॥

ज़ोत् उ रास्पीः-

यथा अहू वइयों अथा रतुश् अषात्चीत् हचा।
वद्धहॅउश् दज्दा मनङ्हो श्यओथननाम् अङ्कहॅउश् मजदाइ।
क्ष्रभूचा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम्।। (विहार् वार्)

अपम् वोह् वहिश्तम् अस्ती । उद्गता अस्ती उद्गता अझाइ । ह्यत् अषाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ (स वार्)

स्रओपॅम् अषीम् हुरओघॅम् वॅरॅथ्राजनॅम् फ़ादत्-गञेथॅम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे ॥

> येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वक्हों। मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा। योक्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़महदे॥ ५॥

^{5.} West, Sp, TDA: ॲर्न्वतअेचा 5. West, Sp, TDA: स्रझोषस्व 6. Sp: उइतॅमॅ° (4) 1. West, Sp, TDA: स्रझोषो 2. West, Sp, TDA: वङ्गहिनॉंम् 3. West, Sp, TDA: अमॅषनॉंम्च 4. Sp: वङ्गह्योस्चि 5. West, Sp, TDA: ऑर्न्वतअेचा 6. West, Sp, TDA: स्रझोषो.

यस्न

हा ५७

ज़ोत्:-

अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती । उक्ता अस्ती उक्ता असाइ । स्रत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ (स बार्)

स्रओषहे अञ्येहे' तल्महे तनु-माँश्रहे दर्षि-द्रओश् आहूइर्येहे क्ष्नओश्र यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओश्राइच क्रसस्तयअच।

कोतः यथा अहू वहर्यो जुओता फ़ा मे स्रूते।

रास्पी:- यथा अहू वहर्यों यो ज़ओता फ़ा में मृते।

कोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपन नीध्नाो प्रओत् ॥ १॥

ज़ोत्:-

स्रओषॅम् अषीम् हुरओघॅम् वॅरॅथाजनॅम् फ़ादत्-गञेथॅम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे। यो पओइर्यो मज़्दाो दामाँन् फ़स्तॅरंतात् पइति बरॅस्मन् यज्ञत अहुर्रम् मज़्दाँम् यज्ञत अमॅष स्पॅर्तं यज्ञत पायू थ्ज्ञोरॅक्तार या वीस्प थ्ज्ञॅरंसतो दामाँन् ॥ २॥

अहे रय एवरॅनव्हहच अज्हें अम वॅरॅथ्रघ्नच अहे यस्न यज़तनाँम् तॅम् यज़ाइ सुरुन्वत यस्न स्रओवॅम् अवीम् ज़ओथ्राब्यो अवीम्च वङ्गहीम् बॅरॅज़इतीम् नइरीम्च सव्हॅम् हुरओघॅम्। आच नो जम्यात् अवङ्हे वॅरॅथ्रजाो स्रओवो अष्यो॥३॥

स्रओपॅम् अषीम् यज्ञमइदे । रत्म् बॅरॅज़र्तम् यज्ञमइदे यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् यो अषहे अपनोतॅमो यो अषहे जघ्मूक्तॅमो । वीस्प स्रवाो ज़रथुकित्र' यज्ञमइदे । वीस्पच हृर्कत क्यओध्न यज्ञमइदे वर्कतच वर्क्यसच्च' ॥

Hā 57

(1) 1. West, Sp, TDA: अध्यहे (2) 1. Geld: बरॅस्मॅन् 2. Sp: वीस्पा (3) 1. Geld: अइब्हे (4) 1. West, Sp, TDA: ज्रश्चरत्र 2. West & TDA: वरॅध्यम्नच; Sp: वर्रयम्नच.

येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वक्हो। मज़्दाो अहुरो वञेथा अषात् हचा योोव्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़महदे॥ ४॥

स्रओषंम् अषीम् हुरओषंम् वॅरंथाजनम् फ़ादत्-गञेथम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

यो पओइयों बरॅस्म फ़स्तॅरॅनत थ्रयक्ष्तीश्च परच-यक्ष्तीश्च हप्त-यक्ष्तीश्च नव-यक्ष्तीश्च आङ्गनूश्च मइध्यो-पइतिश्तानाँस्च अमॅवनाँम् स्पॅरतनाँम् यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच ।।

अहे रय एवरॅनव्हहच .... वॅरॅथजो स्रओषो अप्यो।।

स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे । रत्भ् वॅरंज्ञ रतम् यज्ञमइदे यिम् अहुरंम् मज्दाम् यो अषहे अपनोतमो यो अषहे जघ्मू इतमो । वीस्प स्रवाो ज्ररशु दित्र व्यज्ञमइदे । वीस्पच ह्वर्कत इयओध्न यज्ञमइदे वर्क्तच वर्क्यस्रच ।।

ये अहे हाताँम् .... ताोस्चा यज़मइदे ॥ ६ ॥

स्रओषंम् अषीम् हुरओधंम् वॅरंथाजनम् फ़ादत्-गञेथंम् अपवनम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ॥ ७॥

यो पओइयों गाथाो फ़स्नावयत् याो परच स्पितामहे अवओनो ज़रथुक्त्रहे अफ़्स्मिनवाँन् वचस्तिकतवत् मृत्-आज़इरतीश् मृत्-पइति-फ़साो अमॅवनाँम् स्पॅरतनाँम् यस्नाइच विद्याइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच ।

अहे रय एवरॅनव्हहच .... वॅरॅथ्रजाो स्रओषो अष्यो ॥ स्रओषॅम् अषीम् यज्ञमइदे रतूम् बॅरॅज़॰तॅम् .... वीस्पच ह्रर्कत

श्यओध्न यज्ञमइदे वर्श्तच वर्श्यम्नच ॥

येञ्हे हाताँम् .... तारेम्चा यज्ञमइदे ॥ ८॥

स्रओषम् अषीम् हुरओधम् वॅरंथाजनम् फ्रादत्र-गञेथम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे ॥ ९ ॥

^{(6) 1.} Geld: सइध्योइ-पइति° 2. West, Sp, TDA: जरशुरत्र 3. Sp: नर्ययम्नच (8) 1. West & TDA: वचस्तरत्नत् .
य....११

यो द्रिघओरच द्रीन्योस्च अमवत् न्मानम् हाँम्-तारित पस्च हू-फ्राष्मो-दाइतीम् यो अअष्मम् स्तर्थ्वत स्नइथिष वीख़ूम तम् एवरम् जइ ति अत्च हे बाध कमर्रधम् जन्नो पइति एवक्हयेइति यथ अओजो नाइद्योक्हिंम् ॥

अहे रय एवरॅनव्हहच .... यॅरॅथ्रजाो स्रओषो अप्यो।।

स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे रत्म् बॅरॅज़ रतम् .... वीस्पच ह्यर्कत इयओथ्न यज्ञमइदे वर्कतच वरॅक्यम्रच ॥

येज्हे हाताँम् .... तारेचा यज्ञमइदे ॥ १०॥

स्रओपम् अषीम् हुरओधम् वॅरथाजनम् फ़ादत्-गञेथम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे ॥

तष्मम् आसम् अओजङ्ह्य तम् दर्षितम् सरम् बर्रज्ञ धीम् ॥ ११॥

यो वीस्पञेइब्यो हच अरॅज़्ञेड्ब्यो ववन्वाो पइति-जसइति व्याख्म' अमॅपनॉॅंम् स्पॅ॰तनॉंम् ॥

अहे रय एवरॅनव्हहच .... वॅरॅथ्रजाो स्रओषो अप्यो।।

स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे रत्म् बॅरॅज़ रतम् .... वीस्पच हृर्श्त इयओध्न यज्ञमइदे वर्श्तच वर्श्वयम्भच ।।

येञ्हे हाताँम् .... ताोस्चा यज़मइदे ॥ १२ ॥

स्रओपॅम् अपीम् हुरओघॅम् वॅरॅथाजनॅम् फ़ादत्-ग्अेथॅम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे ॥

यूनाँम् अओजिश्तॅम् यूनाँम् तर्श्चिश्तॅम्' यूनाँम् थ्वक्षिश्त्तंम् यूनाँम् आसिश्तॅम् यूनाँम् परो-कतर्श्तॅमम्। पइतिषत मज़्दयस्न स्रओषहे अब्येहे यस्तॅम् ॥ १३॥

द्रात् हच अह्यात् न्मानात् द्रात् हच अञ्हात् वीसत् द्रात् हच

(10) 1. West & TDA: दरॅघओइच 2. West, Sp, TDA: द्रीवयोस्च 3. West & TDA: हॉॅम्-ताइत; Sp: हॉॅम्-ताइतॅम् 4. West, Sp, TDA: अअवॅमॅम् 5. West, Sp, TDA: नाइच्योब्हिंम् (11) 1. West, Sp, TDA: दरॅबतॅम् 2. Sp: बॅरॅज़इतीम् (12) 1. Geld: व्यख्म (13) 1. West, Sp, TDA: तर्जिइतॅम् (14) 1. Geld: अइञ्हात्.

अह्यात् ज़र्ताओत् दूरात् हच अञ्हात्' दञ्हओत्' अघाो इथ्येजाो वोइघ्नाो येइर्ति' येञ्हे न्मानय' स्रओषो अध्यो वॅरॅथ्रजाो थ्रॉफॅधो अस्ति प्रति-ज़र्तो नाच अपव फ्रायो-हुमतो फ्रायो-हुख्तो फ्रायो-ह्रुक्तो ॥

अहे रय एवरॅनइहच .... वॅरॅथजो स्रओपो अध्यो।।

स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे रत्म् वॅरंज्र र्तम् .... तीस्पच ह्रर्कत इयओथ्न यज्ञमइदे वर्कतच वर्क्यमच ।।

येज्हे हाताँम् .... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ १४ ॥

स्रओषंम् अपीम् हुरओधंम् वॅरंथाजनम् फ़ादत्-गञेथंम् अपवनम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे ॥

यो वननो कयधहे यो वननो काइध्येहे यो जरत दअवयाो हुजो अश्-अओजङ्हो अहूम्-मॅरॅरचो यो हरॅत अङ्ग्याक्ष्तच वीस्पयो फ़बोइश् गअथयाो ॥ १५॥

यो अनवक्हब्दॅम्नो जुअनक्ह निपाइति मज्दाो दामाँन् यो अनवक् हब्दॅम्नो जुअनक्ह निश्रहर्जवेइति मज्दाो दामाँन् यो वीस्पॅम् अहूम् अस्त्व तम् अरॅध्व सुइथिष निपाइति पस्च हू-फ़ाष्मो-दाइतीम् ॥ १६॥

यो नोइत पस्चओत हुअ्ल्वफ् यत मइन्यू दामाँन् दइधीतम् यस्च स्पँ तो मइन्युश् यस्च अङ्करो हिषारो अषहे ग्रेथाो यो वीस्पाइश् अयाँन्च क्षप्रनस्च यूइध्येइति माजन्येअइब्यो हध देअवेअइब्यो ॥ १७॥

हो नोइत् तर्क्तो फ़ानामाइते ध्वश्रेषात् परो दुअवेबेइब्यो फ़ा अझात् परो वीस्पे दुअव अनुसो तर्क्त नॅमर् ते तर्क्त तॅमङ्हो दूर्र्ते ॥

अहे रय एवरॅनइहच .... वॅरॅथ्रजाो स्रओषो अध्यो ॥ स्रओषॅम् अषीम् यज्ञमइदे रत्म् बॅरॅज़ रतम् .... वीस्पच हृर्कत

रयओथ्न यज्ञमइदे वर्रतच वर्रश्यम्नच ॥

येज्हे हाताँम् .... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ १८॥

2. Geld: दइज्हओत् 3. Sp: येयश्ते 4. West, Sp, TDA: न्मान्य (15) 1. West, Sp, TDA: अवओजक्हो (16) 1. Sp: निज्ञ हउर्वहति 2. West, Sp, TDA: ऑरॅथ्व (17) 1. Sp: हुज्जून्म (18) 1. Geld: द्वरॅशति.

स्रओषम् अषीम् हुरओषम् वॅरथाजनम् फ़ादत्-गअथम् अपवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । यिम् यज्ञत हओमो फ़ाष्मिश् बअष्ट्यो स्नीरो क्षथ्यो ज़इरि-दोइथो बर्रज़िश्ते पइति बर्रज़िह हरइथ्यो पइति बर्रज़यो ॥ १९॥

ह्वचो' पापो-वचाो पहरि-गाो' वचाो पहथिम्नो वीस्पो-पञेसीम् मस्तीम् याँम् पोउरु-आज़इरतीम् माँथहेच पउर्वतातम् ।।

अहे रय एवरॅनव्हहच .... नॅरॅथ्रजाो स्रओषो अष्यो ।।

स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे रत्म् बॅरंज़ रतम् .... वीस्पच ह्रर्श्त इयओथ्न यज्ञमइदे वर्श्तच वरॅश्यम्रच ॥ २०॥

स्रओषम् अषीम् हुरओधम् वॅरथाजनम् फ़ादत्-गअथम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे ॥

येव्हे न्मानम् वारंश्रध्नि हज्जङ्रो-स्तूनम् वीधातम् वरंज्ञिक्ते पइति वरंज्ञिहि हरइथ्यो पइति वरंज्ञयाो । एवारओक्ष्नम् अरतरं-नञेमात्रं स्तह्पेओसम् निक्तर-नञेमात् ॥ २१ ॥

येव्हे अहुनो वहर्यो स्नहिथश् वीसत वॅरथजो यस्नस्च हप्तइहितश् प्रमुपस्च माँथो यो वारथिनिश् वीस्पोस्च यस्नो-कॅरतयो।।

अहे रय ख़र्रनव्हच .... वॅरंश्रजाो स्रओषो अध्यो॥

स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे रतृम् वॅरंज्ञ स्तम् .... तीस्पच ह्रर्कत व्यओध्न यज्ञमइदे वर्क्तच वरंक्यम्भच ।।

येञ्हे हाताँम् .... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ २२ ॥

स्रओपम् अषीम् हुरओधम् वॅरंश्राजनम् फ़ादत्-गञेशम् अषवनम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे ॥

येज्हे अमच वॅरॅथ्रध्नच हओज़ाँथ्यच वेअध्याच' अवाइन् अमेषाो स्पॅर्त अओइ हिमो-कर्ष्वइरीम् ज़ाँम् ॥ २३॥

(19) 1. Sp: बरॅज़हे (20) 1. Sp: हुवचाो 2. West & TDA: पइरि गा
3. Sp: पओर्जनतातॅम् (21) 1. Sp: बॅरॅज़हे 2. Geld, West, TDA: अश्तर-नंभेमात्र
(23) 1. West & TDA: वंभेध्याइच 2. West & TDA: अवान्; Sp: अवाो 3. West & TDA: अवि.

यो देशेनो-दिसो देशेनयाइ' वसो-क्षथो फ्रचराइति अओई' याँम् अस्त्व-इतीम् गश्रेथाँम् । अय देशेनय फ्रओरॅ॰त अहुरो मज़्दाो अपव फ्रा वोहु मनो फ्रा अपम् वहिक्तम् फ्रा क्षथ्रम् वहरीम् फ्रा स्पॅ॰त आर्मइतिक्र फ्रा हउर्वतास् फ्रा अमॅरं-ततास् फ्रा आहूइरिक्र फ्रष्नो फ्रा आहूइरिक्र ल्क्केषो ॥ २४ ॥

फ़ा अध वजेइब्य अहुब्य वजेइब्य नो अहुब्य निपयो आई' स्रजीप अध्य हुरजोध अहेच अझ्हॅउश् यो अस्त्वतो यस्च अस्ति मनह्यो पहरि द्वतत् मह्कात् पहरि द्वतत् अञेष्मात् पहरि द्वल्ब्यो हजेनजेइब्यो यो उस् ख़ूर्म् द्रफ़्म् गॅरंझ्नाँन् अञेष्महे परो द्रजोमैंब्यो यो अञेष्मो दुझ्दो द्रावयात् मत् वीधातजोत् द्रजेवो-दातात् ॥ २५ ॥

अध नो तूम् स्रओष अष्य हुरओध जावर दयाो हितओइब्यो द्रवतातम् तनुब्यो पोउरु-स्पक्ष्तीम्' त्बिष्य ताम् पइति-जइतीम् दुश्मइन्युनाम्' हथा-निवाइतीम् हमॅर्थनाम् अउर्वथनाम् त्बिष्य ताम् ॥

अहे रय एवरॅनव्हहच .... वॅरॅथ्रजो स्रओषो अण्यो॥

स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे रतूम् बॅरंज्ञ रतम् .... वीस्पच हृर्कत क्यओथ्न यज्ञमइदे वर्कतच वर्कयम्रच ॥

येज्हे हाताँम् .... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ २६॥

स्रओषम् अषीम् हुरओधम् वॅरंथ्राजनम् फ़ादत्-गञेथम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमहदे ॥

यिम् चथ्वारो अउर्व स्तो अउरुप रओक्ष्न फ़ादॅरस्न स्पॅ स्त वीध्वादिहो असय मइनिवसङ्हो वज़ स्ति। स्वअन अअषाँम् सफ़्रोङ्हो जरन्य पइति-ध्वर्क्ताो-इहो ॥ २७॥

आस्यव्ह अस्पञेइन्य आस्यव्ह वातञेइन्य आस्यव्ह वारञेइन्य

(24) 1. West & TDA: दक्षेनयाो 2. West & TDA: अवि (25) 1. West, Sp, TDA: आ 2. West & TDA: इवइतिच्यो 3. West, Sp, TDA: इक्षेनच्यो 4. Sp: गॅर्व्हॉन् 5. West, Sp, TDA: वीदातओं (26) 1. West & TDA: पओउइ-स्पक्ष्तीम् 2. West, Sp, TDA: दुष्मइन्यवनॉम् (27) 1. West & TDA: मिनवसङ्हो; Sp: मइन्यवसङ्हो.

आस्यव्हह मञेघओइब्य आस्यव्हह वयओइब्य हुपतरॅतओइब्य' आस्यव्हह ह्वस्तयाो अइञ्हिमनयाो' ॥ २८॥

योइ वीस्पॅ ते अपयेइ रित याँ अवे पस्कात् व्येइ रित नोइत् अवे पस्कात् आफ्र रित । योइ व अेइव्य सहिथि ज़िव्य फ्रायतयेइ रित व ज़म्न यिम् वोहूम् स्रओषम् अषीम् यत्चित् उषस्त इरे हि रही आगें उर्वये इते यत्चित् द ओषत इरे निष्ने ।।

अहे रय ख़्बरॅनव्हहच .... वॅरॅथ्रजाो स्रओषो अप्यो।।

स्रओषम् अपीम् यज्ञमइदे रतूम् बॅरंज़ रतम् .... वीस्पच ह्रर्कत इयओध्न यज्ञमइदे वर्कतच वर्क्यमच ॥

येव्हे हाताँम् .... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ २९ ॥

स्रओषम् अषीम् हुरओधम् वॅरथाजनम् फ़ादत्-गओथम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमहदे ॥

यो बॅरॅज़ो बॅरॅज़्यास्तो' मज़्दाो दामाँन् निश्रव्हस्ति ।। ३०।।

यो आधितीम् हमहे अयाँन् हमयाो वा क्षपो इमत् कर्ष्वरं अवजाइते यत् ज्विनर्थम् वामीम् स्नइथिश् जस्तय दिज्ञिन्नो ब्रोइथ्रो-तअज़म् ह्वा-वअधम् कमर्रेषे पइति देवनाम् ॥ ३१॥

स्रथाइ अङ्राहे मइन्यँउरा' द्वतो । स्रथाइ अञ्जेष्महे फ़्वी-द्रओश्र' । स्रथाइ माजइन्यनाम् दञ्जेवनाम् । स्रथाइ वीस्पनाम् दञ्जेवनाम् ॥

अहे रय एवरॅनव्हहच .... वॅरॅथजाो स्रओषो अप्यो ॥

स्रओषॅम् अपीम् यज्ञमइदे रत्म् बॅरॅज़ रतम् .... वीस्पच हृर्कत इयओथ्न यज्ञमइदे वर्कतच वरॅक्यम्नच ।।

(28) 1. Geld: पतरॅतओइच्य 2. West, Sp, TDA: अगृहे मनयाो; (29) 1. Sp: अपयश्ति 2. West, Sp, TDA: योइ 3. Sp: अओओ 4. Sp: वयश्ति 5. West & TDA: उवओइच्य 6. Geld: ल्लाइयोज्ञ्य; Sp: ल्लाइयेज्ज्य 7. Sp: हॅश्ड्रो (30) 1. West, Sp, TDA: वॅरॉज़-यास्तो 2. West, Sp, TDA: निष्ह्हस्ति (31) 1. West, Sp, TDA: अवज़ाइति 2. West, Sp, TDA: ज़स्तयो 3. West & TDA: ह्रज़ॅम्नो 4. West & TDA: वरोइथ्रो-तअज़ॅम् (32) 1. West, Sp, Geld, TDA: मन्यॅंडश 2. Geld: ह्वीम्-द्रआंश 3. West & TDA: वर्ष्ट्यम्नच.

ये अहे हाताँम् .... तारेचा यज्ञमइदे ॥ ३२ ॥

स्रओपम् अपीम् हुरओधम् वॅरंथाजनम् फ़ादत्-ग्जेथम् अपवनम् अपहे रतम यज्ञमङ्दे ॥

इधत्च अइनिधत्च इधत्च वीस्पाँय्च अःपि इमाँय् जाँय् वीस्पो स्रुओषहे अध्येहे तल्महे तन्माँथहे ॥ ३३॥

तष्महे हाँम-वरॅतिवतो वाजुरा-अओजङ्हो रथअरताो कमॅरॅघो-जनो दुअवनाम् वनतो वनइतीश् वनइतिवतो अपओनो वनतो वनइतीश् वनइ सीमच उपरतातम् यज्ञमइदे याँम्च स्रओषहे अष्येहे याँम्च अर्क्तोइश् यज्जतहे ॥ ३४ ॥

वीस्प नमान स्रओषो-पात यज्ञमइदे येज्हाध स्रओषो अष्यो प्रयो फ्रियो पइति-ज्रू तो नाच अपव फ़ायो-हुमतो फ़ायो-हू ख़्तो फ़ायो-हर्क्तो ॥

अहे रय ख़्वरॅनव्हहच .... वरॅश्राजाो स्रओषो अध्यो ॥ स्रुओषम् अषीम् यज्ञमइदे रतृम् वॅरंज़ रतम् .... नीस्पच ह्रर्श्त इयओध्न यज्ञमइदे वर्क्तच वर्क्यम्रच।।

येजहे हाताँम् .... ताोस्च यज्ञमइदे ॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

[*स्रोश् अशो तगी तन्-फ़माँन् शिकफ़्त्-ज़ीन् ज़ीन्-अवज़ार् सालार् इ दामाँन् अहुरमज़्द व-रसात्।

यथा अहू वइयों अथा रतुश् अपात्चीत् हचा° ॥ (इ वार्) यस्रम्च वहाम्च अओजस्च ज़वरंच आफ़्रीनामि। १ स्रओपहे अब्येहे तष्महे तनु-माँ थहे दर्षि-द्रओश् आहुइर्येहे ॥ ३५॥

(34) 1. Geld: °वरॅइतिवतो; Sp: °वरइतिवतो.

(35) *The Pazand portion in the parenthesis is to be recited in

§ The concluding line सओषहें अध्येहें ... ... दर्षि-द्रओश् आहुद्रयेहें should a whisper (Baz). be recited only if the whole of the Yasna is to be dedicated to the Angel स्रआप. Otherwise any formula applicable to अहुर मज़्द or मीनी नावर, as the case may be, should be substituted in this place.

हा ५८

ज़ोत्:-

तत् सोइधिश् तत् वॅरथॅम् ददॅमइदे छत् नॅमॅ हुचिथॅम् अिषश्-हागत् आर्मइतिश्-हागत् येव्हे नॅमझ्हो चिथॅम् हुमतॅम्चा हू एतंम्चा हुर्त्रम्चा ॥ १॥

तत् नै नमै निपात् पश्री दश्रेवाअत्चा त्वश्रेषङ्हत् मश्याअत्चा। अक्काइ नमङ्हे आवश्रेदयमद्दे गञ्जेथारिचा तन्वस्चा निपातयश्रेचा निषङ्हरॅत-यश्रेचा हर्रश्राइचा अङ्ग्याक्ष्त्राइचा ॥ २॥

नॅमही क्यामा अहुरा मज़्दा नॅमहीं उसँमही नॅमझ्हे वीसामइदे नॅमझ्हे आवअदयमइदे गअथारिक्वा तन्वस्चा निपात्तयअचा निश्रझ्हरॅतयअचा हरॅथ्राइचा अङ्ख्याक्ष्राइचा नॅमझ्हो आ यथा नॅमॅ क्ष्मावतो ॥ ३॥

प्रमुमो अस्ती अपवा वॅरंथजा वहिश्तो प्रषूष चरॅकरॅमही। हॅ-सा गॅउश्चा अपक्हाचा अपओनस्चा अपावइयोस्चि स्तोइश् हइथ्यो वक्ष्हुद्दो येज्हे वॅ मसानस्चा वक्ष्हानस्चा स्नयनस्चा चरॅकरॅमही। हॅचा ना प्रप्नमो निशक्ष्हरतू हॅ अइ-ज्याक्ष्मयत् हदा अपाचा वास्ताचा फ्रारातिचा वीदीपयाचा अइनितिचा आथाचा अहुरहे मज़्दो।। ४।।

यथा नै दाता अमें पार्या स्पंधता अथा नारे थ्राज़्द्म् । थ्राज़्द्म् नै वङ्हवो थ्राज़्द्म् नै वङ्गहवो थ्राज़्द्म् नै अमेषा स्पंधता हुक्षथा हुधाोङ्हो । नअेचीम् तैम् अन्यम् यूष्मत् वजेदा अषा अथा नारे थ्राज़्द्म् ॥ ५॥

पहरी मनाो पहरी वचाो पहरी इयओथना पहरी पद्धश्र पहरी वीर्रं म् स्पं ताइ मइन्यवे ददमही। हउर्वप्रयवो द्वो-गअथा द्वप्रयवो द्वो-वीरा द्वा हउर्वा अपिव तो दथुषो ददुषो ददुष्वीश्र रओचॅवीश् हाँम्-वजेनोइमहदी याइश्र अहुरहे मज़्दाो।। ६।।

Ha 58

(2) 1. West & TDA: मध्याअत्चा 2. West & TDA: आवअंदयामइदे; Sp: आवअंध्यामइघे (3) 1. West, Sp, TDA: अहुर 2. West & TDA: आवअंद्यामइदे द्यामइदे 3. Sp: निष्ट्ह° (4) 1.Sp: निष्ट्हरत् 2. Sp: वीदुध्याचा (6) 1. Geld: मन्यवे; West & TDA: मइन्यवे 2. West, Sp, TDA: इवो-गञेथाो 3. West & TDA: हाँम्-वीनोइमइदे; Sp: हाँम्-वजेनोइमइधे.

नॅमसॅ तोइ आतर्रे अहुरहे मज़्दाो मज़िक्ताइ योोव्हहाँम् पहती-जम्याो मर्ज़े अवख्याइ मर्ज़े रफ़ॅनोख़्याइ दाइदी हउर्वाताो अमॅरताताो ॥ ७॥

हउर्वांम् हर्दाइतीम् स्तओतनांम् येस्न्यनांम् यज्ञमइदे अपनोतंमया' पइती वचस्तक्ता । स्रअक्तांम् अत् तोइ कॅड्र्पॅम् कॅड्र्पॉम् आवओदयमही मज़्दा अहुरा इमार् रओचाो वरंजिक्तंम् वरंजिमनांम् अवत् यात्र हुर्रं अवाची ॥ ८॥

स्तओत येस्न्य यज्ञमइदे या दाता अङ्हॅउरा पओउरुयेह्या ॥ ९ ॥

हा ५९

ज़ोत् उ रास्पी:-

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज़मइदे । अमॅपा स्पॅ॰ता हुक्षश्रा हुभोव्हो यज़मइदे ॥ १॥

अस्त्य अषवन अषहे रतवो यज्ञमइदे। हावनीम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे। सावङ्हअम् वीसीम्च अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे। मिथ्रम् वोउरु-गओयओइतीम् हज़ङ्रर-गओषम् बअवर्-चष्मनम् अओष्तो-नामनम् यज्ञतम् यज्ञ-मइदे। राम एवास्त्रम् यज्ञमइदे॥ २॥

ज़ोत्:-

रिपिथ्विनम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । फ़ादत्-फ्रवाउम् ज्ञ तुमम्च अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । अपम् विहर्तम् आत्रम्च अहुरहे मज़्दाो पुश्रम् यज्ञमइदे ॥ ३॥

उज्ञयेइरिनम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । फ़ादत्-वीरम् दख्युमम्च अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । वॅरंज्ञ रतम् अहुरम् क्षश्रीम् क्षअतम् अपाँम् नपातम् अजर्वत्-अस्पम् यज्ञमइदे । अपम्च मज्दधाताँम् अपओनीम् यज्ञमइदे ॥ ४ ॥

(8) 1. West, Sp, TDA: अपनीतमय 2. Sp: इसारे 3. Sp: बरॅडिक्स्नॉम् 4. West, Sp, TDA: या अत्. Ha 59

Sections 1-17,29 are identical with Yasna 17.1-17,19; and sections 18-27 with Yasna 26.1-10.

अइविस्थॉम् अइविगाइम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। फ्रादत्-वीस्पाँम्-हुज्याइतीम् ज्ञरथुक्त्रोतॅमम्च अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। अपओनाँम् वङ्गहीश् स्राो स्पँ तो फ्रवपयो यज्ञमइदे। घ्नोस्च वीरो-वाँ ध्वाो यज्ञमइदे। याइर्याँम्च हुपितीम् यज्ञमइदे। अमम्च हुतक्तम् हुरओधम् यज्ञमइदे। वॅर्थघ्नम्च अहुरधातम् यज्ञमइदे। वनइ तीम्च उपरतातम् यज्ञमइदे।। ५।।

उषिहनम् अपवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । बॅरंजीम् न्मानीम्च अपवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । स्रओपम् अषीम् हुरओधम् वॅरंथाजनम् फ्रादत्-गञेथम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । रष्नूम् रिज्ञित्म् यज्ञमइदे । अर्क्तातम्च फ्रादत्-गञेथाम् वर्दत्-गञेथाम् यज्ञमइदे ॥ ६ ॥

माह्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे। अर तरॅ-माोव्ह्हॅम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। पॅरॅनो-माोव्ह्हॅम् वीषप्तथॅम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे।। ७।।

याइर्य अपवन अपहे रतवो यज्ञमइदे। मइध्यो-जरॅमओम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। मइध्यो-पॅमेम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। पइतिश्हिहीम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। अयाधिमम् फ्रओउर्वेभेशित्रमम् विध्नहर्द्रतम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। मइध्याइरीम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। हमस्पथ्मभेदेभेम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। हमस्पथ्मभेदेभेम् अपवनम् अपहे रत्ने यज्ञमइदे। सर्घ अपवन अपहे रत्वो यज्ञमइदे। ८।।

वीस्पे अषहे रतवो यज़मइदे । योइ हॅ रति अषहे रतवो श्रयस्च श्रिसाँस्च निज़दक्त पइरिश्रहावनयो योइ हॅ रति अषहे यत् विहक्तहे मज़्दो-फ़सास्त ज़रशुक्त्रो-फ़ओ़क्त ॥ ९॥

अहुर मिश्र बॅरॅज़र्त अइथ्यज़क्क अपवन यज़मइदे । स्नॅंडक्च माोक्हॅम्च ह्रारंच उर्वराहु पइति बरॅस्मन्याहु मिश्रॅम् वीस्पनाँम् द्र्युनाँम् द्र्युक्तीम् यज़मइदे । (*रोज़्) अहुर्रम् मज़्दाँम् रक्षेवर्तम् ज़्वरंनङ्गहरूतम् यज़मइदे । (*माह्) अष्ओनाँम् वङ्गहीश्र स्रोो स्पॅरतो फ़्वपयो यज़मइदे ॥ १०॥

and the second will be to

^{(10) *} See note on Y.1.11.

ज़ोत् उ रास्पीः-

थ्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज़्दाो पुश्रम् यज़मइदे । आत्रम् वर्राज्ञ-सवक्ष्ट्म् यज़मइदे । आत्रम् वोहु-फ़्यानम् यज़मइदे । आत्रम् उर्वाज़िक्तम् यज़मइदे । आत्रम् वाजिक्तम् यज़मइदे । आत्रम् वाजिक्तम् यज्ञमइदे । आत्रम् स्पैनिक्तम् यज़मइदे । क्षश्रम् नक्षश्रम् नङ्गी-सक्ष्टम् यज्ञतम् यज्ञमइदे । आत्रम् वीस्पनाँम् नमाननाँम् नमानो-पइतीम् मज़्दधातम् अहुरहे मज़्दाो पुश्रम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे मत् वीस्पक्षेद्रव्यो आतर्रव्यो ॥ ११ ॥ कोतः आपो वङ्गहीद्र वहिक्ताो मज़्दधाताो अपओनीद्र यज्ञमइदे । वीस्पो अपोनीद्र यज्ञमइदे । वीस्पो उर्वराो मज़्दधाताो अपओनीद्र यज्ञमइदे । विस्पो उर्वराो मज़्दधाताो अपओनीद्र यज्ञमइदे । १२ ॥

माँ अम् स्पॅ र तम् अग्न-एवर्नन्इम् यज्ञमइदे । दातम् वीदोयूम् यज्ञमइदे । दातम् वीदोयूम् यज्ञमइदे । दातम् वीदोयूम् यज्ञमइदे । दातम् विदोयूम् यज्ञमइदे । दातम् विदोयूम् यज्ञमइदे । दातम् विदोयूम् यज्ञमहदे । दातम् विद्वास्य यज्ञमहदे । १३ ॥

गइरीम् उपि-दर्नम् मज़्दघातम् अप-ख्वाथॅम् यज़तम् यज़मइदे । वीस्पो
गरयो अप-ख्वाथ्यो पोउरु-ख्वाथ्यो मज़्दघात अपवन अपहे रतवो यज़मइदे । उध्रम्
कवअेम् ख्वरंनो मज़्दघातम् यज़मइदे । उध्रम् अख़्वरंतम् ख्वरंनो मज़्दघातम्
यज़मइदे । अपीम् वङ्गहीम् यज़मइदे । क्षोइथ्नीम् वॅरंज़इतीम् अमवइतीम् हुरओधाँम्
ख्वापराँम् ख़्वरंनो मज़्दघातम् यज़मइदे । सवो मज़्दघातम् यज़मइदे ॥ १४ ॥

दह्माँम् वङ्गहीम् आफ़ितीम् यज़मइदे । दह्मम्च नरम् अपवनम् यज़मइदे । उप्रम् त्र्मम् दामोइश् उपमनम् यज़तम् यज़मइदे ॥ १५॥

इमाो अपस्च जॅमस्च उर्वराोस्च यज्ञमइदे । इमाो असाोस्च षोइथ्राोस्च गओयओइतीक्च मञेथन्याोस्च अवो-एवरॅनाोस्च यज्ञमइदे । इमॅम्च पोइथ्रहे पइतीम् यज्ञमइदे यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् ॥ १६॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

रतवो वीस्पे मज़िश्त यज़मइदे अयर अस्न्य माह्य याइये सर्घ ॥ १७॥

(11) 1. West, Sp, TDA: वोहू-फ़्यानॅम् (14) 1. West & TDA: उशि-दरनॅम्; Sp: उशि-दरॅनॅम्. अषओनाँम् वङ्कहीश्र द्वराो स्पॅ रताो फ़वषयो स्तओमि ज़्बयेमि उफ्रयेमि। यज्ञमइदे न्मान्याो वीस्याो ज़रतुमाो दख्युमाो ज़रथुश्त्रोतॅमाो।। १८।।

ज़ोत्:-

वीस्पनाँम्च आोव्हहाँम् पओइर्यनाँम् फ़विषनाँम् इघ यज्ञमइदे फ़विषीम् अवाँम् याँम् अहुरहे मज़्दाो मिज़िक्ताँम्च विहिक्ताँम्च स्रोक्षेक्ताँम्च ख़ओज़िद्दक्ताँम्च ख़िक्ताँम्च ख़िक्ताँम्च ख़िक्ताँम्च अषात् अपनोत्माँम्च ॥ १९॥

अवओनॉम् वङ्गहीश्र स्राो स्पॅ॰ताो फ़वषयो यज्ञमहदे।
यो अमॅषनॉम् स्पॅ॰तनॉम्
श्रुअेतनॉम् वॅरंज़ि-दोइथ्रनॉम्
वॅरंज़तॉम् अइल्यामनॉम्
तष्मनॉम् आहूइर्यनॉम्
योइ अइथ्यजङ्गहो अषवनो ॥ २०॥

पओइर्यनाँम् त्केअषनाँम् पओइर्यनाँम् सास्नो-गूषाँम् इघ अषओनाँम् अषओनिनाँम्च अहूम्च देअनाँम्च बओघस्च उर्वानम्च फ़वषीम्च यज्ञमइदे योइ अषाइ वओनरं । गँउश् हुघोोव्हहो उर्वानम् यज्ञमइदे ॥ २१॥

योइ अषाइ वओनरं गयेहे मरंथ्नो' अषओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे । जरथुक्त्रहे स्पितामहे इघ अषओनो अषीम्च फ़वषीम्च यज्ञमइदे । कवोइश्र् वीश्तास्पहे अषओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे । इसत्-वास्त्रहे जरथुक्त्रोइश्र् अषओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे ॥ २२ ॥

नबानिष्दिश्तनाँम् इघ अषओनाँम् अषओनिनाँम्च अहूम्च द्अेनाँम्च बओधस्च उर्वानम्च फ़त्रवीम्च यज्ञमहदे योइ अषाइ वओनरं मृत् वीस्पाब्यो अषओनिब्यो फ़त्रविब्यो

> याो इरीरिथुपाँम् अष्ओनाँम् याोस्च ज्वरताँम् अष्ओनाँम् याोस्च नराँम् अज्ञातनाँम् फ्रषो-चर्थाँम् सओक्यरताँम् ॥ २३॥

(22) 1. West & TDA : मरध्नो.

इध इरिस्तनाँम् उर्वाँनो यज्ञमइदे याो अपओनाँम् फ़वषयो। वीस्पनाँम् अह्नय न्माने नवानिज़्दिक्तनाँम् पर-इरिस्तनाँम् अञ्रेथ्रपइतिनाँम् अञ्रेथ्रयनाँम् नराँम् नाइरिनाँम् इध अपओनाँम् अपओनिनाँम् फ़वषयो यज्ञमइदे ॥ २४॥

वीस्पनाँम् अश्रेश्रपइतिनाँम् अपओनाँम् फ़रवपयो यज्ञमइदे । वीस्पनाँम् अश्रेश्यनाँम् अपओनाँम् फ़रवपयो यज्ञमइदे । वीस्पनाँम् नराँम् अपओनाँम् फ़रवपयो यज्ञमइदे । वीस्पनाँम् नाइरिनाँम् अपओनिनाँम् फ़रवपयो यज्ञमइदे ॥ २५॥

वीस्पनाँम् अपॅरॅनायूकनाँम् दह्यो-कॅरंतनाँम् अवओनाँम् फ़ववयो यज्ञमइदे। आदख्युनाँम्च अवओनाँम् फ़ववयो यज्ञमइदे। उज्दाख्युनाँम्च अवओनाँम् फ़ववयो यज्ञमइदे॥ २६॥

नराँम्च अपओनाँम् फ़वषयो यज्ञमइदे। नाइरिनाँम्च अपओनिनाँम् फ़वषयो यज्ञमइदे। वीस्पो अपओनाँम् वङ्घहीश्र स्रो स्पॅ॰ताो फ़वषयो यज्ञमइदे यो हच गयात् मर्थनत् आ-सओश्य॰तात् वॅर्ग्थव्नत् ॥ २७॥

वॅरॅथ्रघ्नम् अहुरधातम् यज्ञमइदे । सओक्य र तम् वॅरॅथ्राजनम् यज्ञमइदे । इमत् बरॅस्म हध-ज्ञओथ्रम् हध-अइ त्योक्ट सम् अषय फ्रस्तरॅतम् यज्ञमइदे । हओम् उर्वानम् यज्ञमइदे । हवाँम् फ्रवषीम् यज्ञमइदे ॥ २८॥

वीस्पे अषवनो यज्ञत यज्ञमइदे । वीस्पे अषहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् पइति रत्म् सावङ्हञेम् वीसीम्च पइति रत्म् रतवो वीस्पे मज़िश्त पइति रत्म् ॥ येञ्हे हाताँम् ...... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ २९ ॥

*रास्पीः-

वङ्हु तू ते वङ्हओत् वङ्हो वुयात् ह्वावोय' यत् जुओश्रे

(24) 1. TDA: पइरि-इरिस्तनॉम् (27) 1. Sp: मरधनत् (28) 1. Sp:

सओध्यश्तम् 2. West, Sp, TDA: हॉंम्.

(30) * At this stage, the रास्पी faces the Fire and standing by the left side of the ज़ार, recites the entire paragraph.

1. Sp : हावीय.

हनअेष तृ तृम् तृत् मीज़्द्रम् यृत् ज्ञात हनयम्नो आोव्हह फ़ायो-हुमतो फ़ायो-हुज़्तो फ़ायो-हुर्ज़्तो ॥ ३०॥

ज़ोत्:-

जम्यात् वो वङ्हओत् वङ्हों मा वो जम्यात् अकात् अषो मा मे जम्यात् अकात् अषो ॥ ३१॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

यथा अहू वहर्यो अथा रत्तश् अषात्चीत् हचा । (वह बार)
अपम् वोहू वहिश्तम् अस्ती।
उक्ता अस्ती उक्ता असाइ।
सत् अषाइ वहिश्ताइ अपम्।। ३२।। (वह बार)

अहुनॅम् वहरीम् यज्ञमहदे । अवम् वहिक्तम् स्रथेक्तम् अमॅवम् स्पॅ॰तम् यज्ञमहदे । प्रवृपो-माँथम् हधओज्तम् यज्ञमहदे । हउर्वाम् ह॰दाइतीम् स्तओतनाँम् यस्न्यनाँम् यज्ञमहदे । स्तओत यस्न्य यज्ञमहदे या दाता अङ्हॅउश् प्ओउरुयेह्या ।।

येव्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वक्हो । मज़्दो अहुरो वजेथा अषात् हचा । योक्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥

यथा अहू वहर्यो अथा रतुञ् अषात्चीत् हचा ।। ३३।। (दु बार्)

जोतः यथा अहू वहर्यो जुओता फ्रा मे स्रूते।

रास्ती:- यथा अहू वहर्यों यो ज़ओता फ्रा में मूते।

ज़ोतः अथा रतुश अपात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वारे प्रओत् ॥ ३४॥

हा ६०

ज़ोत् उ रास्पी:-

अत् ह्वो वक्हॅं उग्न वह्यो ना अइवी-जम्यात्। य नाो अरंज़्य् सवक्हो पथो सीपोइत्। अह्या अक्हॅं उग्न अस्त्वतो मनक्हस्चा। हङ्थ्यं प् आ' स्तीश्' यप् आ-पन्नेती अहुरो। अरंद्रो थ्यावाँस् हुकूँ पतुर्थे स्पं पतो मज़्दा॥ १॥

ज़ोतु:-

ताो अह्मि नमाने जम्यारंश्' याो अपओनाँम् क्ष्नतस्य अपयस्य व्यादइ-विश्च' पइति-ज्ञ तयस्य । उस् नू अञ्हाइ' वीसे जम्यात् अपम्य क्ष्र्यम्य सवस्य एवर्नस्य एवाथ्रम्य दरंघो-फ़तॅमथ्वम्य' अञ्हाो' दअनयाो यत् आहुरोइश् ज्ञरथुश्त्रोइश् ॥ २॥

असिक्त' नू अञ्हत् हच वीसत् गाउक् बुयात् असिक्तम् अपम् असिक्तम् नर्क्त अपओनो अओजो असिक्तो आहू इरिक्ष ल्क्जेषो ॥ ३॥

जम्याँन् इथ अपाउनाँम् वङ्गहीश् स्राो स्पॅ॰ताो फ़वषयो अपोइश् वअपज हिचम्नाो जॅम्-फ़थब्ह दानु-द्राजब्ह ह्वरॅ-बरॅज़ब्ह इश्तॅंथे वब्हब्हाँम् पृहित-श्तातुँथे आतरनाँम् फ़ष-वक्ष्याइ रयाँम्च एवरॅनब्हाँम्च ॥ ४॥

वइनीत् अक्षि नमाने स्रओषो
असुरुतीम् आक्ष्तिश् अनाक्ष्तीम्
राइतिश् अराइतीम् आर्मइतिश्
तरोमइतीम् अर्शुक्यो वाक्ष् मिथओक्तम् वाचिम् अप-द्रुजम् ॥ ५॥
यथ अह्नय अमेषाो स्पॅ त

Hā 60

स्रओषाध' अष्याघ' पइतिषाँन् वङ्हूश्र् यस्राँस्च वस्राँस्च वोह्न यस्रम्च वस्रम्च

हुबॅरंतीम्च उक्तबॅरंतीम्च व तबॅरंतीम्च आ-दरंघात् एवा-वइर्यात् ॥ ६॥

मा यवे इमत् न्मानम् एवाथवत् एवरंनो फ़ज़हीत् मा एवाथवहति ईिवत्श् मा एवाथवहति आस्न फ़ज़्र तिश्' एवाथो-दिस्यहे पहति अषोइश्च वङ्हुयोां दर्रवम् हएम ॥ ७॥

वसस्च तू अहुर मज़्द उश्ताच' क्षुअेष हवनाँम् दामनाँम् । वसो आपो वसो उर्वराो वसो वीस्प वोहू अषचिश्र क्षयम्नॅम् अषवनॅम् दायत अक्षयम्नॅम् ह्व<तॅम् ॥ ८ ॥

> वसो-क्षथो ख्यात अवव अवसो-क्षथो ख्यात द्वाो गतो हमिस्तो निज़्बॅरतो हच स्पॅ॰तहे मइन्यॅंडश दामब्यो वरतो अवसो-क्षथो ॥ ९॥

हक्ष्य अजॅम्चित् यो ज्ररथुक्त्रो फ़र्तमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज्र तुनाँम्च द्ख्युनाँम्च अञ्हाो दअनयाो अनुमतयभेच अनुक्तयभेच अन्वर्कतयभेच या आहूइरिक् ज्ररथुक्त्रिक् ॥ १०॥

यथ नो आोक्हाँम् श्यातो मनाो वहिश्तो उर्वाँनो ख्वाथवइतीश् तन्वो हॅ॰ति' वहिश्तो अक्हुश् आकाोस्चोइत्रं आहुहरें मज़्द जसॅ॰ताँम् ॥ ११॥

(6) 1. West & TDA: स्रओषात् अध्यात् (7) 1. Sp & Geld: फ़ज़्इश्तिश.
2. Sp: बङ्ग्यो (8) 1. Sp: उरतच (11) 1. West, Sp, TDA: हॅश्तो 2. Sp: अक्रो 3. Sp: अहुर.

ज़ोत् उ रास्पी:-

अष वहिश्त अष स्रञेश्त दरसाम ध्वा पइरि ध्वा जम्याम' हमॅम् ध्वा हरुम । अपॅम् वोहू॰ ॥ १२॥ (सं वार्)

यथा अहू वहर्यो अथा रतुश् अषात्रचीत् हचा। वक्हेंडश् दज्दा मनक्हो श्यओथननाँम् अक्हेंडश् मज़्दाइ। क्षथ्रम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम्॥ (विहार् बार्)

> अपम् वोह् वहिश्तम् अस्ती उश्ता अस्ती उश्ता अझाइ छत् अपाइ वहिश्ताइ अपम् ॥ (सं बार्)

अहुनम् वइरीम् यज्ञमइदे । अषम् वहिश्तम् स्रअश्तम् अमॅषम् स्पँ तम् यज्ञमइदे ॥

> येज्हे हाताँम् आअत् येखे पइती वक्हो । मजदो अहुरो वजेथा अषात् हचा । योक्हाँम्चा ताँस्चा तोस्चा यज़मइदे ॥ १३ ॥

हा ६१

जोतः अहुनम्च वहरीम् फ्रअंश्यामही' अर्तरंच जाँम् अर्तरंच अस्मनम् अपम्च वहिश्तम् फ्रअंश्यामही' अर्तरंच जाँम् अर्तरंच अस्मनम् येज्हे-हाताँम्च हुफ़ायश्तांम् फ्रअंश्यामही' अर्तरंच जाँम् अर्तरंच अस्मनम् दक्षहेच नर्श् अपओनो दक्षांम्च वङ्गहीम् आफ़ितीम् फ्रअंश्यामही' अर्तरंच जाँम् अर्तरंच अस्मनम् ॥१॥

हमिस्तयअेच निज़्बॅरॅतयअेच अङ्गरहे मइन्यँउश् मत्-दामनो दुज़्दामनो पोउरु-मह्केहे हमिस्तयअेच निज़्बॅरॅतयअेच कख़्बरॅधनॉंम्च कख़्बरॅहिधनॉंम्च हिम-स्तयअेच निज़्बॅरॅतयअेच कख़्बरॅधहेच कढ़्बरॅइध्योरिच ॥ २॥

(12) 1. Geld : जम्यम.

Hā 61

(1) 1. West, Sp, TDA: फ़्रुओध्यामही (2) 1. West, Geld, TDA: अरप्रहे 2. West, Geld, TDA: मन्यें उश, 3. Sp: क्ल्वेर्घनाम्च क्ल्वेर्घनाम्च 4. Sp: क्ल्वेर्घनाम्च क्ल्वेर्घनाम्च 4. Sp: क्ल्वेर्घनाम्च

य....१२

हिमस्तयअच निज़्बॅर्तयअच कयधनाँम्च कयेहिं भाम्च हिमस्तयअच निज़बॅरतयअच कयधहेच काइण्यास्च हिमस्तयअच निज़बॅर्तयअच तायुनाँम्च हज़ुस्ताँम्च हिमस्तयअच निज़बॅर्तयअच ज़र्दांम्च यातुमताँम्च हिमस्तयअच निज़बॅर्तयअच मिथ्रो-ज़्याँम्च मिथ्रो-हुजॅम्च ॥ ३॥

हमिस्तयअेच निज़्बॅर्त्तयअेच अपवघ्नाँम्च अपव-त्वअेषाँम्च हमिस्तयअेच निज़्बॅर्त्तयअेच अपॅमओघहेच अनपओनो सास्त्रहेच पोउरु-मह्केहे हमिस्तयअेच निज़्बॅर्त्तयअेच कहे कह्याचीत् द्वताँम् अरथ्ज्यो-मनङ्गहाँम् अरथ्ज्यो-चचङ्गहाँम् अरथ्ज्यो-क्यओथॅननाँम् स्पितम ज़रथुक्त्र ॥ ४॥

कथ द्रुजॅम् नीश अझत् आ नीश-नाषाम । नीश-नाषाम सओश्य स्तो द्रुजॅम् । कथ नीश-नाषाम यथ हीम् जनाम क्षयम्रो अक्षयम्राँम् वीस्पाइश हच कर्ष्वाँन् याइश हप्त हिमस्तें निज़्बॅर्तें वीस्पया द्रवतो स्तोइश । स्तवस् अषा मैं हुदाो योइ हॅ स्ती ॥ ५॥

हा ६२

ज़ोत् उ रास्पीः-

यथा अहू वइयों अथा रतुश अषात्चीत् हचा।
विद्वहर्षेत्रश दज्दा मनव्हो श्यओथननाम् अव्हर्षेत्रश मज्दाइ।
क्षिश्रम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम्॥ (ड वार्)

यसम्च वहाम्च हुवरंतीम्च उरत-वरंतीम्च वरत-वरंतीम्च आफ़ीनामि तव आतर्श पुथ अहुरहे मज़्दाो। यस्न्यो अहि वह्म्यो यस्न्यो बुयाो वह्म्यो न्मानाहु मञ्याकनाम् । उरत बुयात् अह्याइ नहरे यस ध्वा बाध फ़ायज़ाइते अअस्मो-ज़स्तो वरंस्मो-ज़स्तो गओ-ज़स्तो हावनो-ज़स्तो ॥ १ ॥

(3) 1. West & TDA: क्येइस्योस्च 2. Sp: यातुमतॅम्च (4) 1. West, Sp, TDA: अषवधनाँम्च 2. Sp: °२्यओध्ननाँम् (5) 1. Sp: हुजिम् 2. Sp: सओष्यश्तो 3. Geld: अक्ष्यमनाँम्.

Hā 62

Chapter 62 forms the chief part of the Ātaš Nigāyišn (Nyāyiš).
(1) 1. West, Sp, TDA: मध्याकनाँम् 2. West, Sp, TDA: फायज़ाइति
3. West, Sp, TDA; गाउ-ज़स्तो.

दाइत्यो अञेस्मि' बुयाो दाइत्यो बओइिं बुयाो दाइत्यो पिध्वि बुयाो दाइत्यो उपसयेनि' बुयाो पॅरॅनायुश् हरॅथि' बुयाो दह्मायुश् हरॅथि बुयाो आतर्श पुथ अहुरहे मज़्दाो ॥ २ ॥

सओचि-बुये' अझ्य न्माने मृत्र सओचि-बुये' अझ्य न्माने रओचिह-बुये अझ्य न्माने वक्षथि-बुये अझ्य न्माने दर्धम्चित् अइपि ज्ञानम् उप सराम् फ़षो-कॅरतीम् इध सरयो वङ्हुयो फ़षो-कॅरतोइत् ॥ ३॥

दायाो मे आतर्श पुश्र अहुरहे मज़्दाो आसु ख़्वाश्रम् आसु श्राइतीम् आसु जीतीम् पोउरु ख़्वाश्रम् पोउरु श्राइतीम् पोउरु जीतीम् मस्तीम् स्पानो क्षित्रवर्रम्' हिज़्वाम् उरुने उपि ज़तूम् पस्चअत मसितम् मज़ाो स्तम् अपइरि-आश्रम् नइर्याम् पस्चअत हाँम्-वरइतीम् ॥ ४॥

अरंध्वो-ज़ं र गाँम् ' अख़्वप्रन्याँम् ' शिषूम्' असाँम्च श्रप्रनाँम्च आसितो-गातूम् जघाउरूम् तुश्रुपाँम् आसाँम् फ़ज़ रतीम् कर्षो-राजाँम् व्याख़नाँम् हाँम्-रओधाँम् ह्वापाँम् आँजो-बूजम् ह्वीराँम् या मे फ़ाध्यात् न्मानम्च वीसम्च ज़रतूम्च दख़्यूम्च दब्हुसस्तीम्च ॥ ५॥

दायाो मे आतर्श पुथ अहुरहे मज़्दाो या मे अङ्हत् अफ़साोव्हाो नूर्म्च यवअचताइते वहिश्तम् अहूम् अपओनाम् रओचव्हहम् वीस्पो-ख़्वाथ्रम् ज़ज़-बुये' वव्हहाउच मिज़्दे वव्हहाउच स्रवहि उरुनअच दर्घे हवव्हे ॥ ६ ॥

वीस्पञेइब्यो सस्तीम् वरइति आतर्श् मज़्द्राो अहुरहे यञेइब्यो अञ्रम्

(2) 1. West & TDA: अअसे 2. West & TDA: उपसर्थने 3. West, Sp, TDA: हर्षे (3) 1. West, Sp, TDA: सओव-बुये 2. Sp: मित्र 3. West, Sp, TDA: वक्षये-बुये 4. West, Sp, TDA: फ़बो-कॅर्इतीम् 5. Sp: वक्क्ष्यो Sp, TDA: वक्षये-बुये 4. West, Sp, TDA: उिश 3. West, Sp, (4) 1. West & TDA: क्व्यूरम् 2. West, Sp, TDA: उिश 3. West, Sp, TDA: मसित 4. West, Sp, TDA: हॉम-वर्रतीम् (5) 1. West & TDA: ऑर्थ्वो-TDA: मसित 4. West, Sp, TDA: हॉम्-वर्रतीम् 3. Sp: फ़ज़्इश्तीम् 4. Sp: ज़ॅश्यॉम् 2. Geld omits: थ्रिष्म् अस्नॉम्च क्षप्नॉम्च 3. Sp: फ़ज़्इश्तीम् 4. Sp: ज़्र्यांम् 5. Geld: ऑज़ो-बूजिम् 6. Geld: दइश्हुसस्तीम्च (6) 1. West, Sp, व्यास्नॉम् 5. Geld: ऑज़ो-बूजिम् 6. Geld: दइश्हुसस्तीम्च (6) 1. West, Sp,

हाँम्-पचाइते' श्लाफ़नीम्च' स्रहरीम्च । वीस्पओइब्यो हच इज्येइते' हुबॅरॅतीम्च' उक्त-बॅरॅतीम्च' वरत-बॅरॅतीम्च' स्पितम ॥ ७॥

वीस्पनाँम् पर-चरॅं रताँम् आतर्शः जस्त आदिघय। चीम् हेख़ हेषे वरहती फ़चरॅं थ्वाो अर्मे अेषाइघे । आत्रम् स्पॅर्तम् यज्ञमइदे तख़्मॅम् हर्तम् रथे अे-क्तारम् ॥ ८॥

आअत् येजि वे अञेम् बरइति अञेस्मम् वा अषय वॅरॅतेम् वर्स्म वा अषय फ्रास्तर्तेम् उर्वराँम् वा हधानञेपताँम् । आ हे पस्चेशत फ्रीनइति आतर्शे मज़्दाो अहुरहे क्ष्नुतो अतुविश्तो हथ्धब्रहुम् ॥ ९॥

उप थ्झा हथ्नोइत गॅउश वाँथ्झ उप वीरनाँम पोउरुतास उप थ्झा वॅरंज्वत्च मनो वॅरंज्वितच हथ्नोइत अङ्कह उर्वाक्ष अङ्कह' गय जिघअेष' तारे क्षपनो यारे ज्वाही इमत आयो आफ़िवनम् यो अझाइ अअस्मम् वरइति हिक्श रओचस्-पइरीक्ताँ' अषहे वॅरंज यओज़्दाताँ ॥ १०॥

[§ होर्मज़्द' ख़बुदाइ अब़ज़्नी इ मर्दूम् मर्दूम् सर्दगाँन् हमा सर्दगाँन् हम्बायस्त वैहाँन उद्दम् वेह्-दीन् इ माज़्दयस्राँन् आगाही आस्तवाँनी नेंकी रसानात्। अभेदून् वात्।

> अपॅम् वोहू वहिश्तॅम् अस्ती । उश्ता अस्ती उश्ता अस्ताइ । स्रत् अषाइ वहिश्ताइ अपॅम् ॥ (स वार्)

अइन्नि-गॅरॅघ्मिह अपॉम् वङ्गहीनॉम्' फ़ाइतीम्च' पहतितीम्च अइबि-जरॅतीम्च आयेसे येक्ति ॥ ११॥

- (7) 1. West & TDA: हम्पचाइते; Sp: हाँम् पचइते 2. Sp: क्षप्नीम्च 3. West, Sp, TDA: इज्येइति 4. Geld: हुवँरतीम् 5. Geld: उरतावँरतीम्च 6. Geld: वर्श्तावँरतीम्च (8) 1. Sp: विम् 2. Sp: आर्मेश्रेषाइधे 3. Geld omits: आर्त्रम् स्पॅर्थ्तम् ....रथक्षेत्रतारम् 4. Sp: हॅर्श्तम् (9) 1. West & TDA: वर्रतम् 2. West & TDA: इज्ध्रह्म; Sp: हम्ध्रह्म (10) 1. Geld: उर्वाक्ष्रह् 2. West & TDA: जिम्नेश 3. West, Sp, TDA: वर्रतम्.
- § The Pazand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Baz).

  1. Corrected. All printed texts read পত্তব
  - (11) 1. West, Sp, TDA: वङ्गिहनाँम् 2. West & TDA: फ़िलेतीम्चर

फ़नराने मज़्दयस्रो ज़रथुजित्रश् वीद्येवो अहुर-त्क्येषो हावर्नेञे अपओने अपहे रथ्वे यस्नाइच इस्नञोथाइच फ़सस्तयञेच। सावब्हें वीस्याइच अपओने अपहे रथ्वे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नजोथाइच फ़सस्तयञेच। रथ्वाँम् अयर-नाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्धनाँम्च यस्नाइच इस्नञोथाइच फ़सस्तयञेच। १२।।

कोतः यथा अहू वहर्यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते। रास्पाः यथा अहू वहर्यो यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते। कोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीष्वाो म्रओत्॥ १३॥

हा ६३

ज़ोत् उ रास्पी:-

येञ्हे मे अषात् हचा वहिश्तम् येखे पहती। वजेदा मज़्दाो अहुरो योइ ओड्हरॅचा हॅ ९ तिचा। ताँ यज़ाइ ख़्वाइश् नामॅनीश् पहरिचा जसाइ व ९ ता। वोह क्ष्रथम् वहरीम् बागम् अइबी-बहरिश्तम् ॥ १॥

सरओषो' इधा अस्तू अपाँम् वङ्कहीनाँम् यस्नाइ अषाउनाँम्च फ़विषव्यो याो नो इक्ताो उर्वोइब्यो ह्यत् पओउर्वीम् तत् उस्तॅमॅम्चीत्। अवधात् इधा सरओषो' अस्तू अपाँम् वङ्कहीनाँम् यस्नाइ अषाउनाँम्च फ़विष्वयो याो नो इक्ताो उर्वोइब्यो ॥ २॥

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनॅम् अपहे रत्भ् यज़मइदे । अमॅपा स्पॅ॰ता हुक्षथा हुभोक्हो यज़मइदे । अपो अत् यज़मइदे अपाउनाँम्' उरुनस्चा फ़वपीक्चा यज़मइदे ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येखे पहती वक्हो।
मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा।
योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़महदे॥

Hā 63
(2) 1. West, Sp, TDA: स्रओषो 2. West, Sp, TDA: वङ्गहिनोंम्
(3) 1. West, Sp, TDA: अष्ओनोंम्.

यथा अहू वहर्यो अथा रतुश् अषात्चीत् हचा। वक्हें उश् दज्दा मनक्हो श्यओथननाम् अक्हें उश् मज्दाइ। क्ष्र्यम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम्।। ३।। (विहार् वार्)

हा ६४

अक्हेंउश् दरॅथाइ फ़ो अपद्या फ़ारॅ र ते ।। १ ।। य माँथा वाचम् मज्दा बरइती। उर्वथो अपा नॅमङ्हा ज्ररथुक्त्रो। दाता ख़तॅउश्र हिज्वो रइथीम स्तोइ। मह्या रार्ज़ै रग् वोहू साहीत् मनव्हा ॥ २॥ अतु व यओजा ज़वीक्त्यूर ग् अउर्वतो । जयाइश् पॅरंथुश् वहाह्या यूष्माकह्या। मज्दा अषा उग्रँ रग् वोह मनक्हा। याइश् अज़ाथा महााइ ज़्याता "अवब्हे ॥ ३॥ मत् वाो पदाइश् या फ्रस्नुता ईज़याो। पहरि-जसाइ मज्दा उस्तानजस्तो। अतु वारे अपा अर्द्रख्याचा नॅमइहा। अत् वाो वक्हेंउग्र मनक्हो हुनरंताता ॥ ४ ॥ ताइश् वाो यस्नाइश् पइती स्तवस् अयेनी। मज़्दा अषा वस्हॅं उश् श्यओथनाइश् मनस्हो। यदा अषोइश्र मख्या। वसं क्षया। अत् हुदानाउश् इषयाँस् गॅरंज्दा ए्यम् ॥ ५॥

Ha 64

Stanza 1 is the second line of Yasna 46.3 and stanzas 2-7 = Yasna 50.6-11.

(3) * At this stage, the रास्पी joins the ज़ोत् in reciting with him the four words:— अवरूदे मत् वो पदाइश,

अत् या वर्षा याचा पहरी आइशः श्यओधना।
याचा वोहू चष्माँम् अरंजत् मनव्हा।
रओचाो कृत्रं ग् अस्ताँम् उक्षा अभेउरुशः।
प्रमाकाइ अषा वह्नाइ मज़्दा अहुरा॥ ६॥
अत् व स्तओता अओजाइ मज़्दा अव्हाचा।
यवत् अषा तवाचा इसाइचा।
दाता अव्हहँउश अरंदत् वोहू मनव्हा।
हइथ्यावरंश्ताँम् ह्यत् वस्ना फ्रंरषोतॅमम् ॥ ७॥

हा ६५ *ज़ोत उ रास्पाः-

यज़ाइ आपॅम् अरॅढीम्' सराँम् अनाहिताँम् पॅरॅथू-फ्राकाँम् बेअपज्याँम् वीदअवाँम् अहुरो-त्कअेषाँम् यस्न्याँम्' अङ्कहे अस्त्वइते वह्नयाँम् अङ्कहे अस्त्वइते आध्-फ्राधनाँम् अवओनीम् वाँथ्नो-फ्राधनाँम् अवओनीम् गञेथो-फ्राधनाँम् अप-ओनीम् क्षेत्रेतो-फ्राधनाँम्' अवओनीम् दज्हु-फ्राधनाँम्' अवओनीम् ॥ १॥

या वीस्पनाँम् अर्ष्नाँम् क्ष्युद्राो यओज्दघाइति । या वीस्पनाँम् हाइरि-षिनाँम् जाँथाइ गरॅवाँन् यओज्दघाइति । या वीस्पाो हाइरिषीश् हुजातिमो दघाइति । या वीस्पनाँम् हाइरिषिनाँम् दाइतीम् रथ्वीम् पञेम अव-बरइति ॥ २ ॥

मसिताम् दूरात् फ़स्तूताम् या अस्ति अववइति मसो यथ वीस्पाो

Ha 65

*With few exceptions, the ज़ोत् is always seated and the रास्पी is either seated or moving about to help him in the rituals as the case may be. But here, the ज़ोत् leaves his seat and joins the रास्पी in reciting the first five paragraphs, standing near his Asana and continues to stand till the end of the 14th para.

(1) 1: West, Sp, TDA: अर्द्धीम् 2. West, Sp, Geld, TDA: येस्न्याम् 3. Geld & Sp: विभेती-फ्राधनाम् 4. Geld: दइज्हु-फ्राधनाम् (2) 1. Geld: गरॅवॉ.

इमाो आपो याो ज़ॅमा पइति फ़तचरति' या अमवइति फ़तचइति हुकइ्चांत् इच बरॅज़क्ट्हत् अओइ' ज़यो' वोउरु-कपॅम् ॥ ३॥

यओज़ँ रित वीस्पे करनो ज़यां वोउरु-कषयां आ वीस्पो मइध्यो यओज़इति यत हीश् अओइ फ़ल्ग्ररइति अरॅद्वीं सूर अनाहित। येज्हे हज़ङ्रॅम् वइर्यनाँम् हज़ङ्रॅम् अपघ्ज़ारनाँम्। कस्चित्च अअषाँम् वइर्यनाँम् कस्चित्च अअषाँम् अपघ्ज़ारनाँम् वथ्वरॅ-सतॅम् अयरॅ-बरनाँम् ह्वस्पाइ नहरे बरॅम्राइ॥ ४॥

अञ्हारिन में अञेवज्हारे आपो अपघ्जारो वीजसाइति वीस्पाइश् अओइ कर्ष्वाँन याइश्र हप्त । अञ्हारिन में अञेवज्हारे आपो हमथ अव-वरइति हाँमिनम्च जयनम्च । हा में आपो यञोज्दधाइति हा अर्ष्नाँम् क्ष्मुद्राो हा क्षश्चिनाँम् गरॅबाँन हा क्षश्चिनाँम् पञेम् ॥ ५॥

ज़ोत्:-

आ हाताँम्च अङ्हुषाँम्च ज्ञातनाँम्च अज्ञातनाँम्च अषओनाँम् इध जसँ तु फ़वषयो योइ हीश बल्लरर पहत्यापम् निष्दिश्तयात् अपत् हच ॥ ६ ॥

मा नो आपो दुश्मनङ्हे मा नो आपो दुः च्या नो आपो दुश्-व्या व्या चार्च मा दुः दुः देशेनाइ मा हिष-ित्व पे मा मोघु-ित्व पे मा वरं जानो-ित्व पे मा नाप्त्रयो-ित्व । माध नो अह्मि फ़ाधाइति आपो वङ्ग हीश् विह्रिताो मज़्दधाताो अपओनीश् यो नो अइरीरिचिनाँ म् इरीरिश्लाइते गांभि माध नो अह्मि फ़ाधाइति आपो वङ्ग हीश् वहिश्ताो मज़्दधाताो अपओनीश् यो नो अइरीरिचिनाँ म् इरीरिश्लाइते तनुनाँ म् ॥ ७॥

यो तायुश् यो हज़ब्ह यो गधो यो अपवज यो यातुमारे यो नसुस्पारे यो

(3) 1. Geld: फ़तिचिश्ति 2. West & TDA: अवि 3. Sp: ज़रयो (4) 1. Sp: ज़रया 2. Geld: °कषय 3. West & TDA: अवि 4. West & TDA: अर्द्धी (5) 1. Geld: अङ्ग्ह्योस्च 2. Geld: अञ्च्ह्ह्यो 3. West & TDA: अवि 4. Sp: क्षप्रनॉम् 5. Geld: गरॅवॉ (7) 1. Sp: °र्यओध्नाइ 2. West & TDA: ह्रो-तिबरो 3. West & TDA: मोष्ट-तिबरो 4. West & TDA: हरीरिक्षाइति.

स्पॅरंज़्वाो यो अराइतिवाो यो अपॅमओघो अनपव यो मक्यो' द्वाो सास्त तॅम् अओइ² त्वअेषाो पइत्य तु इथ्येजाो ईष' यो ई दघ इथ्येजाो य तु यो दीदघ ॥ ८॥

आपो गातव रामोइध्वॅम् यवत जुओत यजाइते। कथ जुओत एसात वच आपो वङ्घीश्च यजाइते कुथ बवात् हितो-हिज्ञाो येजि अनर्थे यजाइते कुथ वाचो अओइ-बूत' याँ हे चएसे अअथ-पइतिश्च कुथ ताो प्रयो ववाँन् कुथ ताो इपुदो ववाँन् कुथ ताो रातयो ववाँन् याँ अहुरो मजदाो जरथुश्त्राइ फ़ाववचे फ़ा जरथुश्त्रो गअथाव्यो अस्त्वइतिब्यो ॥ ९॥

अव-जस्तीम् पउर्वाम्' आपो-जइघ्योइश् जरथुक्त्र । परचअेत अइड्यो जुओथ्राो फ़बरोइश् यओड्दाताो दक्को-पइरीक्ताो इमाँ' वचो फ़म्रू ॥ १०॥

आपो यानम् वो यासामि मज़ोर्तम् तम् मे दायत येश्हे दाइति पइति वद्धहो निस्नीत' अनइ निद्धिन्दु ि आपो ईश्तीम् वो जइ ध्यामि पोउरु-सर्घाम् अमवइतीम् फ़ज़्र्र्तीम्च ज्वापराम् येश्हाो पोउरू श्वापाम् विकार नेश्व नेश्व अञ्हाो यासाइति ज्यानाइ नोइत् स्वथाइ नोइत् मह्काइ नोइत् अञ्चल्हे नोइत् अपयत्ते ।। ११।।

इमत् वो आपो जइध्येमि

कोत उ रास्पाः इमत् ज़ॅमो इमत् उर्वराो इमत् अमॅषाो' स्पॅरत' हुक्ष्य' हुघोव्हहो वव्हहवस्य वङ्गहीश्य वोहुनाँम् दातारो। इमत् अषाउनाँम् वङ्गहीश्य फ़वषयो उघाो अइन्निथूराो इमत् मिथ्र वोउरु-गओयओइते इमत् स्रओष अष्य हुरओध इमत् रप्ति राजिश्त इमत् आतर अहुरहे मज़्दाो पुश्च इमत् वॅरंज अहुर क्ष्रथ्य अपाँम् नपो अउर्वत्-अस्प इमत् वीस्पे यज्ञताोव्हहो योइ वव्हहज़्दाो अषवनो।। १२।।

(8) 1. West, Sp, TDA: मध्यो 2. West & TDA: अवि 3. West, Sp, TDA: पइति-यश्तु 4. West & TDA: ईश 5. Geld: दी दघ (9) 1. West & TDA: अवि-वृत 2. Sp: याँम् 3. West, Sp, TDA: फ़लवच (10) 1. Sp: पओडर्वाँम् 2. Sp: इसाँम् (11) 1. Sp: निस्त्रीति; West & TDA: निस्तृत 2. Sp: पोउद्दर्श 3. Sp: निस्त्रीद्श 4. Geld: अइज्हाो (12) 1. West, Sp, TDA: अमंषा स्पॅश्ता हुसभ्रा 2. West, Sp, TDA: अषओनाँम् 3. West & Geld-Mss insert after वहुदीश्र—'स्राो स्पॅश्ताो' 4. West & TDA: वज्हुज्दाो.

इमत् मे आपो दायत इमत् ज़ॅमो इमत् उर्नराो इमत् अमॅमाो' स्पॅरत' हुस्रथ' हुधोव्हाे वव्हवस्य वक्डहीरच वोहुनाँम् दातारो इमत् अपाउनाँम् वक्डहीर्र फ़लपयो उघाो अइतिथराो इमत् मिश्र वोउरु-गओयओइते इमत् स्रओप अप्य हुरओघ इमत् रप्नवो रिज़रत इमत् आतर अहुरहे मज़्दाो पुथ्र इमत् बॅरॅज़ अहुर क्षथ्य अपाँम् नपो अउर्वत्-अस्प इमत् वीस्पे यज्ञताोव्हाे योइ वव्हहज़्दाो' अपवनो ॥ १३ ॥

कोतः यत् अक्षात् अस्ति मज्यो यत् अक्षात् अस्ति वक्हो यत् अक्षात् अस्ति स्रयो यत् अक्षात् अस्ति स्रयो यत् अक्षात् अस्ति परो-अर्जस्तरम् तत् नो दायत यूज़म् यज्ञत अपवनो क्षयम् इसान मोषुच आसुयाच हथ्र अन गाथ्ज्य वच । हर्थ्यावर्रक्ताँम् कृत् वस्ना फ्रापोतॅमॅम् ॥ १४॥

ज़ोत् उ रास्पीः-

दाइदी मोइ यँ गाँम् तषो। अपस्चा उर्वराोस्चा।
अमॅरताता हउर्वाता। स्पॅनिक्ता मइन्यू मज्दा।
तॅवीषी उत्तयूइती। मनझ्हा वोहू सॅझ्हे॥ १५॥
येव्हें मे अषात् हचा वहिक्तम् येस्ने पइती।
वअदा मज्दाो अहुरो योइ आोझ्हरॅचा हॅ९तिचा।
ताँ यज्ञाइ ख़्वाइक्र नामॅनीक्र पइरिचा जसाइ व९ता।
वोहू क्ष्रथॅम् वहरीम् बागॅम् अइबी-बहरिक्तम् ॥ १६॥

सरओषो इघा अस्तू अपाँम् वङ्गहीनाँम् यस्नाइ वङ्गहुत्र वङ्गहीनाँम् अमंपनाँम्चा स्पं तनाँम् हुक्षथ्रनाँम् हुधाोङ्गहाँम् वोहुनाँम्चा वङ्गहुयाोस्चा अपोइत्र यस्नाइ या न आरओचा ॲरनवतअचा अपङ्गहाक्ष् । सरओषस्चा इघा अस्तू अपाँम् वङ्गहीनाँम् यस्नाइ वङ्गहुत्र अपिवाो ह्यत् प्रओउवीम् तत् उस्तमम्चीत् ॥ १७॥

अवथात् इधा सरओषो अस्त् अपाँम् वङ्गहीनाँम् यस्नाइ वङ्हुश्

(13) 1. West, Sp, TDA: अमंषा स्पॅश्ता हुक्षश्रा 2. West, Sp, TDA: अपनीनॉम् 3. West & TDA: वश्हाते (14) 1. West, Sp, TDA: वश्हाते 2. West, Sp, TDA: हइध्यावर्श्तॉम् 3. West & TDA: फ़बोतॅमम्. cf. Y. 50.11.

वङ्गहीनाँम् अमॅपनाँम्चा स्पॅर्तनाँम् हुक्षथ्रनाँम् हुधाोव्हाँम् वोहुनाँम्चा वब्रहु-याोस्चा अपोइश्र यस्नाइ या न आरअेचा ॲरनवतअेचा अपव्हहाक्ष्र्। सॅरओपस्चा इधा अस्त् अपाँम् वङ्गहीनाँम् यस्नाइ वव्हहुश्र अपिवाो ॥ १८॥

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे मूते। कोतः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वाो म्रओत् ॥ १९॥

हा ६६

जोत् उ रास्पीः-

अपंम् वोहू वहिश्तम् अस्ती उक्ता अस्ती उक्ता असाइ स्रात् अपाइ वहिश्ताइ अपंम् ॥ (स बार्)

अषय दधाँमि इमाँम् ज्ञओश्राँम् हओमनइतीम् गओमनइतीम् हधानओ-पतनइतीम् अषय उज्दाताँम् तन अहुराने अहुरहे क्षन्सइने अहुरहे मज़्दाो अमॅपनाँम् स्पॅरतनाँम् स्रओषहे अष्येहे आश्रो अहुरहे मज़्दाो रथ्नो बॅरंज़तो यो अषहे ॥ १॥

अषय दघाँमि अस्न्यओइब्यो अषहे रतुब्यो। हावनँओ अषओने अषहे रथ्ने। अषय दघाँमि सावङ्हेंओ वीस्याइच अषओने अषहे रथ्ने। अषय दघाँमि मिश्रहे वोउरु-गओयओइतोइश्च हज़ङ्ररो-गओषहे बेअवरॅ-चष्मनो अओख्तो-नामनो यज्ञतहे रामनो ज़्वास्त्रहे ॥ २॥

कोतः अषय दधाँमि रिपिध्वनाइ अषओने अषहे रथ्वे । अषय दधाँमि फ़ादत्-फ़्षवे ज़र्त्तमाइच अषओने अषहे रथ्वे । अषय दधाँमि अषहे वहिश्तहे आधस्च अहुरहे मज़्दाो ॥ ३॥

अषय दघाँमि उज़येइरिनाइ अपओने अषहे रथ्ने । अपय दघाँमि फ़ादत्-वीराइ दज़्युमाइच अपओने अषहे रथ्ने । अषय दघाँमि वॅरंज़तो अहुरहे नफ्रंध्रो अपाँम् अपस्च मज़्दधातयाो ॥ ४॥

अषय दघाँमि अइविस्रूथॅमाइ अइविगयाइ अपओने अपहे रथ्ने। अपय दघाँमि फ़ादत्न्-वीस्पाँम्-हुज्याइतेंअ ज़रथुक्त्रोतेमाइच अपओने अपहे रथ्ने। अपय दधाँमि अषओनाँम् फ़विषनाँम् घॅनाँनाँम्च वीरो-वाँथ्वनाँम् याइर्ययाोस्च हुिषतोइश् अमहेच हुताश्तहे हुरओघहे वॅरअध्नहेच अहुरधातहे वनइश्रत्याोस्च उपरतातो ॥ ५॥

अषय दघाँमि उपिहनाइ अपओने अपहे रथ्ने । अपय दघाँमि वॅरॅज्याइ नमान्याइच अपओने अपहे रथ्ने । अपय दघाँमि स्रओपहे अप्येहे अपिवतो वॅरॅथाजनो फ़ादत्-गअथहे रष्नओश्र रिज़श्तिहे अर्श्तातस्च फ़ादत्-ग्रअथयाो वरॅदत्-ग्रेथयाो ॥ ६ ॥

अपय दघाँमि माह्यअेइन्यो अपहे रतुन्यों। अर तर्र-माोव्हहाइ अपओने अपहे रथ्ने। अपय दघाँमि पॅरॅनो-माोव्हहाइ वीषप्तथाइच अपओने अपहे रथ्ने।। ७॥

अपय दघाँमि याइर्यअेइब्यो अपहे रतुब्यो। मइध्यो-ज़रमयाइ अपओने अपहे रध्वे। अपय दघाँमि मइध्यो-पंमाइ अपओने अपहे रध्वे। अपय दघाँमि पइतिश्रह्ह्याइ अपओने अपहे रध्वे। अपय दघाँमि अयाधिमाइ फ़ओउर्वअेकित्रमाइ वर्षिनहर्कताइच अपओने अपहे रध्वे। अपय दघाँमि मइध्याइर्याइ अपओने अपहे रध्वे। अपय दघाँमि सर्ध्वे- इब्यो अपहे रहुब्यो।। ८।।

अषय दधाँमि वीस्पञेइन्यो अञेइन्यो रतुन्यो योइ हॅ रति अषहे रतवो श्रयस्च श्रिसाँस्च निष्दिश्त पइरिश्रहावनयो योइ हॅ रति अषहे यत् वहिश्तहे मज़्दो-फ़सास्त ज़रथुश्त्रो-फ़ओख़्त ॥ ९ ॥

अपय दघाँमि अहुरअेइव्य मिश्रअेइव्य वॅरॅज़र्व्य अइथ्यजक्हिओइव्य अपवनअेइव्य स्ताराँ म्च स्पॅर्तो-मइन्यवनाँम् दामनाँम् तिक्त्र्यहेच स्तारो रअवतो कृत्रर्ने माोक्हिहेच गओचिश्रहे ह्वरॅच क्ष्रअेतहे अउर्वत् अस्पहे दोइश्रहे अहुरहे मज़्दाो मिश्रहे दक्युनाँम् दज्हुपतोइज्ञ्। अपय दघाँमि (रोज़्र*) अहुरहे मज़्दाो रअवतो कृत्रर्ने कुहुरतो। अपय दघाँमि (माह्*) अपओनाँम् फ़्रविपनाँम् ॥ १०॥

अपय दघाँमि तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्र मृत वीस्प्जेइब्यो आतॅरब्यो। अपय दघाँमि अइल्यो वङ्घहिब्यो वीस्प्नाँम्च अपाँम् मज़्दधातनाँम् वीस्पनाँम्च उर्वरनाँम् मज़्दधातनाँम् ॥ ११॥

^{(10) *} See note on Y. 1.11.

अषय दधाँमि माँथ्रहे स्पँ तहे अपओनो वॅरंज्यङ्गहहे दातहे वीद्येवहे दातहे ज्ञरश्चरत्रोइश् दरॅघयाो उपयनयाो द्येनयाो वङ्हुयाो माज्द्यस्रोइश् ॥ १२॥

अषय दघाँमि गरोइश् उपि-दर्रनहे मज़्दघातहे अष-ज़्वाथ्रहे वीस्पञेषाँम्च गइरिनाँम् अप-ज़्वाथ्रनाँम् पोउरु-ज़्वाथ्रनाँम् मज़्दघातनाँम् कावयेहेच ज़्वरंनव्हहो मज़्दघातहे अज़्वरंतहेच ज़्वरंनव्हहो मज़्दघातहे । अपय दघाँमि अपोइश् वव्हहुयाो चिस्तोइश् वव्हहुयाो अरथ वव्हहुयाो रसाँस्तातो वव्हहुयाो ज़्वरंनव्हहो सवव्हहो मज़्दघातहे ॥ १३ ॥

अषय दधाँमि दक्षयाो वक्ष्हुयाो आफ़ितोइश् दक्षहेच नर्श अपओनो उघ्रहेच तल्महे दामोइश् उपमनहे यज्ञतहे ॥ १४॥

अषय दघाँमि ओङ्हाँम् असङ्हाँम्च षोइथ्रनाँम्च गओयओइति-नाँम्च मअथननाँम्च अवो-एनर्ननाँम्च अपाँम्च जॅमाँम्च उर्वरनाँम्च अञ्हाोस्च जॅमो अवज्हेच अष्नो वातहेच अषओनो स्नाँम् माोङ्हो हूरो अनघनाँम् रओचङ्-हाँम् एनधातनाँम् वीस्पनाँम्च स्पँ रहे मइन्यँउश् दामनाँम् अषओनाँम् अष-ओनिनाँम्च अषहे रथ्नाँम् ॥ १५॥

ज़ोत् उ रास्पाः-

अषय दघाँमि रथ्झो बॅरंज़तो यो अषहे। रथ्झाँम् अयरनाँम्च अस्न्य-नाँम्च माह्यनाँम्च याइयेनाँम्च सर्घनाँम्च योइ हॅ रित अषहे रतवो हावनोइश रथ्झो।।

अषय दघाँमि इमींम् ज़ओश्राँम् हओमवइतीम् गओमवइतीम् हघानओ-पतवइतीम् अषय उज़्दाताँम् । तव अहुराने अहुरहे ॥ १६॥ (ड बार्)

मोनो नावर् क्नूमन्

क्ष्न्न्यहने अहुरहे मज़्दाो रखेवतो ख़्वरॅनङ्कहतो अमॅषनांम् स्पॅ॰तनाम् मिथ्रहे वोउरु-गओयओइतोइश्र रामनस्च ख़्वास्त्रहे ॥ १७॥

ह्वर-श्रुअतहे अमॅषहे रअवहे अउर्वत्-अस्पहे। वयओश् उपरो-कइर्येहे तरधातो अन्याइश् दामाँन्। अअतत् ते वयो यत् ते अस्ति स्पँ तो-मइन्यओम्। रिज्ञश्तयोो चिस्तयोो मज़्दधातयोो अषओन्योो दअन्योो वस्हुयोो माज़्द-यस्नोइश् ॥ १८॥ माँ अहे स्पॅ ५ तहे अपओनो वॅरॅज़्यङ्कहहे दातहे वीदअवहे दातहे ज़रथुश्त्रोइश् । दर्षयो उपयनयो देअनयो वङ्क हुयो माज़्दयस्नोइश् ज़रज़्दातोइश् । माँ अहे स्पॅ ५ तहे उषि-दर्श्यम् देअनयो माज़्दयस्नोइश् वेअधीम् माँ अहे स्पॅ ५ तहे । आस्नहे ख़िथ्बो मज़्दधातहे गओषो-सृतहे ख़िथ्बो मज़्दधातहे ॥ १९ ॥

आथो अहुरहे मज़्दाो पुथ्रहे तव आतर्श पुथ्र अहुरहे मज़्दाो मत् वीस्पञे-इब्यो आतॅरॅब्यो । गरोइश उपि-दरॅनहे मज़्दधातहे अप-एवाथ्रहे ॥ २० ॥

वीस्पञ्जेषाँम् यज्ञतनाँम् अषञोनाँम् मइन्यवनाँम् गञेथ्यनाँम् । अषञोनाँम् फ़त्रिषिनाँम् उघ्रनाँम् अइन्निथूरनाँम् पञोइर्थो-त्कञेषनाँम् फ़त्रिषिनाँम् नवानिज्दिक्त-नाँम् फ़त्रिषिनाँम् । अञोक्तो-नामनो यज्ञतहे ॥ २१ ॥

(क्ष्नूमइने अहुरहे मज़्दाो ..... नबानज़िद्दतनाँम् फ़्रविषनाँम्। अओख़्तो-नामनो यज़तहे १७-२१ दु बार्)

हा ६७

ज़ोत्:-

अपय दघाँमि अवव्हाो फ़रापयो यो। पओइर्य ओव्हहरॅ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज़ त्नाँम्च दख़्युनाँम्च। यो। अस्मनम् वीधारयॅन् यो। आपम् वीधारयॅन् यो। ज़ाँम् वीधारयॅन् यो। गाँम् वीधारयॅन् यो। बर्रिथव्व पुर्थे वीधारयॅन् पइति-वर्रते अपर-इरियं तो।। १।।

अपय दधाँमि आफ़विष अहुरहे मज़्दाो अमॅपनाँम् स्पॅ॰तनाँम् मत् वीस्पाब्यो अपओनिब्यो फ़विष्वयो याो मइन्यवनाँम् यज़तनाँम्। अषय दधाँमि आफ़विष गयेहे मर्थ्यो ज्ररशुक्त्रहे स्पितामहे कवोइश् वीक्तास्पहे इसत्र-वास्त्रहे ज़रशुक्त्रोइश् मत् वीस्पाब्यो अपओनिब्यो फ़विष्वयो याो पओइर्थनाँम् ल्कअपनाँम् ॥२॥

अषय दघाँमि वीस्पय अपवने फ़त्रवे के अस्ति कचित् अञ्हाो जॅमो

Ha 67

(1) 1. Geld: पुधे 2. Geld: पइति-वॅरॅते (2) 1. Sp; वीस्पशेइब्यो 2. West, Sp, TDA: मरथ्नो 3. Geld: ज़रशुरुत्रहे.

पर-इरिस्ति दक्ष' नाइरिके अपॅरनायूके कइनिके वास्त्र्यावर्रिज उपपञेति हच अक्षात् नमानात् इज्येइ १ ति यो पहतिष्मर १ ति' यो अइन्निनास १ ति' वङ्हू इर् यस्ता स्च वक्षा स्च ॥ ३॥

ज़ोत् उ रास्पीः-

अषय दघाँमि अषओनाँम् ' फ़बिषनाँम् उघनाँम् अइविधूरनाँम् पओइयींत्कअषनाँम् फ़बिषनाँम् नवानिङ्दिश्तनाँम् फ़बिषनाँम् हवहे उरुनो फ़बिषें । अषय
दघाँमि वीस्पअइब्यो अपहे रतुब्यो। अषय दघाँमि वीस्पअइब्यो बङ्हुधाब्यो '
यज्ञतअइब्यो मइन्यओइब्यस्चा गअध्यअइब्यस्चा योइ हॅ रित यस्न्याच ' बह्मयाच '
अषात् हच यत् बहिश्तात्। अषय नो पइति-जम्यात्।। ४।।

ज़ोत्:-

अपो अत् यज्ञमइदे मञेकइ र तीश्चा' हॅंब्नइ र तीश्चा' फ़लज़ब्हो अहुरानीश् अहुरह्या ह्वपव्हाों हुपॅरॅथ्नोस्चा नो ह्वोब्ज़्थाोस्चा हूश्नाथाोस्चा उन्नोइब्या अहुब्या चगॅमा ॥ ५॥

ऊइती' या व विक्रहीश्र' अहुरो मज़्दाो नामाँन् ददात वब्हुदाो छत् वाो ददात ताइश वाो यज़मइदे ताइश प्रयाँमही ताइश नॅमख़्यामही ताइश इषूइ-द्यामही ॥ ६॥

अपस्चा वाो अज़ीक्चा वाो मातॅराँक्चा वाो अगॅन्याो द्रिगुदायक्हों वीस्पो-पइतीक् अवओचामा वहिक्ताो स्रअक्ताो अवा व वक्कहीक् रातोइक्र दरॅगो-बाज़ाउक् नाषु पइती-च्यादाो पइती-संद्वों मातरो जीतयो।।

(3) 1. West, Sp, TDA: दिह्न 2. West, Sp, TDA: पइतिरमरॅश्ति
3. West, Sp, TDA: अइबिनासॅश्ते (4) 1. Geld: अषाउनोंम् 2. West, Sp,
TDA: वर्ड्डधोच्यो 3. West & TDA: यस्नाइच; Geld: यस्न्याच 4. West & TDA:
वह्याइच (5) 1. Sp: मञेकश्तीरंचा 2. Sp: ह्येववश्तीरचा 3. Geld: ह्वपङ्हो
(6) 1. West, Sp, TDA: उइतो 2. West & TDA: वर्ड्डच्य 3. Geld: नामाँ;
Sp: नामाँम् 4. West & TDA: फ्रयाँन्मही (7) 1. West & TDA: द्रगुदायङ्हो;
Sp: द्रगुदायङ्हो 2. West & TDA: आवओचामा; Sp: अवोचामा 3. Sp: पइतिसँद्राो.

थस्न

येव्हे हाताँम् आअतु येख्ने पइती वङ्ग्हो । मज़्दाो अहुरो वअथा अषात हचा। योोङ्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ ७॥

हा ६८

जोतः -

अअतत ते अहुराने अहुरहे अञ्हे अवयाँम् दाँमहि यत थ्वा दिद्वीष्म। अअेष जुओथ पइति-जम्यात् तव अहुराने अहुरहे हओमवइति गओमवइति हधाने -पतवइति ॥ १ ॥

क्ष्त्रीध्येच आज़ूतयथेच मावयच ज़ुओथे पहति-जम्याो दस्वरं ब्येषजाहच फ़दइथे' वरदथाइच हवड्हे अपवस्ताइच हओस्रवड्हे हुरुन्याइच वॅरॅथ्रघ्ने फ़ादत्-गञेथाइच ॥ २॥

यज़महदे थ्वा अहुराने अहुरहे वङ्हॅउश मनङ्हो ज़ओथ्राव्यो यज़महदे थ्वा अहुराने अहुरहे वब्ह्हॅउश् उल्घहे जुओश्राव्यो यज्ञमइदे थ्वा अहुराने अहुरहे वक्हॅंउश् रयओथ्नहे जुओथाब्यो ॥ ३ ॥

स्काइ मनङ्हे स्काइ वचङ्हे स्काइ श्यओथ्नहे हवङ्हाइ उरुने फ़द्याइ ग्अथनाम् हनङ्हाइ अपनस्तनाम् ॥ ४॥

दायाो मे अहुराने अहुरहे वहिश्तॅम् अहुम् अषओनाँम् रओचक्हॅम् वीस्पो-स्वार्थम् । दायाो मे अहुराने अहुरहे नइर्यांम् आस्नांम् फ़ज़ रतीम् या मे फ़ाधयात् न्मानम्च वीसम्च ज़ रतूम्च दक्यूम्च दब्रहुसस्तीम्च ।। ५ ॥

थ्वाँम् अहुरानीम् यज्ञमइदे । ज्रयो वोउरु-कपम् यज्ञमइदे । वीस्पाोस्च

Hā 68

(1) 1. Sp : अहुरानि 2. Geld : अइम्हें ; West & TDA : अड्डहें 3. West & TDA: अवयाँन 4. West & TDA: दाँन्महि 5. West, Sp, TDA: (2) 1. West, Sp, TDA : फ़द्ये (3) 1. Sp: अहुरानि (4) 1. West & TDA: मनक्ह : 2. West & TDA: वचक्ह 3. West & TDA: इयसोधन (5) 1. Sp: अहुरानि 2. Sp: फ़ज़इश्तीम् 3. Geld: दइब्हुसस्तीम्च (6) 1. Sp: ज़रयो.

आपो यज़मइदे याो ज़ॅमा अर्मअेश्ताो फ़ाततू-चरतश्च ख़ाँयाो श्रुओतो-स्तातश्च पर्चयाो वहर्याोस्च ॥ ६ ॥

अन यस्नाअत्च' नक्षाअत्च' यथ ओब्झाँम् अस्ति दाइत्योतॅमो यस्नस्च नक्षस्च अषात् हच यत् नहिश्तात् आपो नङ्गहीशः नहिश्ताो मज़्दधाताो अष्ओनीश् यज्ञमहदे । अपाँम् नङ्गहीनाँम् यज्ञमहदे ॥ ७॥

क्ष्मीघं आज्ज्ञहति यज्ञमहदे तचत्-आप उक्ष्यत्-उर्वर आजोइश् दे वो-दातहे हमोहिन्न अवञ्हां मृश् अवञ्हां पहितक्यां पहितक्तातयञ्जेच पहित-स्चप्तयञ्जेच पहितिर्त्तयञ्जेच पहत्यञोगॅत्-त्वञेपह्याइचं अपॅमञोघहेच अनपञ्जोनो साम्बहेच पञोउरु-महर्कहे पहितक्तातुं दे दे वेवहेच त्वञेपङ्कहो मञ्चेहेचं ॥ ८॥

> कोत उ रास्पीः-स्रुतुयाो' नो यस्तम् अहुराने अहुरहे कुनुयाो नो यस्तम् अहुराने अहुरहे ।

> > ज़ोत्:-

उप नो यस्तम् आहीष³ आच नो जम्याो अवङ्हे अग्र-येश्तिच हुयेश्तिच हुफ़बॅरतिच ज़ओथ्रनाम् ॥ ९ ॥

यो वो आपो वङ्गहीग्न्र यज्ञाइते अहुरानीग्न् अहुरहे वहिश्ताब्यो जञोथाब्यो स्रअश्ताब्यो जञोथाब्यो दक्षो-पइरि-अङ्गहर्श्ताब्यो' जञोथाब्यो ॥ १०॥

> अक्षाइ रअेश्च ख़्वरॅनस्च अक्षाइ तन्वो द्वतातॅम्

2. West & TDA: °चरॅतरच 3. West, Sp, TDA: ख़ॉॅंन्याो (7) 1. Sp: यस्नाइच वहाइच 2. West, Sp, TDA: वङ्गहिनॉंम् (8) 1. Sp: ध़वीधि 2. West, Sp, TDA: हमोइख्र 3. Geld: अवइअ्हाो; Sp: अवअ्हाइ 4. Geld & Sp: पहरिकयाइ. cf. Y. 16.8. But the text should have been पहरिकयाो instead of पहरिकयाइ 5. Sp: °त्वअषद्धाच 6. West, Sp, TDA: मध्येहेच (9) 1. Geld: सुक्तुयो। 2. Sp: अहुरानि 3. West & TDA: आहिश; Sp: आहीश (10) 1. West, Sp, TDA: °पइरिक्टर्शताब्यो. य... १३

अक्षाइ तन्वो वज्रद्वरं अक्षाइ तन्वो वॅरॅथ्रॅम् अक्षाइ ईश्तीम् पोउरुश्-ख्वाथ्राँम्' अक्षाइ आस्नाँम्चित् फ़ज़्र्तीम्' अक्षाइ दर्रघाँम् दर्रघो-जीतीम् अक्षाइ वहिश्तम् अहूम् अपओनाँम् रओचळ्हॅम् वीस्पो-ख्वाथ्रॅम् ॥ ११॥ दायत वङ्कहीश् आपो मावयच जुओथ्रे यजुँमाइ

अक्षाकॅम्च मज़्दयस्ननाँम् फ़ायज़ॅम्ननाँम् हषाँम्च हाविश्तनाँम्च अअेथ-पइतिनाँम्च अअेथ्यनाँम्च नराँम्च नाइरिनाँम्च अपॅरॅनायुकनाँम्च कइनिकनाँम्च वास्त्र्यावरॅज्जनाँम्च ॥ १२॥

योइ वक्ह्य फ़मन्येइ रते वीतरं-आँज़्ह्योहेच पइति वीतरं-त्वअपह्येहेच पइरि हुअनयाोस्च वोइ ह्नाब्यों अउर्वथअंइब्यस्च परो त्विब्य रब्यो रिज़ इतहे पथो अअष्म्च वेअष्मच यो अस्ति रिज़ इतो आ अषात् विहृश्तम्च अहूम् अष्ओनाँम् रुआचक्क्ष्म् वीस्पो-ल्वा्यम् ॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

(*अर्द्धा स्र वातु यस्कपन् ख़्वारम् ख़्वास्तम् होर्मज़्द अमॅशास्म दाँन् व-रसात्)
यथा अहू वहर्यो अथा रतुश् अपात्चीत् हचा।
वक्हॅंउश् दज़्दा मनझहो श्यओथननाम् अक्हॅंउश् मज़्दाइ।
क्ष्र्यम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुब्यो ददत् वास्तारम् ॥ १३॥ (इ बार्)

कांद्र:-हुपिति^{'-} रामो-पिति दरॅघो-पिति^{-'} इते वीसे आफ़ीनामि यह्मत् हच इमाो

(11) 1. West & TDA: पञाउदश् 2. Sp: फ़जइश्तीम् (13) 1. West & TDA: फ़मन्येश्ते; Sp: फ़मन्येइश्ति 2. Geld: वोइब्नाउयो; West & TDA: वोइब्नाव्यो 3. Sp: अउर्वयकेब्यस्च.

*The Pazand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Baz).

(14) 1. West & TDA: हुशिति रामी-शिति द्रॅघी-शिति.

जुओथाो । हुषिति' रामो-पिति दर्रघो-पिति 'वीस्पयाइ' वीसे माज़्द्यस्ने आफ़्रीनामि । हुवॅरिति उक्त-वॅरिति व त- वॅरित आतर्श आफ़्रीनामि । हुयेक्ति तव अहुराने' आफ़्रीनामि ।। १४ ।।

राम ख़्वास्त्रम् अञ्हाो दञ्हूँउश् आफ्रीनामि। दस्वरं वञेषज्ञम् आफ्रीनामि यूष्माकॅम् दक्षनाँम् नराँम् अपओनाँम् । वीस्पे आफ्रीनामि कं अस्ति वोहु अषव अस्तरं जाँम् अस्मनम्च हज़ङ्रम् वञेषज्ञनाँम् वञेवरं वञेषज्ञनाँम् ॥ १५॥

वसस्च त् अहुर मज़्द उक्ताच क्षुअेष हवनाँम् दामनाँम्। वसो आपो वसो उर्वराो वसो वीस्प वोहू अषचिश्र क्षयञ्जम् अषवनम् दायत अक्षयञ्जम् द्व*तम् ॥१६॥

> वसो-क्षथो एयात् अषव अवसो-क्षथो एयात् द्वाो गतो हमिस्तो निज़्बरतो हच स्पॅ रतहे मइन्यँउश् दामब्यो वस्तो अवसो-क्षथो ॥ १७॥

हक्ष्य अज़ॅम्चित् यो ज़रथुक्त्रो फ़तॅमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज़रतनाँम्च दख़्युनाँम्च अजहाो दअनयाो अनुमतयअच अनुख़्तयअच अन्वर्क्तयअच या आहूइरिक्र, ज़रथुक्त्रिक्र, ॥ १८॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

रवस्च ख़्वाथ्रॅम्च आफ़ीनामि वीस्पयाो अषओनो स्तोइश् । आँज़स्च दुज़ाथ्रॅम्च आफ़ीनामि वीस्पयाो द्वतो स्तोइश् ॥ १९॥ अथ जम्यात् यथ आफ़ीनामि ॥

हुमतनाँम् हूष्तनाँम् ह्रर्श्तनाँम् यदचा अन्यदचा वॅरंज्यम्ननाँम्चा वावॅरं-जननाँम्चा मही अइबी-जरॅतारो नअनअस्तारो यथना वोहुनाँम् मही ॥२०॥ (इ बार्)

2. West, Sp, TDA: वीस्पय 3. Sp: अहुरानि (15) 1. Geld & Sp: अहुज्हों 2. Geld: दहब्हॅं उद्र 3. Geld: वंशेषज़.

वकुहीम् इधात् आदाँम् वक्डहीम् अषीम् आच निच स्नूमहदे ईज़ाो यजोक्तयो अपो अत् यज्ञमहदे ऊहती या वै वक्डहीक् अपस्चा वारे।। (स बार्)

> जइष्यम्नारे नो यूज़ॅम् दस्त क्षयम्नारे अश्च ज़्बरॅनस्च आपो दस्त नो तॅम् यानॅम् यो यूष्मत् परो फ़विस्तो ॥ २१॥

> > क़ोत् उ रास्पी:-

नमो अहुराइ मज़्दाइ नमो अमॅपओइब्यो स्पॅ र तओइब्यो नमो मिथाइ बोउरु-गओयओइतें नमो ह्वरंक्षओताइ अउर्वत्-अस्पाइ नमो आब्यो दोइथाब्यो योो अहुरहे मज़्दाो नमो गँउश् नमो गयहे नमो ज़रथुश्त्रहे स्पितामहे अपओनो फ़त्रपुँओ नमम वीस्पयाो अपओनो स्तोइश्च हइथ्याइच बवाँइथ्याइच ब्रूश्याँइ-ध्याइच ॥ २२॥

*वोहू उष्ट्रया मनव्हहा क्षथा अषाचा उक्ता तन्म् ॥ (स बार्)
हमा' रओचाो वरॅजिक्तॅम् वरॅजिमनॉंम्*॥ (स बार्)
यक्षी स्पॅ॰ता थ्ला महन्यू उर्वअसे जसो ॥ (स बार्)
अषम् वोहू वहिक्तॅम् अस्ती
उक्ता अस्ती उक्ता अक्षाइ
हात् अषाइ वहिक्ताइ अषम् ॥ (स बार्)

फ़तराने मज़्दयस्तो ज़रशुरित्रश् वीदअवो अहुर-त्कअेषो । हावनँअ अषओने अषहे रथ्वे यस्नाइच वझाइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयअच । सावक्र्हॅअे वीस्याइच अपओने अषहे रथ्वे यस्नाइच वझाइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयअच । रथ्वाँम् अयर-

(21) 1. West, Sp, TDA: उइतो 2. West, Sp, TDA: जइधिम्नो (22) 1. West, Sp, TDA: या 2. Sp: नॅमो 3. West, Sp, TDA: बूच्याँइध्याइच (23) * बोहू उक्ष्या ..... उइता तन्म is recited facing the East, इमा रओचो ..... वर्रोज़मनाम facing the South and यहाँ स्पॅश्ता ..... उर्वञेसे जसो facing the West. 1. Sp: इमा 2. West & TDA: वर्रज़मनाम्.

नाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्धनाँम्च यस्नाइच क्राइच क्राइच

कोतः यथा अहू वहर्यो जुओता फ़ा मे म्रूते। रास्पाः यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे म्रूते। कोतः अथा रतुश्च अषात्चीत् हच फ़ा अपव वीध्वाो म्रओत्।। २३।।

ज़ोतू उ रास्पी:-

।। नॅमो वें गाथाो अपओनीश् ।।

स्पॅ पता मइन्यू विहश्ताचा मनव्हा। हचा अषात् श्यओथनाचा वचव्हाचा। अक्षाइ दाँन् हउर्वाता अमॅरताता। मज़्दाो क्षथा आमेइती अहुरो॥ (ड बार्)

ज़ोत्:-

अद्या मइन्यंउश् स्पॅनिश्तद्या विहश्तंम् ।
हिज़्वा उज्धाइश् वर्व्हॅउश् ॲॲआन् मनव्हो ।
आमितोइश् जस्तोइव्या श्यओथना वॅरंज्यत् ।
ओया चिस्ती ह्वो प्ता अपद्या मज़्दाो ॥
अद्या मइन्यंउश् त्वॅम् अही ता स्पॅ॰तो ।
यं अद्याइ गाँम् रान्यो-स्कॅर्तीम् हॅम्-तपत् ।
अत् होइ वास्ताइ रामा दाो आमेइतीम् ।
यत् हॅम् वोह् मज़्दा हॅमॅ-फ़श्ता मनव्हा ॥
अद्यात् मइन्यंउश् रारंश्येइ॰ती द्रॅग्व॰तो ।
मज़्दा स्पॅ॰तात् नोइत् इथा अपाउनो ।
कसॅउश्चीत् ना अपाउने काथे अव्हद्त् ।
इस्वाचीत् हाँस् परओश् अको द्रॅग्वाइते ॥
ताचा स्पॅ॰ता मइन्यू मज़्दा अहुरा ।
अपाउने चोइश् या जी चीचा विहश्ता ।

हनरॅ थ्वसात जुओषात द्रग्वाो बथ्नइती । असा क्यओथनाइक् अकात आक्याँस् मनव्हो ॥ ता दाो स्पॅ॰ता महन्यू मज्दा अहुरा । आथा वव्हहाउ वीदाइतीम् रानोइब्या । आमितोइक् दॅबाँजब्ह्हा अपल्याचा । हा ज़ी पओउरुक् इपॅ॰तो वाउराइते ॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

स्पॅरता मइन्यू ...... आर्मइती अहुरो°।। (इ बार्) अपॅम् वोहू°।। (स बार्)

स्पॅरता-मइन्यूम् हाइतीम् पइत्यापाँम् यज्ञमइदे ।। येव्रहे हाताँम् आअत् येक्षे पइती वद्धहो । मज़्द्राो अहुरो वञ्जेथा अषात् हचा । योद्धहाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ २४ ॥

हा ६९

ज़ोत् उ रास्पी:-

येव्हे मे अषात् हचा वहिश्तम् येस्ने पहती वजेदा मज़्दाो अहुरो योह आोव्हहरंचा हॅ रितचा ताँ यज़ाइ ख़्वाइश् नार्मेनीश् पहिरचा जसाइ व रता। वोहू पनो वहिश्तम् ॥ १॥

> येल्हे मे अषात् हचा ...... जसाइ वरता। अषम् वोहू ॥२॥ (इ वार्) येल्हे मे अषात् हचा ...... जसाइ वरता। वोहू क्ष्रथ्रम् वहरीम् वागम् अइवी-बहरिक्तम् ॥३॥ (स वार्)

> > Hā 69

(1) 1. Geld: वोहु.

हा ७०

कोतः ताँ यज़ाइ तम् पइरि-जसाइ वर्ता याँ अमेष स्पर्ते हुक्षभ्रं हुघोडिहो अञेष अइबि-गॅरेरते। तम् बघम् तम् रत्म् यज़मइदे यिम् अहुरम् मज़्दाँम् दिष्वोद्धहम् रपर्तम् तर्ष्वोद्धहम् वीस्प बोहु। तम् रत्म् यज़मइदे यिम् ज़रशुक्त्रम् स्पितामम् ॥१॥

ता नो दात ता ॲरंज़्वान फ़बओचाम फ़च वओचाम या अहुरहे मज़्दाो या वक्ट्हॅंज्ज्ञ मनव्हहो या अपहे वहिश्तहे या क्ष्म्रहे वहर्यहे या स्पर्तयाो आर्मतोइज्ञ या हउर्वताो अमॅरंताताो या गॅंड्ज्ज् तब्ने गॅंड्ज् उरुने या आश्रे अहुरहे मज़्दाो ॥२॥

या स्रओषहे अष्येहे या रष्नओश् रिज़श्तहे या मिश्रहे वोउरु-गओ-यओइतोइश्च या वातहे अषओनो या दअनयाो वक्ष्हुयाो माज़्द्यस्नोइश्च या दक्षयाो वक्ष्हुयाो आफ़ितोइश्च या दक्षयाो वक्ष्हुयाो अनाद्वुख्तोइश्च या दक्षयाो वक्ष्हुयाो अनाद्वुख्तोइश्च या दक्षयाो वक्ष्हुयाो अनवउरुख्तोइश्च ॥ ३॥

यथ ईज़ वाचॅम्' नाषीम यथ वा सओश्य तो देज़्युनाँम् सुयम्न वाचॅम्' बरॅ रत्रै। वयम सओश्य तो वुयम वॅर्ग्थाजनो बुयम अहुरहे मज़्दाो प्रय वाजिश्त अस्तयो योइ नरो अषवनो हुमताइश्च मइनिम्न हूज़्ताइश्च ज्वतो हुर्श्ताइश्च वॅरंज़्य रतो ॥ ४॥

यथा न आ वोहू जिमत् मनङ्हा। आ वोहू उर्वाषत् आगमत् ता। का में उर्वा वोहू उर्वाषत् आगमत् ता। ५॥

अपाँम् वङ्गहीनाम् यज्ञमइदे फ्राइतीम्च पहिततीम्च अइविजरतीम्च बॅरंज्ञ तम् अहुरंम् क्ष्रश्रीम् क्ष्रअतम् अपाँम् नपातम् अउर्वत् अस्पम् यज्ञमइदे । वीस्पयाो अष्ओनो स्तोइश् यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नओश्राइच फ्रसस्तयअच स्रओषो अस्तु ॥ ६ ॥

(1) 1. Sp: ताँम् 2. West & TDA: याँन्; Sp: याँम् (2) 1. West & TDA: वआंचा; Sp: वओच (3) 1. Geld: व्याओयओतोइश् (4) 1. West, Sp, & TDA: वाचिम् 2. Sp: सओध्यश्तो 3. West & TDA: वर्श्ते; Sp: बर्श्तो 4. Sp; यो (5) 1. Sp: में (6) 1. West, Sp, TDA: वङ्किताँम्.

स्रओपॅम् अषीम् यज्ञमइदे । रत्म् बॅरॅज़र्तम् यज्ञमइदे यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् यो अषहे अपनोतॅमो यो अषहे जघ्मूक्तमो । वीस्प स्रवाो ज़रथुक्त्रि' यज्ञमइदे । वीस्पच हृर्क्त क्यओध्न यज्ञमइदे वर्क्तच वर्क्यम्रच ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येक्षे पहती वक्हो।
मजदो अहुरो वजेथा अपात् हचा।
योक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमहदे।। ७।।

हा ७१

ज़ोत्:-

पॅरसत् फ़पओक्त्रो अपन अपनम् ज़रथुक्त्रम् । पइति-स्रूइधि पउर्नतरं ज़रथुक्त्र । कत् अस्ति रथ्नाँम् फ़मॅरतिक्र कत् गाथनाँम् हर्क्रॅतिक्र् ॥ १ ॥

आअत् अओख्त जरथुश्त्रो । अहुरॅम् मज़्दाँम् अववनंम् अवहे रत्म् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रम् अववनंम् अवहे रत्म् यज्ञमइदे । ज़रथुश्त्रहे अवओनो फ़ववीम् यज्ञमइदे । अमॅर्षे स्पॅर्तं अवओनाँम् यज्ञमइदे ॥ २॥

अषाउनाँम् वङ्गहीश्र् स्राो स्पँ ताो फ्रवषयो यज्ञमइदे अस्त्वतो मनख्याचे । अपनोतॅमॅम् रथ्वाँम् यज्ञमइदे यञेतुक्तॅमॅम् यज्ञतनाँम् हङ्कहनुक्तॅमॅम् अषहे रथ्वाँम् अइविनसाँस्तॅमॅम् । जघ्मुक्तॅमाँम् अषओनो अषहे रथ्वो रतुफ़ितीम् यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

अहुरॅम् मज़्दाँम् अववनम् अवहे रत्म् यज़मइदे। वीस्पॅम्च कॅरॅफ्र्स्र अहुरहे मज़्दाो यज़मइदे। वीस्पॅम्च अपॅमें स्पॅ॰ते यज़मइदे। वीस्पअच अवहे रतवो यज़मइदे। वीस्पाँम्च दअनाँम् माज़्दयस्नीम् यज़मइदे। वीस्पॅम्च अफ़्स्मनॅम् यज़मइदे। शि।।

वीस्पॅम्च माँथॅम् स्पॅरतम् यज्ञमइदे । वीस्पॅम्च दातम् वीदोयूम्

(7) 1. West, Sp, TDA: जरथुरत्र.

Ha 71

(1) 1. Sp: पओउर्वतरॅ (3) 1. West, Sp, TDA: अवओनॉम् 2. Geld: मनद्याच.

यज़मइदे । वीस्पाँम्च दर्रघाँम् उपयनाँम् यज़मइदे । वीस्पञेच अपवनो मइन्यवच यज़त गञेथ्याच' यज़मइदे । वीस्पाोस्च अषाउनाँम्' वङ्कहीश्र स्राो स्पॅरताो फ़वषयो यज़मइदे ॥ ५॥

वीस्पाच दाम मज़्दभात अपओनीश् यज़मइदे या अपव-दात अपव-फ़थ्नर्श्त अपव-त्कअेष अपव-फ़ायश्त अपओनि अपवब्यो यह्म्याच अपवब्यो। वीस्पअच प्रच गाथाो अपओनीश् यज़मइदे। वीस्प्मच यक्तम् फ़ाइतीम्च पइतितीम्च अइविजर्तीम्च यज़मइदे।। ६।।

वीस्पाच स्तओत यस्न्य' यज्ञमइदे । वीस्पञ्जेच वाचो मज़्दो-फ्रञ्जाख़्त यज्ञमइदे योइ हॅ रित दुक्मतॅम् जिन्नक्त योइ हॅ रित दुज़्त्र्द्रम् जिन्नक्त योइ हॅ रित दुज़्वर्क्तम् जिन्नक्त योइ हॅ रित अइज़ि-करॅत दुक्मतहे योइ हॅ रित अइज़ि-करॅत दुज़्त्र्वहे योइ हॅ रित अइज़ि-करॅत दुज़्वर्क्तहे ॥ ७॥

योइ अइपि-कॅरॅ॰ तं॰ ति' वीस्पॅम् दुक्मतॅम् योइ अइपि-कॅरॅ॰ तं॰ ति' वीस्पॅम् दुक्त्र्र्व्तंम् योइ अइपि-कॅरॅ॰ तं॰ ति' वीस्पॅम् दुक्त्रर्व्तम् माँनयंन् अहे यथ आतर्शः हुक्क्रंम् अअसमॅम् यओव्दातॅम् हुपइरीक्तंम् अइपि-कॅरॅ॰ तइति हावयेइति द्व्वहित । वीस्पनाँम्च अअतेअधाँम् वचाँम् अओजस्च वॅरॅथ्रम्च क्वरॅनस्च ज्वरॅच यज्ञमइदे ।। ८।।

वीस्पो आपो ख़ो पइति अओतो-स्तातस्य यज्ञमइदे । वीस्पो उर्वरो उरुथ्मीश्च पइति वरॅषजीश्च यज्ञमइदे । वीस्पाँम्च जाँम् यज्ञमइदे । वीस्पम्च अस्मनम् यज्ञमइदे । वीस्पस्य स्त्रउश्च मोक्ट्रम्च ह्वरंच यज्ञमइदे । वीस्प अनघ रओचो यज्ञमइदे । वीस्पाँम्च गाँम् उपापाँम्च उपस्माँम्च फ़र्सरंजाताँम्च रवस्चराताँम्च चक्ररक्ट्राचस्च यज्ञमइदे ॥ ९॥

वीस्पे ते अहुरो मज़्दाो ह्वपो वङ्गहीश् दामाँन् अपओनीश् यज्ञमहदे

(5) 1. West & TDA: गंभेध्याइच 2. West, Sp, TDA: अषओनों म् (7) 1. West, Sp, Geld, TDA: येरन्य (8) 1. Sp: अइब्रिकॅरॅतरते 2. West, Sp, TDA: हुपइरिश्तम् 3. Sp: अइब्रिकॅरॅश्तइति (9) 1. West & TDA: वर्रशजीस्च; Geld: वर्षजीश्च 2. West, Sp, TDA: वरप्रस्हाचस्च. याइश् ददाथ पोउरुच वोहुच योइ ते हॅं रित यस्न्याच वह्नयाच अषात् हच यत् वहिश्तात्। वीस्पोस्च गरयो अष्व्वाथ्राो यज्ञमइदे। वीस्पोस्च वरयो मञ्द्रधाताो यज्ञमइदे। वीस्पञेच आतरो यज्ञमइदे। वीस्पञेच वाचो अर्शुक्ध' यज्ञमइदे॥ १०॥

वीस्पञेच अञेते अषिश्-हागृंत् आर्मइतिश्-हागृंत् यज्ञमद्ञेच निपात-यञेच निश्चहर्ततयञेच हर्रथाइच अइः याक्ष्त्राइच हवङ्हुम्' मे वुयत । गाथाब्यो स्पॅ॰ताब्यो रतुक्ष्रथाब्यो अपओनिब्यो ज्ञयेमि यज्ञमद्ञेच निपातयञेच निश्चक् हर्रतयञेच हर्रथाइच अइः याक्ष्त्राइच हवङ्हुम्' मे वुयत । मानोय हवाइ उरुने ज्ञयेमि यज्ञमद्ञेच निपातयञेच निश्चहर्ततयञेच हर्रथाइच अइः याक्ष्त्राइच ॥११॥

हर्जनतातम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । अमॅरततातम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । आहूइरीम् फ्रष्नम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । आहूइरीम् क्लअपम् अपवनम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । यक्तम् स्रम् हप्तक्ष्वाइतीम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । १२ ॥

ह्वो अपव ज़रथुक्त्रो उर्वथॅम् थातारम् इसोइत् अपवनॅम् ते अपओनत् आफ्रयेइध्याइ म्रओमि

उर्वथम् उर्वथात् तत् जी वक्हों। ह्वों ज़ी द्रंग्वाों यें द्रंग्वाइते वहिस्तो ह्वो अपवा यहाइ अपवा प्रयो ॥ १३॥

अअते ज़ी वाचो वहिश्त' अहुरो मज़्दाो फ़ाम्रओत् ज़रथुश्त्राइ। अअते ज़ी ज़रथुश्त्र उस्तमे उर्वअसे गयेहे फ़म्रूइधि'॥ १४॥

येइिघ' ज़ी ज़रथुक्त्र अअते वाचो उस्तमे उर्वे असे गयेहे फ़म्रवाइ' पइरि ते

(10) 1. West, Sp, TDA: अर्बुख्ध (11) 1. West, Sp, TDA: हवर्हम् (12) 1. Sp: अमॅर्तातॅम् (13) 1. West, Sp, TDA: वज्हो 2. Geld & Sp: हवारे 3. Geld & Sp: हवारते 4. Geld & Sp: अपव (14) 1. West, Sp, TDA: वहिस्ता 2. West, Sp, TDA: फ़ाम्नूइधि (15) 1. West & TDA: येथि 2. West & TDA: फ़ाम्न्वारे,

तनव³ अज़ॅम् यो अहुरो मज़्दाो उर्वानॅम् हच अचिक्तात् अझ्हुओत् अववइत्य बाँज़स्च फ़थस्च पइरि-तनुय यथ ईम् ज़ाो। अस्तिच ईम् ज़ाो अवइति बाँज़ो यवइति फ़थस्चित्।। १५॥

यथ विष अषाउम् इध अङ्हो अपव फ्रपारयोङ्हे उर्वानम् तरो चिन्त्रतो पॅरत्म् वहिश्तहे अङ्हेँउश् अपव जसो उश्तवइतीम् गाथाँम् स्नावयो उश्ततातम् निम्नओम्नो ॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

उक्ता अह्याइ यह्याइ उक्ता कह्याइचीत् । वर्स-क्ष्रयाँस् मज़्दाो दायात् अहुरो । उत्तयूइती तैवीषी गत् तोइ वसमी । अषम् दॅरद्याइ तत् मोइ दाो आर्मइते । रायो अषीक्ष वङ्हॅउक्ष गओम् मनङ्हो ॥ १६ ॥ (ड बाइ)

वरॅज़ॅम्च हओमनङ्हॅम्च यज़मइदे हओमनङ्हॅम्च वरॅज़ॅम्च यज़मइदे। पइतिश्तातॅंअ तॅमङ्हाँम् पइतिश्तातॅंअ क्षयस्च अमयवयारिच।। (सं वार्)

कोतः दस्वरंच बजेषज्ञम्च यज्ञमइदे । फ़द्थम्च वरंद्थम्च यज्ञमइदे । पइति-इतातुँ अ जित्तनाम्च अस्तरंमनाम्च ॥ १७॥

वाच हर्ष्कर्थ यज्ञमइदे। गाथनाँम् अवाउरुस्त यज्ञमइदे। गाथाो स्पर्ताो रतुक्षथ्याो अपओनीश् यज्ञमइदे। स्तओत यस्न्यं यज्ञमइदे या दाता अङ्हॅउश् पओउरुयेह्या। हउर्वाँम् हर्दाइतीम् स्तओतनाँम् यस्न्यनाँम् यज्ञमइदे। हओम् उर्वानम् यज्ञमइदे। हवाँम् फ्रवषीम् यज्ञमइदे।। १८॥

दह्माँम् वङ्घहीम् आफ़ितीम् यज्ञमइदे । दह्मम्च नरम् अपवनम् यज्ञमइदे । उद्यम् तक्मम् दामोइश् उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे ॥ १९॥

इमाो अपस्च जॅमस्च उर्वराोस्च यज्ञमइदे । इमाो असाोस्च षोइथ्राोस्च गओयओइतीश्च मञेथन्याोस्च अवो-ज़्वरॅनाोस्च यज्ञमइदे । इमॅम्च षोइथ्रहे पइतीम् यज्ञमइदे यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् ॥ २०॥

3. Sp: तन्व (16) 1. Sp: उरलइतीम् (18) 1. West, Sp, Geld, TDA: येस्न्यनॉम्.

ज़ोत् उ रास्पीः-

रतवो वीस्पे मजिञ्त यज्ञमइदे अयर अस्न्य माह्य याइर्य सर्घ।। २१॥ अषाउनाँम् वङ्गहीश् स्राो स्पॅ॰ताो फ़वषयो स्तओमि ज़्बयेमि उफ्नयेमि। यज्ञमइदे न्मान्याो वीस्याो ज॰तुमाो दण्युमाो ज़रथुक्त्रोतॅमाो॥ २२॥

आत्रम् अहुरहे मज़्दाो पुश्रम् अपवन्म् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। हध-ज्ञश्रोश्रम् हध-अङ्ग्योब्ह्हन्म् इमत् वरस्म अपय फ़स्तरत्म् अपवन्म् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। अपाँम् नप्तारम् यज्ञमइदे। नइरीम् सब्ह्हम् यज्ञमइदे। त्रक्मम् दामोइज्ञ् उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे। इरिस्तनाँम् उर्वाँनो यज्ञमइदे। यो अपओनाँम् फ़्रवपयो॥ २३॥

रत्म् वॅरॅज़ रतम् यज़मइदे । यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् यो अषहे अपनोतॅमो यो अषहे जञ्मूक्तॅमो । वीस्प स्रवाो ज़रशुक्त्रि यज़मइदे । वीस्पच ह्वर्क्त क्यओध्न यज़मइदे वर्क्तच वरॅक्यम्नच ॥

येज्हे हाताँम् आअत् येह्ने पइती वक्ष्हो ।
मज्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा ।
याोक्ष्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज्ञमहदे ॥
यथा अहू वहर्यो अथा रत्ज्ञ् अपात्चीत् हचा ।
वक्ष्हँउञ्ज् दज्दा मनक्ष्हो व्यओधननाँम् अक्ष्हँउञ्ज् मज़्दाइ ।
ध्रुअँम्चा अहुराइ आ यिम् द्रिगुक्यो ददत् वास्तारम् ॥ २४ ॥ (इ वह्)

गवे अदाइश्' ताइश् रयओथनाइश् याइश् वहिश्ताइश् फ्रञेश्यामही। अत् अष्याइ अषा मज़्दाो उर्वराो वक्षत् ॥ २५॥

ज़ोत्:-

वसस्य तू अहुर मज़्द उश्ताच क्षुअेष हवनाँम् दामनाँम्। वसो आपो वसो उर्वराो वसो वीस्प बोह् अषचिश्र क्ष्रयञ्जम् अषवनम् दायत अक्ष्रयञ्जम् द्वरतम् ॥ २६॥

(22) 1. West, Sp, TDA: अषओनाँम् (23) 1. West: आतर्रम्; TDA: ध्वाँम् आतर्रम् (25) 1. Geld: अधाइस्.

वसो-क्षथो ख्यात् अषव अवसो-क्षथो ख्यात् द्वाो गतो हमिस्तो निज़्बॅरतो हच स्पॅ॰तहे मइन्यॅंडश् दामब्यो वरतो अवसो-क्षथो।। २७॥

हक्ष्य अज़ॅम्चित् यो ज़रथुक्त्रो फ़तॅमाँ न्माननाँम्च वीसाँम्च ज़रतुनाँम्च दक्ष्युनाँम्च अञ्हाो देेनयाो अनुमतयभेच अनुक्तयभेच अन्वर्क्तयभेच या आहृइरिक्, ज़रथुक्त्रिक्, ॥ २८ ॥

यथ नो आोव्हाँम् क्यातो मनाो वहिक्तो उर्वाँनो ख़्वाथ्रवइतीक् तन्वो हॅ रिव वहिक्तो अब्हुक् आकाोस्चोइत् आहू रे मज़्द जसँरताँम् ॥ २९॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

अष वहिश्त अष स्रञेश्त दरसाम थ्या पहरि थ्या जम्याम हम्म् थ्या हरूम। अपम् वोहू ॥ ३०॥ (स वार्)

यथा अहू वहर्यो° ॥ (चिहार् बार्) अपंम् वोहू°॥ (सं बार्)

अहुनम् वहरीम् यज्ञमहदे । अषम् वहिश्तम् स्रवेश्तम् अमॅषम् स्पॅ तम् यज्ञमहदे ॥

> येज्हे हाताँम् आअत् येस्ने पहती वक्हो। मज़्दाो अहुरो वजेथा अषात् हचा। योोक्हाँम्चा ताँस्चा ताोस्चा यज़महदे॥ ३१॥

(29) 1. West & TDA: शातो 2. West, Sp, TDA: हॅश्तो.

हा ७२

कोतः अहुनम्च वहरीम् फ़ओश्यामही अश्तरंच ज़ाँम् अश्तरंच अस्मनम् अषम्च वहिश्तम् फ़ओश्यामही अश्तरंच ज़ाँम् अश्तरंच अस्मनम् येज्हे-हाताँम्च हुफ़ायश्ताँम् फ़ओश्यामही अश्तरंच ज़ाँम् अश्तरंच अस्मनम् दझहेच नर्श अषओनो दझाँम्च वङ्गहीम् आफ़ितीम् फ़ओश्यामही अश्तरंच ज़ाँम् अश्तरंच अस्मनम् ॥१॥

हमिस्तयअेच निज़्बॅर्तयअेच अङ्गरहे मइन्यैंउश् मत्-दामनो दुज़्दामनो पोउरु-मह्र्कहे हमिस्तयअेच निज़्बॅर्तयअेच कष्वर्घनाँम्च कष्वर्रहिष्टनाँम्च हमि-स्तयअेच निज़्बॅर्तयअेच कष्वर्घहेच कष्वर्दइध्योस्च ॥ २॥

हिमस्तयअच निज़्बॅर्तयअच कयधनाँम्च क्रयेइधिनाँम्च हिमस्तयअच निज़्बॅर्तयअच कयधहेच काइच्याोस्च हिमस्तयअच निज़्बॅर्तयअच तायुनाँम्च हज्जलाँम्च हिमस्तयअच निज़बॅर्तयअच ज़र्दांम्च यातुमताँम्च हिमस्तयअच निज़बॅर्तयअच मिथ्रो-ज़्याँम्च मिथ्रो-द्रुजम्च ॥ ३॥

हिमस्त्यअेच निज़्बॅर्त्तयअेच अषवध्नाँम्च अषव-त्वअेषाँम्च हिमस्त्यअेच निज़्बॅर्त्तयअेच अपमओघहेच अनषओनो सास्त्रहेच पोउरु-मह्कहे हिमस्त्यअेच निज़्बॅर्त्तयअेच कहे कह्याचीत् द्रवताँम् अरथ्ज्यो-मनझ्हाँम् अरथ्ज्यो-वचझ्हाँम् अरथ्ज्यो-क्यअंचनाँम् स्पितम ज़रथुक्त्र ॥ ४॥

कथ द्रुजॅम् नीश् अझत् आ नीश्-नाषाम । नीश्-नाषाम सओश्य रतो द्रुजॅम् । कथ नीश्-नाषाम यथ हीम् जनाम क्षयम्नो अक्षयम्नाँम् वीस्पाइश् हच कर्ष्वाँन् याइश् हप्त हिमस्तें निज़्बॅर्तें वीस्पयो द्रवतो स्तोइश् । स्तवस् अषा य हुदाो योइ हॅ स्ती । ५ ॥

यथा अहू वहर्यो .... द्रिगुष्यो ददत् वास्तारम् ।। (इ वार्) यस्त्रम्च वह्रम्च अओजस्च ज़वरंच आफ़ीनामि ।

Ha 72

(5) * At this point, the ज़ोत् hands over his bunch of Bərəsman to the रास्पी and recites alone.

*मीना नावर् ध्नूमन्

अहुरहे मज़्दाो रअवतो ज़्वरॅनङ्कहतो अमॅपनाँम् स्पॅ॰तनाँम् मिश्रहे वोउरु-गओयओइतोइश्र् रामनस्च ज़्वास्त्रहे ॥ ६ ॥

े ह्वरॅ-क्षुअतहे अमॅपहे रजेवहे ...... वङ्हुयाो माज़्दयस्नोइश् ॥ माँश्रहे स्पॅ तहे अपओनो ...... ख़थ्यो मज़्दधातहे ॥ आश्रो अहुरहे मज़्दाो .....ं. मज़्दधातहे अप-ज़्वाश्रहे ॥ वीस्पञेषाँम् यज्ञतनाँम् ..... नवानज़्दिश्तनाँम् फ़र्विपनाँम् ॥ ७॥

यसँम्च वहाँम्च अओजस्च ज़वरॅच आफ़्रीनामि। तव आतर्श पुथ अहुरहे मज़्दाो।।

अष्म वोहू° ।। ८॥ (स वार्)

यथा अहू वहर्यों ।। (इ बार्)

यस्त्रम्च वस्त्रम्च अओजस्च ज़वरॅच आफ्रीनामि अहुरहे मज़्दाो रअवतो ज़्वरॅनङ्गहतो अमॅवनाम् स्पॅ॰तनाम् । मिश्रहे वोउरु-गओयओइतोइश्र् रामनस्च ज़्वास्त्रहे ॥ ह्वरॅ-श्लुअतहे अमॅवहे .... तव आतर्श् पुथ्र अहुरहे मज़्दाो ॥

अपंग् वोहू° ॥

[‡]अह्माइ रञेश्च एवर्नस्च ...... रओचव्ह्हॅम् वीस्पो-एवाथ्रॅम् ॥
अपंग् वोहू° ॥
हज़क्रॅम् बञेषज्ञनाँम् बञेवरॅ बञेषज्ञनाँम् ॥ (स वार्)
अपंग् वोहू° ॥

- (6) * This मीनो नावर् हनूमन may be substituted by any other one applicable to the case such as स्त्रओष etc.
  - (7) § For the full text see Yasna 22. 24-27.
- (8) † Here ends the Hā. 72. What follows is an epilogue to the whole ceremony. At this point, the ज़ीत leaves his seat, exchanges greetings with the रास्पी uttering the words:- इमाज़ीर हमा अशो बंत in a whisper and facing the East, both recite the following:—
  - (9) \$\frac{1}{2}\$ See Yasna 68.11 for the full text.

जस मे अवङ्हे मज़्द । जस मे अवङ्हे मज़्द । जस मे अवङ्हे मज़्द । अमहे हुताश्तहे हुरओधहे वॅरअव्नहे अहुरधातहे वनइ रत्योस्च उपरतातो । रामनो एवास्तहे वयओश् उपरो-कइर्यहे तरधातो अन्याइश्च दामाँन् ॥ अअतत् ते वयो यत् ते अस्ति स्पॅर्तो-मइन्यओम् ॥ थ्वाषहे एवधातहे ज़्वानहे अकरनहे ज़्वानहे दर्रघो-एवधातहे । अपम् वोहु ॥

‡ कॅर्फ़्रह् मोज़्द् गुनाह् गुज़ारेश्ने रा कुनम् अश्वही रवाँन् दुशार्म् रा । हम् कॅर्फ़्रह् हमा वेहाँने हफ़्त कॅश्वर् ज़मीन् ज़मीन्-पहना रुद्-दराना ख़ोर्शीद्-बाला बुन्दीहाद् वें-रसात् अशो वेंद् देंर्ज़ी ।। अथ जम्यात् यथ आफ़्रीनामि । अपम् वोहू° ।। ९ ।।

यथा अहू वहर्यों ।। अषम् वोहू ।। नमसं ते अषाउम् संविश्ते अरिद्ध-सूरे अनाहिते अषओने । अषम् वोहू ।। याम् अरिद्धीम् स्राम् अनाहिताम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमहदे । अषम् वोहू ॥

नमो उर्वहरे वङ्कि मज़्दधाते अषओने । अषम् वोहू ॥ ह्वरॅ-श्लेअतम् अमॅषम् रेअम् अउर्वत्-अस्पम् यज्ञमहदे । अषम् वोहू ॥ माोव्हहम् गओ-चिश्रम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमहदे । अषम् वोहू ॥ खुर्शत् अमर्ग् रयोम १६ अउर्वत्-अस्प वॅ-रसात् । अषम् वोहू ॥ ख्वर्रह् गर्नेह् अन्नीज़्ह् वह्-दीन् इ माज़्दयस्नान् दादार् होर्मज़्द हमा वहाँन् गुनाह्-गुज़ारक् कर्फ़ेह्-अन्नजाहक् वीस्प-सताअक्ष्र । अषम् वोहू ॥ १०॥

^{(9) ‡} At the end of कर्झें मोज़्द् गुनाह the epilogue is over. Here both of them untie and tie again their sacred girdle with the usual formula, beginning with होर्मज़्द ख़ुदाइ up to the end of जस मे अवस्ह मज़्द followed by sections 8 and 9 of Hā 12. Then both of them go to the well (from which thay had drawn the portion of water at the outset) carrying the chalice containing the consecrated Haoma extract to be poured into the well as a sacred libation and recite the following in doing so.

वीस्पर्त् PRELIMINARY RECITAL

11011

।। प नाम् इ यज्दाँ ।।

ज़ोत् उ रास्पी:-

[† हुमत हुख़्त हुर्श्त हुमनरने हुगवरने हुकुनरने ईन् क़्न्सहेने (* होर्मज़्द ख़ोदाय् बे-रसात्)।। नीरश्ग् पीरोज़्गर् बात् ...... अंज़्र् हमा गुनाह् पतित् पर्श्नमान्-होम् प-पतित् होम् ॥]

फ़स्तुये हुमतोइब्यस्चा .... दुज़्यूक्ताचा दुज़्वर्श्ताचा ॥ यस्न ११.१०॥ फ़्रंरा वें राही अमॅषा स्पॅ॰ता ...... क्वक्याो उश्तनम्। स्तओमि अष्म्॥ यस्न ११.१८॥

अष्म् वोहु ।। (सं बार्)

फ़वराने ...... अहुर-त्कञेषो । हावर्नेञे ..... फ़सस्तयञ्जेच । रथ्वाँम् अयरनाँम्च ...... फ़सस्तयञ्जेच ॥

अहुरहे मज़्दाो रखेवतो एवरॅनङ्कहतो ध्रनओथ यस्नाइच वसाइच ध्रनओ-थाइच फ़सस्तयअच ॥

VÎSPARAT

Vîsparat on the analogy of the Vedic विशे देवा: is supposed to be a ritual to invoke all the invisible spiritual guardians, who are allotted various duties in the Divine Hierarchy. Though it has 23 chapters and although the text is printed intact separately, in actual practice these chapters are intermingled with those of the Yasna as well as the Vendidad.

† The Pazand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Baz). See page 2 for the full text.

* If the Visparat is to be dedicated to Sraosha or any other Angel, this formula would be modified according to that Angel, as is the practice in the Yasna.

वीस्प....१४

280

वीस्परत्

0-

^{ज़ोत्रः−} यथा अहू वहर्यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते।

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे म्रूते।

कोतः अथा रतुश् अषात्रचीत् हच फ्रा अषव वीध्वारे प्रओत् ।।

अषम् वोहू°।। (स वार्)

क्ष्मजोध अहुरहे मञ्दाो तरोइदीते अङ्ररहे मइन्यँउश्, हइथ्यावर्श्ताँम् सत् वस्ना फ्रॅरपोतॅमम् । स्तओमि अपम् ॥

अषम् वोहू°।। (दह् बार्)
*यथा अहू वहर्यो°।। (दह् बार्)

निवअघयेमि हर्षारयेमि दथुषो अहुरहे मज़्दाो रअवतो ज़्वरॅनङ्गहतो ...... पॅरॅनो-मोव्हाइ वीषप्तथाइच अषओने अषहे रथ्वे ।। यत्न १.१-८ ।।

* If this ceremony is to be dedicated to the Lords of Gahambar, only four Ahunavars are to be recited instead of ten.

ज़ोत्:-

निवअधयेमि हर कारयेमि रतवो मइन्यवनाँम् रतवो गअथ्यनाँम् रतवो उपापनाँम् रतवो उपस्मनाँम् रतवो फ्राँरजाताँम् रतवो रवस्चराताँम् रतवो चक्ररक् हाचाँम् अपञोनाँम् अपहे रथ्वाँम् ॥ १॥

निवअघयेमि हर कारयेमि याइर्यअंइब्यो अषहे रतुब्यो। मइध्यो-ज्ररमयेहे'
पयव्हां अपओनो अषहे रथ्नो। निवअघयेमि हर कारयेमि मइध्यो-पॅमहे' वास्नोदातइन्यहें अपओनो अषहे रथ्नो। निवअघयेमि हर कारयेमि पइतिग्रह्बेहे ह्ह्रोहे
अपओनो अषहे रथ्नो। निवअघयेमि हर कारयेमि अयाध्रिमहें फ्रओउर्वअिश्त्रमहें
वर्षिनहर्श्तहेच अपओनो अषहे रथ्नो। निवअघयेमि हर कारयेमि मइध्योइर्यहे
सर्घहे अपओनो अषहे रथ्नो। निवअघयेमि हर कारयेमि हमस्पथ्मअघेहें अर्तोकर्थनहें अपओनो अषहे रथ्नो। २।।

निवअधयेमि हरकारयेमि गञेथनाँम् आोव्हहइर्येहे अपओनो अपहे रथ्द्रो यत् ओव्हहइर्यो जीजन् । निवअधयेमि हरकारयेमि स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम् हरदातनाँम् हुफ़ायक्तनाँम् अपओनाँम् अपहे रथ्द्राँम् । निवअधयेमि हरकारयेमि स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम् हरदातनाँम् हुफ़ायक्तनाँम् अपओनाँम् अपओनिनाँम्च अपहे म्यज़्दनाँम् ॥ ३॥

निवअधयेमि हर कारयेमि सर्धअइन्यो अषहे रतुन्यो अहुनहे वहर्यहे फस्रओश्रहे अषओनो अषहे रथ्वो। निवअधयेमि हर कारयेमि अषहे वहिस्तहे

Karta 1

(1) 1. West & TDA: गओइध्यनोंम; Sp: गओध्यनोंम् (2) 1. Geld: मइध्योइज्रॅमयेहे; West & TDA: मइध्यो-ज्रॅम्येहे 2. Geld: मइध्योइज्रॅमहे; West & TDA: भइध्योद्याहे 3. West & TDA: °दातअन्येहे 4. West, Sp, TDA: अयाग्रॅमहे 5. West & TDA: फ़ओउर्वेअंश्रॅमहे; Sp: फ़ओउर्वेअंश्रॅमहे 6. Geld & TDA: हमस्प-ध्याबेदेयेहे 7. West & TDA: °क्रॅथनहे; Sp: °क्रॅइथिनहे.

स्तओध्वहे अपओनो अपहे रध्वो। निवअधयेमि हर्कारयेमि येज्हे-हातयाो हुफ़ायक्तयाो अपओन्याो अपहे रध्वो॥ ४॥

निवजेष्ठयेमि हरकारयेमि अहुनवहत्यो गाथयो अवजोन्यो अवहे रथ्वो। निवजेष्ठयेमि हरकारयेमि घॅनॉॅंनॉम्' पोउरु-सरॅघो-वीरो-वॉंथ्वनॉंस् मज़्द- घातनॉंस् अवजोनॉंस् अवहे रथ्वॉंस्। निवजेष्ठयेमि हरकारयेमि अहुमतो रतुमतो अवजोनो अवहे रथ्वो। निवजेष्ठयेमि हरकारयेमि यस्तहे हसङ्हातोहरू अवजोनो अवहे रथ्वो। निवजेष्ठयेमि हरकारयेमि अरंदुयाो आपो अनाहितयाो अवजोन्याो अवहे रथ्वो। ५।।

निवजेधयेमि हरकारयेमि उक्तवइत्यों गाथयो अष्ओन्यों अष्हे रथ्यो । निवजेधयेमि हरकारयेमि गइरिनाँम् अष-एवाथ्रनाँम् पोउरु-एवाथ्यनाँम् मज्दधातनाँम् अष्ओनाँम् अषहे रथ्याँम् । निवजेधयेमि हरकारयेमि स्पॅरता-मइन्यँउर्ग् गाथयो अष्ओन्यो अष्हे रथ्यो । निवजेधयेमि हरकारयेमि वॅर्थ्यघ्नहे अहुरधातहे वनइर्र्योस्च उपरतातो अष्ओनो अषहे रथ्यो ॥ ६॥

निवश्रेष्ठयेमि हर कारयेमि वोहृश्लश्रयो। गाथयो अपओन्यो अपहे रथ्नो। निवश्रेष्ठयेमि हर कारयेमि मिश्रहे वोउरु-गओयओइतोइर्र्, रामनस्च ख्वास्त्रहे अपओनो अपहे रथ्नो। निवश्रेष्ठयेमि हर कारयेमि वहिश्तोइश्तोइश्त गाथयो। अपओन्यो अपहे रथ्नो। निवश्रेष्ठयेमि हर कारयेमि दक्षयो वक्ष्हुयो। आफ़ितोइश्, दक्षहेच नर्श अपओनो उघहेच तक्ष्महे दामोइर् उपमनहे यज्ञतहे अपओनो अपहे रथ्नो॥ ७॥

निवजेघयेमि हर कारयेमि अइयमनो इश्येहें अष्ओनो अष्हे रथ्द्रो। निवजेघयेमि हर कारयेमि प्रयूषो-माँ भ्रहे अष्ओनो अष्हे रथ्द्रो। निवजेघयेमि हर कारयेमि रतेंउश् वॅरंज़ो हघ्योक्तहें अष्ओनो अष्हे रथ्द्रो।। ८।।

(5) 1. Sp: धॅननॉॅंम् (6) 1. Sp: उरलंदरयो 2. West, Geld, TDA: सॅंश्ता-मन्यॅंडर 3. Sp: अवओन्यो (7) 1. West, Geld, TDA: वोहुक्षप्रयो; Sp: वोहुक्षप्रयो 2. Geld: °गओयओतोइर 3. Sp: विद्वा (8) 1. West, Sp, TDA: इम्पेंद्दे 2. West & TDA: हथओक्षदे.

निवअधयेमि हर् कारयेमि आहुरोइश् फ़ब्नहें आहुरोइश् ल्कअपहे आहुरोइश् दक्ष्युमहें आहुरोइश् ज़रथुश्त्रोतॅमहे अपओनो अपहे रथ्हो। निवअधयेमि हर कारयेमि हदिपहेच वास्त्रवतो वास्त्रो-बॅरॅतहेच गवे हुघोछ्हे गओइघेहेचं नर्श अपओनो।। ९।।

निवशेषयेमि हर कारयेमि वीस्पञेइन्यो अशेइन्यो रतुन्यो योइ हॅर ति अषहे रतवो श्रयस्च श्रिसाँस्च निष्दिश्त पहिरश्च-हावनयो .... येजि वो अश्हे अवा-उरूरओध यत् यस्तहेच वह्महेच।। फ्रवराने मण्दयस्रो जरशुश्चित्रश् ...... यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओश्राइच फ्रसस्तयञ्जेच।। यह्न १.१०-२२;२३।।

जुओथ आयेसे येक्ति । बरॅस्म आयेसे येक्ति .... पॅरॅनो-माोव्हॅम् वीवप्तथम् अववनम् अवहे रत्म् आयेसे येक्ति ॥ यक्ष २.१-८॥

कर्त २

अह्नय ज़ओश्रे बरॅस्मनअच रतवो महन्यव आयेसे येक्ति। रतवो गओथ्य आयेसे येक्ति। रतवो उपाप आयेसे येक्ति। रतवो उपस्म आयेसे येक्ति। रतवो फ़र्सरंजात आयेसे येक्ति। रतवो स्वस्चरात आयेसे येक्ति। रतवो चक्ररकहाच आयेसे येक्ति। १॥

अह्नय ज़ओश्रे बरॅस्मनअेच याइर्य अषवन अषहे रतवो आयेसे येश्ति।
मइध्यो-ज़रॅमओम्' पयव्हहॅम् अषवनॅम् अषहे रत्म् आयेसे येश्ति। अह्नय ज़ओश्रे
बरॅस्मनअेच मइध्योषॅमॅम्' वास्त्रो-दातइनीम्' अषवनॅम् अषहे रत्म् आयेसे येश्ति।
अह्नय ज़ओश्रे बरॅस्मनअेच पइतिश्रहहीम् हहीम् अषवनॅम् अषहे रत्म् आयेसे येश्ति।

^{(9) 1.} West & TDA: फ़रनहे 2. Geld: दाख्युमहे 3. West & TDA: गओदयेहेच; Sp: गओधयेहेच.

Karta 2

^{(1) 1.} West, Sp, TDA: बरॅस्मनच 2. West, & TDA: गनेइध्य 3. Sp: फ़ुप्तरंजात (2) 1. Geld: मङ्ध्योइज़रॅमलेम् 2. Geld: मङ्ध्योइज़ॅमम् 3. West & TDA; वाजो-दातकोनीम्.

अह्नय ज़ओथे बरॅस्मनअच अयाथिमॅम् फ्रओउर्वअवित्रमॅम् विष्निहर्क्तॅम् अषवनॅम् अषहे रत्म् आयेसे येक्ति। अङ्मय ज़ओथे बरॅस्मनअच मइध्याइरीम् सरॅघॅम् अषवनॅम् अषहे रत्म् आयेसे येक्ति। अङ्मय ज़ओथे वरॅस्मनअच हमस्पथ्मअदेअम् अरॅतो-करॅथ्नॅम् अषवनॅम् अषहे रत्म् आयेसे येक्ति॥ २॥

अह्नय ज़ओथे वरस्मनअेच गओथनाँम् आोव्हह्हरीम् अषवनम् अषहे रत्म् आयेसे येदित यत् आोव्हह्हर्यो ज़ीज़न्न । अह्नय ज़ओथे वरस्मनअेच वीस्पे ते रतवो आयेसे येदित योई अओख़्त अहुरो मज़्दाो ज़रथुक्त्राइ यस्न्याच वह्नयाच अषात् हच यत् वहिक्तात् ॥ ३॥

अझ्य ज़ओथे वरस्मनअच थ्वाँम् रतूम् आयेसे येदित यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् मइन्यओम् मइन्यवनाँम् दामनाँम् मइन्यओयाो स्तोइश् अहूम्च रतूम्च। अझ्य ज़ओथे वरस्मनअच थ्वाँम् रतूम् आयेसे येदित यिम् ज़रथुश्त्रॅम् स्पितामम् गअथीम् गअथ्यनाँम् दामनाँम् गअथ्ययाो स्तोइश् अहूम्च रतूम्च॥ ४॥

अझ्य जुओथे बरॅस्मनअेच रथ्ज़ाँम् फ़मरॅतारॅम् आयेसे येदित यिम् नरॅम् अषवनॅम् दधानॅम् 'हुमतॅम्च मनो हुल्तॅम्च वचो ह्वर्द्रतॅम्च द्यओथ्नॅम् । स्पॅरताँम् आर्मइतीम् दरॅतॅम् योइ माँथ्रम् सओक्यरतो येज्हे व्यओध्नाइश्र गुअथो अष फ़ादॅरते ॥ ५॥

अह्नय ज़ओथे वरस्मनथेच सर्घ अषवन अषहे रतवो आयेसे येदित। अहुनम् वहरीम् फ़स्रओथम् अषवनम् अषहे रत्म् आयेसे येदित। अह्नय ज़ओथे वरस्मनथेच अपम् वहिन्तम् स्तओध्वम् अषवनम् अषहे रत्म् आयेसे येदित। अह्नय ज़ओथे वरस्मनथेच येव्हे-हाताँम् हुफ़ायन्ताँम् अष्ओनीम् अषहे रत्म् आयेसे येदित। अह्नय ज़ओथे वरस्मनथेच येव्हे-हाताँम् हुफ़ायन्ताँम् अष्ओनीम् अषहे रत्म् आयेसे येदित॥ ६॥

^{4.} West, Sp, TDA: अयाध्रमम् फ़ओउर्वेअर्झमम् 5. West & TDA: *कॅरॅथनॅम्; Sp: *कॅरइथिनॅम् (3) 1. Sp: omits the word गुअथनॉम् 2. Sp: यो 3. West & TDA: यस्न्याइच वह्न्याइच; Sp: यस्न्याच वह्न्याच (4) 1. West & TDA: गुअइथ्यमा गुअइथ्यमाँ (5) 1. West, Sp, TDA: दघरानम् 2. West, Sp, TDA: स्पॅश्ताम्च 3. Sp: यो 4. West, Sp, TDA: सओड्यश्ता 5. Sp: फ़ाधॅश्ते.

अह्नय ज़ओथे वर्रमनअच अहुनवहतीम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रत्म् आयेसे येदित । घनाो हुबघाो हुफँ श्रीश् हुरओधक्हों आयेसे येदित । अह्नय ज़ओथे वर्रमनअच अहुमँ रत्म रतुमँ रतुमँ तम अपवन्म अपहे रत्म आयेसे येदित । हो ज़ी अस्ति अहूमच रत्मच यो अहुरो मज़्दाो । अह्नय ज़ओथे वर्रमनअच यहाम सर्म सर्म सर्म सर्म स्तम अपवन्म अपहे रत्म आयेसे येदित । अर्द्धीम् सराम अनाहिताँम् अपओनीम् अपहे रत्म आयेसे येदित ॥ ७॥

अह्नय ज़ओथे बरस्मनअच उक्तवइतीम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रत्म् आयेसे येक्ति । गरयो अपख़्वाथ्राो पोउरु-ख़्वाथ्राो मज़्द्धात अपवन अपहे रत्वो आयेसे येक्ति । अह्नय ज़ओथे बरस्मनअच स्पॅ॰ता-मइन्यूम् गाथाँम् अपञ्जोनीम् अपहे रत्म् आयेसे येक्ति । वर्रथ्रघ्नम् अहुरधातम् आयेसे येक्ति । वन्द्रश्तीम्च उपरतातम् आयेसे येक्ति ॥ ८ ॥

अह्नय जुओश्रे वरस्मनअच वोह्र्अ़शाँम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रत्तूम् आयेसे येदित । सिश्रम् वोउरु-गओयओइतीम् आयेसे येदित । राम ख़्वाह्मम् आयेसे येदित । अह्नय जुओश्रे वरस्मनअच विहरतोइरतीम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रत्तूम् आयेसे येदित । दह्माँम् वङ्गहीम् आफ़ितीम् आयेसे येदित । दह्मम्च नरम् अपवनम् आयेसे येदित । उप्रम् तख़्मम् दामोइरा उपमनम् यज्ञतम् आयेसे येदित ॥ ९ ॥

अह्नय ज़ओथ्रे बरॅस्मनअच अर्झ्यमनॅम् इषीम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येक्ति । अह्नय ज़ओथ्रे बरॅस्मनअच प्रपृषो-माँथ्रम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येक्ति । अह्नय ज़ओथ्रे बरॅस्मनअच रत्म् बरॅज़ॅम् हथओज़्तॅम् अपवनॅम् अपहे रत्म् आयेसे येक्ति ॥ १०॥

अझ्य जुओश्रे बरस्मनअेच आहूइरीम् फ़ष्नम् अषवनम् अषहे रत्म्

(7) 1. West & TDA: हुरओधोव्हों 2. West & TDA: अहुमन्तॅम् रतुमन्तॅम् 3. West & TDA: हो 4. West & TDA: अहुमन रतुमन (8) 1. Sp: उरलब्हतीम् (9) 1. West, Sp, Geld, TDA: नोहुस्य्याम् (10) 1. West & TDA: ह्यओष्ट्यम् (11) 1. West & TDA: फ़रनॅम्.

आयेसे येक्ति । आहूइरीम् त्कअषम् अपवनम् अपहे रत्म् आयेसे येक्ति । अहय ज्ञओधे वरस्मनअेच हिदश् वास्त्रवतो आयेसे येक्ति । वास्त्रम् वर्रतम् गवे हुधाोङ्हे आयेसे येक्ति । गओदायूम् नरम् अपवनम् आयेसे येक्ति ॥ ११ ॥

अह्नय ज़ओग्रे बरॅस्मनअेच वीस्पे अषहे रतवो आयेसे येश्ति। योइ इँ ति अषहे रतवो श्रयस्च श्रिसाँस्च निष्दिश्त पहरिश्-हावनयो .... रतवो वीस्पे मिज़श्त पहति रत्म् ॥ यक्ष २.१०-१८॥

बर्रसमन पइति-बर्रत ।। यस ३ ॥
इम हुमताच हुल्ताच ।। यस ४ ॥
इथा आअत यज़मइदे ॥ यस ५ ॥
दघ्वाोव्हर्म अहुरम् मज़्दाँम् यज़मइदे ॥ यस ६ ॥
अषय दघाँमि एवर्थ्यम् ॥ यस ७ ॥
अषय दघाँमि एवर्थ्यम् ॥ यस ८ ॥
हावनीम् आ रत्म् आ ॥ यस ९ ॥
विश्र अपाँम् इघ पत् ५ त ॥ यस १० ॥

थायो हइथीम् अषवनो ...... नॅमो हओमाइ मज़्दधाताइ वङ्हुश् हओमो मज़्दधातो नॅमो हओमाइ ॥ यक्ष ११.१-८॥

(11) 2. Sp: इधिषदेच 3. Sp: गओघायूम्.

कर्त ३

कोतः हावनानम् आस्ताय।

रास्पाः- अज़ॅम् वीसाइ।

कोतः आत्रवक्षम् आस्ताय।

रास्पी:- अज़ॅम् वीसाइ।

कोतः - फ्रबॅरतारंम् आस्ताय।

रास्पी:- अज़ॅम् वीसाइ।

ज़ोत्र:- आवर्रतम् आस्ताय।

रास्पी:- अज़ॅम् वीसाइ।

कोतः- आस्नातार्मे आस्ताय ।

रास्पी:- अज़ॅम् वीसाइ।

Karta 3

The dialogue at the beginning of this chapter, clearly shows that there used to be eight special priests officiating at various locations, joining together to perform the Yasna. Later on due to various causes, specially due to paucity of priests, only two priests होत्र and रास्पी carry out the functions allotted to eight of them. In this chapter, the priest whom we call रास्पी goes on from place to place and undertakes the duties of his colleagues, who are not available, saying "अज़म् नीसाइ"—I undertake. The names of the various priests and their duties are as follows:—

- (1) The 朝风 is the main sacrificing and presiding priest, who manipulates most of the implements placed on the working table before him.
- (2) The हावनन् was the priest in charge of Haoma extract to be offered as a sacrament.
- (3) The আরব্ধ was assigned the duty of keeping the Fire burning by placing fragrant-wood and incents when necessary.
- (4) The क्लॉलर् was a deacon who carried necessary things from the ज़ोत् to other priests.
- (1) 1. West, Sp, TDA: आतर्वक्षम् 2. West & TDA: क्रवर्रतारम् 3. West, Sp, Geld, TDA: आक्रतारम्.

ज़ोत्र:- रिध्वश्वरूप् आस्ताय।

रास्पाः- अज़ॅम् वीसाइ।

कोतः स्रओषावरॅज्जॅम् आस्ताय दाँहिश्तॅम् अर्श्वचस्तॅमॅम् ।

रास्पी:- अज़ॅम् वीसाइ।

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे स्रूते।

कोतः अथा रतुश् अषातूचीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो म्रओत् ॥ १॥

ज़ोत् उ रास्पीः-

आधवनम् आस्ताय। रथजेश्तारम् आस्ताय। वास्त्रीम् फ़्खुय तम् आस्ताय। न्मानहे न्मानो-पइतीम् आस्ताय। वीसो वीस्पइतीम् आस्ताय। ज्ञर्तेउश् ज्ञरतुपइतीम् आस्ताय। दव्हॅंउश्' दव्हुपइतीम्' आस्ताय।। २।।

य्वानम्' हुमनक्हॅम् ह्वचक्हॅम्' हुक्यओध्नम् हुद्अेनम् आस्ताय। य्वानम्' उष्धो-वचक्हॅम् आस्ताय। ज़्वअेत्वद्थम् आस्ताय। द्व्हाउर्वअेसम्' आस्ताय। हुमाईम्' पहरिजध्नम्' आस्ताय। न्मानहे न्मानो-पध्नीम् आस्ताय॥३॥

नाइरिकाँम्च आस्ताय फ्रायो-हुमताँम् फ्रायो-हुख्ताँम् फ्रायो-ह्वर्श्ताँम् हुश्-हाँम्-सास्ताँम् रतुक्षयाँम् अपओनीम् याँम् आर्मइतीम् स्पॅ॰ताँम् याोस्च ते धनाो अहुर मज़्द। नरम्च अपवनम् आस्ताय फ्रायो-हुमतम् फ्रायो-हुख्तम्

- (5) The আৰ্ব্য was the junior deacon who brought necessary things from other priests to the কার.
- (6) The সালান্য was the priest who purified men and materials before the ceremony began.
- (7) The रिध्वरकर् was a sort of time-keeper or recorder, who was the director of ceremonies. The modern name for this priest is रास्पी.
- (8) The स्रजोषा-वर्ज़ was the chastiser or supreme magistrate, who demanded obedience to his orders and saw that they were carried out. Therefore he is called the wisest (दाँहिस्त) and the most truthful (अर्श्वचस्तम).
- 3. Sp & Geld: रवेधिवृद्द्वर्म् 4. West & TDA: अर्ष्वच° (2) 1. Geld: इहज्हेंच्द्र दहज्हुपइतीम् (3) 1. Sp: यवानम् 2. Sp: हुवचव्हॅम् 3. Geld: दहज्हाचविभेसम्; Sp: दज्हाचविभेषम् 4. Sp & Geld: हुमाइम् 5. Sp: पइरि जथनम्.

फ़ायो-ह्रर्व्स् विस्तो-फ़ओरॅइतीम्' ॲविस्तो-कयधम् येज्हे इयओध्नाइश् गञेथाो अष फ़ादॅ रते' ॥ ४॥

आअत् वो कस्चित् मज्दयस्ननाम् रत्त्र्ः आम्रूमइदे रत्त्रः आस्तायमइदे अमॅष्ट्च स्पॅर्तं सओरयरतस्च दाँहिश्तं अर्क्ष्यचस्तमाँ अश्-स्त्राज्यतुत्तमा । मज़िश्तं अमा आम्रूमइदे दे वेनयाो माज्दयस्नोइश् अथउरुनास्च रथअश्तार्रस्च वास्त्र्यास्च प्रषुयर्तो ॥ ५॥

रास्पी:- यो नो अञेवो अत् ते उये श्रायोइद्याइ त्र्हे मॅ दाइद्याइ द्भविद्म् हप्ताज्याइ नव दसमें वोइ व यअथम ॥ यह ११.९॥

ज़ोतः पइरि ते हओम अषाउम् ...... वींस्पो-स्वाश्रम् ॥ यस्न ११.१०॥ अपम् वोहू ॥ (स वार्)

ज़ोत् उ रास्पीः-

[*अनओशही गवाजिस्त गोस् ..... प-पतित्-होम्]

ज़ोतः अपॅम् वोहू ॥ (चिहार् वार्) यथा अहू वहर्यो (ड वार्)

वसस्च तू अहुर मज़्द .... वीस्पयाो द्वतो स्तोइश् ॥यस्न ११.१२-१५॥ अषम् वोहू ॥ (स वार्)

ज़ोत:- यथा अहू वहर्यों यो आत्रवस्रों फा मे स्रूते।

रास्याः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीघ्वाो प्रओत्।

रास्पाः- यथा अहू वहर्यों यो जुओता का मे स्रूते।

ज़ोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीष्वाो म्रओत्।

रास्पाः- तूम् नो आथ्रओम् जुओतस्ते।

ज़ोत:- यथा अह वहर्यों यो आत्रवक्षों फ्रा में झूते।

रास्याः- अथा रतुश् अषात्र्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो म्रओत्।

(4) 1. West & TDA: विस्तो-फ़ओइरितीम्; Sp: वीस्तो फ़ओरॅतीम् 2. Sp: फार्घरते (5) 1. Sp: रतुरा 2. Sp: आम्नूमइघे 3. Sp: आस्तायमइघे 4. Sp: अमॅष् 5. Sp: सओब्यरतस्व 6. West & TDA: अर्ष्वचस्तमाँ; Sp: अर्ष् वचस्तमाँम् 7. Sp: अमाँम् * The Pāzand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Bāz).

कोतः अज़ॅम् अञेत जाओत वीसाइ स्तओतनाँम् येस्न्यनाँम्' फ्रस्नओग्रॅम्च फ़मरॅथॅम्च फ़गाथॅम्च फ़ायक्तीम्च।

कोतः यथा अहू वहर्यी यो आत्रवस्नो फ्रा मे स्रुते।

रास्पी:- अथा रतुश्र अषातुचीतु हच फ्रा अषव वीघ्वाो प्रओतु।

रास्ताः यथा अहू वहर्यी यो जुओता का मे स्रूते।

कोतः अथा रतुरा अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वारे प्रओत्।

ज़ोत् उ रास्पीः-

मज़्दयस्त्रो अस्ती ...... माज़्दयस्तोइज्ज् आस्तुइतिज्ञ् ॥ यस्त १२.८-९॥ अषम् वोहू ॥ (सं वार्)

येव्हे मे अषात् हचा ...... बागॅम् अइबी-बइरिश्तॅम् ॥ यक्ष १५.२॥

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ्रा मे भ्रूते।

कोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वारे प्रओत्।

रास्ताः- सरओषो इधा अस्तू अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ सॅवीश्तहे अषओनो य नाो इश्तो छत् पओउवींम् तत् उस्तॅमॅम्चीत् ॥

ज़ोतः यथा अहू वहर्यी यो आत्रवस्नो फ्रा मे स्रते।

रास्पी:- अथा रतुश् अषातूचीत् हच फ्रा अषव वीघ्वाो मुओत्।

ज़ोत्र:- अवथात् इधा संरओषो अस्त् अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ संवीश्तहे अषओनो य नाो इश्तो ॥ ६ ॥

कर्त ४

अहुरॅम् मज़्दाँम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज़मइदे। ज़रथुश्त्रॅम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज़मइदे। ज़रथुश्त्रहे अषओनो फ़बषीम् यज़मइदे। अमॅषे स्पॅ॰ तें अषओनाँम् यज़मइदे॥

अपाउनाँम् वङ्कहीश् सूराो स्पॅ रताो फ़वषयो यज्ञमहदे अस्त्वतो मनह्याच । अपनोतॅमॅम् रथ्वाँम् यज्ञमहदे यञेतुश्तॅमॅम् यज्ञतनाँम् हङ्कहनुश्तॅमॅम् अपहे रथ्वाँम् अहिनसाँस्तॅमॅम् जघ्मृश्तॅमाँम् अपञ्जोनो अपहे रथ्वो रतुफ़ितीम् यज्ञमहदे ॥ ०॥

(6) 1. Sp : यस्यनाँम्.

आच मनो मत आच यज़मइदे वङ्गहीम्च आदाँम् वङ्गहीम्च अषीम् वङ्गहीम्च चिस्तीम् वङ्गहीम्च द्वतातम् अवि रतुश् अवि रथ्व्य गॅर्र् ते ॥ १॥

फ़ा गर्ने वॅरॅ॰ द्याइं मज़्दयस्न ज़रशुश्त्रयो आ हीम् वजेधयमिह रध्युजेच म्यज़्द्जेच रथ्युजेच रतुफ़ितयजेच वीस्पयो साँचत्च अपओनो स्तोइश् यस्नाइच वह्याइच क्ष्नुजोश्राइच फ़सस्तयजेच ॥

(स्रओषो अस्तु।) स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे। रत्म् बॅरंज्ञ तम् यज्ञमइदे यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् यो अषहे अपनोतॅमो यो अषहे जघ्मृश्तॅमो। वीस्प स्रवाो ज़रथुश्त्रि यज्ञमइदे। वीस्पच हृर्श्त श्यओध्न यज्ञमइदे वर्श्तच वरॅश्यम्नच॥

येव्हे हाताँम् .... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ २ ॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

अषम् वोहू°।। (सं बार्)

फ़तराने मज़्दयस्त्रो ज़रथुवित्रश् ...... यस्ताइच वह्नाइच क्ष्मओथाइच फ़सस्तयअच ॥

कोतः यथा अह वहर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे स्रूते।

रास्ताः- अथा रतुञ्ज अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीघ्वाो प्रओत्।

रास्ताः- यथा अह वहर्यो यो जुओता फ्रा मे स्रूते।

ज़ोतः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीष्वाो म्रओत्।

ज़ोतू उ रास्पी:-

फ़स्तुये हुमतोइब्यस्चा ...... एवएयो उक्तनम् ॥ यस ११.१७-१८॥ स्तओमि अपम् । अपम् वोह् ॥ (स वार्) नास्मी दुअवो । फ़वराने मक्दयस्तो जरशुक्तिक्र् ॥ यस १२॥ अहुरम् मक्दाम् आस्त्रये न्मानहे ॥ यस १३॥

Karta 4

(1) 1. Sp: यज़मइवे (2) 1. Geld: वनेघयमही 2. Sp; साँचधच.

कर्त ५

ज़ोत्:-

वीसे वो अमॅष स्पॅ रत स्तओत जुओत ज्वात यश्त फ्रमरॅत अइविजरॅत यूष्माकॅम् यस्नाइच क्ष्मजोधाइच फ्रसस्तयअच । यत् अमॅषनाँम् स्पॅ रतनाँम् अक्षाकॅम् हवव्हहाइच रतुिफ़तयअच अषवस्ताइच वॅरॅथघ्न्याइच हुरुन्याइच यत् सओश्य ताँम् अष्योनाँम् ॥ १ ॥

पइरी' वें अमेषा स्पॅरता हुक्षथा हुधाोव्हा दधाँमि तन्वस्चीत् छ्व ख्याो उक्तनम् पइरी' वीस्पाो हुजीतयो ॥ २ ॥

फ़ा ते वॅरने अहे दअनय अषाउम् अहुर मज़्द मज़्दयक्षो ज़रशुिक्त्र क्र् वीद्येवो अहुर-त्क अषो हथ-ज़्ओ थ्रम् हथ-अइ्ल्यो इहन्म इमृत् वर्रम्म अषय फ़रत्तर त्य अषवनम् अषहे रत्म् आयेसे येक्ति । अह्मय ज़्ओ थ्रे वर्रम्म अषय क्रुर्म् मज़्दाम् अषवनम् अषहे रत्म् आयेसे येक्ति । अम्षा स्पॅ ता हुक्ष्रथा हुधा इहा आयेसे येक्ति । अह्मय ज़्ओ थ्रे वर्रम न अच्च रत्नो वीस्पे मिज़क्त आयेसे येक्ति । अयर अस्न्य माह्य याह्य सर्ध । अह्मय ज़्ओ थ्रे वर्रम न अच्च अष्यो नाम्म वङ्ग हीक्ष्र हरो स्प्रो स्पँ तो फ़्रम्यो आयेसे येक्ति । अह्मय ज़्ओ थ्रे वर्रम न अच्च वीस्पे अष्वनो यज़्त आयेसे येक्ति । वीस्पे अषहे रत्नो आयेसे येक्ति । हाननीम् पहित रत्म सावङ्ह अम् वीसीम्च पहित रत्म रत्नो वीस्पे मिज़क्त पहित रत्म ॥ ३॥

ज़ोत् उ रास्पीः-

फ़बराने मज़्दयस्रो ज़रथुवित्रश् ..... यस्नाइच वह्नाइच हुनओथ्राइच फ़सस्तयअच ॥

ज़ोतः यथा अहू वहर्यों यो आत्रवस्नो फ़ा मे स्रूते।

रास्पी:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो प्रजीत्।

रास्पी:- यथा अहू वहर्यी यो जुओता का मे झूते।

ज़ोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हंचं फ्रा अषव वीध्वारे प्रजीत्।

Karta 5

(1) 1. Sp: वीस 2. Sp: सओब्य रताँम् (2) 1. Sp: पहरि:

कर्त ६

कोतः सस्तिच वैद्याच रफ़्नक्हाच वीधुषञेइब्यस्च जुओधाब्यो अर्शुक्षे के इब्यस्च वाध्किब्यो अमॅष स्पॅर्त वक्हूश्च स्रीराइश्च नामाँन आज़्यय । अमॅष स्पॅर्त वक्हूश्च स्रीराइश्च नामाँन आज़्यय । अमॅष् स्पॅर्त वक्हूश्च स्रीराइश्च नामाँन अषहे फ्रायेज़े वॅरंज वक्हूं उग्च अषहे वॅरंज दे अनयाो वक्हुयाों माज़्दयस्रोइश्च ॥ १॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

येज्हे मे अपात् हचा ...... वइरीम् वागम् अइवी-वहरिक्तम् ॥

रास्पाः- यथा अहू वइर्यो यो जुओता फ्रा मे स्रूते।

कोतः अथा रतुश् अषातुचीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो म्रओत्।

रास्पाः- सॅरओषो इघा अस्तू अहुरहे मज़्द्रों यस्ताइ सॅवीश्तहे अषओनो य नाो इश्तो ह्यत् पओउवींम् तत् उस्तॅमॅम्चीत् ॥

कोतः यथा अहू वहर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे स्रूते।

रास्पी:- अथा रतुश् अपात्चीत् हच फ्रा अपन नीध्नाो प्रजात्।

कोतः अवथात् इधा संरओषो अस्तू अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ संवीक्तहे अषाओनो य नाो इक्तो।

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज़मइदे। हुधाोव्ह्हॅम् .... अतु हम अतु ज़येने ॥ यस्न १६.१-१०॥

अहुरॅम् मज़्दाँम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज़मइदे । अमॅषा स्पॅ॰ता हुश्लथा हुधाोव्हाे यज़मइदे । अस्न्य अषवन अषहे रतवो यज़मइदे । हावनीम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज़मइदे .... पॅरॅनो-माोव्ह्हॅम् वीषप्तथम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज़मइदे ॥ यक्ष १७.१-७ ॥

रतवो मइन्यव यज्ञमइदे। रतवो गञेथ्य यज्ञमइदे। रतवो उपाप यज्ञमइदे। रतवो उपस्म यज्ञमइदे। रतवो फ्रांरॅजात यज्ञमइदे। रतवो रवस्चरात

Karta 6

(1) * The रास्पी joins the ज़ोत in reciting the first word सिंखन only.

1. West, Sp, TDA: अर्बुक्ष 2. West & TDA: आज्जा.

यज्ञमइदे । रतवो चक्ररक्हाच यज्ञमइदे । याइये अषवन अषहे रतवो यज्ञमइदे । मइच्यो-ज़रॅमओम् पयब्हॅम् अषवनॅम् अषहे रतुम् यज़मइदे । मइच्योषॅमॅम् वास्त्रो-दातअनीम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । पइतिश्रह्हीम् ह्हीम् अपवनम् अपहे रतुम् यज्ञमइदे । अयाथिमम् फ्रओउर्वेशेक्त्रिमम् वर्ष्निहर्क्तम् अषवनम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । मइच्याइरीम् सर्घेम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । हमस्पथ्मअद्ञेम् अरंतो-कॅरंथ्नॅम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज़मइदे । गञेथनाँम् आोव्हह रीम् अपवनॅम् अषहे रतूम् यज़मइदे यत् ओब्ह्हइयों ज़ीज़नॅन्। वीस्पे ते रतवो यज़मइदे योइ अओल्त अहुरो मज़्दाो ज़रशुक्त्राइ यस्न्याच वह्म्याच अषात् हच यत् वहिक्तात् ॥ ध्वाम् रतुम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दाँम् , मइन्यओम् मइन्यवनाँम् दामनाँम् , मइन्यओयाो स्तोइश् अहुम्च रतूम्च। ध्वाँम् रतूम् यज्ञमइदे यिम् ज़रथुइत्रम् स्पितामम् गञेथीम् गञेथ्यनाँम् दामनाँम् गञेथ्ययाो स्तोइश् अहम्च रत्मच। रथ्याँम् फ्रमरंतारम् यज्ञमइदे यिम् नरम् अषवनम्, द्धानम् हुमतम्च मनो इस्तम्च वचो ह्रर्व्स्च रयओथ्नम् । स्पं ताँम्च आर्मइतीम् दर्तेम् योइ माँश्रम् सओरय तो येज्हे रयओथ्नाइश् गजेथाो अष फ़ादॅ रते। सर्घ अपवन अपहे रतवो यज़मइदे अहुनम् वहरीम् फ़स्नओथ्रम् अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे । अपम् वहिश्तम् स्तओथ्वम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। येव्हे-हाताँम् हुफ़ायश्ताँम् अषओनीम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । अहुनवइतीम् गाथाम् अषओनीम् अषहे रतुम् यज्ञमइदे । घॅनाो हुवयाो हुकॅभ्रीश् हुरओधङ्हो यज्ञमइदे । अहुमॅ रतम् रतुमॅ रतुम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज़मइदे । हो ज़ी अस्ति अहूम्च रत्म्च यो अहुरो मज़्दाो । यस्त्रम् सरम् हप्तक् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमहदे । अर्द्धीम् सराम् अना-हिताँम् अपओनीम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । उक्तवइतीम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रत्म यज्ञमइदे । गरयो अष-एवाथ्राो पोउरु-एवाथ्राो मज़्दधात अषवन अषहे रतवो यज़मइदे । स्पॅ ता-मइन्यूम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रत्म् यज़मइदे । वॅरॅथ्रघ्नम् अहरधातम् यज्ञमइदे । वनइ तीम्च उपरतातम् यज्ञमइदे । वोहृक्ष्याम् गाथाम् अषओनीम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । मिथ्रम् वोउरु-गओयओइतीम् यज्ञमइदे । राम ख्वास्त्रम् यज्ञमइदे । वहिश्तोइश्तीम् गाथाम् अपओनीम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । दक्षाम् वङ्कहीम् आफ़ितीम् यज्ञमइदे । दब्रॉम्च नरम् अषवनम् यज्ञमइदे । उन्नम् तर्णम्

दामोइश् उपमनॅम् यज़तम् यज़मइदे। अइयमनॅम् इषीम् अपवनॅम् अपहे रतूम् यज़मइदे। प्रष्ट्षपो-माँश्रॅम् अपवनॅम् अपहे रतूम् यज़मइदे। रतूम् बॅरॅज़ॅम् हघओख़्तॅम् अपवनॅम् अपहे रतूम् यज़मइदे। आहूइरीम् फ़ष्नॅम् अपवनॅम् अपहे रतूम् यज़मइदे। आहूइरीम् त्कअेपॅम् अपवनॅम् अपहे रतूम् यज़मइदे। हदिश् वास्त्रवतो यज़मइदे। वास्त्रम् बॅरॅतम् गवे हुधाोङ्कहे यज़मइदे। गओदायूम् नरम् अपवनॅम् यज़मइदे।

वीस्पे अपहे रतवो यज्ञमइदे योइ हॅ रति ...... रतवो वीस्पे मिज्ञिस्त पइति रत्युस् ।। यक्ष १७.९-१९ ।।

कर्त ७

जोत्:-

वच अर्शुक्षं यज्ञमइदे । स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे । अषीम् वज्ज्ञहीम् यज्ञमइदे । नइरीम् सङ्हॅम् यज्ञमइदे । आक्ष्तीम् हाँम्-वइ तीम् यज्ञमइदे । अस्तॅरंतचं अग्रयम्न यज्ञमइदे । अपाउनाँम्चं फ्रवषयो यज्ञमइदे । चिन्वतो पॅरंत्म् यज्ञमइदे । गरो नमानम् अहुरहे मज्दाो यज्ञमइदे । विहर्तम् अहूम् अषओनाँम् यज्ञमइदे रओचङ्हॅम् वीस्पो-छ्वाथ्रम् ॥ १॥ (सं वार्)

वहिश्तहे अङ्हेंउश् वहिश्ताँम् अयनाँम् यज्ञमइदे । अर्श्तातंम् यज्ञमइदे वङ्गहीम्' फ़ादत्-गञ्जेथाँम् वरॅदत्-गञ्जेथाँम् सवो-गञ्जेथाँम् याँम् दञ्जेनाँम् माज्द- यस्तीम् । रष्नम् रिज्ञश्तिम् यज्ञमइदे । मिथ्रम् वोउरु-गञ्जोयञोइतीम् यज्ञमइदे । रवीम् पार्रदिम् यज्ञमइदे रवीम् रवो-मनङ्हाँम् रवीम् रवो-वचङ्हाँम् रवीम् रवो-श्र्यञोथननाँम् फ़ा तन्वो रूप् जयेइति ।। २ ॥

नइर्याँम् हाँम्-वरंइतीम् यज्ञमइदे फ़मॅन्-नराँम् फ़मॅन्-नरो-वीराँम् या आसओत् आस्याो या तल्मो-ताँष्याो या दिम् जसइति वघो-बल्तम्चित्

Karta 7

(1) 1. West, Sp, TDA: अर्धुक्ष 2. West, Sp, TDA: अस्तरंतच 3. West, Sp, TDA: अषओनाँम्च (2) 1. West & TDA: वस्ह्हीम् 2. West, Geld, TDA: पर्रदीम् 3. Sp: °श्यओध्ननाँम् 4. West & TDA: रंन्जयेइति (3) 1. West & TDA: °वर्रतीम् 2. West & TDA: आस्ययो; Sp: अस्ययो 3. West & TDA: तस्मो-ताँश्ययो; Sp: तस्मो-ताँस्ययो.

या नराँम् वीगॅरंप्ताचित् तन्वो बओख़्तारंम् दघाइति ।

एवफ्रनम् मज़्दधातम् यज़मइदे षाइतीम् पस्वाो वीरयारे।। ३।।

अवाो दामाँन् अषवनो यज्ञमइदे याो हॅ॰ ति पओइर्यो-दात' पओइर्यो-'फ्रथ्नर्क्त अष्नाअत्च अपाअत्च जॅमाअत्च उर्वरयाअत्च गओत्च' हुधाोव्हहत्' ।
ज्ञयो वोउरु-कपॅम् यज्ञमइदे । वातॅम् दर्षीम् मज़्दधातॅम् यज्ञमइदे । अस्मनॅम्
प्वन्व॰ तॅम् यज्ञमइदे पओइर्यो-दातॅम् पओइर्यो-फ्रथ्नर्क्तम् गओथीम् गओध्ययाो स्तोइर् ।। ४ ॥

थ्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज्दाो पुश्रम् अपवनम् अपहे रत्यु यज्ञमइदे। हम-ज्ञोश्रम् हघ-अइव्योद्धहनम् इमत् बरस्म अपय फ़स्तरत्म् अपवनम् अपहे रत्यु यज्ञमइदे। त्र्मम् रत्यु यज्ञमइदे। त्र्मम् रत्यु यज्ञमइदे। त्र्मम् दामोइश् उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे। इरिस्तनाँम् उर्वांनो यज्ञमइदे याो अपञ्जोनाँम् फ़्त्वपयो।। ५।।

रत्म् बॅरॅज़ र तम् यज़मइदे यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् यो अषहे अपनोतॅमो यो अषहे जघ्मृश्तॅमो। वीस्प स्रवाो ज़रशुश्त्रि यज़मइदे। वीस्पच ह्रर्श्त श्यओध्न यज़मइदे वर्श्तच वरॅश्यम्नच॥

येञ्हे हाताँम् .... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

रास्ताः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ्रा मे स्रूते ।

जोतः- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो स्रओत् ॥ ६ ॥

^{(4) 1.} Sp: पञ्जीउनी दात पञ्जीउनी 2. Sp: गञ्जीयत्च हुधाोङ्हत्च 3. Sp: ज़रयो 4. Sp: दरॅवॅम् 5. West & TDA: गञेइथीम् 6. West & TDA: गञेइथ्ययो (5) 1. West, Sp, TDA: आतर्रम्.

770

कर्त ८

रास्पीः-

अञेत वच मधयक्ह' अहे वच सं दयक्ह' अहुरो मज़्दाो अवव

हथ वक्ष्हुब्यो यज्ञतञेइब्यो यत् अमॅवजेइब्यो स्पॅरतञेइब्यो हुक्षथ्रजेइब्यो हुधाब्यो परचसल्बीश्च सताइश्च³ हज्जक्राइश्च³ वजेवरॅबीश्च अहाँक्ताइश्च⁴ फ्रायेबीश्चत्च⁴ अह्यात् ॥ १ ॥

हुक्षश्रोतॅमाइ बात्र्' क्षश्रम् अक्षत् छत् अइबी-ददॅमहिचा चीष्महिचा ह्याँन्महिचा छत् मज़्दाइ अहुराई अषाइचा वहिश्ताइ ॥ २॥ (स बार्)

ज़ोत् उ रास्पी:-

अषम् वोह् ॥ (सं वार्) दाइदी मोइ य गाँम् ॥ यस्त १८॥ पॅरसत् जरथुक्त्रो अहुरॅम् मज़्दाँम् ॥ यस्त १९॥ फ़ाम्रओत् अहुरो मज़्दो ॥ यस्त २०॥ यस्तीम् वचो अष्ओनो ज़रथुक्त्रहे ॥ यस्त २१॥ ३॥

कर्त ९

ज़ोत् उ रास्पाः-

अषम् वोहु ।। (सं बार्)

येज्हें मे अषात् हचा ...... बागॅम् अइबी-बइरिश्तॅम् ॥ यस्न १५.२॥

रास्पाः- यथा अहू वहयीं यो ज़ओता फ़ा मे स्रूते।

कोतः अथा रतुरू अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वाो प्रओत्।।

रास्पाः- सर्आपो इधा अस्तू ...... अपओनो य नाो इश्तो ॥ यह्न१५.३ ॥ ० ॥

Karta 8

(1) 1. Sp: मलेधयर्ह 2. West & TDA: सदयर्ह; Sp: संश्दयर्ह 3. Sp: सताइस्व हज़हराइस्व 4. West & TDA: बलेवरॅबिश्च; Sp: बलेवरॅबिश्च 5. Sp: अहाँ क्रताइस्व 6. Sp: फ़ायॅबीस्व अधच (2) 1. West & TDA: बा अत् 2. Sp: अहाँ क्रताइस्व .

हुओमनाँम् उज्दातनाँम् जुओधनाँम् उज्दातनाँम् उज्दातनाँम् उज्दातनाँम् उज्दातनाँम् उज्दातनाँम् व्यन्ताह्भः बिम्ननाँम् वार्ध्यिन्नाँम् पइति-विषिनाँम् अषोइश्च बिम्ननाँम् विस्तोइश्च बिम्ननाँम् मज्दाो बिभ्ननाँम् ज्ररथुश्त्रहे बिभ्ननाँम् ज्ररथुश्त्रहे बिभ्ननाँम् ज्ररथुश्त्रोतमहे बिभ्ननाँम् ॥ १॥

अव वञेषज्ञ हचिम्ननाँम् या हुमायेहे अषओनो या हुमायेहे पहरिजध्नो' या दञेनयाो वब्हहुयाो' माज़्दयस्रोइश् या दक्षयाो वब्हहुयाो आफ़ितोइश् या दक्षयाो वब्हहुयाो अनादुष्तोइश् या दक्षयाो वब्हहुयाो अनवउरुष्तोइश् ॥ २ ॥

आविस्तयञेच अइवि-विस्तयञेच अइविश्तः-हुतयञेच उपाश्तयञेच उपाक्ष्यक् हर्श्तयञेच हुफ़ायश्तयञेच हुफ़मॅरॅतयञेच योइ हॅ र ति हञ्जोम स्र स्पॅरत अषवन अषय उज्दात अषय उज्दाह्ममन अपय अइवि-चञेधयमन अपय अइवि-चञेधयर त अषय हुन्वन अषय ह्योश्यरत ॥ ३॥

अमवतो अमाइ अमवतो वॅरॅथ्रघ्नाइ' अमवइथ्याो ॲरथ्याो' अमवइथ्याो अषोइश् अमवइथ्याो चिस्तोइश् अमवइथ्याो पर्जवतातो' अमवइथ्याो उपरतातो अमवल्ब्यो अओइब्यो यज्ञतओइब्यो यत् अमॅपओइब्यो स्पॅर तओइब्यो हुक्ष्रथ्रओइब्यो हुधाब्यो' यवओजिब्यो यवओसुब्यो योइ वक्क्हॅउश् आ-मनक्क्हो स्पेइर ति याोस्च उइति ॥ ४॥

हउर्वताोस्च नो अमॅरताताो गॅंडश्च तप्नो गॅंडश्च उरुनो आथस्च अओख़्तो-नामनो हदिषस्च अषिवतो वास्त्रवतो ख़्वाथवतो मर्िंद्रकवतो ॥ ५॥

स्तओतच यस्नाइच वह्नाइच क्ष्मनओथाइच फ़सस्तयअच। यत् अअेष अहुरहे मज़्दाो यत् अअेष अमॅषनाँम् स्पॅरतनाँम् रतॅउ३च' अषओनो बॅरंज़तो

Karta 9

(1) 1. Sp: उज़्दाख्यम्ननाँम् 2. Sp: पइति बञेषज़नाँम् (2) 1. Sp: पइरि जथना 2. Sp: वङ्क्षाो (3) 1. Sp: उपास्तयञ्चः; West & TDA: उपाइरतयञ्चेच 2. Sp: हुम्मपॅत्रयञ्च 3. Sp: उज़्दाख्यम्न 4. West, Sp, TDA: व्योध्यन 5. West, Sp, TDA: हुआंब्यरत (4) 1. Sp: वॅर्यप्रम्याइ 2. Sp: रॅथ्याो 3. Sp: पओउर्वतातो 4. West, Sp, TDA: हुआंब्यो 5. Sp: ध्येइश्ति (5) 1. Sp: गॅउस्च 2. Sp: हृधिषस्च 3. West, Sp, TDA: अपवतो 4. Sp: ख्वाख्रवतो (6) 1. Sp: रतॅंबस्च.

यस्नाइच वह्नाइच यत् अपनोतॅमहे रथ्झो यत् जघ्मूश्याो अषोइश् यत् जघ्मूश्याो रतुफ़ितोइश् ॥ ६ ॥

यत माँ थहे स्पॅर् तहे यत दे वनयो मान्द्र यसोइश् यत स्तओतनाँ म् यस्न्यनाँ म् यत् वीस्पेअषाँ म्च रथ्वाँ म् वीस्पनाँ म्च रतिफितिनाँ म् वीस्पयो साँचत्च अपओनो स्तोइश् यसाइच वसाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तये च। स्रओषो अस्तु। सत् प्रोउवीं म् तत् उस्तम् मुचीत्।। ७।।

कोतः यथा अह वहर्यो यो आत्रवक्षो क्रा मे मूते। रास्पाः- अथा रतुः अषातुचीत् हच क्रा अषव वीध्वाो मुओत्।।

ज़ोत्:-

अवथात् इधा संरओषो अस्तू अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ संविश्तहे अषओनो य नाो इश्तो।

्रह्ओमनाँम् उज्दातनाँम् ...... वीस्पयाो साँचत्च अपओनो स्तोइश् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथ्राइच फ्रसस्तयअच। स्रओषो अस्तू ॥

स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे । रत्म् वर्रज्ञ तम् यज्ञमइदे यिम् अहुरम् मज्दाँम् यो अषहे अपनोत्तमो यो अषहे जघ्मूश्तमो । वीस्प स्रवाो ज्ञरयुश्तित्र यज्ञमइदे । वीस्पच ह्वर्श्त श्यओध्न यज्ञमइदे वर्श्तच वर्श्यम्नच ॥

येञ्हे हाताँम् .... ताोस्च यज्ञमइदे ॥

बरॅस्मन पइति-बॅरॅत हथ-जुओथ दथुषो अहुरहे मज़्दाो रखेवतो ख़्वरॅन-ङहतो अमॅषनाँम् स्पॅर्तनाँम् । इमॅम् हओमॅम् अषय उज़्दातॅम् आयेसे येक्ति .... आयेसं यक्ति पॅरॅनो-मोझ्हाइ वीषप्तथाइच अषओनो अषहे रथ्वे ॥ यह २२.१-१०॥

*आयेसे येश्ति रतवो मइन्यवनाँम् .....गओइद्येहेच नर्श अपओनो।। आयेस येश्ति वीस्पञेइब्यो अञेइब्यो रतुब्यो ...... योइ हॅर्रित अपहे रतवो। हावनोइश् रथ्नो॥ यह २२.१२-१९॥

§ Sections 1-7 are repeated again.

* In this section आयेसे येश्ति is to be substituted where निवक्षेघयीम

हरकारयेमि occurs. Cf. वीस्प. १.१-९.

इमॅम् हओमॅम् अषय उज्दातॅम् आयेसे येक्ति .... अष-चिश्र आयेसे येक्ति ।। यक्त २२.२०-२२ ।।

> क्ष्म्न्य अहुरहे मज़्दाो रअवतो ख़्वरॅनङ्कहतो अओख़्तो-नामनो यज़तहे ॥८॥ (इमॅम् ह्योमॅम् अषय ..... अओख़्तो-नामनो यज़तहे -दु बार्)

कर्त १०

ज़ोत्:-

आयेसे येक्ति अरॅज़हिब्यो' सवहिब्यो⁻¹ फ़दभफ़्षुब्यो वीदभफ़्षुब्यो वोउरु-बरॅक्तिब्यो⁻² अहेच कर्ष्वर्ने यत ख़्विनरथहे ॥ १॥

आयेसे येश्ति अस्मनअेइब्य हावनअेइब्य अयक्हअनअेइब्य हावनअेइब्य तश्ताइ ज्ञोश्रो-बर्रनाइ वर्साइ हुओमो-अक्हर्जानाई तवच वर्स्मनो अषय फ़स्तर्रतहे। आयेसे येश्ति अहुनहे वहर्यहे अनहुनाच रतुश्च स्तितातस्च देअनयाो माज्दयस्तोइश्च ॥ आयेसे येश्ति अपओनाँम् फ़विषनाँम् उप्रनाँम् अइविधुरनाँम् पओइर्यो-त्कअेषनाँम् फ़विषनाँम् नवानज़्दिश्तनाँम् फ़विषनाँम् हवहे उरुनो फ़वर्षे । आयेसे येश्ति वीस्पञेइब्यो अषहे रतुब्यो। आयेसे येश्ति वीस्पञेइब्यो वक्क्दुधाब्यो यज्ञतअेइब्यो महन्यओइब्यस्चा गञ्जेथ्यञेइब्यस्चा योइ हॅ ति यस्न्याच वक्क्याच अषात हच यत् विहश्तात ॥

फ़वराने मज़्द्यस्रो ज़रशुरित्रश् ...... यस्नाइच वस्नाइच ध्रनओश्राइच फ़सस्तयअच ॥

कोतः यथा अह वहर्यो यो आत्रवक्षो का मे स्रुते।

रात्याः- अथा रतुक् अषातूचीत् हच फ्रा अषव वीच्वाो म्रजोत्।

रास्ती:- यथा अहू वहर्यों यो जुओता फ़ा मे स्रूते।

कोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीष्वाो प्रओत्।। २।।

Karta 10

(1) 1. Sp: अरॅज़हेइच्यो सनहेइच्यो 2. Sp: °बर्शितच्यो °ज़र्शितच्यो 3. West & TDA: कर्ष्वन; Sp: करॅप्चन (2) 1. West & TDA: ताइताइ 2. West & TDA: °बर्नाइ 3. West & TDA: वरसाइ; Sp: वर्साइ 4. Sp: अक्ट्रज़ानाइ 5. West, Sp, TDA: स्तीतातस्त्र.

कर्त ११

ज़ोत्:-

अहुराइ मज़्दाइ हओमाँ आवअधयमिह यत उज़्दातम् सिवक्तम् वर्षध्रघने फ़ादत्-गअथाइ यत् हुक्षध्राइ अषओने यत् रतुक्षध्राइ अषओने। अमेष्येइच्यो स्पं त्येइच्यो हओमाँ आवअधयमिह । अइन्यो वङ्घहिच्यो हो होमाँ आवअधयमिह । हवहे उज्जो होमाँ आवअधयमिह । वीस्पयो अष्योनो स्तोइक् ह्योमाँ आवअध्यमिह ध्रमिष् । विस्पयो अष्योनो स्तोइक् ह्योमाँ आवअध्यमिह ध्रमिष्ट ।। १।।

इसाँ हओमाँ इस हओम्य इम स्तरंत इस म्यज़्द इस अस्म पओइय दामाँ इस अस्मन हावन अवि-बॅरंत हओम ज़ाइरे इस अयब्हिअन हावन अवि-बॅरंत हओम ज़ाइरे इमाँम् आपम् हओम्याँम् इमत् बरस्म अषय फ़स्तरंतम् ॥ २॥

इमाो कॅह्प्स्च तॅवीषीश्च' इमाो यञेतुषीश्च' जञोश्यो इमॅम् हओमॅम् अषवनॅम् गाँम्च हुधाोव्ह्हॅम् नरॅम्च अषवनॅम् आस्नच मनाो अषओनाँम् आस्नच मनाो सओश्य दाँम्' इमाँम्चा' गाँम् जीव्याँम् अषय उज्दाताँम् इमाँम्चा' उर्वराँम् हधानअपताँम् अषय उज्दाताँम् ॥ ३॥

अइल्यो वङ्घहिन्यो इमाो जुओश्राो हओमवइतीश् गओमवइतीश् हघानथे-पतवइतीश् अषय उज्दाताो अइल्यो वङ्घहिन्यो अपॅम्च हओम्यॉॅंम् अस्मनच हावन अयङ्हअनच हावन ॥ ४॥

इमाँम्चा उर्वराँम् बरस्मनीम् जघ्मूषीम्च रतुफ़ितीम् मर्थ्रम्च वरंजीम्च दिन्नेनयाो वक्क्दुयाो माज़्दयस्नोइश् गाथनाँम्च स्रजोथ्रम् जघ्मूषीम्च अषजोनो अषहे रथ्को रतुफ़ितीम् इमाँ अञ्चर्मास्च व बजोइधीम्च तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुथ वीस्पच वोह् मज़्दघात अषचिश्र पहरिच ददमहि आच वञेषयमहि ।। ५।।

Karta 4
(1) 1. Sp: हओमाँम् 2. Geld: आवअध्यमही 3. Sp: सँविद्त्तम्; TDA: (यत्) सँविद्त्तम् 4. West & TDA: वर्ष्ट्राह्म्यो (2) 1. Sp: इमाँम् हओमाँम् 2. Sp & (यत्) सँविद्र्तम् 4. West & TDA: वर्ष्ट्राह्म्य 3. Sp: अववॅर्त 4. Sp: ज़ाइरि (3) 1. TDA read (इम स्तओम्य) after हओम्य 3. Sp: सओड्यरताँम् 4. Sp: इमाँम्च (5) 1. Sp: तैविषिस्च 2. Sp: यअतुषस्च 3. Sp: बर्रस्मइनीम् 3. West & TDA: वर्ज़म्च West, Sp, TDA: इमाँम्च 2. Sp: बर्रस्मइनीम् 3. West & TDA: वर्ज़म्च 4. Sp: वष्ट्राह्मां 5. Sp: इमाँम् अअसमाँम्स्च 6. Geld: वोहु 7. Geld: दद्मही... वअध्यमही.

आअत् दीश्' आवअधयमि अहुराइच मज़्दाइ स्रओषाइच अष्याइ रष्न्वअच रिज़श्ताइ मिथ्राइच वोउह-गओयओइतेंअ' अमॅष्अेइब्यस्च स्पॅ॰ तओइब्यो अष्योनाँम्च' फ़विष्वयो अष्योनाँम्च' उर्वोइब्यो आथ्रअच अहुरहे मज़्दाो रथ्वअच बॅरंज़हते रथ्वअच म्यज़्दअच रथ्वअच रतुफ़ितयअच वीस्पयाो साँचतूच' अष्योनो स्तोइश् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नअथाइच फ़सस्तयअच ॥ ६॥

आअत् दीरा आवअघयमि ज्ञार्थक्त्रहे स्पितामहे अषओनो फ़वर्षे यस्ताह्च वसाहच क्ष्ने प्रताहच क्षाहच क्ष्मे प्रताहच क्षाहच क्ष्मे क्षाहच क्षाहच क्ष्मे क्षाहच विद्या यो इरीरियुषाँम् अषओनाँम् योस्च ज्वर ताँम् अष्योनाँम् योस्च नराँम् अज्ञातनाँम् क्षाने चर्थांम् सओक्यताँम् ॥ ७॥

*इमाँ हओमाँ इम हओम्य ..... अषचिश्र पहरिच दद्महि आच वअध्यमि ॥ ८-११॥

आअत् दीश् आवअध्यमित अमॅषअंइन्यो स्पॅ॰तअंइन्यो हुक्ष्रथ्रअंइन्यो हुक्ष्रथ्रअंइन्यो हुक्ष्रथ्रअंइन्यो हुक्ष्रथ्रअंइन्यो यवअजिन्यो यवअसे योइ वोहु योइ वोहुनाँम् दातारो योइ वर्झ्हँउश् आ मनव्हो श्येइ॰ति वोइ अमॅषाो स्पॅ॰त हुक्ष्रथ्र हुधाोव्हो अधात् मात अधात् बृत हच वक्रह्ओत् मनव्हह्त् ॥ १२ ॥

आअत दीश आवअधयमि फ्रायेहीश अहे न्मानहे फ़दथाइ अहे न्मानहे सवझ्हो अहे न्मानहे वितर्-त्वअषो अहे न्मानहे वितर्-त्वअषो अहे न्मानहे पस्वाँम्च नराँम्च जातनाँम्च जाँह्यस्ननाँम्च अषओनाँम् येज्हे अअम् अङ्हॅन् येज्हे अअम् हॅ ते येज्हे वेजम् मिह योइ सओक्य तो देख्युनाँम् ॥ १३॥

यत् वोह्वरंजाँम् अपओनाँम् यत् वोह्वरंज्ञिनाँम् अपओनिनाँम् यत्

(6) 1. Sp: दिश् 2. West, Geld, TDA: °गओयनोतॅं 3. Geld: अषाउनाँम्च 4. Sp: साँचधच (7) 1. Sp: दिश् 2. Sp: अङ्झाओश् 3. Sp: वीस्पनेहन्यो 4. Sp: सओष्यरताँम् * Sections 2,3,4 and 5 are repeated again. (12) 1. West, Sp, TDA: हुधोन्या 2. TDA: (योइ) त्येहरित 3. TDA: आ जि 4. Sp: अमॅषा 5. Sp: हुस्या (13) 1. Sp: सओष्यरतो (14) 1. West, Sp, TDA: वोहु-वर्रज़ाँम् 2. West, Sp, TDA: वोहुवर्रज़िनाँम्.

हइथ्यावरॅज़ाँम् अपओनाँम् यत् हइथ्यावरॅज़िनाँम् अपओनिनाँम् यत् हृर्क्तावरॅज़ाँम् अपओनाँम् यत् हर्क्तावरॅज़ाँम् अपओनाँम् यत् हर्क्तावरॅज़ाँम् अपओनिनाँम् ॥ १४॥

आअत् दीश्' आवअधयमि अपओनाँम्' वङ्काहिन्यो 'फ्रविष्यो यो उघ्राोस्च अइत्रिथुराोस्च अपओनाँम् अवङ्हे ॥ १५॥

आअत् दीश्' आवअध्यमिह स्रओषहे' अष्येहे अषोइश्च वद्धहुयों नइर्यहेच सङ्हहे आक्ष्तिब्याच हाँम्-वइ तिब्य अध्येच अहुरहे मज़्दाो रथ्व अच वर्षे स्व विष्यों साँचत्च अपओनो स्तोइश्च यस्ताइच वद्धाइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तय अच। आअत् दीश्च आव अध्यमिह अहुराइ मज़्दाइ वद्धहवे मनङ्हे अषाइ विहस्ताइ क्ष्म्याइ वह्याइ स्पं त्याइ आर्मते हुउर्वत्व्य अमरतत्व्य गैंउश्च तब्ने गैंउश्च उरुने आथ्रे अहुरहे मज़्दाो यञ्जेतु श्तमाइ अमषनाँम् स्प तनाँम् यस्ताइच वद्धाइच क्ष्म्नओथ्राइच फ़सस्तय अचे।

आअत् दीश् आवश्रेष्ठयमिह दथुषो अहुरहे मन्द्राो रखेवतो ख़्वरॅनङ्कहतो' मइन्यॅंडश् मइन्यओयेहे अमॅषनाँम् स्पॅ॰तनाँम् यस्नाइच वक्षाइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयञ्जेच ॥

आअत् दीश् आवञेधयमि अस्तेश्रं अपहे रतुन्यो । हावनॅंअ अपञोने अपहे रथ्ने यस्नाइच वद्माइच क्ष्न्नेश्राइच फ्रसस्तयअच । .... आअत् दीश् आवञेधयमि पॅरॅनो-मोोक्झाइ वीपप्तथाइच अपञोने अपहे रथ्ने यस्नाइच वद्माइच क्ष्न्नेश्राइच फ्रसस्तयअच ॥ यस्न २४.१३-१८॥

आअत् दीश् आवअधयमि रतवो मइन्यवनाम् रतवो गअथ्यनाम् ...... गवे हुधोोङ्हे गओइद्येहेच नश् अपओनो यस्नाइच वझाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्त-यअच ॥ (Cf. वीस्प १.१-९)

आअत् दीग्र् आवअेधयमिं वीस्प्अेइन्यो अअेइन्यो रतुन्यो .....

3. Sp: हरॅश्तावरॅज़ॉम् 4. Sp: हरॅश्तावरॅज़िनॉम् (15) 1. Sp: दिश् 2. Geld: अषाउनॉम् 3. West & TDA: वङ्हिज्यो (16) 1. Sp: दिश् 2. West & TDA: स्त्रओषहेच 3. Sp: अषोइस्च 4. Sp: वङ्ग्ह्यो 5. West, Sp, TDA: आह्तिज्यस्य हॉम्-वइश्तिज्यो 6. Sp: सॉंचथच 7. West & TDA: ख्वॅर्नक्ह्तो. योइ हॅ रित अपहे रतवो हावनोइश्र रथ्द्रो यस्नाइच वसाइच ध्रनओथाइच फ्रसस्त-यअच ॥ यस्न २४.२०-२७॥

आअत् दीश् आवञेधयमि अहुरहे मज़्दाो रञेवतो ज़्वरॅनङ्कहतो क्ष्नओथ यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयञेच ॥ १६॥

आअत् दीश् आवअेधयमि अर्ज़िहन्यो सविहन्यो फ़द्धप्रषुन्यो वीद्ध-प्रषुन्यो वोडरु-बरॅश्तिन्यो वोडरु-जरॅश्तिन्यो अहेच कर्ष्वर्ने यत् ज्विनिरथहे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयअच ॥ १७॥

आअत दीश् आवअधयमि अस्मनअइब्य हावनअइब्य अयङ्हअनअइब्य हावनअइब्य तश्ताइ जुओथो-बरॅनाइ वरॅसाइ हओमो-अङ्हरॅज़ानाइ तवच बरॅस्मनो अषय फ्रस्तरॅतहे यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयअच । आअत दीश् आवअधयमि अहुनहे वहर्येहे अनहुनाच रतुश्च स्तितातस्च देअनयाो माज़्द-यस्नोइश् ॥ १८॥

यत् उज्दातम् यत् आविस्तम् यथ दीश्' आवशेषयत् अहुरो मज्दाो अपव यथ दीश्' आवशेषयत् यो अपव ज्ञरथुश्त्रो यथ दीश्' अज़म् यो जञोत आवशेषयमि वीध्वाो अशेषाँम् यस्तम्च वस्तम्च वीध्वाो दाइत्याँम्' आविस्तीम् वीध्वाो रथ्व्याँम् आविस्तीम् यूष्माकम्' यस्ताइच वसाइच क्ष्नओथाइच क्रसस्त-यअच ॥ १९॥

यत् अमॅपनाँम् स्पॅरतनाँम् अझाकॅम् हवङ्हाइच रतुक्तितयञ्जेच अपव-स्ताइच वॅरॅथ्रघ्न्याइच हुरुन्याइच यत् सओइयर्तांम्' अपओनाँम् ॥ २०॥

आअत् दीश् आवअधयमिह इध दिम् वीस्पनाँम् मिज्ञश्तम् ददॅमिह अहूम्च रत्म्च यिम् अहुरॅम् मङ्दाँम् यस्नाइच वस्नाइच क्ष्नओधाइच फ़सस्त-यअच । आअत् दीश् आवअधयमिह अषओनाँम् फ़विषनाँम् उप्रनाँम् अइविधुरनाँम्

(17) 1. Sp: °बर्रितब्यो 2. Sp: °जर्रितब्यो 3. Sp: करॅघ्वन (18) 1. West & TDA: ताइताइ 2. West & TDA: °बरनाइ 3. West & TDA: वरसाइ; Sp: बर्साइ 4. Sp: अङ्हरज़ानाइ 5. West, Sp, TDA: स्तीतातस्व (19) 1. Sp: दिश्र 2. Sp: दहत्याँम् 3. West & TDA: यूरमाकॅम् (20) 1. Sp: सओष्यश्ताँम्.

पओइर्थी-रुक्अेषनाँम् फ़विषनाँम् नबानिङ्दिश्तनाँम् फ़विषनाम् हवहे उरुनो फ़विषेअे यसाइच वहाइच ध्रनओथाइच फ़सस्तयअेच ॥

आअत् दीश् आवञेष्ठयमि वीस्पञेइन्यो अपहे रतुन्यो यस्नाइच वस्नाइच क्ष्मजोश्राइच फ्रसस्तयञेच। आअत् दीश् आवञेष्ठयमि वीस्पञेइन्यो वक्ष्हुष्ठान्यो यज्ञतञेइन्यो मइन्यञोइन्यस्चा गञेथ्यञेइन्यस्चा योइ हॅ रति यस्न्याच वस्न्याच अषात् हच यत् विहिश्तात् ॥ २१॥

अमॅषा स्पॅरता हुक्षथा हुधाोव्हो यज्ञमइदे ॥

अहुरॅम् मज़्दाँम् अषवनम् अषहे रतूम् यज्ञमइदे ...... रतुफ़ितीम् यज्ञमइदे ॥ हावन् गाहु ३-४॥

वच अर्शुक्षं यज्ञमइदे ...... रओचक्हॅम् वीस्पो-कृताथ्रॅम् ॥ वीस्प. ७.१॥

वहिश्तहे अङ्हॅंउश् वहिश्ताँम् अयनाँम् यज्ञमइदे .... गञेथीम् गञेथ्ययाो स्तोइश् ॥ वीस्प. ७.२-४॥

इमॅम् हओमॅम् अषय उज्दातॅम् ......अषचिश्र यज्ञमइदे ॥ यक्ष२५.१-३॥ अहुरॅम् मज़्दाँम् रखेव ५ तॅम् ज़्वरॅनङ्गह ५ तंम् यज्ञमइदे । इरिस्तनाँम्

उर्वांनो यज्ञमइदे याो अष्ओनाँम् फ्रवषयो।

येव्हे हाताँम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

रास्पाः- अथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे स्रूते।

क़ोत्:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो म्रओत्।

ज़ोत् उ रास्पी:-

अअतत् दिम् वीस्पनाँम् मजिञ्तम् दज्धाइ अहृम्च रत्म्च ...... फ़द्थाइ वीस्पनाँम् स्पॅ रतहे महन्यें उश् दामनाँम् अपओनाँम् ॥ यह्न २७.१-२॥

यथा अहू वहर्यी ।। (विहार् बार्)

मज़्दा अतू मोइ ...... हइथ्यम् दाो अहूम् ॥यस्त्र ४.१५॥ (विहार् बार्)

आ अइर्यमा इश्यो° ॥ यस ५४ ॥ (विहार् बार्)

अपम् वोहू ॥ (सं बार्)

येज्हे मे अषात् हचा ...... बागम् अइबी-बइरिक्तम् ॥ यक १५.२॥

रास्ताः- यथा अहू वहर्यों यो जुओता फ्रा मे मूते।

कोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो प्रजात्।

रास्ताः संरओषो इधा अस्तू अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ संविश्तहे अपओनो य नाो इश्तो हओम पहरि-हरॅष्य ते मज़्द क्षथ अप रतवो वब्हुश्च स्रओषो यो अपहे हचइते माँज-रय हॅच इध योइथ्बा अस्तू। ह्यत् प्ओउवीम् तत् उस्तॅमॅम्चीत्।।

ज़ोतः यथा अहू वहर्यी यो आत्रवक्षो फ्रा मे मूते।

रास्याः- अथा रतुरा अषातूचीत हच फ्रा अषव वीध्वारे मुओतू।

कोतः अवधात इधा संरओषो अस्तू अहुरहे मज़्दाों यस्नाइ संविक्तहे अषओनो य नाो इक्तो ॥ २२॥

कर्त १२

ज़ोत्:-

हओमनाँम्च हरॅश्यम्ननाँम्' योइ हरॅश्ये दे रध्वे बॅरॅज़इते यत् अहुराइ मज़्दाइ अपओने यत् ज़रथुश्त्राइ स्पितमाइ फ़फ़्तु फावीर ताच कि हच बङ्हुश् स्रओषो अष्यो यो अषहे हचइते माँज़-रय हँच इघ योइथ्वा अस्तु ।। १।।

हुमय उपक्हाो चीष्मइदे अहुनहे वहर्यहे अषय फ़स्रूतहे फ़स्रावयम्नहे हावनयारे हुनवह रत्यारे अषय फ़्यूतयारे फ़्यावयम्नयारे ॥ २ ॥

Karta 12

(1) 1. West, Sp, TDA: इरॅप्यम्ननॉॅंम् 2. West, Sp, TDA: हरॅप्येश्ते 3. West & TDA: अषाउने 4. West & TDA: फ़्रम्ग्रुफ़ा-वीराताच 5. West & TDA: drop अध्यो 6. West, Sp, TDA: मॉज़ारय 7. West, Sp, TDA: अस्त्र (2) 1. Sp: विष्मइदे 2. Sp: हओमो 3. West & TDA: हुन्वश्तयो; Sp: हुन्वइत्यो (3) 1. West, Sp, TDA: अर्धुष्धनॉम्च 2. Sp: ज़र्शुरत्रनॉम् 3. Sp: यस्त्यनॉम् 4. Sp: व्ष्व्वनॉम्च 5. West & TDA: वरॅर्ल्वनॉम्च

अथ ज़ी ने हुमायोतर अङ्ह्नं। हुमय अञेत दामाँन् दद्मइदे हुमय चीष्मइदे हुमय मइन्यामइदे याँ दथत् अहुरो मजदाो अपन अओश्त नोहु मनङ्ह नक्ष्तं अप या हाताँम् मज़िश्तच नहिश्तच स्रोअश्तच।। अथ ज़ी ने हुमायोतरच ईज़्योतरच ओोङ्हाम याइश्र स्पॅ तहे मइन्यउश्र दामाँन् यत् हीश्रे हुमयच ईज़्याच चिनथामइदे ।। ४।।

हुमय नो वुयत अस्मन हावन अयङ्हअन हावन फ्रओइरिसिम्न' फ्रापावयम्न न्मानयचं वीस्यच जर्रतवच दज्हवचं अक्षि न्माने अज्हे वीसिं अिष्ठ ज्ञार त्यहो अहाकम्च मज़्दयस्नाँम् फ्रायज़म्ननाँम् हघ-अअस्मनाँम् हघ-मञोइधिनाँम् हघ-रतुफ़ितिनाँम्। अथ ज़ी न हुमायोतर अङ्हॅन्॥ रास्पीः— यथा अहू वहर्यो यो ज़ओता फ़ा मे मूते। ज़ोतः— अथा रतुश अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वाो म्रओत्॥ ज़ोत् उ रास्पीः— यथा अहू वहर्यो ॥ (विहार बार्) रास्पीः— यथा अहू वहर्यो ॥ (विहार बार्)

ज़ोत् उ रास्पीः-

र्यं सॅविश्तो अहुरो । मज़्दाोस्चा आर्मइतिश्चा । अषम्चा फ़ादत्-गञेथम् । मनस्चा वोह् क्ष्रथम्चा । स्रजोता मोइ मॅरज़्दाता मोइ । आदाइ कह्याइचीत् पइती ॥ (स बार्) उस् मोइ उज़ारंष्वा अहुरा ...... उष्ध्रख्याचा सॅरओषम् क्ष्रथम्चा॥ यस्न २७.९-११॥

अषम् वोहू°॥ (स वार्)
फ़तराने मज़्दयस्तो ...... ध्रनओथाइच फ़सस्तयअच॥
जोतः यथा अहू वहर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे स्रूते।
रास्पाः अथा रतुज्ञ अषातृचीतृ हच फ़ा अषव वीच्वाो स्रओतु।

(4) 1. Sp: दर्धमइघे...चिष्मइघे...मइन्यामइघे 2. West, Sp, TDA: वक्त 3. Sp: हिश् 4. Sp: चिनथामइघे (5) 1. West, Sp, TDA: फ़ओरिसिम्न 2. West, Sp, TDA: न्मान्यच 3. Geld: दइज्हवच 4. Geld: अइज्हें 5. Sp; वीसे 6. West & TDA: दब्हों 7. Sp: अह्माकॅम्. रास्ताः यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे स्रूते।

जोतः अथा रतुश् अषातुचीत हच फ़ा अषव वीघ्वाो स्रओत्।

मज़्दयस्रो अस्री मज़्दयस्रो जुरशुश्त्रिश् ...... दुअनयाो माज़्दयस्रोहश् आस्तुह्तिश् ॥ यस्न १२.८-९॥

यानीम् मनो यानीम् वचो ॥ यस्न २८॥

यानीम् मनो यानीम् वची ॥ यस्न २८॥ क्ष्मइब्या गैउञ् उर्वा गॅरंज़्दा ॥ यस्न २९॥ अत् ता वक्ष्या इषॅ स्तो ॥ यस्न ३०॥ ५॥

कर्त १३

ज़ोत्:-

अहुरॅम् मज़्दाँम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । ज़रथुक्त्रॅम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । ज़रथुक्त्रहे अषओनो फ़वषीम् यज्ञमइदे । अमॅष स्पॅ॰तं अषओनाँम् यज्ञमइदे । अषाउनाँम् वङ्गहीक्षः स्राो स्पॅ॰ताो फ़वषयो यज्ञमइदे अस्त्वतो मनह्याचं । अपनोतॅमॅम् रथ्वाँम् यज्ञमइदे यअतुक्तॅमॅम् यज्ञतनाँम् ह्व्ह्नु-क्तॅमॅम् अषहे रथ्वाँम् अइविनसाँस्तॅमॅम् जघ्मूक्तॅमाँम् अषओनो अषहे रथ्वो रतुफ़ितीम् यज्ञमइदे ॥ ०॥

अषम् अहुरम् मज़्दाँम् यज़मइदे । अषम् अमेष स्पॅ॰ते यज़मइदे । अषम् अर्शुक्षम् पज़मइदे । अषम् वीस्पॅम् माँश्रेम् यज़मइदे । ज़रशुक्त्रम् हघ-माँश्रेम् यज़मइदे । सव अषवन्यो यज़मइदे । उक्त अमॅषअेइन्यो स्पॅ॰तअेइन्यो यज़मइदे । तिष्रो पञोइयो यज़मइदे अनप्यूक्षो अनिष्युतो ।। १ ।।

अवम् अहुरंम् मज़्दाँम् यज़मइदे । अवम् अमेषं स्पॅर्तं यज़मइदे । अवम् अर्जुक्षम् यज़मइदे । अवम् वीस्पॅम् माँथॅम् यज़मइदे । ज़रशुक्त्रम् हध-माँथ्रम्

Karta 13

(0) 1. TDA: मन्ज़्याच (1) 1. West, Sp, TDA: अर्घुक्धम् 2. West & TDA: तिइरो.

वज़मइदे । सव अषवब्यो यज़मइदे । उक्त अमॅष्अेइब्यो स्पॅरत्अेइब्यो यज़मइदे । तिष्र' प्ओइर्य यज़मइदे अनप्यूष्ध अनिष्युत ॥ २ ॥

अपॅम् अहुरॅम् मज्दाँम् यज्ञमइदे । अपॅम् अमॅप् स्पॅर्त यज्ञमइदे । अपॅम् अर्शुक्षंस् यज्ञमइदे । अपॅम् वीस्पॅम् माँश्रॅम् यज्ञमइदे । ज्ररथुक्ष्रंम् हघ-माँश्रंम् यज्ञमइदे । सव अपवन्यो यज्ञमइदे । उक्त अमॅप्रअहन्यो स्पॅर् तेअहन्यो यज्ञमइदे । तिप्र हउर्व-पओइर्य यज्ञमइदे अनप्यूष्ध अनिपृत्त । तिप्रनाँम् हउर्व-पओइर्यनाँम् यज्ञमइदे अनप्यूष्ध अनिपृत्त । तिप्रनाँम् हउर्व-पओइर्यनाँम् यज्ञमइदे अनप्यूष्धनाँम् अनिपृत्ताँम् हाइतिक्च अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तक्तीम्च फ्रस्तओश्रंम्च फ्रमर्थ्रम्च फ्रगाथ्रम्च फ्रायक्तीम्च । थ्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज्दो । पुश्रंम् अपवन्म अपहे रत्म् यज्ञमइदे । हघ-ज्ञओश्रंम् हघ-अङ्ग्योब्ह्हनम् इमत् वर्स्म अपय फ्रस्तर्तम् अपवन्म अपहे रत्म यज्ञमइदे । अपाँम् नप्तारम् यज्ञमइदे । नइरीम् सब्ह्हम् यज्ञमइदे । तष्मम् दामोइश् उपमन्म यज्ञतम् यज्ञमइदे । इरिस्तनाँम् उर्वांनो यज्ञमइदे । याो अपञोनाँम् फ्रवपयो ॥

रतूम् वॅरॅज़ र तम् यज़मइदे । यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् यो अषहे अपनीतमो यो अषहे जघ्मृश्तमो । वीस्प स्नवाो ज़रशुश्तित्र यज़मइदे । वीस्पच हृर्श्त श्यओध्न यज़मइदे वर्श्वच वर्श्यम्नच ॥

> येज्हे हाताँम् ...... ताोस्चा यज्ञमहदे ॥ अपम् वोह् ॥

कोतः यथा अहू वहर्यो यो आत्रवश्लो फ्रा मे स्रूते। रास्माः अथा रतुरु अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीष्वाो स्रुओत्।

> ता व उर्वाता मर्रस्तो ।। यस ३१॥ अख्याचा ख्वअतुरा यासत् ॥ यस ३२॥ यथाइरा इथा वर्षहते ॥ यस ३३॥ या स्यओथना या वचक्हा ॥ यस ३४॥ ३॥

^{(2) 1.} TDA: तिर्र (3) 1. TDA: तिर्र 2. TDA: तिर्र्नोंम् 3. TDA: हाइतीर्च.

[88.0-

कर्त १४

ज़ोत्:-

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे। ज़रथुक्त्रम् अपत्रनम् अपहे रत्म् यज़मइदे। ज़रथुक्त्रहे अपओनो फ़वपीम् यज़मइदे। अमंप स्पं र्तं अपओनाँम् यज़मइदे। अपाउनाँम् वङ्घहीश्र स्राो स्पं रतो फ़वपयो यज़मइदे अस्त्वतो मनद्याच। अपनोतॅमम् रथ्नाँम् यज़मइदे यअेतुक्तॅमम् यज़तनाँम् हब्ह्हु-क्तॅमम् अपहे रथ्नाँम् अइज़िनसाँस्तॅमम् जघ्मूक्तॅमाँम् अपओनो अपहे रथ्नो रतुफ़ितीम् यज़मइदे। अहुनवइतीम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रत्म् यज़मइदे ॥ ०॥

मत्-अफ़्स्मनाँम् मत्-वचस्तक्तीम् मत्-आज़इ र तीम् मत्-पॅरस्वीम् मत्-पहित-पॅरस्वीम् मत्-विज्ञिब्याच पत्ब्यस्च हुफ़्रमॅरताँम् फ़्रमर्म्नाँम् हुफ़्रायक्ताँम् फ़्रायअज़्य र ताँम् ।। १।।

ज़्त्रिक्ष दाँम् ज़्त्रिक्ष चिश्रे ज़्त्रिक्ष ज़ओषे ज़्त्रिक्ष क्ष्रेश्रे ज़्त्रिक्ष रतनो ज़्त्रिक्ष आयर्सम् यत् अहुरहे मज़्दाो फ़ओरंत् फ़क्ष्ने अवि मनो ज़ज़्दातोइत् अङ्हुयत् हच ॥ २ ॥

अहुनॅम् वइरीम् अपवनॅम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । अहुमॅर्न्स्न् रतुमॅर्न्स्नम् अपवनॅम् अपहे रतूम् यज्ञमइदे । हो निहार् वार्)

अहुनवहत्यो गाथयो हर्दाता यज्ञमहदे। अहुनवहत्यो गाथयो यज्ञमहदे हाइतिश्च अफ्रस्मनाच वचस्च वचस्तश्तीम्च। फ़स्नओथ्रम्च फ़मरॅथ्रम्च फ़गाथ्रम्च फ़ायश्तीम्च। थ्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज़्दाो पुथ्रम् अववनम् अवहे रत्म् यज्ञमहदे। हथ-जुओथ्रम् हथ-अङ्ग्योव्हहनम् इमत् बरस्म अवय फ़स्तरॅतम्

Karta 14

(1) 1. West & TDA: 'वर्ज़्ब्याच; Sp: 'वर्ज़्ब्यस्व 2. West & TDA: पर्थेब्यस्व; Sp: पश्च्यस्व 3. West, Sp, TDA: हुफ़मरॅतॉंम् 4. West & TDA: फ़ायज़ंश्तॉम्; Sp: (हु) फ़ायज़श्तॉम् (2) 1. West & TDA: फ़िल्च 2. West, Sp, TDA: ज़रज़्दातोहत् 3. Sp: अङ्ग्छात् (3) 1. West & TDA: अहुमॅन्तॅम् रतुमॅन्तॅम् 2. West & TDA: हो ज़ि अस्ति अहुमच रतुमच (4) 1. West, Sp, TDA: हश्दात 2. West, Sp, TDA: हाइतीस्व 3. Sp, TDA: आतर्रम्.

अषवनं स् अषहे रत्स् यज्ञमइदे। अपाँम् नप्तारम् यज्ञमइदे। नइरीम् सङ्हम् यज्ञमइदे। तष्मम् दामोइश् उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे। इरिस्तनाँम् उर्वांनो यज्ञमइदे यो अषओनाँम् फ्रवषयो॥

रत्म् वॅरॅज़॰ तॅम् यज्ञमइदे यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् यो अषहे अपनोतॅमो यो अषहे जघ्मूक्तॅमो । वीस्प स्नवाो ज़रशुक्तित्र यज्ञमइदे । वीस्पच ह्रार्क्त क्यओथ्न यज़मइदे वर्क्तच वरॅक्यम्नच ॥

> येज्हे हाताँस् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ अपस् वोहू°॥

कोतः यथा अहू वइयों यो आत्रवक्षो फ्रा मे मूते।

रास्पाः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वाो म्रओत्।

ज़ोत् उ रास्पी:-

अषम् बोहू° ॥ (स वार्)

येञ्हे मे अषात् हचा ...... वागम् अइबी-वइरिक्तम् ॥ यस्न १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो जुओता फ़ा मे मूते।

ज़ोत:- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वाो प्रओत्।

रास्पाः- सॅरओषो इधा अस्तू ...... य नाो इक्तो ॥ यस्न १५.३ ॥ ४ ॥

कर्त १५

रास्पी:-

अव पधो अव ज़स्तें अव उषिं दारयध्वॅम्

मज़्दयस्र ज़रथुक्त्रयो दाइत्यनाँम् रथ्ज़्यनाँम् ह्वर्क्तनाँम् क्यओथ्ननाँम् वरंज़ाइ पहरि अधाइत्यनाँम् अरथ्ज़्यनाँम् दुज़्वर्क्तनाँम् क्यओध्ननाँम् वरंज़ाइ वॅरंज़्याताँम्च इध वोहु वास्त्र्य उयम्न अनुयम्नाइक्, दस्ते ॥ १॥

Karta 15

(1) 1. West, Sp, TDA: जस्ते 2. West & TDA: उशि 3. Sp: पर 4. West & TDA: वॅर्ज्यताँम्च; Sp: वर्ज्याताँम्च 5. West, Sp, TDA: दस्त. वीस्प....१६ स्रोषस्य इधा अस्तू अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ स्वीश्तहे अष्ठोनो य नाो इश्तो । यस्नहेच हप्तब्हातोइश् फ़वाक्रेच पइत्यास्तयञ्जेच मज़्दातयञ्जेच जरज़्दातयञ्जेच फ़र्मर्त्तयञ्जेच फ्रऑ़क्तयञ्जेच वर्ष्यप्रमे अप्रोने अन्प्यूकृषे अनिष्यूते ॥ २॥

यो फ़वओचे' यो फ़वक्ष्येइते मज़ अमव वॅरंथ्रज वीद्वअेश्त्वो'। वचाँम्च वारंथ्रिननाँम् फ़वाकाइ आथस्च अहुरहे मज़्दाो ॥ ३॥

स्तओतच यस्नाइच वस्नाइच क्ष्मचोश्राइच' फ्रसस्तयअच । यत् अअष अहुरहे मज़्दाो यत् अअष अमॅषनाँम् स्पॅ॰तनाँम् रतँउरच अषओनो वॅरॅज़तो यस्नाइच वस्नाइच यत् अपनोतॅमहे रथ्नो यत् जघ्मूरुयो अषोइश्च यत् जघ्मूरुयो रतुिफ़तोइश्च ॥ ४॥

यत् माँश्रहे स्पॅ र तहे यत् द अनयाो माज्दयस्रोइश् यत् स्तओतनाँम् यस्न्यनाँम् यत् वीस्पअेषाँम्च रथ्वाँम् वीस्पनाँम्च रतुिक्रितिनाँम् वीस्पयाो साँचत्र्च अषओनो स्तोइश् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्न्नओधाइच क्रसस्तयअच । स्रओषो अस्त ह्यत् पओउवींम् तत् उस्तॅमम्चीत् ॥

कोतः यथा अह वहर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे स्रूते।

रास्पी:- अथा रतुञ् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो स्रओत्।।

जोतः अवथात् इघा सॅरओषो अस्तु ...... य नाो इक्तो ॥ यस्त १५.३॥
*अव पघो अव जस्त ...... स्रओषो अस्तु ।

स्रओषॅम् अषीम् यज्ञमइदे । रत्म् बरॅज़ रतम् यज्ञमइदे ...... वर्क्तच वरॅक्यम्नच ॥ यह्न ५७.४॥

येव्हे हाताँम् .... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ ५ ॥

(2) 1. West & TDA: इघ अस्तु 2. West & TDA: सॅविश्तहें; Sp: सॅविश्तहें 3. West & TDA: पइति-आस्तयभेच 4. West & TDA: मज़्दातभेच ज़रज़्दा-तभेच फ़्रमॅर्तभेच फ़्रभोक्तभेच (3) 1. West, Sp, TDA: फ़्रावभोचे 2. Sp: वीध्वभेशत्वो (4) 1. Sp & Geld omit: ध्नंभोग्राहच 2. Sp & TDA: जम्मूच्याो (5) 1. Sp: सॉवधच; TDA: सॉवधच. * Sections 1-5 are repeated again.

अहुरॅम् मज़्दाँम् अषवनॅम् ॥ यस्न ३५॥ अह्या अत्न आश्चो वॅरॅज़ॅना ॥ यस्न ३६॥ इथा आत् यज़मइदे अहुरॅम् ॥ यस्न ३६॥ इमाँम् आअत् ज़ाँम् गॅनाबीश् ॥ यस्न ३८॥ इथा आत् यज़मइदे गॅउश् ॥ यस्न ३८॥ आहू अत् पइती अदाहू ॥ यस्न ४०॥ स्त्तो गरो वहाँ भ् अहुराह ॥ यस्न ४२॥ यज़मइदे वॅ अमॅषा स्पॅ दा ॥ यस्न ४२॥ यज़मइदे वॅ अमॅषा स्पॅ दा ॥ यस्न ४२॥

कर्त १६

ज़ोत्:-

अहुरॅम् मज़्दाँम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज़महदे । ज़रथुक्त्रंम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज़महदे । ज़रथुक्त्रहे अषओनो फ़वषीम् यज़महदे । अमॅषे स्पॅ॰तें अषओनाँम् यज़महदे । अषाउनाँम् वङ्गहीश् स्राो स्पॅ॰तो फ़वषयो यज़महदे अस्त्वतो मनह्याच । अपनोतॅमम् रथ्वाँम् यज़महदे यञ्जेतुक्तॅमम् यज्ञतनाँम् हङ्गहनु-क्तॅमम् अषहे रथ्वाँम् अहविनसाँस्तॅमम् जघ्मृक्तॅमाँम् अषओनो अषहे रथ्वो रतुफ़ितीम् यज़महदे ॥ यस्त्रम् स्रंम् हमङ्गहाइतीम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज्ञमहदे मत्-अफ़स्मनॅम् मत्-वचस्तक्तीम् मत्-आज़ह्दतीम् अपवनॅम् अषहे रत्म् यज्ञमहदे मत्-अफ़्स्मनॅम् मत्-वचस्तक्तीम् मत्-आज़ह्दतीम् मत्-पॅरस्म मत्-पहति-पॅरस्म मत् विज्ञब्याच पल्ब्यस्च हुफ़मॅरॅतॅम् फ़मर्म्नम् हुफ़ायक्तॅम् फ़ायञेज़्य तम् ॥ ख़बि दाँम् ख़बि चिश्रे ख़बि ज़ओषे ख़बि क्ष्रे ख़बि रतवो ख़बि आयसॅम् यत् अहुरहे मज़्दाो फ़ओरॅत् फ़क्ष्ने अवि मनो ज़ज़्दातोइत् अङ्गहुयत् हच ॥ ०॥

आत्रॅम्च' इध अहुरहे मज़्दाो पुश्रॅम् यज़मइदे । आतर्श-चिश्रॅस्च यज़र्तै' यज़मइदे । आतर्श-चिश्रॅस्च रष्नुश्च यज़मइदे । अषाउनाँम्च' फ़वषयों यज़मइदे ।

Karta 16

(1) 1. West, Sp, TDA: आतरम् 2. Sp: यज्ञत 3. West & TDA: रस्तुरः; Sp: रष्तुरः 4. West, Sp, TDA: अषओनॉम्च.

स्रओषम्च यिम् वॅरथाजनम् यज्ञमइदे । नरम्च यिम् अषवनम् यज्ञमइदे । वीस्पाँम्च याँम् अष्ओनो स्तीम् यज्ञमइदे ॥ १॥

ज्ञरथुश्त्रहे स्पितामहे इध अषओनो अषीम्च फ्रवषीम्च यज्ञमहदे। वीस्प्रअच इघ अषओनो अषीम्च फ्रवषीम्च यज्ञमहदे। वीस्पाो फ्रवषयो अषाउनाँम्' यज्ञमहदे। आदष्युनाँम्च अषओनाँम् फ्रवषयो यज्ञमहदे। उज्दर्ख्युनाँम्च' अष-ओनाँम् फ्रवषयो यज्ञमहदे। नराँम्च अषओनाँम् फ्रवषयो यज्ञमहदे। नाहरिनाँम्च अषओनिनाँम् फ्रवषयो यज्ञमहदे।। २।।

यञेषाँम् नो अहुरो मज़्दाो अषव येस्ने पइति वझ्हो वञेघ अञेषाँम् जरथुक्त्रो अझ्हुच रतुक्च । षोइश्र्य अपस्च जॅमस्च उर्वराोस्च यज़मइदे ॥ ३॥

[आर्त्रम्च इध अहुरहे ..... उर्वरास्च यज़मइदे १-३ -दु बार्]

यस्नहे हमझ्हातोइश् हर्दाता यज्ञमइदे। यस्नहे हमझ्हातोइश् यज्ञमइदे हाइतिश्च अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तश्तीम्च फ़स्त्रओथॅम्च फ़मरॅथॅम्च फ़गाथॅम्च फ़ायश्तीम्च। थ्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज्दाो पुथॅम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे। हघ-ज्ञओथॅम् हघ-अइल्योब्ह्हनम् इमत् वरस्म अषय फ़स्तरॅतम् अपवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे। तज्मम् यज्ञमइदे। तज्मम् दामोइश् उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे। इरिस्तनाँम् उर्वाँनो यज्ञमइदे यो अप्रोनाँम् फ़वपयो।।

रत्म् बॅरॅज़ रतम् यज्ञमइदे यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् यो अषहे अपनोतॅमो यो अषहे जघ्मूक्तॅमो। वीस्प स्रवाो ज़रथुकित्र यज्ञमइदे। वीस्पच ह्वर्कत क्यओध्न यज्ञमइदे वर्कतच वरॅक्यम्नच॥

येव्हे हाताँम् .... तारेचा यज्ञमहदे ॥ ४॥

(2) 1. West, Sp, TDA: अषओंनोंम् 2. Geld: उज़्दाख़्युनोंम् (3) 1. Sp: यस्ने 2. West & TDA: वस्हो 3. Sp: अङ्हुस्च; West & TDA: अङ्हुस्च (4) 1. West, Sp, TDA: हश्दात.

-11.0]

वीस्परत्

289

कर्त १७

ज़ोत् उ रास्पी:-

अपंस् वोहू° ॥ (स वार्)

अइत्रि-गॅरंध्मिहि यस्नहे हप्तक्हातोइश् हुमतच हूष्तच ह्रुर्तच अइति-गॅरंध्मिहि ॥ अपॅम् वोहू ॥ १॥ (सं वार्)

कोतः - यथा अह वहर्यो यो आत्रॅवश्लो फ्रा मे मूते। रास्पाः - अथा रतुक् अपात्चीत् हच फ्रा अपव वींच्वाो म्रओत्।।

> ।। नमो व गाथा। अपओनीश्र ।। उक्ता अह्याइ° ॥ यह्म ४३ ॥ तत्र ध्न्ना पॅरेसा° ॥ यह्म ४४ ॥ अत् फ्रवङ्ग्या° ॥ यह्म ४५ ॥ काँम् नमोइ ज़ॉम्° ॥ यह्म ४६ ॥

> > कर्त १८

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज़मइदे। ज़रथुक्त्रम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज़मइदे। ज़रथुक्त्रहे अपओनो फ़वपीम् यज़मइदे। अमॅषे स्पॅ॰ते अपओनाँम् यज़मइदे। अपाउनाँम् वङ्गहीक्ष्र स्राो स्पॅ॰तो फ़वपयो यज़मइदे अस्त्वतो मनह्याच। अपनोतॅमॅम् रथ्वाँम् यज़मइदे यञेतुक्तॅमॅम् यज़तनाँम् हङ्गहतु-क्तॅमॅम् अपहे रथ्वाँम् अइविनसाँस्तॅमॅम् जघ्मृक्तॅमाँम् अपओनो अपहे रथ्वो रतुफ़ितीम् यज़मइदे।।

उश्तवइतीम् गाथाँम् अषञोनीम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे मत्-अप्रस्मनाँम्
मत्-वचस्तश्तीम् मत्-आज़इ श्तीम् मत्-पॅरस्वीम् मत्-पइति-पॅरस्वीम् मत् विज्ञिष्याच
मत्-वचस्तश्तीम् मत्-आज़इ श्तीम् मत्-पॅरस्वीम् मत्-पइति-पॅरस्वीम् मत् विज्ञिष्याच
पत्ष्यस्य हुफ़मॅर्ताँम् फ़मरम्नाँम् हुफ़ायश्ताँम् फ़ायअज़्यश्ताँम्। एविक्ष दाँम्
एविक्ष चिथ्रे एविक्ष जओषे एविक्ष क्ष्र्ये एविक्ष रतवो एविक्ष आयर्तम् यत् अहुरहे
मज़्दाो फ़ओरंत् फ़क्ष्ने अवि मनो ज़ज़्दातोइत् अङ्हुयत् हच।।

अहुनॅम् वइरीम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । अहुमॅ॰तॅम् रतुमॅ॰तॅम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । ह्वो ज़ी अस्ति अहूम्च रत्म्च यो अहुरो मज़्दाो ॥ ०॥ (चिहार् वार्)

उक्त अहुरॅम् मज़्दाँम् यज़मइदे । उक्त अमॅर्षे स्पॅर्ते यज़मइदे । उक्त नरॅम् अवनम् यज़मइदे । उक्त पओइर्याँम् अवओनो स्तीम् यज़मइदे । उक्त-तातम्च नइरे अवओने यज़मइदे ॥ १ ॥

वीस्पायूम्च उक्ततातम् यज्ञमइदे या नर्शः साद्र' द्वतो । उक्ततातम् अकरनम् यज्ञमइदे । उक्तताहत्यच वीस्पम् अषवनम् हॅ स्तम्च ववस्तम्च वृक्यस्तम्च यज्ञमइदे ॥ २ ॥

[उरत अहुरॅम्.....अषओने यज़मइदे ।। वीस्पायूच उरततातॅम्.....वूरयरतॅम्च यज़मइदे-दु वार्]

उत्तवइत्याो गाथयाो हर्दाता यज्ञमइदे । उत्तवइत्याो गाथयाो यज्ञमइदे । हाइतिश्च' अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तश्तीम्च फ़स्नओथ्रम्च फ़मरॅथ्रम्च फ़गाथ्रम्च फ़ायश्तीम्च । थ्व्राम् आत्रम् अहुरहे मज्दाो पुथ्रम् अपवनम् अपहे रत्स् यज्ञमइदे । हध-जुओथ्रम् हध-अइव्योक्ट्हनम् ...... वर्श्तच वर्श्यम्नच ।

येश्हे हाताँम् ...... तोस्चा यज्ञमहदे । अपम् वोह्र ॥

कोतः - यथा अहू वहर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते। रास्पाः - अथा रतुरा अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो म्रुओत्।

।। नमो व गाथाो अपओनीश् ।।

स्पॅ॰ता मइन्यू वहिस्ताचा मनव्हा ।। यस्न ४० ।।

येज़ी अदाइश् अषा दुजॅम् वॅ॰इ्हइती ।। यस्न ४८ ।।
अत् मा यवा वॅ॰द्वो पफ़े मज़िस्तो ।। यस्न ४९ ॥

कत् मोइ उर्वा इसे चद्या अवव्हहो ।। यस्न ५० ॥

Karta 18

(2) 1. West: साद्रा ह्वतो; Sp: साद्रा द्रंग्वतो

(3) 1. TDA : हाइतीर्च.

कर्त १९

ज़ोत्:-

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज़मइदे। ज़रथुक्त्रम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज़मइदे। ज़रथुक्त्रहे अपओनो फ़वपीम् यज़मइदे। अमॅर्षे स्पॅ॰र्ते अपओनाँम् यज़मइदे। अपाउनाँम् वङ्गहीक्ष्र स्रोो स्पॅ॰तो फ़वपयो यज़मइदे अस्त्वतो मनह्याच। अपनोतॅमॅम् रथ्झाँम् यज़मइदे यञेतुक्तॅमॅम् यज़तनाँम् हङ्हरु-क्तॅमॅम् अपहे रथ्झाँम् अइन्निनसाँस्तॅमॅम् ज्रह्मूक्तॅमाँम् अपओनो अपहे रथ्झो रतुफ़ितीम् यज़मइदे।।

स्पॅरता-मइन्यूम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे मत्-अप्रस्मनाँम् मत्-वचस्तव्तीम् मत्-आज्ञइरतीम् मत्-पॅरस्वीम् मत्-पइति-पॅरस्वीम् मत्-विष्ज्ञिब्याच पत्ब्यस्च हुफ़मॅरताँम् फ़मरॅम्नाँम् हुफ़ायक्ताँम् फ़ायअज्यरताँम् ॥ ख़्विक्ष दाँम् ख़बिक्षि चिश्रे ...... मनो ज़ज़्दातोइत् अक्क्हुयत् हच ॥ ०॥

स्पॅ तम् अहुरम् मज़्दाँम् यज़मइदे । स्पॅ तम् अमॅष स्पॅ त्यं यज़मइदे । स्पॅ तम् वस्पॅ तम् अषवनम् यज़मइदे । स्पॅ तम् परस्-म्ल्रथ्लम् यज़मइदे । स्पॅ तम् परस्-म्ल्रथ्लम् यज्ञमइदे । स्पॅ तो-दाताइश् दामाँन् अषवनो यज़मइदे । दामाँन् मनस्-पओइर्य अषवनो यज़मइदे । मृत्रुम् वीस्पो-वीष्वाोव्ह्हम् यज़मइदे यिम् अहुरम् मज़्दाँम् ॥ १॥

ह्वरं रओचो यज़मइदे । ह्वरं वरंज़िश्तम् वरंजिमनाँम्' यज़मइदे । ह्वरंच अमॅष स्पॅर्तं यज़मइदे । ह्वर्श्तो माँथो यज़मइदे । ज़्वन्वइतीश् अषहे वरंजो यज़मइदे । आतत् ज़्वरंनो यज़मइदे । आतरं दात वाँथ्ज यज़मइदे । अषव फ़थस्वो यज़मइदे । दामीम् यज़मइदे याँम् आर्मइतीम् स्पॅर्तांम् यहे दाथे अषहेच अषओ-नाँम्च अष-पओइर्यनाँम् दामनाँम् ॥ २॥

[स्पॅश्तम् अहुरॅम् .....थिम् अहुरॅम् मज़्दाँम् ॥ ह्वरं रओचो .....अष-पओइर्यनाँम् दामनाँम्-दु बार्] स्पॅश्ता-मइन्येउश् गाथयाो हश्दाता यज़मइदे । स्पॅश्ता-मइन्येउश्

Karta 19

(2) 1. Sp: बरॅज़िम्नॉम् 2. Sp: ह्वरॅइताो 3. Geld, West, TDA drop: अषहे 4. Sp: फ़िथ स्वो 5. West, Sp, TDA: अषओनॉम् अष-पओइयेनॉम्च.

गाथयाो यज्ञमइदे हाइतिश्च' अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तश्तीम्च फ्रस्नओथ्रम्च फ्रमरॅथ्रम्च फ्रगाथ्रम्च फ्रायश्तीम्च । ध्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज़्दाो पुथ्रम् अषवनम् अषहे रत्तम् यज्ञमइदे । हध-जुओथ्रम् हध-अइज़्योब्ह्हनम् ...... वर्श्तच वर्श्यम्च ।

येज्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ अपम् वोह् ॥

कोतः यथा अहू वहर्यो यो आत्रवक्षो फ़ा मे म्रूते। रास्पाः अथा रतुश् अपात्रचीत् हच फ़ा अपव वीघ्वाो म्रुओत्।।

> ॥ नॅमो वॅ गाथाो अवओनीश्र्॥ वोह् क्ष्रथॅम् वहरीम् ॥ यस्न ५१॥ ३॥

> > कर्त २०

ज़ोत्:-

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज़मइदे। ज़रथुक्त्रॅम् अपवनॅम् अपहे रत्म् यज़मइदे। ज़रथुक्त्रहे अपओनो फ़वपीम् यज़मइदे। अमॅष स्पॅर्ते अपओनोंम् यज़मइदे। अपाउनाँम् वङ्गहीक्ष्र स्राो स्पॅरताो फ़वपयो यज़मइदे अस्त्वतो मनह्याच। अपनोतॅमॅम् रथ्वाँम् यज़मइदे यअतुक्तॅमॅम् यज़तनाँम् हङ्कहनुक्तॅमॅम् अपहे रथ्वाँम् अइतिनसाँस्तॅमॅम् जघ्मूक्तॅमाँम् अपओनो अपहे रथ्वो रत्कितीम् यज़मइदे। वोहूक्ष्रथाँम् गाथाँम् अपओनीम् अपहे रत्म् यज़मइदे। मत्-अफ़्स्मनाँम् मत्-वचस्तक्तीम् मत्-आज़इर्त्रीम् मत्-पॅर्स्वीम् मत्-प्रति-पॅर्स्वीम् मत्-विज्ञञ्याच पल्ब्यस्च हुफ़मॅरॅताँम् फ़मरॅम्नाँम् हुफ़ायक्ताँम् फ़ायअज्यर्तांम् ।। कृत्विक्ष दाँम् कृतिकि चिथे ...... ज़ज़्दातोइत् अङ्हुयत् हच।। ०।।

वोह् क्ष्रथम् यज्ञमइदे । क्ष्रथम् वहरीम् यज्जमइदे । अयोक्ष्रनुस्तम् 'यज्जमइदे । वच अर्श्चुष्प्रवे वार्रथ्रिक्तर्रे दे अवोध्नित यज्जमइदे । अवत् मिज़्दम् 'यज्जमइदे ।

Karta 20

^{(3) 1.} TDA : हाइतीइच.

^{(1) 1.} West & TDA: अयओध्रुस्तम्; Sp: अयओक्षस्तीम् 2. West, Sp, TDA: अर्बुक्ष वार्ष्य्राचीद्र 3. West & TDA: मीज़्द्रम्.

अवत् दस्वरं यज्ञमइदे । अवत् बञेपज्ञम् यज्ञमइदे । अवत् फ़द्यम् यज्ञमइदे । अवत् वरद्यम् यज्ञमइदे । अवत् वर्रश्रघ्नम् यज्ञमइदे ॥ १ ॥

यत् अस्ति अर्तरंच वोहृक्ष्याँम् वहिश्तोइश्तीम् फ़मॅरंति हुमतनाँम्च हृष्तनाँम्च ह्रर्श्तनाँम्च पइतिश्तातें दुश्मतनाँम्च दुःश्र्र्तनाँम्च दुःश्रर्तनाँम्च उज्वरंज़ाइ मावोय मिथो-मतनाँम्च मिथोष्तनाँम्च मिथो-वर्श्तनाँम्च ॥ २ ॥

[वोहू क्ष्प्रम्.....मिथो-मतनाँम्च मिथोख़्तनाँम्च मिथोबर्श्तनाँम्च दु बार्]

वोहूक्षथ्रयाो गाथयाो हर्दाता यज्ञमइदे । वोहूक्षथ्रयाो गाथयाो यज्ञमइदे हाइतिश्च अफ्रस्मनाच वचस्च वचस्तश्तीम्च फ़स्रओथ्रम्च फ़मर्थ्रम्च फ़गाथ्रम्च फ़ायश्तीम्च । थ्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज़्दाो पुथ्रम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । हथ-जुओथ्रम् हथ-अइव्योद्धित्नम् ...... वर्श्तच वर्श्यम्नच ।

येज्हे हाताँम् ...... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ अपम् वोहू°॥

कोतः यथा अहू वहर्यों यो आत्रवक्षो फ़ा मे स्रूते।

रास्पाः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो म्रजोत्।।

ज़ोत् उ रास्पी:-

अषम् वोहू° ॥ (स वार्)

येञ्हे मे अषात् हचा ...... बागॅम् अइबी-बइरिक्तॅम् ॥ यक्न १५ २ ॥

रास्पाः- यथा अहू वइर्यो यो जुओता फ्रा मे म्रूते।

कोतः- अथा रतुश् अषातूचीत् हच फ्रा अपव वीध्वाो प्रओत्।

रास्ताः- सॅरओषो इधा अस्तू .... य नाो इस्तो ॥ यस्त १५.३ ॥ अव पधो अव ज़स्त .... अषओनो य नाो इस्तो ॥ वीस्प. १५.१-५॥ *अप्रहेच यस्रहे हमझ्हातोइस्र फ़वाकअच ...... सॅओषो अस्तू ह्यत्

पओउवींम् तत् उस्तॅमॅम्चीत् ॥ Cf. वीस्प. १५.२-५॥

(2) 1. Geld: फ़ॉरॅइति.

^{*} This is a peculiar arrangement of the Yasna Haptanhāiti (Yasna 35-42) being recited by the रास्पी alone. This gives some respite to the ज़ोत्, who had already recited this portion alone. Therefore this additional recitation is named as अपर यहा इसिक्हाइति.

कोतः यथा अहू वहर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे मूते।

रास्पाः- अथा रतुश् अषातुचीतु हच फ्रा अषव वीध्वाो प्रजीत्।

ज़ितः अवथात् इघा संरओषो अस्तू .... अषओनो य नाो इश्तो ॥ अव पघो अव ज़स्त .... अषओनो य नाो इश्तो ॥ अपरहेच यस्नहे हप्तइहातोइश् फ़वाकअच .... संरओषो अस्तू ॥ स्रओषम् अषीम् यज़मइदे .... वर्श्तच वर्श्यम्नच ॥ यस्न ५७.४॥ येम्रहे हाताँम् .... ताोस्चा यज़मइदे ॥

रास्पी:- अषम् वोहू ।। (सं वार्)

अपरहेच यस्रहे हप्तइहातोइश् हर्दाता ध्रनओथ यस्राइच वस्नाइच ध्रनओथाइच फ़सस्तयअच ॥

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे म्रूते।

कोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वारे प्रजीत्।

रास्पाः- अहुरॅम् मज़्दाँम्° ॥ यस्न ३५॥
अह्या अग्ने आश्रो° ॥ यस्न ३६॥
इथा आतं यज़मइदे अहुरॅम् मज़्दाम्° ॥ यस्न ३०॥
इमाँम् आअतं ज़ाँम्° ॥ यस्न ३८॥
इथा आतं यज़मइदे गैंउश उर्वानम्चा°॥ यस्न ३९॥
आहू अतं पहती°॥ यस्न ४०॥
स्त्तो गरो°॥ यस्न ४१॥
यथा अहू वहर्यो°॥ (चिहार् बार्)
अषम् वोहू°॥ (सं बार्)

अपरंम् यस्तम् सरंम् हप्तइहाइतीम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे ।। येव्हे हाताँम् ...... ताोस्चा यज्ञमइदे ।।

यज्ञमइदे वें अमंषा स्पॅरता अपरहे यस्त्रहे हसङ्हातोइश् हरदाता। अपाँम्चा ख्रा यज्ञमइदे .... वीस्पाँस्चा अमंषाँ स्पॅरताँ यज्जमइदे ॥ यस्न ४२.१-६॥

येञ्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ ३ ॥

-98.7]

वीस्परत्

798

कर्त २१

ज़ोत्:-

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे ...... रतुफ़ितीम् यज़मइदे । अपरॅम् यस्म् सरॅम् हप्तक्ष्वाइतीम् अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे मंत्-अफ़्स्मनम् मत्-वच्स्तक्तीम् मत्-आज़इ रतीम् मत्-पॅर्स्सम् मत्-पइति-पॅर्स्सम् मत्-विज़्ब्याच पत्ब्यस्च हुफ़मॅरॅतम् फ़मरॅम्नम् हुफ़ायक्तम् फ़ायअेज़्य रतम् ॥ ख़बिस दाँम् ख़बिस चिश्रे ...... मनो ज़ज़्दातोइत् अक्ष्हुयत् हच ॥ ०॥

अवि' अपाँमच वङ्गहीनाँम' उर्वरनाँम्च ख़्वज़्रीरनाँम् अष्ओनाँमच फ़विषनाँम यस्रम् गॅरंघ्महि वह्रम्च। अवि' ओङ्गहाँचित यो वङ्गहीश याो आपो याोस्च उर्वराो याोस्च अष्ओनाँम् फ़वष्यो यस्रम् गॅरॅघ्मिह वह्रम्च ॥ १॥ अवि' गॅउश अवि गयेहे अवि' माँ थ्रहे स्पॅ ५ तहे अष्ओनो वॅरॅज्यङ्गहहें यस्त्रम गॅरंध्महि वह्नम्च। अवि' तव अहुर मज़्द यस्त्रम गॅरंध्महि वस्त्रम्च। अवि' तव जरथुक्त्र यस्त्रम गॅरंध्महि वस्त्रम्च।

Karta 21

(1) 1. Sp: अव 2. West, Sp, TDA: वङ्गहिनौंम् 3. West & TDA: ख्विनौंम्; Sp: ख़्ववृद्यरनौंम् (2) 1. Sp: अव 2. West, Sp, TDA: वॅर्ज़्यक्हहे.

अवि' तव रत्वो बॅरॅज़ यस्रॅम् गॅरॅध्मिहि वस्रॅम्च। अवि' अमॅपनॉम् स्पॅर्तनॉम् यस्रॅम् गॅरॅध्मिहि वस्रॅम्च॥२॥

स्रओतंम्च मर्ज़िदकॅम्च यज्ञमइदे । स्रओतंम् वह्यनंम् यज्ञमइदे । मर्ज़िदकॅम् वह्यनंम् यज्ञमइदे । फ़ाराइति वीदुषे यज्ञमइदे । यत् अस्ति अश्तरं एवादअनाइश् अषओनीश् । नंमो वोहु अधवीम् अत्वअपम् यज्ञमइदे ।। ३ ।।
[अवि अपाँम्च वहुद्दीनाँम्.....नमो वोहु अधवीम् अत्वअपम् यज्ञमइदे १-३ -हु बार्]

अपरंम् यस्तम् यज्ञमइदे । अपरहे यस्तहे यस्तम् यज्ञमइदे । अपरहे यस्तहे यद्भारदे । हाइतिश्च' अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तश्तीम्च फ्रस्नओथ्रम्च फ्रमर्थ्रम्च फ्रगाथ्रम्च फ्रायश्तीम्च ॥ ध्वाम् आत्रम् अहुरहे मज्दाो पुथ्रम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे । हध-ज्ञओथ्रम् हध-अङ्ग्योद्धहनम् ...... वर्श्तच वर्श्यम्नच । येव्हहे हाताँम् ...... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥

कर्त २२

ज़ोत् उ रास्पीः-

अपॅम् वोहू वहिश्तॅम् अस्ती । उश्ता अस्ती उश्ता अह्याइ । ह्यत् अपाइ वहिश्ताइ अपॅम् ॥ (स वार्)

अय अइबिगर अय अइबिजरत या अमॅपनॉम् स्पॅरतनॉम् सओइयर तॉम्च' अपओनॉम् गवे अधाइश् ताइश् रयओध्नाइश् याइश् वहिश्ताइश् फ़ओश्यामहि'॥१॥ याँम् अपव वङ्कहीम्' अपयाँम्' वअध ताँम् द्वाो ॲवीध्वाो। मा अपओम

(2) 1. Sp: अव 2. West & TDA: रतवो (3) 1. Geld: वीदीषे 2. Sp: अध्वीम् (4) 1. West, Sp, TDA: हाइतीइच.

Karta 22

(1) 1. Sp: सओष्य श्ताँम्च 2. West, Sp, TDA: फ़्लेष्यामहि (2) 1. West & TDA: वर्ह्हीम् 2. TDA: अष्याँम्.

पओउवोों वयोइत् मा मनव्ह मा वचव्ह मा क्यओथन मा अध कथचिन पहित जिमे ।। अपम् वोहू ॥ २॥

[अय अइविगर ..... अध कथचिन पइति जिमे। अपॅम् वोहू°-सं वार्]

यथा अहू वड्यों° ॥ (इ वार्)

वङ्हुच वङ्हुयाोस्च आफ़ीनामि वीस्पयाो अपओनो स्तोइश् .... वीस्पयाो द्रवतो स्तोइश् ॥ यह्न ५२.१-८॥

॥ नॅमो व गाथाो अपओनीश् ॥

वहिश्ता ईश्तिश् ॥ यस्त ५३॥

कर्त २३

ज़ोत्:-

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनॅम् अषहे रत्म् यज़मइदे । ...... रतुफ़ितीम् यज़मइदे । वहिक्तोइक्तीम् गाथाँम् अपओनीम् अषहे रत्म् यज़मइदे मत्-अफ़्स्मनाँम् ...... अङ्हुयत् हच ॥ ० ॥

वहिश्तम् अहुरम् मज़्दाँम् यज़मइदे । वहिश्तम् अमॅप स्पॅ॰तं यज़मइदे । वहिश्तम् नरम् अपवनम् यज़मइदे । वहिश्तम् अपम् यज़मइदे । वहिश्तम् अपम् यज़मइदे । वहिश्त चिश्रयज्ञमइदे या स्तओत येस्न्य । वहिश्ताँम् ईश्तीम् यज़मइदे याँम् अपहे वहिश्तहे । वहिश्तम् अहुम् अपओनाँम् यज़मइदे रओचङ्हॅम् वीस्पो-ख़्वाश्रम् । वहिश्तहे अङ्हॅउश् वहिश्ताँम् अयनाँम् यज़मइदे ॥ १॥ (ड वार्)

वहिश्तोइश्तोइश् गाथयाो हर्दाता यज़मइदे । वहिश्तोइश्तोइश्र गाथयाो यज़मइदे हाइतिश्च अफ़्स्मनाच वचस्च वचस्तश्तीम्च ...... फ़ायश्तीम्च ॥ थ्वॉम् आत्रम् अहुरहे मज़्दाो पुथ्रम् अषवनम् अषहे रतुम् यज़मइदे । हध-जुओथ्रम्

..... वर्क्तच वर्क्यम्नच ॥

येञ्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥

(2) 3. West & TDA : पर्वावयोद्धा.

अपॅम् वोहू°॥

कोतः यथा अहू वहयों यो आत्रवक्षो फ्रा मे मूते।

रास्पाः- अथा रतुश् अषातुचीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो म्रओत्।

ज़ोत् उ रास्पी:-

आ अइर्यमा इक्यो रक्षंत्राइ जरतू।
नरंव्यस्चा नाइरिव्यस्चा जरथुक्त्रहे।
वक्ट्रंज्य रक्षंत्राइ मनक्ट्रो।
या देशेना वहरीम् हनात् मीज़्द्म्।
अषद्धा यासा अषीम्।
याँम् इक्याँम् अहुरो मसता मज़्द्रो॥ (चिट्ठार् वार्)
अषम् वोहूँ॥ (सं वार्)

अइर्यमनॅम् इषीम् यज्ञमइदे अमव र तम् वॅरंश्राजनॅम् विल्वअेषङ्हॅम् मजिञ्तम् अषहे स्नव्हहाँम् । गाथाो स्पॅरताो रतुक्षश्राो अपओनीश्र यज्ञमइदे । स्तओत येस्न्य यज्ञमइदे । या दाता अङ्हॅंउश्र पओउरुयेद्या ।।

येव्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ।।

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनॅम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे ...... रतुफ़ितीम् यज्ञमइदे । अइर्यमनॅम् इषीम् अपवनॅम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । मत्-अफ़्स्मनॅम् ... अङ्हुयत् हच ॥

आत्रॅम्च इध अहुरहे मज़्दाो पुथॅम् यज़मइदे .... षोइथ्र्य अपस्च जॅमस्च उर्वराोस्च यज़मइदे ॥ वीस्प. १६.१-३॥ (हु वार्)

अवत् मीज़्दॅम् यज्ञमहदे । अवत् दस्वरं यज्ञमहदे । अवत् बञेषज्ञम् यज्ञमहदे । अवत् वर्रेश्रघ्नम् यज्ञमहदे । अवत् वर्रेश्रघ्नम् यज्ञमहदे । अवत् वर्रेश्रघ्नम् यज्ञमहदे । यत् अस्ति अश्तरं अहुन वहर्य अहर्यमन फ़मॅरित हुमतनाम्च हुज़्तनाम्च हुर्व्तनाम्च हुर्व्दिश्ताति हुमतनाम्च उज्वरंजाह मावोय मिथो-मतनाम्च मिथोक्तनाम्च मिथोन्वर्श्तनाम्च ॥ (विहार् बार्)

अइर्यमनो इश्येहे हर दाता यज़मइदे । अइर्यमनो इश्येहे यज़मइदे । अफ़्रमनाच वचस्च वचस्तरुतीम्च .... फ़ायश्तीम्च ।। थ्झाँम् आत्रॅम् अहुरहे मज़्द्रो पुश्रॅम् अषवनॅम् अषहे रत्म् यज़महदे । हध-ज़ओथ्रॅम् ...... वर्श्तच वर्श्यम्नच ।।

येश्हे हाताँम् ...... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ अपम् वोहु ॥

ज़ोतः यथा अहू वहर्यों यो आत्रवस्नो फ्रा मे म्रूते।

रास्पी:- अथा रतुश् अषातूचीत् हच फ़ा अषव वीध्वाो म्रओत्।

वीस्पाो गञेथाोस्च° ॥ यस ५५ ॥ सॅरओषो इधा अस्तू° ॥ यस ५६ ॥ अपॅम् वोहू°॥ (संवार्)

स्रओषहे अष्येहे तल्महे ततु-माँथहे दर्षि-द्रओश् आहूइर्येहे क्ष्नओथ यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयअच ।।

कोतः यथा अहू वर्ड्यो यो आत्रवस्नो फ्रा मे स्रूते।

रास्पाः- अथा रतुश् अपातूचीत् हच फ्रा अपन नीध्नो प्रजोत्।

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे स्रूते।

ज़ोत:- अथा रतुश् अषातुचीत् हच फ्रा अपन नीध्नाो प्रजात्।

स्रओषम् अषीम् हुरओधम् वॅरथाजनम् फ़ादत्-गञेथम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । यो पञोइर्यो मज़्दाो दामाँन् ॥ यह ५७॥

[क्रिक्स अशो ..... बॅ-स्सात् अशेदून् बात्] यथा अह वइर्यो॰ ॥ (दु बार्)

यस्रम्च वस्रम्च ......अओजस्च ज़वरॅच आफ़ीनामि स्रओषहे अप्येहे तज़्महे तजु-माँथ्रहे दर्षि-द्रओश आहूइर्येहे ॥

ज़ोत् उ रास्पीः-

अषम् वोहू°।। (सं वार्)

येव्हे मे अषात् हचा ...... बागॅम् अइबी-बइरिश्तॅम् ॥

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे मूते।

क़ोतः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीष्वाो प्रओत्।

† The Pazand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Baz). For the full text see page 167.

रास्पी:- सॅरओषो इघा अस्तू अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ सॅविश्तहे अषओनो य नाो इश्तो। अव पघो अव ज़स्त .... अषओनो य नाो इश्तो। प्रप्रुषहेच माँथ्रहे फ़वाकअच ...... स्रओषो अस्तू हातू पओउवींम् तत् उस्तॅमॅग्चीत्।।

कोतः यथा अहू वहर्यों यो आत्रवश्लो फ़ा मे म्रूते।

रास्पी:- अथा रतुश् अषातुचीत् हच फ्रा अपव वीध्वारे मुओतू।

कोतः अवथात् इघा सॅरओषो अस्त् अहुरहे मज़्दाो यस्नाइ सॅविश्तहे अषओनो स्तोइश् यं नाो इश्तो। अव पघो अव ज़स्तें .... वीस्पयाो साँचत्च अषओनो स्तोइश् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयअच।। स्रओषो अस्त्। स्रओषंम् अषीम् यज्ञमइदे। रत्म् वॅरॅज़॰्तम् यज्ञमइदे। यिम् अहुरम् मज़्दाँम् ...... वर्श्तच वर्श्यम्नच॥ येज्हे हाताँम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे॥

कोतः *तत् सोइधिश तत् वॅरॅथॅम् ..... प्रपूर्वं चरॅकॅरमही ।।

रास्पाः- ९१ हॅ-प्ता गॅउरुचा अषद्धहाचा अषओनस्चा अषावइर्याोस्चा स्तोइरा।।

२ हइथ्यो वक्दुदाो येज्हे वॅ मसानस्चा वक्हानस्चा स्रयनस्चा चरॅकॅरॅमही।।

३ हॅचा ना प्रधूमारे ..... अथा नारे थाज़्द्म् ॥

४ थ्राज़्द्म् नॅ वक्हवो ..... अथा नाो थ्राज़्द्म् ॥

५ पहरी मनाो पहरी वचाो ..... मइन्यवे द्दॅमही ॥

६ हउर्वप्रपवो द्वो-गञेथा ..... हउर्वाताो अमॅरॅताताो ॥

७ हउर्वांम् ह दाइतीम् ..... अवत् यात् ह्वर्रे अवाची।।

कोतः हैं-सा गँउरचा अषक्रहाचा अषओनस्चा अषावइर्याोस्चा स्तोइर्र ..... इमाो रओचाो वरॅज़िश्तॅम् वरॅज़िमनॉम् अवत् यात् ह्वरॅ अवाची। स्तओत येस्न्य यज़मइदे या दाता अक्हॅउरा पओउरुयेद्या।।

^{*} See Yasna 58 for the full text.

[§] The student is advised to refer to the diagram No. 3, wherein the various places are mentioned for the रास्पी to stand and to recite the verses 1-7 that follow, going from one place to another. This is an indication that he, the रास्पी, is representing the seven officials who used to be conducting the Yasna along with the ज़ोद्र in ancient times.

ज़ोत् उ रास्पी:-

अहुरॅम् मज़्दाँम् अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे । अमपा स्पंरता हुक्षथा हुधाोव्हाे यज़मइदे । अस्न्य अपवन अपहे रतवो यज़मइदे । हावनीम् अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे । ..... पॅरॅनो-मोव्ह्हॅम् वीपप्तथम् अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे ॥

रतनो मइन्यन यज़मइदे । रतनो गओइथ्य यज़मइदे ..... गओदायूम् नरम् अपनम् यज़मइदे ॥

वीस्पे अपहे रतवो यज़मइदे योइ हॅ रति अपहे रतवो श्रयस्च श्रिसाँस्च निज़्दरत पहरिश्-हावनयो ..... इमॅम्च पोइश्रहे पहतीम् यज़मइदे यिम् अहुरॅम् मज़्दाँम्। रतवो वीस्पे मिज़्दरत यज़मइदे अयर अस्न्य माह्य याइये सरॅघ। अपओनाँम् वङ्गहीश्र द्वरो स्पॅरतो फ़वपयो स्तओमि ज़्ययेमि उप्नयेमि यज़मइदे ..... आ सओर्यरतात वॅरॅश्रघ्नतः ।।

Karta 23

*We would like to append an interesting note explaining one of the main ideas behind the ritual of the Yasna and the Visparat. It is to the effect that man is helplessly struggling between two opposite influences during his early life. The pair of pedestals (Mahrue which derivately mean crescent-shaped) is a symbol of these opposite poles and the Borosman (bunch of wires) represents the vital forces in man. The wires are tied together with अइन्योोव्हन्, a girdle prepared from a palm-leaf. At the beginning of the Yasna ceremony, the two ends of the girdle after tying the knots appear separate, when the bunch is placed on the two pedestals. At a later stage, the girdle is connected up with the Horn of the pedestal, which is facing the Fire-Altar (Yasna 15.1). This shows the stage, when man's mind is completely engrossed in earthly things, emotions and passions. Now at this stage, when we are reciting Visparat 23, corresponding to Yasna 59.28, the bond is removed and is disentangled from the Horn, showing the liberation of man's soul from the material plane of existence. The two Horns (cf. चत्वारि शृङ्गा°-ऋसं. ४.५८.३) represent the polarity of man's nature, the one crescent-shaped pole facing the Fire-Altar is the lower nature in man; and the one, which is facing the ज़ीत, whose left hand is placed on the Bərəsman-end resting on the Horn, represents the spiritual refined nature of man.

वीस्प....१७

ज़ोत् उ रास्पी:-

वॅरअध्नम् अहुरधातम् यज्ञमइदे । सओश्य दिम् वॅरआजनम् यज्ञमइदे । इमत् बॅरम हध-ज्ञओथ्रम् ..... वीस्पे अषहे रतवो यज्ञमइदे । हावनीम् पइति रत्म् सावङ्हअम् वीसीम्च पइति रत्म् रतवो वीस्पे मिज़श्त पइति रत्म् ॥ येश्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ यक्ष ५९.२८-२९॥

पास्पाः वद्धहु तू ते वद्धहओत् वद्धहो बुयात् ... फ्रायो-ह्वर्श्तो ॥ यह्म ५९.३०॥ कोत्ः जम्यात् वो वद्धहओत् वद्धहो मा वो जम्यात् अकात् अषो मा मे जम्यात् अकात् अषो ॥ यह्न ५९.३१॥

जोत् उ रास्पीः-

यथा अहू वइर्यो° ॥ (दह वार्) अपॅम् वोहू°॥ (दह वार्)

अहुनम् वइरीम् यज़मइदे । अषम् विहरतम् स्रञेरतम् अमॅषम् स्पॅ॰तम् यज़मइदे । प्रश्नुषो-माँ थ्रम् हथओख़्तम् यज़मइदे ..... या दाता अङ्हॅउस् पञोउरुयेद्या ॥ यन्न ५९.३३॥

येश्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥

ज़ोत्र:- यथा अह वहर्यो° ॥

रास्ताः- येञ्हे मे अषात् हचा ..... पइरिचा जसाइ वर्षता ।। येञ्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥ अषम् वोह्न ॥

> ज़ोत्र उ रास्पाः-यथा अहू वहर्यों ।। (इ वार्)

यस्रॅम्च वस्रॅम्च हुवॅरॅतीम्च उक्त-बॅरॅतीम्च ..... स्रवहि उरुनअेच दरॅघे हवड्हे ॥ यस्र ६२.१-६॥

अपॅम् वोहू°।। (स बार्)

वर्रस्मन पहति-वर्रत हथ-ज़ओथ दथुषो अहुरहे मज़्दाो रखेवतो ख़्वर्र-नङ्कहतो अमॅषनाँम् स्पँ तनाँम् थ्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज़्दाो पुथ्रम् आयेसे येक्ति। अअस्म आयेसे येदित बओइधि तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्र इमाँम् अब्हुहुयाँम्च अप्याँम्च रथ्वाँम्च रतुफ़ितीम्च आयेसे येदित। क्ष्नूमइने अहुरहे मज़्दाो अमॅपनाँम् स्पॅर्तनाँम् स्रओषहे अप्येहे आश्रो अहुरहे मज़्दाो रथ्वो वॅरंज़तो यो अषहे।।

आयेसे येदित अस्न्यओइब्यो अष्हे रतुब्यो। हावर्नेओ अष्ओने अषहे रथ्ने । आयेसे येदित सावक्हेंओ वीस्याइच अष्ओने अषहे रथ्ने ..... योइ हॅ र ति अषहे रतवो हावनोइश रथ्नो ॥ यस्न ३.५-१९॥

अञ्चरम आयेसे येश्ति बओइघि तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्र इमाँम् अङ्हुयाँम्च अष्याँम्च रथ्वाँम्च रतुफ़ितीम्च। आयेसे येश्ति क्ष्नुसहने अहुरहे मज़्दाो रञेवतो ख़्वरनङ्कहतो अञोख़्तो-नामनो यज़्तहे ॥ (हु वार्)

आयेसे येश्ति अषओनाम् फ़बिषनाँम् ..... नवानिष्टिश्तनाँम् फ़बिनाँम्। आयेसे येश्ति वीस्प्येश्रब्यो वक् हुभाब्यो ..... अषात् हच यत् विहश्तात्।। फ़बराने मज़्द्यस्तो... ध्रनओथाइच फ़सस्तय्येच।। cf. यस्न ३.२२-२४।।

ज़ोत:- यथा अहू वहर्यों यो आत्रवश्लो फ़ा मे मूते।

रास्पाः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीघ्वाो म्रओत्।

रास्पाः- यथा अहू वइयों यो ज़ओता फ़ा मे स्रूते।

कोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपव वीध्वाो म्रओत्।।

ज़ोतू उ रास्पी:-

इम हुमताच हूष्ताच हुर्रताच इमाँ म्यज्दाँस्च जुओश्रोस्च अञ्साँस्च बओइघीम्च तव आश्रो अहुरहे मज्दाो पुश्र इमाँम् अङ्हुयाँम्च अध्याँम्च रथ्वाँम्च रतुफ़ितीम्च पइरिच ददॅमहि आच वञेधयमहि॥

आअत् दीश् आवअधयमि अहुराइच मज़्दाइ ...... ध्रनओथाइच फ़सस्तयअच ॥ यस्न ४.२॥

आअत् दीश् आवअधयमि । इम हुमताच हुष्ताच हुर्श्ताच इमाँ म्यज्दाँस्च ज़ओथ्राोस्च अअस्माँस्च बओइधीम्च तव आथ्रो अहुरहे मज़्दाो पुथ्र इमाँम् अङ्हुयाँम्च अष्याँम्च रथ्बाँम्च रतुिफ़तीम्च पइरिच ददमि आच वअधयमि ॥ आअत् दीश् आवअधयमिह अमॅपअेइब्यो स्पॅ तओइब्यो ...... इयेइ रि योस्च उइति ॥ यस्र ४.४ ॥

आअत् दीश् आवअधयमि अस्न्यओइब्यो अषहे रतुब्यो हावन्अं अषओने अषहे रथ्ने यस्नाइच वझाइच क्ष्न्नआधाइच क्रसस्तयअच। आअत् दीश् आवअधयमिह सावव्ह्हॅअ वीस्याइच अषओने अषहे रथ्ने यस्नाइच वझाइच क्ष्नओ-धाइच क्रसस्तयअच ...... योइ हॅ॰ ति अषहे रतवो हावनोइश् रथ्नो यस्नाइच वझाइच क्ष्नआधाइच क्रसस्तयअच ॥ यस्न ४.८-२२॥

आअत् दीश् आवअधयमि अहुरहे मज़्दाो रअवतो स्वर्गनङ्कहतो क्ष्निआध यस्ताइच वह्नाइच क्ष्निओधाइच क्रसस्तयअच ।।

आअत् दीश् आवअधयमिह अपओनाँम् फ़विषनाँम् ..... नवान-ज़िद्दश्तनाँम् फ़विषनाँम् यस्नाइच वद्याइच क्ष्नओथ्राइच फ़सस्तयअच ॥ यस्न ४.२४॥

आअत् दीश् आवअधयमिंह वीस्पञेइब्यो वक्क्हुधाब्यो ...... अषात् हच यत् वहिश्तात् । अमॅषा स्पॅर्ता हुक्षुश्रा हुधोक्हो यज्ञमइदे ।। cf. यस्न ४.२५ ॥

येव्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ।

कोतः अह्या थन्ना आश्रो वॅरॅक्नॅना ...... अवत् यात् ह्वर्रे अवाची ।। यन्न ३६ ।। येव्रहे हाताँम् ...... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

द्घ्वोव्हिंम् अहुरॅम् मज़्दाँम् यज़मइदे । अमॅपा स्पॅ॰ता हुक्षथा हुघोंव्हि यज़मइदे । अस्न्य अपवन अपहे रतनो यज़मइदे । हावनीम् अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे । सावव्ह्हअम् वीसीम्च अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे । सावव्ह्हअम् वीसीम्च अपवनम् अपहे रत्म् यज़मइदे ...... रतवो वीस्पे मज़िक्त यज़मइदे अयर अस्न्य माह्य याइर्य सर्घ ।। यह ६.१-१६ ।।

अञेस्माँस्च बओइधीम्च यज्ञमइदे। तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुश्र इमाँम् अब्हुयाँम्च अष्याँम्च रथ्वाँम्च रतुफ़ितीम्च यज्ञमइदे। अहुरम् मज़्दाँम् रअव्यतम् र्वर्नक्कहर्रतम् यज्ञमइदे। अप्योनाँम् वक्कहीक् स्रो स्पर्तो फ़वषयो यज़मइदे । वीस्पे अषवनो यज़त यज़मइदे । हावनीम् पइति रतूम् सावब्हअम् वीसीम्च पइति रतूम् ॥

येज्हे हाताँम् ...... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥

रास्पीः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ्रा मे स्रूते ।

जोतः- अथा रतुश् अपातुचीत हच फ्रा अपव वीध्वाो स्रओत्।

ज़ोत् उ रास्पीः-

अष्म वोहु ॥ (स वार्)

अषय दघाँमि अञेस्म बओइधि तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुथ इमाँम् अङ्हुयाँम्च अष्याँम्च रथ्वाँम्च रतुफ़ितीम्च। अषय दघाँमि क्ष्न्महने अहुरहे मज़्दाो अमॅषनाँम् स्पॅ॰तनाँम् स्रओषहे अष्येहे आश्रो अहुरहे मज़्दाो रथ्बो बॅरंज़तो यो अषहे।।

अषय दघाँमि अस्न्यओइब्यो अषहे रतुब्यो हावनैं अषओने अषहे रथ्ने । अषय दघाँमि सावक्हें वीस्याइच अषओने अषहे रथ्ने ...... योइ हॅ रि अषहे रतवो हावनोइश् रथ्नो ।। यह ७.५-१९ ॥

अषय दघाँमि अञेस्म वओइधि तव आश्रो अहुरहे मज़्दाो पुथ इमाँम् अङ्हुयाँम्च अष्याँम्च रथ्वाँम्च रतुफ़ितीम्च क्ष्न्समइने अहुरहे मज़्दाो रखेवतो एवरनङ्कहतो अओख़्तो-नामनो यज़तहे।। (ह वार्)

अषय दघाँमि अषओनाँम् फ़विषनाँम् ..... नवानिज़्द्कतनाँम फ़विषनाँम् ॥ यस्र ७.२२॥

अषय दघाँमि वीस्पञेइब्यो वक्क्हुशोब्यो ...... अषात् हच यत् वहिश्तात्। अषय नो पइति-जम्यात् ...... वीस्पाइ यवे ॥ cf. यस्न ७.२३-२५॥

यथा अहू वहर्यों १। (ड बार्) यथा अहू वहर्यों यो स्रओषावरंज़ो फ्रा मे स्रूते।

ज़ोतः यथा अहु वहया या स्रआपावरजा क्या न क्रूपा राल्पाः अथा रतुक् अषात्चीत् हच क्रा अषव वीध्वाो प्रजात्॥

कोतः - वक्हुच वक्हुयोस्च ..... स्तवस् अषा य हुदाो योइ हॅर्सी।। यस ५२.१-४॥ रास्माः- वहिश्ताँम् ईषीम् अओगॅमदेअचा उस्महिचा वीसामदेअचा अमॅपनाँम् स्पॅरतनाँम् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ़सस्तयेअच ॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

रथ्द्रो बॅरॅज़तो थो अषहे रथ्द्राँम् अयरनाँम्च अस्न्यनाँम्च माह्यनाँम्च याइर्यनाँम्च सर्घनाँम्च योइ हॅ॰ ति अषहे रतवो हावनोइश् रथ्द्रो यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नस्तयअच। अहुरहे मज़्द्राो रअवतो ख़्त्ररंनङ्गहतो क्ष्ननोश्र यस्नाइच क्ष्महच क्ष्मस्तयअच। क्षद्रथाइ अहे न्मानहे क्षद्रथाइ विस्पयाो अषओनो स्तोइश्र। हिमस्तं अ वीस्पयाो द्वतो स्तोइश्र। स्तवस् अषा य हुद्राो योइ हॅ॰ ती।।

अष्म् वोहू° ॥ (स वार्)

हुमतनाँम् हूज़्तनाँम् ...... वोहुनाँम् मही ॥ यस्न ३५.२॥ (ड बार्) हुक्षुश्रोतमाइ बात् ...... अषाहिचा वहिश्ताइ॥ यस्न ३५.५॥ (स बार्)

हुश्रथोतमहे श्रथम् यज्ञमइदे। दथुषो यत् अहुरहे मज्दाो अहुनम् वहरीम् यज्ञमइदे। अर्थुष्मम् वाचम् यज्ञमइदे। दश्वाम् वङ्गहीम् आफ़ितीम् यज्ञमइदे। उप्रम् तष्मम् दामोइश् उपमनम् यज्ञतम् यज्ञमइदे। अञेसमास्च वजोइघीम्च यज्ञमइदे। तव आथ्रो अहुरहे मज्दाो पुथ इमाम् अङ्हुयाम्च अष्याम्च रथ्बाम्च रतुफ़ितीम्च यज्ञमइदे। फ़सस्ति दश्वयाो वङ्हुयाो आफ़ितोइश्र।।

येज्हे हाताँम् ...... ताोस्चा यज़मइदे ।।

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो ज़ओता फ़ा मे म्रूते ।

जोतः- अथा रतुरा अषातुचीतु हच फ़ा अषव वीघ्वाो म्रओतु ।

ज़ोत् उ रास्पी:-

अषम् वोहु ।। (सं वार्)

अपय दघाँमि अञेस्म बओइघि तव आथो अहुरहे मज़्दाो पुथ इमाँम् अङ्हुर्योम्च अष्याँम्च रथ्वाँम्च रतुफ़ितीम्च फ़सस्ति अहुरहे मज़्दाो। अहुनहे वहर्यहे अर्शुक्षहे वाक्ष् दक्षयाो वङ्कहुयाो आफ़ितोहश उघाइ दामोइश उपमनाइ। हओमहेच माँथहेच अपओनअेच ज़रथुक्त्रहे अपय नो पइति-जम्यात्॥

यथा अह वहर्यों ॥ (इ बार्)

यथा अह वइयों जुओता फ़ा मे मूते। ज़ोत्:-

यथा अहू वइयों यो जुओता फ़ा मे मूते। रास्पी:-

अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपन नीध्नाो म्रओत्। ज़ोत्:-

ज़ोतू उ रास्पी:-

अत् ह्वो वक्हॅंउश् ...... स्पॅ॰तो मज़्दा ॥ यस्न ६०.१॥

ताो अहि। नमाने ...... दरॅघॅम् हर्षम ॥ यहा ६०.२-७॥ ज़ोत्:-

वसस्च तू अहुर मज़द ...... मज़द जसँ रताँम् ॥ यस ६०.८-११॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

अप वहिश्त अप स्रअेश्त ...... हमॅम् ध्वा हल्म । अपॅम् वोहू ।। (सं वार्) यथा अहू वइयीं ॥ (दह् वार्)

अषम् वोहु ॥ (दह् वार्)

अहुनम् वइरीम् यज्ञमइदे । अषम् वहिश्तम् स्रअश्तम् अमॅषम् स्पॅ तम् यज़मइदे ।। येज्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज़मइदे ।

कोत्रः अहुनॅम्च वहरीम् फ्रओश्यामही ...... स्तवस् अषा य हुदाो योइ हॅ ५ती ॥ यस ६१.१-५॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

वीस्पञेइब्यो सस्तीम् बरइति आतर्श् मज़्दाो अहुरहे ...... अषहे बॅरॅज

यओज़्दाताँ ॥ यस ६२.७-१०॥ [* होर्मज़्द् ख़ोदाय् अवज़्तूनी इ मर्दूम् मर्दूम् सर्दगाँन् हमा सर्दगाँन् हम्बायस्त वहाँन् उइम् वृंह्-दीन् इ माज्दयस्रान् आगाही आस्तवानी नेकी रसानात्। अञेदून बात्।

अषम् वोहू°।। (स बार्) ज़ोत्:-

अइ कि-गॅरंघ्मिह अपाँम् वङ्गहीनाँम् फ्रञेतीम्च पइतितीम्च अइविजरंतीम्च आयेसे येशित ॥

* The Pazand portion in the parenthesis is to be recited in a whisper (Baz).

फ़बराने मज़्द्रयस्त्रो ...... ध्रनओथाइच फ़सस्तयअच ॥

कोतः यथा अहू वहर्यो यो आत्रवश्लो फ़ा मे स्रूते।

रास्पाः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वारे प्रओत्।

रास्याः- यथा अहु वहर्यो यो जुओता फ़ा मे मूते।

कोतः- अथा रतुश् अषातुचीतु हच फ्रा अषव वीध्वाो प्रजातु।

ज़ोत् उ रास्पी:-

येञ्हे मे अषात् हचा ...... बागॅम् अइबि-बइरिक्तॅम् ॥ यस ६३.१ ॥

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ़ा मे स्रूते।

कोतः अथा रतुश् अवात्चीत् हच फ्रा अवव वीध्वारे प्रओत् ।

रात्माः- सरओषो इघा अस्तू अपाँम् वङ्घहीनाँम् यस्नाइ अमॅषनाँम्च स्पॅर्तनाँम् अषाउनाँम्च फ्रविषब्यो याो नो इक्ताो ज्वाो उर्वोइब्यो। अषाउनाँम्च यस्नहे सरओषो अस्तू ह्यत् प्रओउर्वीम् तत् उस्तॅमॅम्चीत् ॥

ज़ोत:- यथा अहू वहर्यों यो आत्रवक्षों फ़ा में स्रूते।

रास्ताः- अथा रतुश अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वारे प्रजात्।

कोतः अवधात इघा संरओषो अस्त अपाँम् वङ्ग्हीनाँम् यस्नाइ अमॅषनाँम्च स्पॅ॰तनाँम् अषाउनाँम्च फ़विष्वयो याो नो इश्ताो ज्वाो उर्वोइब्यो । अषाउनाँम्च यस्नाहे स्रओषो अस्त । अहुरॅम् मज़्दाँम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमहदे । अमॅषा स्पँ॰ता हुक्ष्णा हुघाोव्ह्हो यज्ञमहदे । अपो अत् यज्ञमहदे । दङ्गिकनाँम्च अह्युनाँम् यत् उस्नो यज्ञमहदे । अषओनाँम् आअत् उस्नो यज्ञमहदे कुघो-ज्ञातनाँम्चित् ।

नराँम्च नाइरिनाँम्च यञेषाँम् वहेहीश् दञेनाो वनइ स्ती वा वैक्ह्न् वा वजोनरं वा। वन स्ताँम् वक्ह्रस्ताँम् वञोनुषाँम् दञेनो-साचाँम् इध अषञोनाँम् अषञोनिनाँम्च अह्म्च दञेनोँम्च वञोधस्च उर्वानम्च फ़त्वषीम्च यज्ञमइदे योइ अषाइ वञोनरं। हञोमम्च अषय हुतम् यज्ञमइदे। अस्मनच हावन यज्ञमइदे अयक्ह्रअनच हावन यज्ञमइदे।

इमाँम्चा उर्वराँम् बरॅस्मनीम् ...... अष-चिश्र यज्ञमहदे ।। अहुरॅम् मज्दाँम् रखेव ५ देन छुह ५ तम् यज्ञमहदे ।। यक्ष २५.३-४ ।।

ज़ोत् उ रास्पी:-

थ्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज़्दाो पुश्रम् अपवनम् अपहे रत्म् यज्ञमइदे। हथ-जुओश्रम् ...... वर्क्तच वर्क्यम्नच ॥ यस्न ७१.२३-२४॥

येज्हे हाताँम् ...... ताोस्चा यज्ञमइदे ।
यथा अहू वइयों ।। (विहार् वार्)
अङ्हें उरा दरॅथ्राइ फ्रो अषह्या ।। यस ६४ ॥
यज्ञाइ आपॅम् अरॅद्धीम् ...... हा क्षिथ्रनाँम् पञ्जेम् ॥ यस्न ६५.१-५॥

ज़ोत्:-

आ हाताँम्च अङ्हुषाँम्च ...... हइथ्यावरंक्ताँम् ह्यत् वस्ना फॅरपोतॅमॅम्

ज़ोतू उ रास्पाः-

दाइदी मोइ यें गाँम् ...... मनव्हा वोहू सँव्हहे ॥ यस्न ६५.१५॥ येञ्हे मे अषात् हचा ...... बागम् अइबी-बइरिश्तॅश्र् ॥ यस्न १५.२॥

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ्रा मे स्रूते।

ज़ोतः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अपन नीध्नो प्रओत्।

रास्पाः सरओषो इधा अस्तू अपाँम् वर्ङ्ग्दीनाँम् यस्नाइ वङ्ग्दुश् वङ्ग्दीनाँम् अमॅषनाँम्चा स्पॅ॰तनाँम् हुक्षथ्रनाँम् हुधाोङ्ग्दाँम् वोहुनाँम्चा वङ्ग्दुयाोस्चा अषोइश् यस्नाइ या न आरओचा ॲरंनवतेअचा अषङ्ग्रिश् । सरओषस्चा इधा अस्तू अपाँम् वङ्ग्द्वीनाँम् यस्नाइ वङ्ग्रुश् अषिवाो रतँउश्च अषओनो बॅरंज़तो यस्नाइच वङ्गाइच यत् अपनोतंमहे रध्नो यत् जघ्मूश्यो अषोइश् ...... वीस्पयोो-साँचत्च अषओनो स्तोइश् यस्नाइच वङ्गाइच क्ष्नाश्च क्रसस्तयेअच । स्रओषो अस्तू इत् पञोउवीम् तत् उस्तॅमम्चीत् ॥

ज़ोत:- यथा अहू वहर्यी यो फ़बरतो फ़ा मे मूते।

रास्याः- अथा रतुश् अषातूचीत् हच फ्रा अषव वीष्वाो म्रओत्।

कोतः अवथात् इधा संरओषो अस्तू अपाँम् वङ्गहीनाँम् यस्नाइ वस्हुःशः वङ्ग-हीनाँम् ...... यस्नाइ वस्हुःशः अषिवाो रतैंउश्च अषओनो बॅरॅज़तो यस्नाइच वह्नाइच यत् अपनोतॅमहे रथ्को यत् जघ्मूश्याो अषोइश् ...... वीस्पयाो साँचत्च अषओनो स्तोइश् यस्नाइच वह्नाइच क्ष्नओथाइच फ्रसस्तयअच। स्रओषो अस्तू स्रओषम् अषीम् यज्ञमइदे ...... वर्श्तच वर्श्यम्नच।।

येञ्हे हाताँम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ॥

रास्पी:- यथा अहू वइयों यो ज़ओता फ़ा मे स्रूते।

क़ोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वारे प्रओत्।

रास्पी:- अञ्जेत वच मधयङ्ह ..... फ्रायेबीश्चतूच अझात् ॥ वीस्प. ८.१॥

ज़ोत् उ रास्पी:-

हुक्षुश्रोतॅमाइ बातू ...... अहुराइ अषाइचा वहिश्ताइ ॥ वीस्प. ८.२ ॥

क़ोतः यथा अहू वहर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे म्रूते।

रास्पाः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीघ्वाो प्रओत्।

जोतः अहुरम् मज़्दाँम् अषवनम् अषहे रत्भ यज़मइदे ...... रतुफ़ितीम् यज़मइदे ॥ हावन् गाह ॥

क़ोत:- यथा अह वहर्यों यो आत्रवश्चो क्रा मे मृते।

रास्पाः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ़ा अषव वीध्वाो प्रओत्।

रास्पाः- यथा अहू वहर्यो यो जुओता फ्रा मे स्रूते।

कोतः अथा रतुश् अषातूचीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो अओत्।

ज़ोत् उ रास्पी:-

अषम् वोहू ।। (स बार्)

अषय दभाँमि इमाँम् जुओश्राँम् हओमवइतीम् गओमवइतीम् ...... यो अषहे ॥ यस ६६.१॥

अषय दघाँमि अस्न्यअेइन्यो अषहे रतुन्यो। हावनअे अषओने अषहे रथन्ने । अषय दघाँमि सावक्हें वीस्याइच अषओने अषहे रथने ...... पॅरॅनो-मोक्हाइ वीषप्तथाइच अषओने अषहे रथने ।। यस ६६.२-७।।

अषय दघाँमि रतवो मइन्यवनाँम् ..... गओइघेहेच नर्श अष्योनो ॥ cf. वीस्प. १.१-९॥ अषय दघाँमि वीस्पञेइब्यो अञेइब्यो रतुब्यो ...... योइ हॅ रति अपहे रतवो हावनोइझ् रथ्झो ॥ यस्न ६६.९-१६॥

अषय दधाँमि इमाँम् ज़ओथाँम् ...... तव अहुराने अहुरहे । क्ष्न्यमहने अहुरहे मज़्दाो रअवतो स्वरंनङ्कहतो अओल्तो-नामनो यज़तहे ॥ (ड वार्)

अषय दधाँमि अरॅज़िहिन्यो सर्वाहन्यो .... दअनयाो माज़्दयस्रोइश् १। cf. वीस्प. १०.१-२ ।।

अषय दघाँमि अषओनाँम् फ़विषनाँम् ...... नवानिष्दिक्तनाँम् फ़विषनाँम् । अषय दघाँमि वीस्पेअइब्यो अषहे रतुब्यो । अषय दघाँमि वीस्पेअइब्यो वद्भहुधाब्यो ...... अषात् हच यत् विहक्तात् । अषय नो पइति-जम्यात् ॥ ध. यस्न ६७.४ ॥

> अपो अत् यज्ञमइदे ...... मातरो जीतयो ॥ यक्ष ६७.५-७॥ येञ्हे हाताँम् ..... तोस्चा यज्ञमइदे ॥

अञ्जेतत् ते अहुराने अहुरहे ...... यह्मी स्पॅ॰ता थ्वा मइन्यू उर्वञेसे जसो ॥ यह्न ६८.१-२३॥

अपम् वोहू°।। (सं बार्)

फ़वराने मज़्द्यस्रो ...... ध्रनओथाइच फ़सस्तयअच।

ज़ोतः यथा अहू वहर्यो यो आत्रवक्षो फ्रा मे स्रूते।

रास्पाः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो प्रओत्।

रास्ताः- यथा अहू वइयों यो ज़ओता फ़ा मे मूते।

कोतः अथा रतुश् अषातूचीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो म्रओत्। नॅमो वॅ गाथाो अषओनीश् । स्पॅ॰ता मइन्यू .... .. इषॅ॰तो वाउराइते ॥ यस्र ६८.२४॥

> स्पॅरता मइन्यू ...... आमेइती अहुरो ॥ अषम् वोहू ॥ (सं वार्) येज्हे मे अषात् हचा ...... बागम् अइबी-बइरिक्तम् ॥ यस्न १५.२ ॥

रास्पी:- यथा अहू वइर्यो यो ज़ओता फ़ा मे मूते।

कोतः अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो म्रओत्।

[२३.२-

रास्याः- संरञ्जोषो इधा अस्तू ...... य नाो इक्तो हात् पञोडवीम् तत् उस्तॅमॅम्-चीत् ॥ यह्न १५.३॥

ज़ोत:- यथा अहू वहर्यों यो आत्रॅवश्लो फ़ा मे मूते।

रास्ताः- अथा रतुश् अषात्चीत् हच फ्रा अषव वीध्वाो प्रओत्।

ज़ोतः अवथात् इधा संरओषो अस्तू ...... य नाो इश्तो।

अहुरॅम् मज़्दाँम् अषवनॅम् अषहे रंतूम् यज़मइदे ...... रतुफ़ितीम् यज़मइदे ॥ हावन् गाइ ॥

स्पॅरता-मइन्यूम् हाइतीम् पइत्यापाँम् अषओनीम् अषहे रत्म् यज्ञमइदे । मत्-अफ्रस्मनाँम् .... अङ्हुयत् हच ॥ वीस्प. १४.१-२ ॥

स्पॅ र तम् अहुरम् मज़्दाँम् यज्ञमइदे ...... अष-पओइर्यनाँम् दामनाँम् ॥ बीस्प. १९.१-२॥ (इ बार्)

स्पॅरता-मइन्यंउश् गाथयाो हरदाता यज्ञमइदे । स्पॅरता-मइन्यंउश् गाथयाो यज्ञमइदे । हाइतीश्च अप्रस्मनाच वचस्च वचस्तश्तीम्च ...... फ्रायश्तीम्च ॥

थ्वाँम् आत्रम् अहुरहे मज़्दाो पुथ्रम् अषवनम् अषहे रत्म् यज्ञमहदे। हभ्र-जुओथ्रम् ...... वर्क्तच वर्रक्यम्नच ॥ यह्न ७१.२३-२४॥

येव्हे हातोंम् ..... ताोस्चा यज्ञमइदे ।

येञ्हे मे अषात् हचा ।। यह ६९ ॥ ताँ यज़ाइ तम् पहरि-जसाइ ॥ यह ७०॥ पॅरसत् फ़पओस्त्रो अषव ॥ यह ७१॥

अहुनम्च वहरीम् फ्रञेश्यामही ...... स्तवस् अवा य हुदाो योह

Explanatory Notes on Diagram No. 1

The seat of the Chief Priest (NA) is not shown. It is just behind the work-table on a raised platform. A fringe of the carpet is just visible.

- A: Reservoir of Consecrated Water: Zor (Fig). The vessal is known as Kundi.
- B: A pitcher of water on a stand. It serves to wash the hands of either of the two priests जीत and रास्त्रों, when necessary.
- C: Two blocks of marble over which sandal-wood chips and incense are placed, later to be deposited on the Altar-Fire.
- D: Dish containing sacred bread (Darun). It has been already consecrated at the stage of 8th Ha, when it was on the work-table.

  The illustration shows the disposition as at Ha 27.
- E: The throne (ज्यान-x van) of the sacred Fire (Dadgah) which is solemnly washed at the beginning of the 1st Ha by the Zon-जी.

  Symbolically the rite resembles washing the feet of the Deity to be installed on the altar.
- F: The Fire-Censer. The Fire is fed with wood and incense.

The stool near the window is the Rāspi's seat, though he has often to leave his place to carry out functions assigned to him.

The ledge of the window has stock of sandaiwood-chips, also tongs and ladle.

G: The Nitche (Takh) contains an oil-lamp, a box of Haoma-twigs and reserve stock of Para-Haoma.

The work-table proper which is of marble is so arranged as would show the position of apparatuses at Hā 27.

Māh-rue moon-shaped). Between the two poles is laid the Bərəsma-bunch of wires. This bunch is tied with a girdle made of palm-leaf strand known as Aivyaonghan-अङ्ग्योङ्हन्. This girdle keeps the bunch of 21 wires together and at the same time connects the bunch with one of the horns of the Māhrue facing

300

- the Fire; one of such wires (not clearly visible) is deposited between the tripod lower legs.
- (2) Saucer containing milk in sacred water known as जीवाँम्. Another wire is placed over this saucer.
- (3) The mortar (Hāvani) and Pestle (Lala) used for pounding pomegranate (বৰিনাম্) twigs along with Haoma-twigs to prepare the extract for sacrament. The pestle is also used for tolling bell-like sounds (a) to exorcize (হ্লখাই) evil influences and (b) to proclaim the victory of Divine elements as against our lower nature.
- (4) The knife (Kapla) used for preparing the girdle of the Barasma and also for cutting twigs from the pomegranate tree and a blade from the palm-leaf, before the ceremony at the Para-Yasna stage.
- (5) Contains water Consecrated (Zaothra).
- (6) Contains Ring-condenser (Varesa-angushtri) immersed in water. The bull's hair & ring have not come out in the photograph.
- (7) Saucer used to take water out of the kundi.
- (8) The cup containing consecrated Haoma-sacrament is below the saucer with nine holes (Surākhdār-Tashta). This saucer is a sort of filter for refining Haoma-extract poured from the mortar.
- (9) The covered cup containing *Para-Haoma* reserve of sacred Haoma-juice.

वीस्परत्

१७१

Diagram No. 2

Karta 3

रिष्टिवतर (South)

स्त्रओषा-बर्ज् अत्तर् गाह् Fire-Altar

ज्यस्तर (East)

अलात् गाह्

Work-table

अपास्तर

ज़ोत्

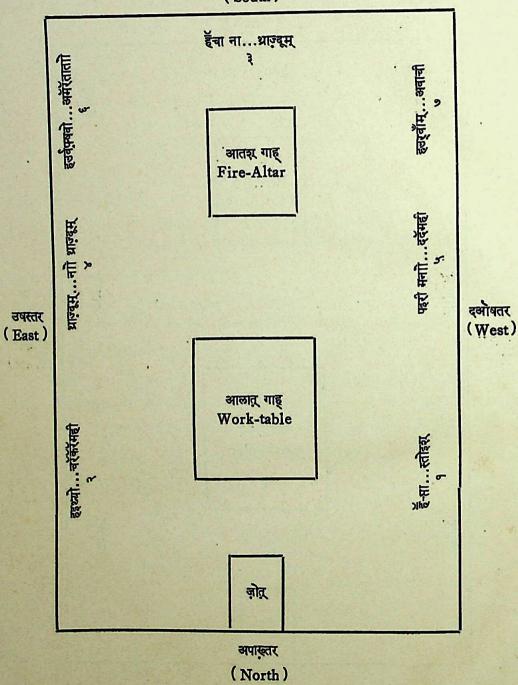
(North)

909

वीस्परत्

Diagram No. 3

रपिथ्वितर (South)

CC-0. Panini Kanya Maha Vidyalaya Collection.

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennai and eGangotri

Digitized by Arya Samaj Foundation Chennal and eGangotri

